

SOCIĀLĀS UN PILSONISKĀS JOMAS (82KP/123 ECTS)

STUDIJU KURSU APRAKSTI

1. Sociālo zinību un vēstures mācību metodika	3
2. Sociālās un pilsoniskās jomas metodika	9
3. Sociālās un pilsoniskās jomas metodika I	22
4. Sociālās un pilsoniskās jomas metodika II	28
5. Sociālās un pilsoniskās jomas metodika III	34
6. Sociālās un pilsoniskās jomas zinātniskās kategorijas	40
7. Vēsture kā zinātņu sistēma: ievads vēsturē	45
8. Pasaules vēsture: senie laiki	50
9. Ekonomika: mikroekonomika un praktiskā uzņēmējdarbība	57
10. Ekonomika: mikroekonomika un praktiskā uzņēmējdarbība I.....	57
11. Ekonomika: mikroekonomika un praktiskā uzņēmējdarbība II.....	71
12. Pasaules vēsture: viduslaiki	77
13. Latvija pasaules vēstures kontekstā	82
14. Latvija pasaules vēstures kontekstā I	93
15. Latvija pasaules vēstures kontekstā II	97
16. Latvija pasaules vēstures kontekstā III	102
17. Latvija pasaules vēstures kontekstā IV	107
18. Cilvēka un sabiedrības rīcības regulēšanas mehānismi: priekšstatu sistēmas pirmsindustriālajā pasaulē	112
19. Pasaules vēsture: jaunie laiki	116
20. Pasaules vēsture: jaunākie laiki	122
21. Cilvēka un sabiedrības rīcības regulēšanas mehānismi: tiesību un politisko institūciju vēsture.....	128
22. Cilvēka un sabiedrības rīcības regulēšanas mehānismi: filozofijas un ētikas vēsture	133
23. Studiju darbs III	137
24. Sociālā psiholoģija	141
25. Tiesību sistēma Latvijā un Eiropas Savienībā.....	146
26. Vēsture kā zinātņu sistēma: avotmācība un historiogrāfija.....	151
27. Ekonomika: makroekonomika.....	156
28. Ētiskie priekšstati un normas mūsdienu pasaulē	161
29. Cilvēka un sabiedrības rīcības regulēšanas mehānismi: ideoloģijas un sabiedriskās organizācijas industriālajā un postindustriālajā pasaulē.....	166

30. Socioloģijas metodes sociālo zinātņu kontekstā	171
31. Cilvēks un informācijas telpa.....	175
32. Valstiskuma evolūcija	180
33. Vēsture kā zinātņu sistēma: arhivistika un muzeoloģija.....	185

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Sociālo zinību un vēstures mācību metodika
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Pedagoģija
Kursa līmenis	P
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	48
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa izstrādātājs (-i)	
Mg.hist., lektors Andris Kupšāns (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.sc.admin., docente Ausma Golubeva (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg.hist., lektors Andris Kupšāns Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga Mg.hist., vieslektore Signita Gabrāne	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: nodrošināt iespēju apgūt kompetences sociālo zinību un vēstures mācību priekšmeta mācību procesa organizēšanā un vadīšanā.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt studējošo zināšanas un izpratni par integrēta sociālo zinību un vēstures mācību priekšmeta mērķi, saturu un sasniedzamajiem rezultātiem reglamentējošo normatīvo dokumentu kontekstā. 2. Veicināt studejošo prasmju veidošanos mācību procesa organizēšanā un vadīšanā. 3. Nodrošināt radošu vidi topošo skolotāju kompetences izkopšanai sociālo zinību un vēstures mācību stundu plānošanā, skolēncentrēta mācību procesa nodrošināšanā, mācību metožu, metodisko materiālu un līdzekļu izvēlē, izglītojamo mācību rezultātu vērtēšanā un skolotāja darba pašvērtējumā. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 48 st., studējošo patstāvīgais darbs – 96 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sociālo zinību un vēstures mācību priekšmeta mērķis, saturs, sasniedzamie rezultāti. L2, Pd8 2. Integrēta mācību procesa plānošana sociālajās zinībās un vēsturē. L2, S4, Pd12 3. Sociālās zinībās un vēsturē izmantojamie mācību metodiskie materiāli un līdzekļi. L2, S4, Pd10 4. Mācību metodikas izvēle sociālo zinību un vēstures satura un caurviju prasmju apguves kontekstā. L4, S6, Pd12 5. Mācību satura, metožu, materiālu un līdzekļu izvēle sociālo zinību un vēstures tēmu integrētā apgūšanā. L4, S18, Pd24 6. Mācību stundas modelēšana sociālajās zinībās un vēsturē. S8, Pd20 7. Izglītojamo snieguma vērtēšana sociālajās zinībās un vēsturē. L2, S8, Pd12 	

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Pārzina sociālo zinību un vēstures mācību priekšmeta mērķi, saturu, pamatizglītības standartu, izprot to izveides pamatprincipus un formulētos sasniedzamos rezultātus.
2. Demonstrē izpratni par sociālo zinību un vēstures jēgpilna mācību procesa nodrošināšanai piemērotākajām organizācijas formām un metodēm, standartā noteiktajām caurvju prasmēm, to veidošanas un pilnveidošanas iespējām darba ar dažāda spēju līmeņa skolēniem.
3. Orientējas sociālo zinību un vēstures mācību metodiskajos materiālos, kritiski izvērtē to satura izmantošanas iespējas sociālo zinību un vēstures apgūvē.
4. Pārzina mācību procesā sasniedzamo rezultātu vērtēšanas pieejas, rezultātu analīzes veidus, izglītojamo iesaistišanas paņēmienus vērtēšanā; izprot refleksijas un pašvērtējuma būtību.

PRASMES:

5. Izstrādā stundas plānu, formulē mērķi, uzdevumus, plānotos sasniedzamos rezultātus, atbilstoši kompetenču pieejas un jomas standarta prasībām.
6. Izmanto digitālos rīkus mācību satura komunikēšanai un kompleksu mācību uzdevumu veidošanai, ievērojot informācijas avotu specifiku un izglītojamo spēju līmeni; izmanto stratēģijas caurvju prasmju, sociālo un metakognitīvo prasmju attīstīšanai.
7. Izvēlās un realizē atbilstošas darbības formas un veidus, mācību metodes un metodiskos paņēmienus, kas vērsti uz mācīšanos iedziļinoties, kritiskās domāšanas, jaunrades, digitālo un pilsoniskās līdzdalības prasmju sekmēšanu sociālajās zinībās un vēsturē.
8. Izvēlās un pamato sniegumu vērtēšanai atbilstošus paņēmienus, sniedz daudzveidīgu atgriezenisko saiti.

KOMPETENCE:

9. Demonstrē pedagoģisko kompetenci sociālo zinību un vēstures mācību stundas modelēšanā, atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem, izmantojot dažādas stratēģijas, mācību līdzekļus un tehnoloģijas un izstrādājot izziņas līmeņa jēgpilnus, kompleksus uzdevumus, vērtēšanas kritērijus radošajiem darbiem.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs ir saistīts ar nodarbībās analizēto tematu un ietver literatūras avotu analīzi un praktisko uzdevumu veikšanu:

1. Darbs ar mācību standartu: prasību apzināšana, mācību satura un sasniedzamo rezultātu sociālajās zinībās un vēsturē analīze.
2. Mācību programmas sociālajās zinībās un vēsturē analīze.
3. Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, analīze, atlase un apkopošana izmantošanai sociālo zinību un vēstures mācību stundās.
4. Zinātniskās/metodiskās literatūras par mācību metožu būtību, to izvēles principiem un izmantošanas specifiku, par diferencēto pieeju metožu pielietosnā apzināšana, atlase un analīze.
5. Izvēlētā mācību temata tematiskā plāna izveide, demonstrējot dažādu metožu izmantošanas iespējas diferencētās pieejas kontekstā. Izstrādāto materiālu prezentēšanas sagatavošana.
6. Temata "Laiks un pagātnes liecības vēsturē un mūsdienās" stundas plāna izstrāde (metodiskā materiāla atlase, stundas gaitas plāna sastādīšana, darba metožu noteikšana un uzdevumu izstrāde).
7. Darbs ar informācijas avotiem, atklājot muzejpedagoģijas būtību.
8. Virtuāla muzeja apmeklējums un apraksta par to sagatavošana.
9. Mācību ekskursijas objektu apzināšana atbilstoši mācību programmai. Ekskursijas mērķa un uzdevumu formulēšana, plāna izstrāde.
10. Iepazīšanās ar digitālo platformu piedāvājumu; uzdevumu par savstarpējo attiecību modeli (skolā, ģimenē), tuvinātu reālās dzīves situācijām, izstrāde.
11. Kontaktu nodibināšana ar uzņēmējdarbībā iesaistītu personu, intervijas ar viņu sagatavošana.

12. Pētījuma veikšana par izvēlēto tēmu (vietējā uzņēmējdarbība, resursi, to izmantošanas efektivitāte). Ziņojuma sagatavošana.
13. Mācību stundas plāna/scenārija/uzdevumu izstrādāšana sociālās zinībās un vēsturē, izmantojot digitālo platformu iespējas.
14. Darbs ar metodisko literatūru: ziņojuma par vērtēšanas kritērijiem, pārbaudes darba sagatavošanas un vadības prasībām, digitālās ierīču izmantošanu vērtēšanā sociālās zinībās un vēsturē.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot starppārbaudījumu, patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti semināros, un noslēguma pārbaudījuma vērtējumus. Gala vērtējums var būt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 80% seminārnodarībās.

1. **STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:**
 Materiālu atlase un apkopošana izmantošanai sociālo zinību un vēstures stundā satura un prasmju apguvei (vienā no klasēm) – 10%.
 Izvēlēta mācību tēma tematiskā plāna izveide, demonstrējot dažādu metožu izmantošanas iespējas diferencētās pieejas kontekstā. Izstrādāto materiālu prezentēšana – 20%.
 Sociālo zinību un vēstures stundas fragmenta plāna izstrāde (digitālās platformas izmantošana, metodikas, metodisko materiālu izvēle) – 20%.
 Vērtēšanas kritēriju un pārbaudes darba izstrāde sociālajās zinībās un vēsturē – 10%.
2. **NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS:** Eksāmens (stundas modelēšana sociālajās zinībās un vēsturē) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. starppārbaudījums	+		+		+	+			
2. starppārbaudījums	+	+	+		+		+		+
3. starppārbaudījums	+			+				+	+
4. starppārbaudījums	+	+	+		+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+		+	+	+		+

Kursa saturs

1. **Sociālo zinību un vēstures mācību priekšmeta mērķis, saturs, sasniedzamie rezultāti.** L2, Pd8
 LEKCIJA: Mācību saturs sociālajās zinībās un vēsturē. Satura novitātes un apguves pieejas. Sasniedzamie rezultāti.
 PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību standarta prasību apzināšana, mācību satura un sasniedzamo rezultātu sociālajās zinībās un vēsturē analīze.
2. **Integrēta mācību procesa plānošana sociālajās zinībās un vēsturē.** L2, S4, Pd12
 LEKCIJA: Satura un prasmju integrācija. Mācību programma. Stundas struktūra, stundas plāns.
 PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību programmas sociālajās zinībās un vēsturē analīze.
 SEMINĀRS: Mācību tematisko plānu izstrāde (darbs grupās). Mācību tematisko plānu prezentācija.
3. **Sociālās zinībās un vēsturē izmantojamie mācību metodiskie materiāli un līdzekļi.** L2, S4, Pd10
 LEKCIJA: Mācību metodisko materiālu un līdzekļu izmantošanas iespējas priekšmeta specifisko prasmju un caurviju prasmju attīstīšanai/pilnveidei.
 SEMINĀRS: Digitālās tehnoloģijas izmantošana mācību procesā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, analīze, atlase un apkopošana izmantošanai sociālo zinību un vēstures stundās.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Materiālu atlase un apkopošana izmantošanai sociālo zinību un vēstures stundā satura un prasmju apguvei (vienā no klasēm).

4. Mācību metožu izvēle sociālo zinību un vēstures satura un caurviju prasmju apguves kontekstā. L4, S6, Pd12

LEKCIJA: Mācību metodes zināšanu un prasmju apguvē sociālās zinībās un vēsturē: integrēta pieeja.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinatniskās/metodiskās literatūras par mācību metožu būtību, to izvēles principiem un izmantošanas specifiku, par diferencēto pieeju metožu pielietosnā apzināšana, atlase un analīze.

SEMINĀRS: Mācību organizācijas formu un metožu izvēle, pamatojums sociālo zinību un vēstures satura apguvē; caurviju prasmju apguvē/pilnveidē: patstāvīgi sagatavoto materiālu prezentēšana un apspriede.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Izvēlēta mācību tēma tematiskā plāna izveide, demonstrējot dažādu metožu izmantošanas iespējas diferencētās pieejas kontekstā. Izstrādāto materiālu prezentēšana.

5. Mācību satura, metožu, materiālu un līdzekļu izvēle sociālo zinību un vēstures tēmu integrētā apgūšanā. L4, S18, Pd24

LEKCIJA: Informācijas avotu par aktuālām sociālo zinību un vēstures tēmām atlase, izmantošana pagātnes pētīšanā un izziņāšanā, saikne ar mūsdienām. Mācību ekskursijas iespējas un nozīme satura un prasmju apgūšanā. Kategorija "laiks". Laika skaitīšana. Mans novads/pilsēta tagad un agrāk. Pagātnes un mūsdienu norišu cēloņsakarības un pēctecība. Sadarbības prasmju pilnveide darbā grupās mūsdienu un pagātnes notikumu analīzē. Līdzdalības pieredzes apgūšana, veicināšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Tēmas "Laiks un pagātnes liecības vēsturē un mūsdienās" stundas plāna izstrāde (metodiskā materiāla atlase, stundas gaitas plāna sastādīšana, darba metožu noteikšana un uzdevumu izstrāde. Darbs ar informācijas avotiem, atklājot muzejpedagoģijas būtību. Virtuāla muzeja apmeklējums un apraksta par to sagatavošana. Mācību ekskursijas objekta apzināšana, atbilstoši mācību programmai. Ekskursijas mērķa un uzdevumu formulējums, plāna izstrāde.

SEMINĀRS: "Laiks un pagātnes liecības vēsturē un mūsdienās" patstāvīgi sagatavoto materiālu prezentācija un apspriede.

Mācību ekskursija – patstāvīgi sagatavoto materiālu prezentācija, apspriede un vērtēšana, to pielietojuma iespēju sociālo zinību un vēstures mācību stundā izvertēšana.

Kategorijas "cilvēks", "sabiedrība", "attiecības". Indivīds, sabiedrība un attiecību veidošana. Personību, sociālo grupu darbības, dzīves atspoguļojums medijos, digitālajās platformās, mākslas darbos, kino, muzeju ekspozīcijās: informācijas kritiska atlase, novērtēšana. Privātās fotogrāfijas, ģimenes arhīvs. Darba organizācijas formas un metodes izglītojamo pieredzes, iegūto zināšanu, informācijas izmantošanai par indivīdam nozīmīgiem jautājumiem multikulturālā sabiedrībā globalizācijas kontekstā: situāciju izpēte un analīze, didaktiskās spēles, pārrunas; pētījumi, projekti par multikulturālu sabiedrību, starpkultūru komunikāciju, globalizācijas procesiem, tās priekšrocībām un problēmām. Digitālo platformu izmantošana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīšanās ar digitālo platformu piedāvājumu; uzdevumu par savstarpējo attiecību modeli (skolā, ģimenē), tuvinātu reālās dzīves situācijām, izstrāde.

SEMINĀRS: Sagatavoto materiālu prezentācija, apspriešana un vērtēšana, to iespējamais pielietojums sociālo zinību stundās. Reālai dzīvei pietuvināto situāciju simulācijas un to risinājumi.

Kategorija "saimnieciskā darbība". Pētījumi un projekti sociālo zinību un vēstures stundās par uzņēmējdarbību, ekonomikas jautājumiem, pieejamo resursu izlietojumu: vietēji pētījumi (novadā, pilsētā u.c.), to analīze; datu iegūšana, izmantojot interneta vietnes, to analīze un ziņojumu sagatavošana, izmantojot veiktos pētījumus Latvijā, Eiropā, citās pasaules valstīs. Digitālo platformu izmantošana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS GRUPĀS: Kontakta nodibināšana ar uzņēmējdarbībā iesaistītu personu, intervijas ar viņu sagatavošana. Pētījums par izvēlēto tēmu (vietējā uzņēmējdarbība, resursi, to izmantošanas efektivitāte), ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Intervijas prezentēšana, tās sagatavošanas, jautājumu atlases, norises, apkopošanas rezultātu apspriešana un vērtēšana. Gūto prasmju iespējama pielietojums sociālo zinību un vēstures mācību stundā. Pētījuma ziņojums.

Kategorija "valsts". Valsts institūcijas. Valsts varas institūcijas, vietējās pašvaldības politiskās darbības un sabiedriski – kulturālās dzīves organizatoriskā funkcijas, darbība – zināšanu par to darbību konstruēšana sociālo zinību un vēstures stundās.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Skolas pašpārvaldes darbību analīze: funkcijas, darbības virzieni. Priekšlikumu darbības sekmēšanai un gūto atziņu izmantošanai mācību stundās izstrāde. Izstrādāto priekšlikumu prezentācija.

6. Mācību stundas modelēšana sociālajās zinībās un vēsturē. S8, Pd20

SEMINĀRS: Mācību stundu modelēšana sociālajās zinībās un vēsturē.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību stundas plāna/uzdevumu izstrādāšana sociālās zinībās un vēsturē, izmantojot digitālo platformu iespējas.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Sociālo zinību un vēstures stundas fragmenta plāna izstrāde (digitālās platformas izmantošana, metodikas, metodisko materiālu izvēle).

7. Izglītojamo snieguma vērtēšana sociālajās zinībās un vēsturē. L2, S8, Pd12

LEKCIJA: Formatīvā vērtēšana sociālās zinībās un vēsturē. Pašvērtējuma nozīme. Vērtēšanas kritēriji, pārbaudes darbu veidi un uzdevumi sociālās zinībās un vēsturē. Digitālo ierīču iespējas vērtēšanā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar metodisko literatūru: ziņojuma par vērtēšanas kritērijiem, pārbaudes darba sagatavošanas un vadības prasībām, digitālās ierīču izmantošanu vērtēšanā sociālās zinībās un vēsturē.

4.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Vērtēšanas kritēriju un pārbaudes darba izstrāde sociālajās zinībās un vēsturē.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Butova, Y. (2015). The history of development of competency – based education. European Scientific Journal. Pieejams: <https://eujournal.org/index.php/esj/article/viewFile/5728/5535>
2. Catlaks, G. (2018). Mācību satura un pieejas uzsvari jaunajā pamatzglītības standartā. Rīga. Pieejams: http://izm.gov.lv/images/aktualitates/2018/IZM-preses-konference-Guntars-Catlaks_Bajaruns_11102018_.pdf
3. VISC (2017). Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas apraksts. Rīga: Valsts izglītības satura centrs. Pieejams: https://skola2030.lv/admin/filemanager/files/2/prezentacija_izgl_musdienigai.pdf
4. Maloy, R. W., & LaRoche, I. S. (2010). Student-Centered Teaching Methods in the History Classroom: Ideas, Issues, and Insights for New Teachers. Social Studies Research and Practice, 5(3), 46-61. <https://doi.org/10.1108/SSRP-03-2010-B0004>
5. Oliņa, Z., Namsone, D., & France, I. (2018). Kompetence kā komplekss skolēna mācīšanās rezultāts. Mācīšanās lietpratībai. Rīga: Latvijas Universitāte. <https://doi.org/10.22364/ml.2018.1>

Papildus informācijas avoti

1. Buzan, T. (2008). Efektīvas mācīšanās rokasgrāmata: kā veidot domu kartes, apgūt ātrlasīšanu un uzlabot atmiņu. Rīga: Jāņa Rozes apgāds.
2. Daga-Krūmiņa, E., & Rocēna, E. (2014). Vērtībizglītība 1.-6.klašu skolēniem: metodiskais līdzeklis ētikas, sociālo zinību un klases stundām. Rīga: Valsts izglītības satura centrs. Pieejams: <https://www.visc.gov.lv/lv/metodiskie-materiali-1>
3. Darling-Hammond, L. (2010). Construckting 21-st Century Teacher Education. Journal of Teacher Education, 57(3), 300-314. <https://doi.org/10.1177/0022487105285962>. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/241423878_Constructing_21st-Century_Teacher_Education
4. Dussel, I., & Priem, K. (2017). The visual in histories of education: a reappraisal. International Journal of the History of Education, 53(6), 641-649. <https://doi.org/10.1080/00309230.2017.1392582>

5. Fadels, Č., Bialika, M., & Trilings, B. (2017). Četrus dimensiju izglītība. Rīga: Lielvārds. Pieejams: https://site-891838.mozfiles.com/files/891838/4_dimensijas.pdf?1588672430
6. Gürkan, Y. u.c. (2018). Analysis of Use of Virtual Reality Technologies in History Education: A Case Study. Asian Journal of Education and Training, 4(2). Pieejams: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1170733.pdf>
7. Hahele, R. (2006). Pašnovērtējums mācību procesā. Rīga: RaKa.
8. Kompetents pedagogs 21. gadsimtā (2013). Kvalitatīvas pedagogijas principi. Rīga: Izglītības iniciatīvu centrs. Tulk. A. Tūna. Pieejams: http://iic.lv/wp-content/uploads/2017/07/Kvalitativas_pedagogijas_principi_IIC.pdf
9. Madalāne, S. (2006). Topošo sociālo zinību skolotāju pašvērtējuma prasmes. Skolotājs, 3. Rīga.
10. Starpdisciplinārā sociālajās zinātnēs: vai tā sniedz atbildes uz mūsdienu izaicinājumiem augstākajā izglītībā un pētniecībā? (2012). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 228 lpp. Pieejams: https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Book_Starpdisciplinaritate_2012-gala.pdf
11. VISC (2017). Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas apraksts. Rīga: Valsts izglītības satura centrs. Pieejams: <http://www.izm.gov.lv/images/aktualitates/2017/Skola2030Dokuments.pdf>
12. Zientek, L. R. (2007). Preparing High-Quality Teachers: Views From the Classroom. American Educational Research Journal, 44(4), 959-1001.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Datu bāze: ScienceDirect. Educational Research Review. www.sciencedirect.com/science/journal
2. Datu bāze: Springer Link. www.springerlink.com/humanities-social-sciences-and-law/
3. Social Psychology of Education. <http://www.springer.com/education+%26+language/journal/11218>
4. Platforma e-žurnāliem u.c. <https://www.degruyter.com/>
5. E-laikraksts "Izglītība un kultūra". <http://www.izglitiba-kultura.lv/>
6. ERIC – Educational Resources Information Center (free version). <http://www.eric.ed.gov/>
7. E-žurnāls "Skolas vārds". <http://www.skolasvards.lv/>
8. <https://www.skola2030.lv/>
9. www.visc.gov.lv.
10. www.skola.vissparvisu.lv
11. www.visc.gov.lv.
12. www.learners.com
13. <http://www.metodes.lv/>
14. <http://skolotajs.lv/>
15. [http://www.academia.edu/420967/Student-Centered Teaching Methods In the History Classroom Ideas Issues and Insights for New Teachers](http://www.academia.edu/420967/Student-Centered_Teaching_Methods_In_the_History_Classroom_Ideas_Issues_and_Insights_for_New_Teachers)
16. http://theewc.org/uploads/content/History_teaching_today_manual_1.pdf
17. <http://www.facinghistory.org/teachingstrategies>
18. <http://historymatters.gmu.edu/browse/secrets/>
19. <http://www.historians.org/teaching-and-learning/classroom-content/resources/aha-teaching-division/training-teachers-to-teach-history-in-k-12-schools/salem-state-college>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Sociālās un pilsoniskās jomas metodika
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Pedagoģija
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>ECTS kredītpunkti</i>	18
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	192 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	48
<i>Semināru stundu skaits</i>	144
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	288
<i>Kursa izstrādātājs (-i)</i>	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Mg.hist., lektors Andris Kupšāns Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga Mg.hist., vieslektore Signita Gabrāne	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Sociālo zinību un vēstures mācību metodika	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidot Sociālās un pilsoniskās jomas standartam atbilstošas profesionālās kompetences, kas ir nepieciešamas vēstures un sociālo zinību un zinātņu priekšmetu mācību procesa organizēšanai un vadīšanai vispārējās izglītības iestādē.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Konstruēt studējošo zināšanas par vēstures un sociālo zinību un zinātņu mācību priekšmetu mērķiem, uzdevumiem, saturu, sasniedzamajiem rezultātiem, snieguma vērtēšanu un organizēšanu reglamentējošo normatīvo dokumentu un kompetenču pieejas kontekstā. 2. Pilnveidot kompetenci vēstures un sociālo zinību un zinātņu stundu plānošanā, organizēšanā, skolēncentrēta mācību procesa un radošas vides nodrošināšanā, mācību metožu, metodisko paņēmienu un mācību līdzekļu izvēlē, jaunu mācību materiālu izstrādē, izglītojamo sasniegumu un sniegumu vērtēšanā. 3. Pilnveidot prasmi strādāt ar normatīvajiem dokumentiem, mācību līdzekļiem un speciālo literatūru mācību organizēšanai un vadīšanai. 4. Veicināt topošajam vēstures skolotājam nepieciešamo profesionālo prasmju un kompetenču apguvi skolēncentrēta un uz ilgtspēju balstīta mācību procesa nodrošināšanai. 	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 48 st., semināri (S) – 144 st., studējošo patstāvīgais darbs – 288 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vēsture kā mācību priekšmets. L2, S2, Pd8 2. Mācību stunda vēstures mācībās. L2, S6, Pd10 3. Mācību līdzekļi vēstures mācību priekšmetā. L2, S6, Pd10 4. Izglītojamo zināšanu konstruēšana vēstures mācībās. L4, S12, Pd20 	

5. Kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju attīstības paņēmieni vēstures mācībās. L2, S6, Pd12
6. Digitālās prasmes attīstības iespējas un paņēmieni vēstures mācību stundās. L2, S2, Pd12
7. Sadarbības un pilsoniskās līdzdalības prasmes veidošanas, jaunrades attīstības iespējas vēstures mācību stundās. S8, Pd12
8. Vērtēšanas veidi un formas. L2, S6, Pd12
9. Sociālās zinības un sociālās zinātnes – kopīgais un atšķirīgais. Akcenti sociālo zinību un zinātņu mācību saturā, mācību procesa norisē. L2, S4, Pd8
10. Sociālajās zinībās un zinātnēs izmantojamie mācību metodiskie materiāli un līdzekļi. L2, S6, Pd20
11. Sociālo zinātņu satura apgušana un lietpratības pilnveides iespējas mācību procesā. L10, S26, Pd24
12. Mācību stundas modelēšana. L2, S6, Pd24
13. Izglītojamo snieguma vērtēšana sociālajās zinībās un zinātnēs. S6, Pd20
14. Sociālās un pilsoniskās jomas mērķis, uzdevumi un sasniegtie rezultāti vispārējā vidējā izglītībā. Kopīgais un atšķirīgais vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī valsts un izglītības iestādes normatīvo aktu kontekstā. L4, S8, Pd16
15. Augstākā apguves līmeņa pamatkursu, padziļināto kursu un specializēto kursu satura un prasmju pasniegšanas specifika sociālajā un pilsoniskajā jomā. L4, S8, Pd16
16. Informācijprasme (medijprasme, politikprasme, finanšprasme, kultūrpasme, ģimenprasme, pilsoniskā prasme), tās apguves, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā. L4, S16, Pd32
17. Mācību stundu, alternatīvo mācību darba formu un sociālo akciju modelēšana Sociālās un pilsoniskās jomas standartā formulēto lielo ideju apguvei. S8, Pd16
18. Izglītojamo kompetenču un snieguma vērtēšana sociālajā un pilsoniskajā jomā vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī. L4, S8, Pd16

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Pārzina Sociālās un pilsoniskās mācību jomas priekšmetu specifiku, mērķi, uzdevumus un saturu, jēgpilna mācību procesa nodrošināšanai piemērotākās organizācijas formas un metodes, mācību un metodiskos materiālus un līdzekļus; orientējās pamatzinātnes un vidējās izglītības mācību standartos un programmās, izprot to izveides pamatprincipus un formulētos sasniegtos rezultātus.
2. Demonstrē izpratni par dažādām mācību organizācijas formām un metodēm, mācību līdzekļiem, dažādām vērtēšanas pieejām, veidiem un formām, refleksijas un pašvērtējuma būtību, to izmantošanas iespējām mācību procesā ar dažāda vecuma un spēju līmeņa izglītojamajiem.
3. Skaidro un komunicē jomas specifiskās kompetences jeb prasmes un tās veidojošās prasmes, ieradumus.

PRASMES:

4. Spēj, ievērojot jomas standartu un mācību programmu prasības, izstrādāt un realizēt stundas plānu, formulēt tās mērķi, uzdevumus, plānotos sasniegtos rezultātus, veidot kompleksus mācību uzdevumus, ievērojot jomas standartu un mācību programmu prasības un izglītojamo spēju līmeni, izmanto stratēģijas caurviju prasmes.
5. Spēj izvēlēties un realizēt atbilstošas darbības formas un veidus, mācību metodes un metodiskos paņēmienus, kas vērsti uz zināšanu konstruēšanu, uz mācīšanos iedziļinoties un veicina izglītojamo pašvadības, kritiskās domāšanas, sadarbības, jaunrades, digitālās un pilsoniskās līdzdalības prasmes.
6. Izmanto digitālos rīkus mācību satura komunicēšanai un uzdevumu veidošanai, organizē izglītojamo zināšanu un prasmju pilnveidošanu un vērtēšanu digitālajās platformās.
7. Izvēlas un pamato izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšanai atbilstošus formatīvās un summātīvās vērtēšanas paņēmienus, sniedz daudzveidīgu atgriezenisko saiti, veido daudzveidīgus pārbaudes darbus un uzdevumu piemērus.

KOMPETENCE:

8. Demonstrē pedagogiskās komunikācijas prasmes, modelējot mācību stundas un risinot problēmsituācijas; plāno mācību procesu atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem, izmantojot dažādas stratēģijas, mācību līdzekļus un tehnoloģijas; izstrādā dažāda izziņas līmeņa jēgpilnus, kompleksus uzdevumus, vērtēšanas kritērijus un snieguma līmeņa aprakstus.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Pamatizglītības Sociālās un pilsoniskās jomas mācību standarta analīze (struktūra, saturs, vēstures mācību vieta, sasniedzamie rezultāti). Vēstures mācību priekšmeta programmas pamatzglītībā analīze (struktūra, saturs, sasniedzamie rezultāti).
2. Programmai atbilstoša mācību stundas plāna izveide.
3. Mācību grāmatu un mācību līdzekļu vēsturē apzināšana, salīdzināšana un vērtēšana, izejot no mācību standarta prasībām. Radošs darbs grupās: maketa "Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē" izveide.
4. Uzdevumu, kas orientēti uz laika skaitīšanas, cēloņu un sekū noteikšanu/atklāšanu, notikumu/parādību skatīšanu laika un telpas kontekstā prasmju veidošanu, izstrāde. Darbs ar karti: uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda rakstura vēstures kartes. Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda veida naratīvos avotus. Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda veida vizuālos un audio avotus. Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda veida vizuālos un audio avotus.
5. Pašvadītās mācīšanās prasmju attīstības paņēmieni vēstures mācībās apzināšana, atlase un vērtēšana.
6. Atgādņu, kas veicinātu novērošanas, analīzes, un sintēzes prasmju attīstīšanu, veidošana, izmantojot dažāda veida avotus.
7. Digitālo tehnoloģiju izmantošana zināšanu konstruēšanā vēstures stundās: uzdevumu izstrāde.
8. Mācību stundas plāna izstrāde, izvēloties kādu no sadarbību veicinošajām metodēm (lomu spēle, darbs grupā, ekskursija, intervija, aptauja). Uz pilsonisko līdzdalību vērsta un ar vēsturi saistītu mini projekta scenārija izstrāde, strādājot grupās.
9. Darbs ar metodisko materiālu "Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšana vidusskolā" (5.-17.lpp.) un ziņojumu par formatīvo un summatīvo vērtēšanu (raksturojums un atšķirības mācību procesā) sagatavošana. Pārbaudes darbu, ņemot vērā standartā norādītos sagaidāmos rezultātus, izstrāde.
10. Mācību satura un sasniedzamo rezultātu analīze sociālajās zinībās. Mācību programmas izpēte un analīze.
11. Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana un atlase. Mācību līdzekļu – darba lapu vai atgādņu izstrāde.
12. Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana izmantošanai sociālo zinību stundās lietpratības attīstībai.
13. Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot pētniecisko darbību. Pētījuma metodes izvēle, pamatojums, pētījuma veikšana, iegūtā materiāla atlase, apkopošana, analīze, prezentācija.
14. Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot projekta metodi. Projekta tēmas izvēle, plāna izstrāde, projekta izstrāde, procesa un noslēguma vērtēšana, prezentācija.
15. Pārspriedumu un argumentēto eseju temati. Formatīvās vērtēšanas stratēģiju un radošo darbu vērtēšanas kritēriju izstrāde.
16. Vispārējās vidējās izglītības standarta un citu skolai saistošo MK noteikumu pētīšana. Mācību programmas analīze. Darbs ar izglītības programmām.

17. Metodiskās un zinātniskās literatūras studijas: radoša darba – konkrētu komplekso uzdevumu piemēru augstākā līmeņa un padziļinātajos priekšmetos izstrāde. Prezentācijas sagatavošana.
18. Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana izmantošanai sociālās un pilsoniskās jomas priekšmetu mācīšanai un pratību apguvei. Metodisko paņēmieni kopuma modelēšana konkrētas pratības attīstīšanai.
19. Metodisko materiālu un digitāli pieejamo ideju mācību procesa organizēšanai izpēte.
20. Mācību stundu, alternatīvo mācību darba formu un sociālo akciju modelēšana.
21. Individuālo snieguma līmeņu aprakstu (SLA) veidošana un izvērtēšana, pielietojot SLA algoritmu. Darbs ar Blūma un SOLO taksonomijām: analīze, salīdzināšana.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot starppārbaudījumu, patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti semināros, un noslēguma pārbaudījuma vērtējumus. Gala vērtējums var būt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 80% seminārnodarbībās. Starppārbaudījuma uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 80%:
 - Maketa “Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē” prezentēšana un izvērtēšana – 5%.
 - Mācību stundas plāna izstrāde, izvēloties kādu no sadarbību veicinošajām metodēm (lomu spēle, mācību ekskursija, intervija, aptauja), prezentēšana un izvērtēšana – 10%.
 - Portfolio ar izstrādātajiem uzdevumiem prezentēšana un izvērtēšana – 10%.
 - Darba lapas vai atgādņu lapas izstrāde un prezentēšana. Pašvērtējums par izstrādāto materiālu, savstarpējs vērtējums – 10%.
 - Mācību stundas plāna izstrāde, iekļaujot pētniecisko darbību vai projekta metodi. Stundas plāna prezentēšana, pašvērtējums – 10%.
 - Summatīvā pārbaudes darba izstrāde (tēmas pēc izvēles), prezentēšana un analīze – 10%.
 - Komplekso uzdevumu piemēru augstākā un padziļinātā apguves līmeņa priekšmetos izstrāde un prezentācija – 5%.
 - Metodisko paņēmieni konkrētas pratības attīstīšanai izstrāde un prezentācija – 5%.
 - Mācību procesa fragmenta plānošana, demonstrēšana un savstarpējā izvērtēšana – 10%.
 - Snieguma līmeņu apraksta veidošana konkrētai pratībai, tā pašvērtējums – 5%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (studiju kursa laikā izveidotās darba mapes (patstāvīgi veikti darbi, ar kursa tēmām saistītās literatūras analīze) prezentācija) – 20%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
3.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
4.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
5.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
6.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
7.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
8.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+

9.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
10.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Vēsture kā skolas mācību priekšmets. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Vēsture: process, zinātne, mācību priekšmets – kopējais un atšķirīgais. Vēstures mācību saturs (standarts, programma)un plānojums.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pamatizglītības Sociālās un pilsoniskās jomas mācību standarta analīze (struktūra, saturs, vēstures mācību vieta, sasniedzamie rezultāti). Vēstures mācību priekšmeta programmas pamatzglītībā analīze (struktūra, saturs, sasniedzamie rezultāti).

SEMINĀRS: Sociālās un pilsoniskās jomas pamatskolas mācību standarts un mācību programma vēsturē (struktūra, saturs, vēstures mācību vieta, sasniedzamie rezultāti).

2. Mācību stunda vēstures mācībās. L2, S6, Pd10

LEKCIJA: Vēstures mācību stunda, tās gaitas plānošanas principi, materiālu atlase.

SEMINĀRS: Mācību stundas plānošanas modeļi un pieejas. Mācību stundas plāna veidošana. Problēmstundas struktūras izveide.

SEMINĀRS: Stundas plānošanas matrica vēstures mācībās. Mācību vielas apguves un izglītojamo prasmju attīstības plānojums. Mācību uzdevumu un sagaidāmo rezultātu formulēšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Programmai atbilstoša mācību stundas plāna izveide.

SEMINĀRS: Izstrādātā mācību stundas plāna prezentēšana un apspriešana.

3. Mācību līdzekļi vēstures mācību priekšmetā. L2, S6, Pd10

LEKCIJA: Iespiesto un uzskatāmo līdzekļu veidi, to raksturojums un nozīme vēstures apgūvē. Mācību līdzekļu izmantošanas metodiskie noteikumi.

SEMINĀRS: Mācību un metodiskie līdzekļi vēsturē, to analīze. Mācību grāmatās piedāvāto resursu iespējas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību līdzekļu vēsturē apzināšana, salīdzināšana un vērtēšana, izejot no mācību standarta prasībām.

SEMINĀRS: Mācību un atbalsta materiāli izglītojamajiem un skolotājiem, to izmantošanas iespējas vēstures mācībās.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Radošs darbs grupās: maketa “Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē” izveide.

SEMINĀRS: Maketa “Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē” izveide un prezentēšana.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Maketa “Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē” prezentēšana un izvērtēšana.

4. Izglītojamo zināšanu konstruēšana vēstures mācībās. L4, S12, Pd20

LEKCIJA: Mācību uzdevumi un darba lapas vēstures mācībās. Izstrādājamo uzdevumu un darba lapu specifika: izveides nosacījumi un noformēšana. Izglītojamo sagaidāmā rezultāta noteikšana, veicāmo uzdevumu un jautājumu formulēšana. Mācību materiālu izvēle.

SEMINĀRS: Vēstures specifiskās iemaņas un to veidošana mācību stundās. Laika skaitīšana, cēloņi un sekas, faktori, avotu analīze. Laiks un telpa: notikumu/parādību skatīšana laika un telpas kontekstā. Karte vēsturē, tās žanri, sniegtā informācija un izmantošanas iespējas vēstures mācībās.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Uzdevumu, kas orientēti uz laika skaitīšanas, cēloņu un seku noteikšanu/atklāšanu, notikumu/parādību skatīšanu laika un telpas kontekstā prasmju veidošanu, izstrāde.

SEMINĀRS: Mācību uzdevumi, kas orientēti uz laika skaitīšanas, cēloņu un seku noteikšanu/atklāšanu, notikumu/parādību skatīšanu laika un telpas kontekstā prasmju veidošanu. Izstrādāto uzdevumu prezentēšana un apspriešana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda rakstura vēstures kartes.

SEMINĀRS: Darbs ar karti: uzdevumi/darba lapas, kas orientētas uz zināšanu konstruēšanu. Izstrādāto uzdevumu prezentēšana un apspriešana.

LEKCIJA: Dažāda veida avoti (rakstītie, vizuālie, audio avoti, kartes), to raksturojums un izmantošana vēstures mācībās. Naratīvie avoti (hronikas, vēsturiski sacerējumi, daiļliteratūra, sāgas, memuāri, prese, statistika), vizuālie (miniatūras, freskas, gleznas, skulptūras, arhitektūra, filmas) un audio avoti.

SEMINĀRS: Dažādu avotu izmantošanas iespējas vēstures mācīšanās procesā (darbs ar dažāda veida vēstures avotiem).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda veida naratīvos avotus.

SEMINĀRS: Naratīvo avotu izmantošana uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz zināšanu konstruēšanu, izstrādē. Izstrādāto uzdevumu/darba lapu prezentēšana un apspriešana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda veida vizuālos un audio avotus.

SEMINĀRS: Vizuālo un audio avotu izmantošana uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz zināšanu konstruēšanu, izstrādē. Izstrādāto uzdevumu/darba lapu prezentēšana un apspriešana.

5. Kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju attīstības paņēmieni vēstures mācībās. L2, S6, Pd12

LEKCIJA: Kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju attīstības paņēmieni vēstures mācībās. Problēmu noteikšanas un definēšanas prasmes veicināšana.

SEMINĀRS: Mācību uzdevumu kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju attīstībai iekļaušana mācību procesā. "Domājamie jautājumi" kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju veicināšanai.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pašvadītās mācīšanās prasmju attīstības paņēmieni vēstures mācībās apzināšana, atlase un vērtēšana.

SEMINĀRS: Pašvadītās mācīšanās prasmju attīstība, strādājot ar vēstures avotiem un cita veida informācijas avotiem un izvēloties atbilstošus darbības veidus: pieeja un galvenās metodes.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Atgādņu, kas veicinātu novērošanas, analīzes, un sintēzes prasmju attīstīšanu, veidošana, izmantojot dažāda veida avotus.

SEMINĀRS: Atgādnēs un mācību uzdevumi izglītojamo novērošanas, analīzes un sintēzes prasmju veicināšanai. Izstrādāto atgādņu un uzdevumu prezentēšana un apspriede.

6. Digitālās prasmes attīstības iespējas un paņēmieni vēstures mācību stundās. L2, S2, Pd12

LEKCIJA: Digitālās prasmes attīstības iespējas un paņēmieni vēstures mācību stundās: pieeja, galvenās metodes. Digitālie rīki vēstures stundās.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Digitālo tehnoloģiju izmantošana zināšanu konstruēšanā vēstures stundās: uzdevumu izstrāde.

SEMINĀRS: Digitālo tehnoloģiju izmantošana izglītojamo zināšanu konstruēšanā vēstures stundās. Izstrādāto uzdevumu prezentēšana un apspriede.

7. Sadarbības un pilsoniskās līdzdalības prasmes veidošanas, jaunrades attīstības iespējas vēstures mācību stundās. S8, Pd12

SEMINĀRS: Sadarbības un pilsoniskās līdzdalības prasmes veidošanas iespējas, nosacījumi un dažādas metodes vēstures mācībās. Izglītojamo jaunrades attīstības iespējas vēstures mācību stundās.

SEMINĀRS: Vēstures mācību organizācijas formas un veidi, izmantojamās metodes.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību stundas plāna izstrāde, izvēloties kādu no sadarbību veicinošajām metodēm (lomu spēle, darbs grupā, ekskursija, intervija, aptauja).

SEMINĀRS: Mācību stundas plāna izstrāde. Izstrādāto stundu plānu prezentēšana un apspriede.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Uz pilsonisko līdzdalību vērsta un ar vēsturi saistīta mini projekta plāna izstrāde, strādājot grupās.

SEMINĀRS: Uz pilsonisko līdzdalību vērstu un ar vēsturi saistītu projektu izstrāde. Izstrādātā projekta plāna prezentēšana un apspriešana.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Mācību stundas plāna izstrāde, izvēloties kādu no sadarbību veicinošajām metodēm (lomu spēle, mācību ekskursija, intervija, aptauja), prezentēšana un izvērtēšana.

8. Vērtēšanas dažādi veidi un formas. L2, S6, Pd12

LEKCIJA: Vērtēšanas dažādi veidi un formas, to realizācijas iespējas vēstures mācībās. Refleksija un pašvērtējums.

SEMINĀRS: Izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšana. Formatīvās un summātīvās vērtēšanas izmantošana vēstures mācībā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar metodisko materiālu "Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšana vidusskolā" (5.-17.lpp.) un ziņojumu par formatīvo un summātīvo vērtēšanu (raksturojums un atšķirības mācību procesā) sagatavošana.

SEMINĀRS: Formatīvās un summātīvās vērtēšanas, refleksijas piemēru izveide un apspriešana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pārbaudes darbu, ņemot vērā standartā norādītos sagaidāmos rezultātus, izstrāde.

SEMINĀRS: Mācību sasniegumu vērtēšana, balstoties uz standartā norādītajiem sasniedzamajiem rezultātiem. Pārbaudes darbu izstrāde, balstoties uz standarta prasībām. Izstrādāto pārbaudes darbu prezentēšana un apspriede.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Portfolio ar izstrādātajiem uzdevumiem prezentēšana un izvērtēšana.

9. Sociālo zinību mācību priekšmets, to saturs reglamentējošos normatīvajos dokumentos. L2, S4, Pd8

LEKCIJA: Sociālo zinību kā mācību priekšmeta attīstība, savdabība un īpatnības – ekonomikas, vērtībizglītības, politikpratības un dzīvesprasmju demokrātiskā sabiedrībā apguves integrācija.

SEMINĀRS: Mācību saturs. Lielās idejas, izglītojamajiem plānotie sasniedzamie rezultāti pamatzglītības pakāpē. Integrētā mācību satura apguves problemātika sociālo zinību stundās. Stundas struktūra, stundas plāns.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību satura un sasniedzamo rezultātu analīze sociālajās zinībās. Mācību programmas izpēte un analīze.

SEMINĀRS: Mācību satura analīze. Mācību programmas sociālajās zinībās analīze.

10. Sociālās zinībās izmantojamie mācību metodiskie materiāli un līdzekļi. L2, S6, Pd20

LEKCIJA: Mācību līdzekļu daudzveidība un izmantošanas iespējas priekšmeta specifisko prasmju un caurviju prasmju attīstīšanai. Digitālās tehnoloģijas.

SEMINĀRS: Digitālo metodisko un mācību materiālu izmantošana sociālo zinību mācību stundās.

SEMINĀRS: Metodisko materiālu un līdzekļu pielāgošanas iespējas atbilstoši mācību saturam, izglītojamo vecumam, pieejamiem resursiem. Ieteikumi un prasības metodisko materiālu izstrādē.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana un atlase. Mācību līdzekļu – darba lapu vai atgādņu izstrāde.

SEMINĀRS: Metodiskie materiāli sociālo zinību stundu satura un prasmju apguvei. Materiālu prezentācija.

4.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Darba lapas vai atgādņu lapas izstrāde un prezentēšana. Pašvērtējums par izstrādāto materiālu, savstarpējs vērtējums.

11. Sociālo zinātņu satura apgūšana un lietpratības pilnveides iespējas mācību procesā. L10, S26, Pd24

LEKCIJA: Caurviju prasmes "Pilsoniskā līdzdalība" veicināšana pedagogiskajā procesā. Pilsoniskās līdzdalības nozīme 21. gadsimtā. Attīstības jeb globālā izglītība. Pilsoniskās un sociālās līdzdalības veidi, kopīgais un atšķirīgais.

SEMINĀRS: Patriotisma, pilsoniskās apziņas, vērtībizglītības loma ikdienā – izaicinājumi un iespējas. Jauniešu pilsoniskās līdzdalības izpausmes ikdienas dzīves situācijās.

SEMINĀRS: Pilsoniskās kompetences veicināšana pedagogiskajā procesā. Pilsoniskās līdzdalības veidu: brīvprātīgais darbs, sociālās kampaņas, piketi, pilsoniskā nepakļaušanās, sociālā uzņēmējdarbība, ziedošana, mecenātisms u.c. loma un iespējas 21. gadsimtā.

LEKCIJA: Caurviju prasmes "Kritiskā domāšana un problēmrisināšana" veicināšana pedagogiskajā procesā. Kritiskā domāšana. Kritiskās domāšanas aktualitāte un nepieciešamība izglītības transformācijas procesā.

SEMINĀRS: Didaktiskie rīki un daudzveidīgās pedagogiskās pieejas izglītojamo kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas sekmēšanai. Dažādu pedagogisko modeļu analīze un izvērtēšana.

SEMINĀRS: Pedagoģisko metožu pielietojums un zināšanu pārnese caurviju prasmes “Kritiskā domāšana un problēmrisināšana” veidošanā. Metodiskie paņēmieni izglītojamo kritiskās domāšanas prasmju veicināšanai.

LEKCIJA: Caurviju prasmes “Jaunrade un uzņēmējspēja” veicināšana pedagoģiskajā procesā. Uzņēmējspēju un līderības sekmēšanas nozīme mācību procesā. Dzīvesprasmju izglītība.

SEMINĀRS: Inovatīvu risinājumu meklējumi dažādu problēmjautājumu risināšanā ilgtspējas kontekstā.

SEMINĀRS: Didaktiskie rīki un daudzveidīgās pedagoģiskās pieejas izglītojamo jaunrades un uzņēmējspējas sekmēšanai. Metodiskie paņēmieni izglītojamo jaunrades un uzņēmējspējas veicināšanai individuālā un sadarbības līmenī.

LEKCIJA: Caurviju prasmes “Pašvadīta mācīšanās” veicināšana pedagoģiskajā procesā. Sociāli emocionālā audzināšana. Mācīšanās mērķu izvirzīšana. Emociju pašregulācija. Rīcība stresa situācijā.

SEMINĀRS: Dzīves mērķu izvirzīšana, savu prasmju, dabas doto talantu un mērķtiecīgas rīcības nozīme karjerā un tālākā sevis pilnveidošanā.

SEMINĀRS: Didaktiskie rīki un daudzveidīgās pedagoģiskās pieejas izglītojamo pašvadītas mācīšanās sekmēšanai. Metodiskie paņēmieni sociālo zinību stundās izglītojamo pašvadītas mācīšanās prasmju veicināšanai.

LEKCIJA: Caurviju prasmes “Digitālā pratība” veicināšana pedagoģiskajā procesā. Digitālās komunikācijas veidi. Medijpratība un tās nozīme hibrīdkara apstākļos. Informācijas tehnoloģiju ietekme uz garīgo un fizisko veselību, sabiedrību un vidi.

SEMINĀRS: Drošība interneta vidē un sociālie mediji. Internetplatformas drošu statistikas datu iegūšanai un apstrādei.

SEMINĀRS: Informācijas iegūšana, atlase, apstrāde un novērtēšana. Divu vai vairāku portālu informācijas specifikas analīze (informācijas pieejamība, atlase, informācijas nodošanas veidi, auditorija, tēmas).

SEMINĀRS: Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana mācību procesā lietpratības attīstībai.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana izmantošanai sociālo zinību stundās. Stundas fragmentu izstrāde.

SEMINĀRS: Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana mācību procesā izvirzīto mērķu sasniegšanai. Atlasīto materiālu prezentācija.

SEMINĀRS: Stundas fragmentu izglītojamo kritiskās domāšanas rosināšanai un pilsoniskās atbildības veicināšanai vadīšana.

12. Mācību stundas modelēšana. L2, S6, Pd24

LEKCIJA: Mācību stundas modelēšana. Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot pētniecisko darbību vai projekta metodi.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot pētniecisko darbību. Pētījuma metodes izvēle, pamatojums, pētījuma veikšana, iegūtā materiāla atlase, apkopošana, analīze, prezentācija.

SEMINĀRS: Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot pētniecisko darbību. Refleksija. Digitālās platformas izmantošana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot projekta metodi. Projekta tēmas izvēle, plāna izstrāde, projekta izstrāde, procesa un noslēguma vērtēšana, prezentācija.

SEMINĀRS: Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot projekta metodi. Refleksija.

SEMINĀRS: Mācību stundas plāna, iekļaujot pētniecisko darbību vai projekta metodi, prezentēšana un izvērtēšana.

5.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Mācību stundas plāna izstrāde, iekļaujot pētniecisko darbību vai projekta metodi. Stundas plāna prezentēšana, pašvērtējums.

13. Izglītojamo snieguma vērtēšana sociālajās zinībās un zinātnēs. S6, Pd20

SEMINĀRS: Formatīvā un summatīvā vērtēšana sociālajās zinībās un zinātnēs. Pārbaudes darbu veidi. Digitālās ierīces vērtēšanā.

SEMINĀRS: Formatīvās vērtēšanas stratēģijas un vērtēšanas kritēriji. Atgriezeniskās saites sniegšanas metodiskie paņēmieni.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pārspriedumu un argumentēto eseju temati. Formatīvās vērtēšanas stratēģiju un radošo darbu vērtēšanas kritēriju izstrāde.

SEMINĀRS: Summatīvās vērtēšanas piemēri un kritēriji izglītojamo snieguma novērtēšanai.

6.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Summatīvā pārbaudes darba izstrāde (tēmas pēc izvēles), prezentēšana un analīze.

14. Sociālās un pilsoniskās jomas mērķis, uzdevumi un sasniedzamie rezultāti vispārējā vidējā izglītībā. Kopīgais un atšķirīgais vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī valsts un izglītības iestādes normatīvo aktu kontekstā. L4, S8, Pd16

LEKCIJA: Sociālās un pilsoniskās jomas mērķis, uzdevumi un sasniedzamie rezultāti vispārējā vidējā izglītībā. Izglītības satura plānošanas principi vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Sociālās un pilsoniskās jomas satura apguve vispārīgajā, optimālajā un augstākajā līmenī valsts un izglītības iestādes normatīvo aktu kontekstā.

LEKCIJA: Sociālās un pilsoniskās jomas mācību priekšmetu integratīvais raksturs. Mācību jomas pamatkursi, padziļinātie un specializētie kursi (izvēles mācību priekšmeti).

SEMINĀRS: Akcenti lielo ideju apgūvē sociālajās zinībās un vēsturē, vēsturē un sociālajās zinātnēs I, vēsturē II un sociālajās zinātnēs II.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vispārējās vidējās izglītības standarta un citu saistošo MK noteikumu analīze. Paraugprogrammas analīze. Darbs ar izglītības programmām.

SEMINĀRS: Lielo ideju, mācību satura un sasniedzamo rezultātu analīze un izvērtējums sociālajā un pilsoniskajā jomā, balstoties uz jomas standartu un paraugprogrammu.

SEMINĀRS: Izglītības programmu analīze. Sociālās un pilsoniskās jomas priekšmets un apjoms mācību plānā. Studējošo pašvērtējums un refleksija par apgūto, izaicinājumu un pašpilnveides mērķu definēšana.

15. Augstākā apguves līmeņa pamatkursu, padziļināto kursu un specializēto kursu satura un prasmju pasniegšanas specifika sociālajā un pilsoniskajā jomā. L4, S8, Pd16

LEKCIJA: Pamatkursu, padziļināto kursu un specializēto kursu (relīģija, ekonomika, uzņēmējdarbības pamati, politikas un tiesību pamati, filozofija, psiholoģija) satura un prasmju pasniegšanas specifika sociālajā un pilsoniskajā jomā.

SEMINĀRS: Izglītojamo zinātniskās pētniecības darbi, inovatīvas uzņēmējdarbības idejas realizēšana caur mācību firmām, sociālās akcijas un līdzdalības projekti, radošie darbi augstākajā apguves līmenī un padziļinātajosursos.

LEKCIJA: Atbalsts skolotājiem sociālās un pilsoniskās jomas izglītības satura īstenošanai. Mācību un metodisko līdzekļu piemēri augstākā apguves līmeņa priekšmetos.

SEMINĀRS: Komplekso uzdevumu modelēšana augstākā līmeņa un padziļinātajos priekšmetos.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Radošs darbs, metodiskās un zinātniskās literatūras studijas.

SEMINĀRI: Metodes un metodiskie paņēmieni izglītojamo plānoto sasniedzamo rezultātu apguvei un vērtēšanai. Noslēguma pārbaudes darbu izstrāde.

7.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Komplekso uzdevumu piemēru augstākā un padziļinātā apguves līmeņa priekšmetos izstrāde un prezentācija.

16. Informācijpratība (medijpratība, politikpratība, finanšpratība, kultūrpratība, ģimeņpratība, pilsoniskā pratība), tās apguves, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā. L4, S16, Pd32

LEKCIJAS: 21. gadsimta būtiskākā kompetence – informācijpratība. Informācijpratību veidojošo komponentu – medijpratība, politikpratība, finanšpratība, kultūrpratība, ģimeņpratība, pilsoniskā pratība – saturs un izmantošanas ieguvumi indivīdam un sabiedrībai.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana izmantošanai sociālās un pilsoniskās jomas priekšmetu mācīšanai, pratību apguvei. Metodisko paņēmienu kopuma modelēšana konkrētas pratības attīstīšanai.

SEMINĀRS: Mācību un metodisko līdzekļu atlase un apkopošana izmantošanai sociālās un pilsoniskās jomas priekšmetu mācīšanai un pratību apguvei.

SEMINĀRS: Medijpratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Politikpratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Finanšpratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Kultūrpratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Ģimeņpratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Pilsoniskās pratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Pratību un to veidojošo prasmju veicinošo metodisko paņēmienų apkopojums. Refleksija par apgūto, patstāvīgā darba prezentācija kolēģiem.

8.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Metodisko paņēmienų konkrētas pratības attīstīšanai izstrāde un prezentācija.

17. Mācību stundu, alternatīvo mācību darba formu un sociālo akciju modelēšana Sociālās un pilsoniskās jomas standartā formulēto lielo ideju apguvei. S8, Pd16

SEMINĀRI: Mācību stundu, alternatīvo mācību darba formu un sociālo akciju modelēšana Sociālās un pilsoniskās jomas standartā formulēto lielo ideju apguvei.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Metodisko materiālu un digitāli pieejamo ideju mācību procesa organizēšanai izpēte.

SEMINĀRI: Metodiskie materiāli un digitālie resursi mācību procesa organizēšanai vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī.

9.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Mācību procesa fragmenta plānošana, demonstrēšana un savstarpējā izvērtēšana.

18. Izglītojamo kompetenču un snieguma vērtēšana sociālajā un pilsoniskajā jomā vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī. L4, S8, Pd16

LEKCIJA: Izglītojamo kompetenču un snieguma vērtēšana sociālajā un pilsoniskajā jomā vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī.

SEMINĀRS: Autentiskās vērtēšanas paņēmieni, jēgpilna un attīstoša atgriezeniskā saite.

LEKCIJA: Snieguma līmeņu aprakstu (SLA) saturs un struktūra. Snieguma līmeņu aprakstu veidošanas algoritms.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Snieguma līmeņu aprakstu algoritma pielietošana, veidojot un izvērtējot individuālos SLA. Blūma un SOLO taksonomiju atkārtošana un salīdzināšana.

SEMINĀRI: Snieguma līmeņu aprakstu (SLA) analīze un modelēšana atbilstoši konkrētām prasmēm un kompetencēm. Snieguma līmeņu aprakstu veidošana katrai no apgūtajām pratībām, to savstarpējā izvērtēšana un uzlabošana.

SEMINĀRS: Autentiskās vērtēšanas priekšrocības un trūkumi. SOLO taksonomijas iespējas sociālajā un pilsoniskajā jomā.

10.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Snieguma līmeņu apraksta veidošana konkrētai pratībai, tā pašvērtējums.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Baran, S. J. (2019). Introduction to Mass Communication. Media Literacy and Cultur. 10th edition. New York: McGraw-Hill. Pieejams: <https://studylib.net/doc/25728569/introduction-to-mass-communication-by-stanley-j.-baran--z...>

2. Brauksi līdzī? Re, kur FORMULA! (2012). Rokasgrāmata jauniešu līdzdalības veicināšanai. Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra. Pieejams: https://jaunatne.gov.lv/wp-content/uploads/2020/07/43639_formula_book.pdf
3. Jauniešu pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma pilsoniskās kompetences veidošanā (2017). Metodisks līdzeklis darbam ar jaunatni. Ogre: Attīstības un inovāciju mācību centrs. Pieejams: <https://butnoderigam.files.wordpress.com/2017/04/jauniesu-pilsoniskas-lidzdalibas-programma-metodisks-lidzeklis-sif-projekts-17-06-2017-final1.pdf>
4. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīvā monogrāfija. LU Akadēmiskais apgāds. Pieejams: <https://doi.org/10.22364/ml/2018>
5. Ministru kabinets (2018). Noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/303768>
6. Starpdisciplinārā sociālajā zinātnē: vai tā sniedz atbildes uz mūsdienu izaicinājumiem augstākajā izglītībā un pētniecībā? (2012). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 228 lpp. Pieejams: https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Book_Starpdisciplinaritate_2012-gala.pdf
7. Talekau, P., Nayak, J., & Harichandan, S. (2019). Education Paper 5 history. Notre Dame of Marbel University. Pieejams: https://ddceutkal.ac.in/Syllabus/MA_Education/Education_Paper_5_history.pdf

Papildus informācijas avoti

1. Allen, R., & Felton, R. (1991). Photographs as Historical Documents. *Agriculture and Rural Life*, 5(3), 7-12. Oxford University Press. <https://www.jstor.org/stable/25162753>
2. Auziņš, A. (2018). Vērtēšana skolēna izaugsmei. Pieejams: <https://www.skola2030.lv/lv/jaunumi/blogs/vertesana-skolena-izaugsmei>
3. Bērziņa, G. (red.) (2009). *Es pasaulē, pasaule ap mani*. Pedagoģisks materiāls pamatzināšanu apguvei par kolonizāciju, rasismu, godīgo tirdzniecību un globālo tirgu. Rīga: MITI.
4. Bowers, C.A. (2005). *The False Promises of Constructivist Theories of Learning: A Global And Ecological Critique*. New York: Peter Lang Publishing.
5. Butova, Y. (2015). The history of development of competency – based education. *European Scientific Journal*, 11(10), 250-255. Pieejams: <https://eujournal.org/index.php/esj/article/view/572>
6. Buzan, T. (2008). Efektīvas mācīšanās rokasgrāmata: kā veidot domu kartes, apgūt ātrlasīšanu un uzlabot atmiņu. Rīga: Jāņa Rozes apgāds.
7. Catlaks, G. (2018). Mācību satura un pieejas uzsvāri jaunajā pamatizglītības standartā. Rīga. Pieejams: https://www.lps.lv/uploads/docs_module/2018_10_25_1_Izglitiba_komiteja_IZM_prezentacija.pdf
8. Catts, R., & Lau, J. (2008). *Towards Information Literacy Indicators*. Pieejams: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000158723>
9. Darling-Hammond, L., & Adamson, F. (2010). Beyond basic skills: The role of performance assessment in achieving 21st century standards of learning. Stanford. Pieejams: <https://globaled.gse.harvard.edu/files/geii/files/beyond-basic-skills-role-performance-assessment-achieving-21st-century>
10. Dowd, H. (2016). *Classroom Management in the Digital Age Effective Practices for Technology-Rich Learning Spaces*. Irvine, CA: EdTechTeamPress.
11. Dumpe, M. (2016). Mācību ekskursija kā efektīva mācību organizācijas forma ekonomikas stundās. Pieejams: http://rmdv.lv/wp-content/uploads/2017/10/mac_eksk.pdf
12. Dussel, I., & Priem, K. (2017). The visual in histories of education: a reappraisal. *International Journal of the History of Education*, 53(6), 641-649. <https://doi.org/10.1080/00309230.2017.1392582>
13. Eiropas Parlaments (2012). Ziņojums par dzimumu stereotipu izskaušanu Eiropas Savienībā. Pieejams: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-7-2012-0401_LV.html

14. Fry, H., Ketteridge, S., & Marshall, S. (2021). A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education. New York/London: Routledge. Pieejams: <https://www.sun.ac.za/english/faculty/arts/Documents/HandbookTeachingLearningHigheEd.pdf>
15. Geka, S. (2013). Sociālās spēles. Rīga: RaKa.Globālā skolotāja rokasgrāmata (2015). Rīga: Humana People to People in Latvia.
16. Kas ir Latvijas e-indekss? (2021). Rīga: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pieejams: <https://www.varam.gov.lv/lv/latvijas-e-indekss>
17. Kragis, I. (2019). Radošums un kritiskā domāšana. Mansards.
18. Kultūras izpratnes un izpausmes rokasgrāmata (2016). Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs. Pieejams: <https://op.europa.eu/lv/publication-detail/-/publication/6066c082-e68a-11e5-8a50-01aa75ed71a1>
19. Latvijas iedzīvotāju finanšu prātības stratēģija 2021-2027. Pieejams: <https://www.finansupratiba.lv/strategija/finansu-pratibas-strategija/>
20. Lemešonoka, I. (2018). Kompetenču pieeja karjeras izglītībā skolā. Rokasgrāmata skolotājiem. Rīga: Zvaigzne ABC.
21. Maloy, R. W., & LaRoche, I. (2010). Student-Centered Teaching Methods in the History Classroom: Ideas, Issues, and Insights for New Teachers. Social Studies Research and Practice, 5(3), 46-61. <https://doi.org/10.1108/SSRP-03-2010-B0004>
22. Marshall, S. (ed.). (2020). A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education. Routledge. Pieejams: <https://www.sun.ac.za/english/faculty/arts/Documents/HandbookTeachingLearningHigheEd.pdf>
23. Mayer, R. (2006). Learning To Think Historically: The Impact of a Philosophy and Methods of History Course on Three Preservice Teachers. The Social Studies, 2, 69-76. <https://doi.org/10.3200/tsss.97.2.69-76>
24. Metzger, S. A., & Harris, L. McA. (2018). The Wiley International Handbook of History Teaching and Learning. New York: Wiley-Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781119100812>
25. Ministru kabinets (2021). Latvijas mediju politikas pamatnostādnes: Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027.gadam. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/320841>
26. Ministru kabinets (2018). Noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par vispārējās vidējās izglītības standartu un izglītības programmu paraugiem". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/303768>
27. Nix, J. (2016). Looking at the past: Eighth grade social studies teachers and historical visual texts. Dissertation. Georgia State University. <https://doi.org/10.57709/7957337> Pieejams: https://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1024&context=mse_diss
28. Nokes, J. D. (2013). Building students' historical literacies: learning to read and reason with historical texts and evidence. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003183495>
29. Popham, W. J. (2017). Classroom Assessment: What Teachers Need to Know. 8th edition. Pearson Education, Inc. Pieejams: <https://www.daneshnamehicsa.ir/userfiles/files/1/7-%20Classroom%20Assessment%20What%20Teachers%20Need%20to%20Know.pdf>
30. Purēns, V. (2017). Kā attīstīt kompetenci. Rīga: RaKa.
31. Redfern, A. (2015). The essential guide to classroom practice. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315755557>
32. Reece, I., & Walker, S. (2016). Teaching, training and learning: A practical guide. 6th ed. Business Education Publishers Ltd.
33. Tauriņa, Ž. (2013). Skolēnu kompetenču pašvērtējums. Rīga: RaKa.
34. Titko, J., Ciemleja, G., & Lāce, N. (2014). Finanšu lietpratības novērtēšana. Metodiskais materiāls. Rīga: Rīgas Tehniskā universitāte.
35. UNESCO (2013). Global media and information literacy assessment framework: Country readiness and competencies. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Pieejams: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000224655>

36. VISC (2017). Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas apraksts. Rīga: Valsts izglītības satura centrs. Pieejams: https://skola2030.lv/admin/filemanager/files/2/prezentacija_izgl_musdienigai.pdf
37. Ziņojums par attīstības/globālās izglītības aspektu izpēti sociālo zinātņu mācību priekšmetos angļu valodā (2013). Rīga: IAC. Pieejams: <https://www.iac.edu.lv/assets/Uploads/Global-Dimension-A4-gramataLV.pdf>
38. Yildirim, G., Elban, M., & Yildirim, S. (2018). Analysis of Use of Virtual Reality Technologies in History Education: A Case Study. Asian Journal of Education and Training, 4(2), 62-69. Pieejams: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1170733.pdf>

Periodika un citi informācijas avoti

1. Daga-Krūmiņa, E. (2014). Vērtībizglītība 1.-6.klašu skolēniem: metodiskais līdzeklis ētikas, sociālo zinību un klases stundām. Rīga: VISC.
2. ERIC – Educational Resources Information Center (free version). <http://www.eric.ed.gov/>
3. European Journal of Education. Pieejams: <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/14653435>
4. Journal of Research in Science Teaching. Pieejams: <https://onlinelibrary.wiley.com/toc/10982736/50/1>
5. http://theewc.org/uploads/content/History_teaching_today_manual_1.pdf
6. <http://www.facinghistory.org/teachingstrategies>
7. <http://historymatters.gmu.edu/browse/secrets/>
8. <http://www.historians.org/teaching-and-learning/classroom-content/resources/aha-teaching-division/training-teachers-to-teach-history-in-k-12-schools/salem-state-college>
9. Materiāli izmantošanai mācību stundās:
10. Bioekonomika skolā. <http://visc.gov.lv>
11. Budžets. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/734/>
12. Ceļojums rūpnieciskā īpašuma pasaulē. <http://visc.gov.lv>
13. Darba alga. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/735/>
14. Datorspēle kā mācību metode. <https://www.naudasskola.lv/lv/speles>
15. Drošība internetā. <http://visc.gov.lv>
16. Katram šķīvim savs stāsts. 2017: <http://skolas.unesco.lv/lv/pasaules-lielaka-stunda/>
17. Kino skolās. <http://filmas.lv>
18. Komerccdarbības pamati. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/489/>
19. Materiāli par ES. www.europa.eu
20. Materiāli par naudu un finanšu pratību. www.klientuskola.lv
21. Mācīties pārveidot! 2015: <https://failiem.lv/u/rceecef4>
22. Mājsaimniecības budžets. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/547/>
23. Nodokļi. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/738/>
24. Personīgais budžets. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/664/>
25. Solis pasaulē. 2016: <https://failiem.lv/u/drh2f7j6>
26. Vēlmes un vajadzības, izvēle. 7., 8., 9.klase <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/665/>
27. 8 stāsti par eiro. http://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/8stasti_par_eiro.pdf

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Sociālās un pilsoniskās jomas metodika I
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Pedagoģija
Kursa līmenis	P
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	48
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg.hist., lektors Andris Kupšāns Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga Mg.hist., vieslektore Signita Gabrāne	
Priekšzināšanas	
Sociālo zinību un vēstures mācību metodika	
Studiju kursa anotācija	
<p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidot Sociālās un pilsoniskās jomas standartam atbilstošas profesionālās kompetences, kas ir nepieciešamas vēstures mācību organizēšanai un vadīšanai vispārējās izglītības iestādē.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konstruēt studējošo zināšanas par vēstures mācību būtību, mērķiem, uzdevumiem, saturu un organizēšanu kompetenču pieejas kontekstā. 2. Pilnveidot prasmi strādāt ar normatīvajiem dokumentiem, mācību līdzekļiem un speciālo literatūru mācību organizēšanai un vadīšanai. 3. Veicināt topošajam vēstures skolotājam nepieciešamo profesionālo prasmju un kompetenču apguvi. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 48 st., studējošo patstāvīgais darbs – 96 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vēsture kā mācību priekšmets. L2, S2, Pd8 2. Mācību stunda vēstures mācībās. L2, S6, Pd10 3. Mācību līdzekļi vēstures mācību priekšmetā. L2, S6, Pd10 4. Izglītojamo zināšanu konstruēšana vēstures mācībās. L4, S12, Pd20 5. Kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju attīstības paņēmieni vēstures mācībās. L2, S6, Pd12 6. Digitālās prasmes attīstības iespējas un paņēmieni vēstures mācību stundās. L2, S2, Pd12 7. Sadarbības un pilsoniskās līdzdalības prasību veidošanas, jaunrades attīstības iespējas vēstures mācību stundās. S8, Pd12 8. Vērtēšanas veidi un formas. L2, S6, Pd12 	

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Zina un skaidro vēstures mācību specifiku, mērķi, uzdevumus un saturu; orientējās pamatzināšanās un vidējās izglītības mācību standartos un programmās, izprot to izveides pamatprincipus un formulētos sasniedzamos rezultātus.
2. Demonstrē izpratni par dažādām vēstures mācību organizācijas formām un metodēm, mācību līdzekļiem, dažādām vērtēšanas pieejām, veidiem un formām, refleksijas un pašvērtējuma būtību, to izmantošanas iespējām mācību darbā ar dažāda vecuma un spēju līmeņa izglītojamajiem.

PRASMES:

3. Spēj, ievērojot jomas standartu un vēstures mācību programmas prasības, izstrādāt un realizēt stundas plānu, formulēt tās mērķi, uzdevumus, plānotos sasniedzamos rezultātus, veidot kompleksus mācību uzdevumus, ievērojot jomas standartu un mācību programmas prasības un izglītojamo spēju līmeni, izmanto stratēģijas caurviju prasmes.
4. Spēj izvēlēties un realizēt atbilstošas darbības formas un veidus, mācību metodes un metodiskos paņēmienus, kas vērsti uz zināšanu konstruēšanu, uz mācīšanos iedziļinoties un veicina izglītojamo pašvadības, kritiskās domāšanas, sadarbības, jaunrades, digitālās un pilsoniskās līdzdalības prasmes.
5. Izmanto digitālos rīkus mācību satura komunikēšanai un uzdevumu veidošanai, organizē izglītojamo zināšanu un prasmju pilnveidošanu un vērtēšanu digitālajās platformās.
6. Izvēlas un pamato izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšanai atbilstošus paņēmienus, sniedz daudzveidīgu atgriezenisko saiti, veido daudzveidīgus pārbaudes darbus un pašvērtējuma piemērus.

KOMPETENCE:

7. Demonstrē pedagogiskās komunikācijas prasmes, modelējot mācību stundu fragmentus un risinot problēmsituācijas.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Pamatizglītības Sociālās un pilsoniskās jomas mācību standarta analīze (struktūra, saturs, vēstures mācību vieta, sasniedzamie rezultāti). Vēstures mācību priekšmeta programmas pamatzināšanās analīze (struktūra, saturs, sasniedzamie rezultāti).
2. Programmai atbilstoša mācību stundas plāna izveide.
3. Mācību grāmatu un mācību līdzekļu vēsturē apzināšana, salīdzināšana un vērtēšana, izejot no mācību standarta prasībām. Radošs darbs grupās: maketa "Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē" izveide.
4. Uzdevumu, kas orientēti uz laika skaitīšanas, cēloņu un sekas noteikšanu/atklāšanu, notikumu/parādību skatīšanu laika un telpas kontekstā prasmju veidošanu, izstrāde. Darbs ar karti: uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda rakstura vēstures kartes. Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda veida naratīvos avotus. Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda veida vizuālos un audio avotus. Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda veida vizuālos un audio avotus.
5. Pašvadītās mācīšanās prasmju attīstības paņēmieni vēstures mācībās apzināšana, atlase un vērtēšana.
6. Atgādņu, kas veicinātu novērošanas, analīzes, un sintēzes prasmju attīstīšanu, veidošana, izmantojot dažāda veida avotus.
7. Digitālo tehnoloģiju izmantošana zināšanu konstruēšanā vēstures stundās: uzdevumu izstrāde.

8. Mācību stundas plāna izstrāde, izvēloties kādu no sadarbību veicinošajām metodēm (lomu spēle, darbs grupā, ekskursija, intervija, aptauja). Uz pilsonisko līdzdalību vērsta un ar vēsturi saistītu mini projekta scenārija izstrāde, strādājot grupās.
9. Darbs ar metodisko materiālu "Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšana vidusskolā" (5.-17.lpp.) un ziņojumu par formatīvo un summatīvo vērtēšanu (raksturojums un atšķirības mācību procesā) sagatavošana. Pārbaudes darbu, ņemot vērā standartā norādītos sagaidāmos rezultātus, izstrāde.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot starppārbaudījumu, patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti semināros, un noslēguma pārbaudījuma vērtējumus. Gala vērtējums var būt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 80% seminārnodarībās. Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 80%:

Maketa "Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē" prezentēšana un izvērtēšana – 20%.

Mācību stundas plāna izstrāde, izvēloties kādu no sadarbību veicinošajām metodēm (lomu spēle, mācību ekskursija, intervija, aptauja), prezentēšana un izvērtēšana – 20%.

Portfolio ar izstrādātajiem uzdevumiem prezentēšana un izvērtēšana – 40%.

2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (studiju kursa laikā izveidotās darba mapes (patstāvīgi veikti darbi, ar kursa tēmām saistītās literatūras analīze) prezentācija) – 20%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+		+		+
3.starppārbaudījums	+	+	+	+		+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Vēsture kā skolas mācību priekšmets. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Vēsture: process, zinātne, mācību priekšmets – kopējais un atšķirīgais. Vēstures mācību saturs (standarts, programma)un plānojums.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pamatizglītības Sociālās un pilsoniskās jomas mācību standarta analīze (struktūra, saturs, vēstures mācību vieta, sasniedzamie rezultāti). Vēstures mācību priekšmeta programmas pamatzglītībā analīze (struktūra, saturs, sasniedzamie rezultāti).

SEMINĀRS: Sociālās un pilsoniskās jomas pamatskolas mācību standarts un mācību programma vēsturē (struktūra, saturs, vēstures mācību vieta, sasniedzamie rezultāti).

2. Mācību stunda vēstures mācībās. L2, S6, Pd10

LEKCIJA: Vēstures mācību stunda, tās gaitas plānošanas principi, materiālu atlase.

SEMINĀRS: Mācību stundas plānošanas modeļi un pieejas. Mācību stundas plāna veidošana. Problēmstundas struktūras izveide.

SEMINĀRS: Stundas plānošanas matrica vēstures mācībās. Mācību vielas apguves un izglītojamo prasmju attīstības plānojums. Mācību uzdevumu un sagaidāmo rezultātu formulēšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Programmai atbilstoša mācību stundas plāna izveide.

SEMINĀRS: Izstrādātā mācību stundas plāna prezentēšana un apspriešana.

3. Mācību līdzekļi vēstures mācību priekšmetā. L2, S6, Pd10

LEKCIJA: Iespiesto un uzskatāmo līdzekļu veidi, to raksturojums un nozīme vēstures apguvē. Mācību līdzekļu izmantošanas metodiskie noteikumi.

SEMINĀRS: Mācību un metodiskie līdzekļi vēsturē, to analīze. Mācību grāmatās piedāvāto resursu iespējas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību līdzekļu vēsturē apzināšana, salīdzināšana un vērtēšana, izejot no mācību standarta prasībām.

SEMINĀRS: Mācību un atbalsta materiāli izglītojamajiem un skolotājiem, to izmantošanas iespējas vēstures mācībās.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Radošs darbs grupās: maketa "Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē" izveide.

SEMINĀRS: Maketa "Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē" izveide un prezentēšana.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Maketa "Mūsdienīga mācību grāmata vēsturē" prezentēšana un izvērtēšana.

4. Izglītojamo zināšanu konstruēšana vēstures mācībās. L4, S12, Pd20

LEKCIJA: Mācību uzdevumi un darba lapas vēstures mācībās. Izstrādājamo uzdevumu un darba lapu specifika: izveides nosacījumi un noformēšana. Izglītojamo sagaidāmā rezultāta noteikšana, veicāmo uzdevumu un jautājumu formulēšana. Mācību materiālu izvēle.

SEMINĀRS: Vēstures specifiskās iemaņas un to veidošana mācību stundās. Laika skaitīšana, cēloņi un sekas, faktori, avotu analīze. Laiks un telpa: notikumu/parādību skatīšana laika un telpas kontekstā. Karte vēsturē, tās žanri, sniegtā informācija un izmantošanas iespējas vēstures mācībās.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Uzdevumu, kas orientēti uz laika skaitīšanas, cēloņu un seku noteikšanu/atklāšanu, notikumu/parādību skatīšanu laika un telpas kontekstā prasmju veidošanu, izstrāde.

SEMINĀRS: Mācību uzdevumi, kas orientēti uz laika skaitīšanas, cēloņu un seku noteikšanu/atklāšanu, notikumu/parādību skatīšanu laika un telpas kontekstā prasmju veidošanu. Izstrādāto uzdevumu prezentēšana un apspriešana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda rakstura vēstures kartes.

SEMINĀRS: Darbs ar karti: uzdevumi/darba lapas, kas orientētas uz zināšanu konstruēšanu. Izstrādāto uzdevumu prezentēšana un apspriešana.

LEKCIJA: Dažāda veida avoti (rakstītie, vizuālie, audio avoti, kartes), to raksturojums un izmantošana vēstures mācībās. Naratīvie avoti (hronikas, vēsturiski sacerējumi, daiļliteratūra, sāgas, memuāri, prese, statistika), vizuālie (miniaturās, freskas, gleznas, skulptūras, arhitektūra, filmas) un audio avoti.

SEMINĀRS: Dažādu avotu izmantošanas iespējas vēstures mācīšanās procesā (darbs ar dažāda veida vēstures avotiem).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda veida naratīvos avotus.

SEMINĀRS: Naratīvo avotu izmantošana uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz zināšanu konstruēšanu, izstrādē. Izstrādāto uzdevumu/darba lapu prezentēšana un apspriešana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz izglītojamo zināšanu konstruēšanu, izstrāde, izmantojot dažāda veida vizuālos un audio avotus.

SEMINĀRS: Vizuālo un audio avotu izmantošana uzdevumu/darba lapu, kas orientētas uz zināšanu konstruēšanu, izstrādē. Izstrādāto uzdevumu/darba lapu prezentēšana un apspriešana.

5. Kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju attīstības paņēmieni vēstures mācībās. L2, S6, Pd12

LEKCIJA: Kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju attīstības paņēmieni vēstures mācībās. Problēmu noteikšanas un definēšanas prasmes veicināšana.

SEMINĀRS: Mācību uzdevumu kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju attīstībai iekļaušana mācību procesā. "Domājamie jautājumi" kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas prasmju veicināšanai.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pašvadītās mācīšanās prasmju attīstības paņēmienu vēstures mācībās apzināšana, atlase un vērtēšana.

SEMINĀRS: Pašvadītas mācīšanās prasmju attīstība, strādājot ar vēstures avotiem un cita veida informācijas avotiem un izvēloties atbilstošus darbības veidus: pieeja un galvenās metodes.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Atgādņu, kas veicinātu novērošanas, analīzes, un sintēzes prasmju attīstīšanu, veidošana, izmantojot dažāda veida avotus.

SEMINĀRS: Atgādnēs un mācību uzdevumi izglītojamo novērošanas, analīzes un sintēzes prasmju veicināšanai. Izstrādāto atgādņu un uzdevumu prezentēšana un apspriede.

6. Digitālās prasmes attīstības iespējas un paņēmieni vēstures mācību stundās. L2, S2, Pd12

LEKCIJA: Digitālās prasmes attīstības iespējas un paņēmieni vēstures mācību stundās: pieeja, galvenās metodes. Digitālie rīki vēstures stundās.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Digitālo tehnoloģiju izmantošana zināšanu konstruēšanā vēstures stundās: uzdevumu izstrāde.

SEMINĀRS: Digitālo tehnoloģiju izmantošana izglītojamo zināšanu konstruēšanā vēstures stundās. Izstrādāto uzdevumu prezentēšana un apspriede.

7. Sadarbības un pilsoniskās līdzdalības prasmes veidošanas, jaunrades attīstības iespējas vēstures mācību stundās. S8, Pd12

SEMINĀRS: Sadarbības un pilsoniskās līdzdalības prasmes veidošanas iespējas, nosacījumi un dažādas metodes vēstures mācībās. Izglītojamo jaunrades attīstības iespējas vēstures mācību stundās.

SEMINĀRS: Vēstures mācību organizācijas formas un veidi, izmantojamās metodes.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību stundas plāna izstrāde, izvēloties kādu no sadarbību veicinošajām metodēm (lomu spēle, darbs grupā, ekskursija, intervija, aptauja).

SEMINĀRS: Mācību stundas plāna izstrāde. Izstrādāto stundu plānu prezentēšana un apspriede.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Uz pilsonisko līdzdalību vērsta un ar vēsturi saistīta mini projekta plāna izstrāde, strādājot grupās.

SEMINĀRS: Uz pilsonisko līdzdalību vērstu un ar vēsturi saistītu projektu izstrāde. Izstrādātā projekta plāna prezentēšana un apspriešana.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Mācību stundas plāna izstrāde, izvēloties kādu no sadarbību veicinošajām metodēm (lomu spēle, mācību ekskursija, intervija, aptauja), prezentēšana un izvērtēšana.

8. Vērtēšanas dažādi veidi un formas. L2, S6, Pd12

LEKCIJA: Vērtēšanas dažādi veidi un formas, to realizācijas iespējas vēstures mācībās. Refleksija un pašvērtējums.

SEMINĀRS: Izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšana. Formatīvās un summatīvās vērtēšanas izmantošana vēstures mācībā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar metodisko materiālu "Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšana vidusskolā" (5.-17.lpp.) un ziņojumu par formatīvo un summatīvo vērtēšanu (raksturojums un atšķirības mācību procesā) sagatavošana.

SEMINĀRS: Formatīvās un summatīvās vērtēšanas, refleksijas piemēru izveide un apspriešana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pārbaudes darbu, ņemot vērā standartā norādītos sagaidāmos rezultātus, izstrāde.

SEMINĀRS: Mācību sasniegumu vērtēšana, balstoties uz standartā norādītajiem sasniedzamajiem rezultātiem. Pārbaudes darbu izstrāde, balstoties uz standarta prasībām. Izstrādāto pārbaudes darbu prezentēšana un apspriede.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Portfolio ar izstrādātajiem uzdevumiem prezentēšana un izvērtēšana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantotami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīvā monogrāfija. LU Akadēmiskais apgāds. Pieejams: <https://doi.org/10.22364/ml/2018>
2. Metzger, S. A., & Harris, L. McA. (2018). The Wiley International Handbook of History Teaching and Learning. New York: Wiley-Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781119100812>

3. Starpdisciplināritāte sociālajās zinātnēs: vai tā sniedz atbildes uz mūsdienu izaicinājumiem augstākajā izglītībā un pētniecībā? (2012). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 228 lpp. Pieejams: https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Book_Starpdisciplinartate_2012-gala.pdf
4. Talekau, P., Nayak, J., & Harichandan, S. (2019). Education Paper 5 history. Notre Dame of Marbel University. Pieejams: https://ddceutkal.ac.in/Syllabus/MA_Education/Education_Paper_5_history.pdf

Papildus informācijas avoti

1. Allen, R., & Felton, R. (1991). Photographs as Historical Documents. Agriculture and Rural Life, 5(3), 7-12. Oxford University Press. <https://www.jstor.org/stable/25162753>
2. Butova, Y. (2015). The history of development of competency – based education. European Scientific Journal, 11(10), 250-255. Pieejams: <https://eujournal.org/index.php/esj/article/view/572>
3. Catlaks, G. (2018). Mācību satura un pieejas uzsvāri jaunajā pamatizglītības standartā. Rīga. Pieejams: https://www.lps.lv/uploads/docs_module/2018_10_25_1_Izglitibas_komiteja_IZM_prezentacija.pdf
4. Dussel, I., & Priem, K. (2017). The visual in histories of education: a reappraisal. International Journal of the History of Education, 53(6), 641-649. <https://doi.org/10.1080/00309230.2017.1392582>
5. Fry, H., Ketteridge, S., & Marshall, S. (2021). A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education. New York/London: Routledge. Pieejams: <https://www.sun.ac.za/english/faculty/arts/Documents/HandbookTeachingLearningHigheEd.pdf>
6. Maloy, R. W., & LaRoche, I. (2010). Student-Centered Teaching Methods in the History Classroom: Ideas, Issues, and Insights for New Teachers. Social Studies Research and Practice, 5(3), 46-61. <https://doi.org/10.1108/SSRP-03-2010-B0004>
7. Mayer, R. (2006). Learning To Think Historically: The Impact of a Philosophy and Methods of History Course on Three Preservice Teachers. The Social Studies, 2, 69-76. <https://doi.org/10.3200/tsss.97.2.69-76>
8. Nix, J. (2016). Looking at the past: Eighth grade social studies teachers and historical visual texts. Dissertation. Georgia State University. <https://doi.org/10.57709/7957337> Pieejams: https://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1024&context=mse_diss
9. Nokes, J. D. (2013). Building students' historical literacies: learning to read and reason with historical texts and evidence. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003183495>
10. VISC (2017). Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas apraksts. Rīga: Valsts izglītības satura centrs. Pieejams: https://skola2030.lv/admin/filemanager/files/2/prezentacija_izgl_musdienigai.pdf
11. Yildirim, G., Elban, M., & Yildirim, S. (2018). Analysis of Use of Virtual Reality Technologies in History Education: A Case Study. Asian Journal of Education and Training, 4(2), 62-69. Pieejams: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1170733.pdf>

Periodika un citi informācijas avoti

1. http://theewc.org/uploads/content/History_teaching_today_manual_1.pdf
2. <http://www.facinghistory.org/teachingstrategies>
3. <http://historymatters.gmu.edu/browse/secrets/>
4. <http://www.historians.org>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Sociālās un pilsoniskās jomas metodika II
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Pedagoģija
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>ECTS kredītpunkti</i>	6
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	64 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	48
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	96
Kursa izstrādātājs (-i)	
Mg.hist., Mg.paed., lektors Andris Kupšāns (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.paed., asociētais profesors Pāvels Jurs (<i>Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas akadēmija</i>) Dr.sc.admin., docente Ausma Golubeva (<i>Latvijas Universitāte</i>) Mg.hist., vieslektore Signita Gabrāne (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg.hist., Mg.paed., lektors Andris Kupšāns Mg.hist., vieslektore Signita Gabrāne	
Priekšzināšanas	
Sociālo zinību un vēstures metodika Sociālās un pilsoniskās jomas metodika I	
Studiju kursa anotācija	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: nodrošināt iespēju studējošajiem apgūt kompetences sociālo zinību un zinātņu priekšmetu mācību procesa organizēšanā un vadīšanā.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt studējošo zināšanas un izpratni par sociālo zinību un zinātņu mācību priekšmetu mērķiem, saturu, sasniedzamajiem rezultātiem, snieguma vērtēšanu. 2. Pilnveidot kompetenci sociālo zinību un zinātņu stundu plānošanā, organizēšanā, skolēncentrēta mācību procesa un radošas vides nodrošināšanā, mācību metožu, metodisko materiālu un līdzekļu izvēlē, jaunu mācību materiālu izstrādē, izglītojamo sasniegumu un sniegumu vērtēšanā. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 48 st., studējošo patstāvīgais darbs – 96 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sociālās zinības un sociālās zinātnes – kopīgais un atšķirīgais. Akcenti sociālo zinību un zinātņu mācību saturā, mācību procesa norisē. L2, S4, Pd8 2. Sociālajās zinībās un zinātnēs izmantojamie mācību metodiskie materiāli un līdzekļi. L2, S6, Pd20 3. Sociālo zinātņu satura apgūšana un lietpratības pilnveides iespējas mācību procesā. L10, S26, Pd24 4. Mācību stundas modelēšana. L2, S6, Pd24 	

5. Izglītojamo snieguma vērtēšana sociālajās zinībās un zinātnēs. S6, Pd20
Studiju rezultāti
<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pārzina mācību priekšmeta mērķi, saturu, sasniedzamos rezultātus, mācību procesa nodrošināšanai piemērotākās organizācijas formas un metodes, jaunākos mācību metodiskos materiālus un līdzekļus, pamatoti izvēlas tos izmantošanai satura un prasmju apguvē. 2. Pārzina mācību procesā sasniedzamo rezultātu vērtēšanas pieejas, rezultātu analīzes veidus, izglītojamo iesaistīšanas paņēmienus vērtēšanā; demonstrē izpratni par refleksijas un pašvērtējuma būtību. <p>PRASMES:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Izstrādā stundas plānu, iekļaujot pētniecisko darbību un projekta metodi, mērķtiecīgi un jēgpilni pielieto izglītojamo aktivitāti rosinošas mācību metodes, kas vērstas uz mācīšanos iedziļinoties, satura un prasmju apgūšanu. 4. Izmanto digitālos rīkus sociālo zinību mācību uzdevumu veidošanai, organizē izglītojamo zināšanu un prasmju pilnveidošanu un vērtēšanu, izmantojot digitālās tehnoloģijas. <p>KOMPETENCE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Plāno sociālo zinību un sociālo zinātņu mācību stundas atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem, izmantojot dažādas stratēģijas, mācību līdzekļus un tehnoloģijas; izstrādā dažāda izziņas līmeņa jēgpilnus, kompleksus uzdevumus, vērtēšanas kritērijus un snieguma līmeņa aprakstus.
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums
<p>Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mācību satura un sasniedzamo rezultātu analīze sociālajās zinībās. Mācību programmas izpēte un analīze. 2. Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana un atlase. Mācību līdzekļu – darba lapu vai atgādņu izstrāde. 3. Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana izmantošanai sociālo zinību stundās lietpratības attīstībai. 4. Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot pētniecisko darbību. Pētījuma metodes izvēle, pamatojums, pētījuma veikšana, iegūtā materiāla atlase, apkopošana, analīze, prezentācija. 5. Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot projekta metodi. Projekta tēmas izvēle, plāna izstrāde, projekta izstrāde, procesa un noslēguma vērtēšana, prezentācija. 6. Pārspriedumu un argumentēto eseju temati. Formatīvās vērtēšanas stratēģiju un radošo darbu vērtēšanas kritēriju izstrāde.
Prasības kredītpunktu iegūšanai
<p>Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot starppārbaudījumu, patstāvīgi veiktā darba rezultātus, kuri tiek prezentēti semināros. Eksāmena vērtējums var būt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 80% seminārnodarbībās.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STARPPĀRBAUDĪJUMI (starpārbaudījuma uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem) – 60%: Darba lapas vai atgādņu lapas izstrāde un prezentēšana. Pašvērtējums par izstrādāto materiālu, savstarpējs vērtējums – 20%. Mācību stundas plāna izstrāde, iekļaujot pētniecisko darbību vai projekta metodi. Stundas plāna prezentēšana, pašvērtējums – 20%. Summatīvā pārbaudes darba izstrāde (tēmas pēc izvēles), prezentēšana un analīze – 20%. 2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (darba mapes (portfolio) izstrāde) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti				
	1.	2.	3.	4.	5.
1. starppārbaudījums	+	+	+	+	+
2. starppārbaudījums	+	+	+	+	+
3. starppārbaudījums	+	+	+	+	+
4. starppārbaudījums	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Sociālo zinību mācību priekšmets, to saturs reglamentējošos normatīvajos dokumentos. L2, S4, Pd8
LEKCIJA: Sociālo zinību kā mācību priekšmeta attīstība, savdabība un īpatnības – ekonomikas, vērtībizglītības, politikpratības un dzīvesprasmju demokrātiskā sabiedrībā apguves integrācija.

SEMINĀRS: Mācību saturs. Lielās idejas, izglītojamajiem plānotie sasniedzamie rezultāti pamatzglītības pakāpē. Integrētā mācību satura apguves problemātika sociālo zinību stundās. Stundas struktūra, stundas plāns.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību satura un sasniedzamo rezultātu analīze sociālajās zinībās. Mācību programmas izpēte un analīze.

SEMINĀRS: Mācību satura analīze. Mācību programmas sociālajās zinībās analīze.

2. Sociālās zinībās izmantojamie mācību metodiskie materiāli un līdzekļi. L2, S6, Pd20

LEKCIJA: Mācību līdzekļu daudzveidība un izmantošanas iespējas priekšmeta specifisko prasmju un caurviju prasmju attīstīšanai. Digitālās tehnoloģijas.

SEMINĀRS: Digitālo metodisko un mācību materiālu izmantošana sociālo zinību mācību stundās.

SEMINĀRS: Metodisko materiālu un līdzekļu pielāgošanas iespējas atbilstoši mācību saturam, izglītojamo vecumam, pieejamiem resursiem. Ieteikumi un prasības metodisko materiālu izstrādē.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana un atlase. Mācību līdzekļu – darba lapu vai atgādņu izstrāde.

SEMINĀRS: Metodiskie materiāli sociālo zinību stundu satura un prasmju apguvei. Materiālu prezentācija.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Darba lapas vai atgādņu lapas izstrāde un prezentācija. Pašvērtējums par izstrādāto materiālu, savstarpējs vērtējums.

3. Sociālo zinātņu satura apgušana un lietpratības pilnveides iespējas mācību procesā. L10, S26, Pd24

LEKCIJA: Caurviju prasmes "Pilsoniskā līdzdalība" veicināšana pedagoģiskajā procesā. Pilsoniskās līdzdalības nozīme 21. gadsimtā. Attīstības jeb globālā izglītība. Pilsoniskās un sociālās līdzdalības veidi, kopīgais un atšķirīgais.

SEMINĀRS: Patriotisma, pilsoniskās apziņas, vērtībizglītības loma ikdienā – izaicinājumi un iespējas. Jauniešu pilsoniskās līdzdalības izpausmes ikdienas dzīves situācijās.

SEMINĀRS: Pilsoniskās kompetences veicināšana pedagoģiskajā procesā. Pilsoniskās līdzdalības veidu: brīvprātīgais darbs, sociālās kampaņas, piketi, pilsoniskā nepakļaušanās, sociālā uzņēmējdarbība, ziedošana, mecenātisms u.c. loma un iespējas 21. gadsimtā.

LEKCIJA: Caurviju prasmes "Kritiskā domāšana un problēmrisināšana" veicināšana pedagoģiskajā procesā. Kritiskā domāšana. Kritiskās domāšanas aktualitāte un nepieciešamība izglītības transformācijas procesā.

SEMINĀRS: Didaktiskie rīki un daudzveidīgās pedagoģiskās pieejas izglītojamo kritiskās domāšanas un problēmrisināšanas sekmēšanai. Dažādu pedagoģisko modeļu analīze un izvērtēšana.

SEMINĀRS: Pedagoģisko metožu pielietojums un zināšanu pārnese caurviju prasmes “Kritiskā domāšana un problēmrisināšana” veidošanā. Metodiskie paņēmieni izglītojamo kritiskās domāšanas prasmju veicināšanai.

LEKCIJA: Caurviju prasmes “Jaunrade un uzņēmējspēja” veicināšana pedagoģiskajā procesā. Uzņēmējspēju un līderības sekmēšanas nozīme mācību procesā. Dzīvesprasmju izglītība.

SEMINĀRS: Inovatīvu risinājumu meklējumi dažādu problēmjautājumu risināšanā ilgtspējas kontekstā.

SEMINĀRS: Didaktiskie rīki un daudzveidīgās pedagoģiskās pieejas izglītojamo jaunrades un uzņēmējspējas sekmēšanai. Metodiskie paņēmieni izglītojamo jaunrades un uzņēmējspējas veicināšanai individuālā un sadarbības līmenī.

LEKCIJA: Caurviju prasmes “Pašvadīta mācīšanās” veicināšana pedagoģiskajā procesā. Sociāli emocionālā audzināšana. Mācīšanās mērķu izvirzīšana. Emociju pašregulācija. Rīcība stresa situācijā.

SEMINĀRS: Dzīves mērķu izvirzīšana, savu prasmju, dabas doto talantu un mērķtiecīgas rīcības nozīme karjerā un tālākā sevis pilnveidošanā.

SEMINĀRS: Didaktiskie rīki un daudzveidīgās pedagoģiskās pieejas izglītojamo pašvadītas mācīšanās sekmēšanai. Metodiskie paņēmieni sociālo zinību stundās izglītojamo pašvadītas mācīšanās prasmju veicināšanai.

LEKCIJA: Caurviju prasmes “Digitālā pratība” veicināšana pedagoģiskajā procesā. Digitālās komunikācijas veidi. Medijpratība un tās nozīme hibrīdkara apstākļos. Informācijas tehnoloģiju ietekme uz garīgo un fizisko veselību, sabiedrību un vidi.

SEMINĀRS: Drošība interneta vidē un sociālie mediji. Internetplatformas drošu statistikas datu iegūšanai un apstrādei.

SEMINĀRS: Informācijas iegūšana, atlase, apstrāde un novērtēšana. Divu vai vairāku portālu informācijas specifikas analīze (informācijas pieejamība, atlase, informācijas nodošanas veidi, auditorija, tēmas).

SEMINĀRS: Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana mācību procesā lietpratības attīstībai.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana izmantošanai sociālo zinību stundās. Stundas fragmentu izstrāde.

SEMINĀRS: Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana mācību procesā izvirzīto mērķu sasniegšanai. Atlasīto materiālu prezentācija.

SEMINĀRS: Stundas fragmentu izglītojamo kritiskās domāšanas rosināšanai un pilsoniskās atbildības veicināšanai vadīšana.

4. Mācību stundas modelēšana. L2, S6, Pd24

LEKCIJA: Mācību stundas modelēšana. Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot pētniecisko darbību vai projekta metodi.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot pētniecisko darbību. Pētījuma metodes izvēle, pamatojums, pētījuma veikšana, iegūtā materiāla atlase, apkopošana, analīze, prezentācija.

SEMINĀRS: Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot pētniecisko darbību. Refleksija. Digitālās platformas izmantošana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot projekta metodi. Projekta tēmas izvēle, plāna izstrāde, projekta izstrāde, procesa un noslēguma vērtēšana, prezentācija.

SEMINĀRS: Mācību stundas plāna izstrādāšana, iekļaujot projekta metodi. Refleksija.

SEMINĀRS: Mācību stundas plāna, iekļaujot pētniecisko darbību vai projekta metodi, prezentēšana un izvērtēšana.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Mācību stundas plāna izstrāde, iekļaujot pētniecisko darbību vai projekta metodi. Stundas plāna prezentēšana, pašvērtējums.

5. Izglītojamo snieguma vērtēšana sociālajās zinībās un zinātnēs. S6, Pd20

SEMINĀRS: Formatīvā un summatīvā vērtēšana sociālajās zinībās un zinātnēs. Pārbaudes darbu veidi. Digitālās ierīces vērtēšanā.

SEMINĀRS: Formatīvās vērtēšanas stratēģijas un vērtēšanas kritēriji. Atgriezeniskās saites sniegšanas metodiskie paņēmieni.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pārspriedumu un argumentēto eseju temati. Formatīvās vērtēšanas stratēģiju un radošo darbu vērtēšanas kritēriju izstrāde.

SEMINĀRS: Summatīvās vērtēšanas piemēri un kritēriji izglītojamo snieguma novērtēšanai.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Summatīvā pārbaudes darba izstrāde (tēmas pēc izvēles), prezentēšana un analīze.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Brauksi līdzī? Re, kur FORMULA! (2012). Rokasgrāmata jauniešu līdzdalības veicināšanai. Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra. Pieejams: https://jaunatne.gov.lv/wp-content/uploads/2020/07/43639_formula_book.pdf
2. Jauniešu pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma pilsoniskās kompetences veidošanā (2017). Metodisks līdzeklis darbam ar jaunatni. Ogre: Attīstības un inovāciju mācību centrs. Pieejams: <https://butnoderigam.files.wordpress.com/2017/04/jauniesu-pilsoniskas-lidzdalibas-programma-metodisks-lidzeklis-sif-projekts-17-06-2017-final1.pdf>
3. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīvā monogrāfija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. <https://doi.org/10.22364/ml/2018>
4. Ministru kabinets (2018). Noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/303768>
5. Starpdisciplināritāte sociālajās zinātnēs: vai tā sniedz atbildes uz mūsdienu izaicinājumiem augstākajā izglītībā un pētniecībā? (2012). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 228 lpp. Pieejams: https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Book_Starpdisciplinaritate_2012-gala.pdf

Papildus informācijas avoti

1. Bērziņa, G. (red.) (2009). Es pasaulē, pasaule ap mani. Pedagoģisks materiāls pamatzināšanu apguvei par kolonizāciju, rasismu, godīgo tirdzniecību un globālo tirgu. Rīga: MITI.
2. Bowers, C. A. (2005). The False Promises of Constructivist Theories of Learning: A Global And Ecological Critique. New York: Peter Lang Publishing.
3. Buzan, T. (2008). Efektīvas mācīšanās rokasgrāmata: kā veidot domu kartes, apgūt ātrlasīšanu un uzlabot atmiņu. Rīga: Jāņa Rozes apgāds.
4. Dowd, H. (2016). Classroom Management in the Digital Age Effective Practices for Technology-Rich Learning Spaces. Irvine, CA: EdTechTeamPress.
5. Dumpe, M. (2016). Mācību ekskursija kā efektīva mācību organizācijas forma ekonomikas stundās. Pieejams: http://rmdv.lv/wp-content/uploads/2017/10/mac_eksk.pdf
6. Geka, S. (2013). Sociālās spēles. Rīga: RaKa.
7. Globālā skolotāja rokasgrāmata (2015). Rīga: Humana People to People in Latvia.
8. Kragis, I. (2019). Radošums un kritiskā domāšana. Mansards.
9. Kultūras izpratnes un izpausmes rokasgrāmata (2016). Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs. Pieejams: <https://op.europa.eu/lv/publication-detail/-/publication/6066c082-e68a-11e5-8a50-01aa75ed71a1>
10. Lemešonoka, I. (2018). Kompetenču pieeja karjeras izglītībā skolā. Rokasgrāmata skolotājiem. Rīga: Zvaigzne ABC.
11. Popham, W. J. (2017). Classroom Assessment: What Teachers Need to Know. 8th edition. Pearson Education, Inc. Pieejams: <https://www.daneshnamehicsa.ir/userfiles/files/1/7-%20Classroom%20Assessment%20What%20Teachers%20Need%20to%20Know.pdf>
12. Purēns, V. (2017). Kā attīstīt kompetenci. Rīga: RaKa.
13. Redfern, A. (2015). The essential guide to classroom practice. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315755557>
14. Reece, I., & Walker, S. (2016). Teaching, training and learning: A practical guide. 6th edition. Business Education Publishers Ltd.

15. Tauriņa, Ž. (2013). Skolēnu kompetenču pašvērtējums. Rīga: RaKa.
16. Ziņojums par attīstības/globālās izglītības aspektu izpēti sociālo zinātņu mācību priekšmetos angļu valodā (2013). Rīga: IAC. Pieejams: <https://www.iac.edu.lv/assets/Uploads/Global-Dimension-A4-gramataLV.pdf>

Periodika un citi informācijas avoti

1. Daga-Krūmiņa, E. (2014). Vērtībizglītība 1.-6.klašu skolēniem: metodiskais līdzeklis ētikas, sociālo zinību un klases stundām. Rīga: Valsts izglītības satura centrs.
2. ERIC – Educational Resources Information Center (free version). <http://www.eric.ed.gov/>
3. European Journal of Education. Pieejams: <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/14653435>
4. Journal of Research in Science Teaching. Pieejams: <https://onlinelibrary.wiley.com/toc/10982736/50/1>

Materiāli izmantošanai mācību stundās:

5. Bioekonomika skolā. <http://visc.gov.lv>
6. Budžets. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/734/>
7. Ceļojums rūpnieciskā īpašuma pasaulē. <http://visc.gov.lv>
8. Darba alga. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/735/>
9. Datorspēle kā mācību metode. <https://www.naudasskola.lv/lv/speles>
10. Drošība internetā. <http://visc.gov.lv>
11. Katram šķīvim savs stāsts. 2017: <http://skolas.unesco.lv/lv/pasaules-lielaka-stunda/>
12. Kino skolās. <http://filmas.lv>
13. Komerccarbības pamati. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/489/>
14. Materiāli par ES. www.europa.eu
15. Materiāli par naudu un finanšu pratību. www.klientuskola.lv
16. Mācīties pārveidot! 2015: <https://failiem.lv/u/rceecf4>
17. Mājsaimniecības budžets. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/547/>
18. Nodokļi. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/738/>
19. Personīgais budžets. 7., 8., 9.klase. <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/664/>
20. Solis pasaulē. 2016: <https://failiem.lv/u/drh2f7j6>
21. Vēlmes un vajadzības, izvēle. 7., 8., 9.klase <http://activboard.lv/lv/digitalie-resursi-new/665/>
22. 8 stāsti par eiro.http://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/8stasti_par_eiro.pdf

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Sociālās un pilsoniskās jomas metodika III
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Pedagoģija
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>ECTS kredītpunkti</i>	6
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	64 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	48
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	96
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Mg.hist., vieslektore Signita Gabrāne (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg.hist., lektors Andris Kupšāns Dr.soc.sc., docente Ilze Šenberga Mg.hist., vieslektore Signita Gabrāne	
Priekšzināšanas	
Sociālo zinību un vēstures metodika Sociālās un pilsoniskās jomas metodika I Sociālās un pilsoniskās jomas metodika II	
Studiju kursa anotācija	
<p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: nodrošināt iespēju apgūt kompetences sociālās un pilsoniskās jomas priekšmetu mācību procesa organizēšanā un realizēšanā vispārējās vidējās izglītības pakāpē vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt zināšanas un izpratni par sociālās un pilsoniskās jomas mērķi, uzdevumiem un sasniedzamajiem rezultātiem un vērtēšanas formām vispārējās vidējās izglītības pakāpē reglamentējošo normatīvo dokumentu kontekstā. 2. Pilnveidot kompetenci patstāvīgi atlasīt, kritiski analizēt un interpretēt stundās izmantojamus specifiskos zinātņu piemērus, metodiskos paņēmienus, sadarbības formas atbilstoši izglītojamā izvēlētajam jomas apguves līmenim. 3. Pilnveidot prasmes un zināšanas medijpratībā, politikpratībā, finanšu pratībā, kultūrpratībā, ģimeņpratībā caurviju prasmju kontekstā dažādos jomas apguves līmeņos vidējā izglītībā. 4. Nodrošināt radošu vidi topošo skolotāju kompetences izkopšanai mācību stundu, pētniecisko un radošo darbu, sociālo akciju plānošanā un izvērtēšanā skolēncentrēta un uz ilgtspēju balstīta mācību procesa nodrošināšanai. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 48 st., studējošo patstāvīgais darbs – 96 st.	

1. Sociālās un pilsoniskās jomas mērķis, uzdevumi un sasniedzamie rezultāti vispārējā vidējā izglītībā. Kopīgais un atšķirīgais vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī valsts un izglītības iestādes normatīvo aktu kontekstā. L4, S8, Pd16
2. Augstākā apguves līmeņa pamatkursu, padziļināto kursu un specializēto kursu satura un prasmi pasniegšanas specifika sociālajā un pilsoniskajā jomā. L4, S8, Pd16
3. Informācijpratība (medijpratība, politikpratība, finanšpratība, kultūrpratība, ģimeņpratība, pilsoniskā pratība), tās apguves, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā. L4, S16, Pd32
4. Mācību stundu, alternatīvo mācību darba formu un sociālo akciju modelēšana Sociālās un pilsoniskās jomas standartā formulēto lielo ideju apguvei. S8, Pd16
5. Izglītojamo kompetenču un snieguma vērtēšana sociālajā un pilsoniskajā jomā vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī. L4, S8, Pd16

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Pārzina un skaidro sociālās un pilsoniskās jomas mērķu, uzdevumu, lielo ideju un sasniedzamo rezultātu būtību vispārējā vidējā izglītībā.
2. Demonstrē izpratni par jēgpilna mācību procesa nodrošināšanai piemērotākajiem metodiskajiem paņēmieniem, darba organizācijas formām un snieguma līmeņu aprakstu veidošanas algoritmu vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.
3. Skaidro un komunicē jomas specifiskās kompetences jeb prasmes un tās veidojošās prasmes, ieradumus.

PRASMES:

4. Modelē, mērķtiecīgi un jēgpilni pielieto un savstarpēji izvērtē uz konkrētu sasniedzamo rezultātu vai attīstāmo kompetenci, vai prasmi vērstu stundas fragmentu, pētniecisko vai radošo darbu, sociālo akciju.
5. Atlasa, izskaidro un pielieto lielajai idejai vai konkrētam jomas standartā formulētajam sasniedzamajam rezultātam atbilstošus formatīvās un summatīvās vērtēšanas paņēmienus.
6. Skaidro informācijpratību veidošās prasmes un to apgūšanas nepieciešamību, atlasa to darbināšanai atbilstošus metodiskos paņēmienus.

KOMPETENCE:

7. Spēj parādīt atšķirīgu pieeju mācību procesa plānošanā un organizēšanā vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā, spēj argumentēti izskaidrot savu mācīšanas stilu, virsmērķi, satura piemēru atlasu izglītojamo ilgtspējīgas mācīšanās kontekstā.
8. Izvērtējot mācību procesu un izglītojamo kompetences, spēj izmantot mācību situācijām atbilstošus, jēgpilnus un daudzveidīgus autentiskās un standarta vērtēšanas paņēmienus, izstrādāt snieguma līmeņu aprakstus, pamatot izvēlēto kritēriju atlasu.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Vispārējās vidējās izglītības standarta un citu skolai saistošo MK noteikumu pētīšana. Mācību programmas analīze. Darbs ar izglītības programmām.
2. Metodiskās un zinātniskās literatūras studijas: radoša darba – konkrētu komplekso uzdevumu piemēru augstākā līmeņa un padziļinātajos priekšmetos izstrāde. Prezentācijas sagatavošana.
3. Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana izmantošanai sociālās un pilsoniskās jomas priekšmetu mācīšanai un pratību apguvei. Metodisko paņēmienu kopuma modelēšana konkrētas prasmes attīstīšanai.
4. Metodisko materiālu un digitāli pieejamo ideju mācību procesa organizēšanai izpēte.
5. Mācību stundu, alternatīvo mācību darba formu un sociālo akciju modelēšana.

6. Individuālo snieguma līmeņu aprakstu (SLA) veidošana un izvērtēšana, pielietojot SLA algoritmu. Darbs ar Blūma un SOLO taksonomijām: analīze, salīdzināšana.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot starppārbaudījumu, patstāvīgi veiktā darba rezultātus, kuri tiek prezentēti semināros. Eksāmena vērtējums var būt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 50% lekcijās un 70% seminārnodarībās.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI (starppārbaudījuma uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem) – 60%:
Komplekso uzdevumu piemēru augstākā un padziļinātā apguves līmeņa priekšmetos izstrāde un prezentācija – 20%.
Metodisko paņēmieni konkrētas pratības attīstīšanai izstrāde un prezentācija – 10%.
Mācību procesa fragmenta plānošana, demonstrēšana un savstarpējā izvērtēšana – 20%.
Snieguma līmeņu apraksta veidošana konkrētai pratībai, tā pašvērtējums – 10%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (teorētiskie jautājumi un argumentēts, portfolio balstīts pašvērtējums par studiju kursā paveikto) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.starppārbaudījums	+	+	+		+		+	
2.starppārbaudījums	+	+	+		+	+	+	
3.starppārbaudījums	+	+	+	+			+	+
4.starppārbaudījums	+	+	+		+	+		+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. **Sociālās un pilsoniskās jomas mērķis, uzdevumi un sasniedzamie rezultāti vispārējā vidējā izglītībā. Kopīgais un atšķirīgais vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī valsts un izglītības iestādes normatīvo aktu kontekstā.** L4, S8, Pd16

LEKCIJA: Sociālās un pilsoniskās jomas mērķis, uzdevumi un sasniedzamie rezultāti vispārējā vidējā izglītībā. Izglītības satura plānošanas principi vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Sociālās un pilsoniskās jomas satura apguve vispārīgajā, optimālajā un augstākajā līmenī valsts un izglītības iestādes normatīvo aktu kontekstā.

LEKCIJA: Sociālās un pilsoniskās jomas mācību priekšmetu integratīvais raksturs. Mācību jomas pamatkursi, padziļinātie un specializētie kursi (izvēles mācību priekšmeti).

SEMINĀRS: Akcenti lielo ideju apgūvē sociālajās zinībās un vēsturē, vēsturē un sociālajās zinātnēs I, vēsturē II un sociālajās zinātnēs II.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vispārējās vidējās izglītības standarta un citu saistošo MK noteikumu analīze. Paraugprogrammas analīze. Darbs ar izglītības programmām.

SEMINĀRS: Lielo ideju, mācību satura un sasniedzamo rezultātu analīze un izvērtējums sociālajā un pilsoniskajā jomā, balstoties uz jomas standartu un paraugprogrammu.

SEMINĀRS: Izglītības programmu analīze. Sociālās un pilsoniskās jomas priekšmets un apjoms mācību plānā. Studējošo pašvērtējums un refleksija par apgūto, izaicinājumu un pašpilnveides mērķu definēšana.

2. Augstākā apguves līmeņa pamatkursu, padziļināto kursu un specializēto kursu satura un prasmju pasniegšanas specifika sociālajā un pilsoniskajā jomā. L4, S8, Pd16

LEKCIJA: Pamatkursu, padziļināto kursu un specializēto kursu (religija, ekonomika, uzņēmējdarbības pamati, politikas un tiesību pamati, filozofija, psiholoģija) satura un prasmju pasniegšanas specifika sociālajā un pilsoniskajā jomā.

SEMINĀRS: Izglītojamo zinātniskās pētniecības darbi, inovatīvas uzņēmējdarbības idejas realizēšana caur mācību firmām, sociālās akcijas un līdzdalības projekti, radošie darbi augstākajā apguves līmenī un padziļinātajosursos.

LEKCIJA: Atbalsts skolotājiem sociālās un pilsoniskās jomas izglītības satura īstenošanai. Mācību un metodisko līdzekļu piemēri augstākā apguves līmeņa priekšmetos.

SEMINĀRS: Komplekso uzdevumu modelēšana augstākā līmeņa un padziļinātajos priekšmetos.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Radošs darbs, metodiskās un zinātniskās literatūras studijas.

SEMINĀRI: Metodes un metodiskie paņēmieni izglītojamo plānoto sasniegamo rezultātu apguvei un vērtēšanai. Noslēguma pārbaudes darbu izstrāde.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Komplekso uzdevumu piemēru augstākā un padziļinātā apguves līmeņa priekšmetos izstrāde un prezentācija.

3. Informācijpratība (medijpratība, politikpratība, finanšpratība, kultūrpratība, ģimeņpratība, pilsoniskā pratība), tās apguves, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā. L4, S16, Pd32

LEKCIJAS: 21. gadsimta būtiskākā kompetence – informācijpratība. Informācijpratību veidojošo komponentu – medijpratība, politikpratība, finanšpratība, kultūrpratība, ģimeņpratība, pilsoniskā pratība – saturs un izmantošanas ieguvumi indivīdam un sabiedrībai.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Metodisko materiālu un līdzekļu apzināšana, atlase un apkopošana izmantošanai sociālās un pilsoniskās jomas priekšmetu mācīšanai, pratību apguvei. Metodisko paņēmienu kopuma modelēšana konkrētas pratības attīstīšanai.

SEMINĀRS: Mācību un metodisko līdzekļu atlase un apkopošana izmantošanai sociālās un pilsoniskās jomas priekšmetu mācīšanai un pratību apguvei.

SEMINĀRS: Medijpratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Politikpratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Finanšpratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Kultūrpratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Ģimeņpratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Pilsoniskās pratības būtība, to veidojošo prasmju izpratne, apguve, darbināšanas un veicināšanas metodiskie paņēmieni vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī vispārējā vidējā izglītībā.

SEMINĀRS: Pratību un to veidojošo prasmju veicinošo metodisko paņēmienu apkopojums. Refleksija par apgūto, patstāvīgā darba prezentācija kolēģiem.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Metodisko paņēmienu konkrētas pratības attīstīšanai izstrāde un prezentācija.

4. Mācību stundu, alternatīvo mācību darba formu un sociālo akciju modelēšana Sociālās un pilsoniskās jomas standartā formulēto lielo ideju apguvei. S8, Pd16

SEMINĀRI: Mācību stundu, alternatīvo mācību darba formu un sociālo akciju modelēšana Sociālās un pilsoniskās jomas standartā formulēto lielo ideju apguvei.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Metodisko materiālu un digitāli pieejamo ideju mācību procesa organizēšanai izpēte.

SEMINĀRI: Metodiskie materiāli un digitālie resursi mācību procesa organizēšanai vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Mācību procesa fragmenta plānošana, demonstrēšana un savstarpējā izvērtēšana.

5. Izglītojamo kompetenču un snieguma vērtēšana sociālajā un pilsoniskajā jomā vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī. L4, S8, Pd16

LEKCIJA: Izglītojamo kompetenču un snieguma vērtēšana sociālajā un pilsoniskajā jomā vispārīgajā, optimālajā un augstākajā apguves līmenī.

SEMINĀRS: Autentiskās vērtēšanas paņēmieni, jēgpilna un attīstoša atgriezeniskā saite.

LEKCIJA: Snieguma līmeņu aprakstu (SLA) saturs un struktūra. Snieguma līmeņu aprakstu veidošanas algoritms.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Snieguma līmeņu aprakstu algoritma pielietošana, veidojot un izvērtējot individuālos SLA. Blūma un SOLO taksonomiju atkārtošana un salīdzināšana.

SEMINĀRI: Snieguma līmeņu aprakstu (SLA) analīze un modelēšana atbilstoši konkrētām prasmēm un kompetencēm. Snieguma līmeņu aprakstu veidošana katrai no apgūtajām prasībām, to savstarpējā izvērtēšana un uzlabošana.

SEMINĀRS: Autentiskās vērtēšanas priekšrocības un trūkumi. SOLO taksonomijas iespējas sociālajā un pilsoniskajā jomā.

4.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Snieguma līmeņu apraksta veidošana konkrētai prasībai, tā pašvērtējums.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Baran, S. J. (2019). Introduction to Mass Communication. Media Literacy and Culture. 10th edition. New York: McGraw-Hill. Pieejams: <https://studylib.net/doc/25728569/introduction-to-mass-communication-by-stanley-j.-baran--z...>
2. Darling-Hammond, L., & Adamson, F. (2010). Beyond basic skills: The role of performance assessment in achieving 21st century standards of learning. Stanford. Pieejams: <https://globaled.gse.harvard.edu/files/geii/files/beyond-basic-skills-role-performance-assessment-achieving-21st-century>
3. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīva monogrāfija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.
4. Starpdisciplinārāte sociālajās zinātnēs: vai tā sniedz atbildes uz mūsdienu izaicinājumiem augstākajā izglītībā un pētniecībā? (2012). Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 228 lpp. Pieejams: https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Book_Starpdisciplinaritate_2012-gala.pdf
5. Talekau, P., Nayak, J., & Harichandan, S. (2019). Education Paper 5 history. Notre Dame of Marbel University. Pieejams: https://ddceutkal.ac.in/Syllabus/MA_Education/Education_Paper_5_history.pdf

Papildus informācijas avoti

1. Auziņš, A. (2018). Vērtēšana skolēna izaugsmei. Pieejams: <https://www.skola2030.lv/lv/jaunumi/blogs/vertesana-skolena-izaugsmei>
2. Catts, R., & Lau, J. (2008). Towards Information Literacy Indicators. Pieejams: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000158723>
3. Eiropas Parlaments (2012). Ziņojums par dzimumu stereotipu izskaušanu Eiropas Savienībā. Pieejams: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-7-2012-0401_LV.html
4. Kas ir Latvijas e-indeks? (2021). Rīga: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pieejams: <https://www.varam.gov.lv/lv/latvijas-e-indeks>
5. Latvijas iedzīvotāju finanšu prasības stratēģija 2021-2027. Pieejams: <https://www.finansupratiba.lv/strategija/finansu-pratibas-strategija/>
6. Marshall, S. (ed.). (2020). A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education. Routledge. Pieejams: <https://www.sun.ac.za/english/faculty/arts/Documents/HandbookTeachingLearningHigheEd.pdf>

7. Ministru kabinets (2021). Latvijas mediju politikas pamatnostādnes: Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027.gadam. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/320841>
8. Ministru kabinets (2018). Noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par vispārējās vidējās izglītības standartu un izglītības programmu paraugiem". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/303768>
9. Titko, J., Ciemleja, G., & Lāce, N. (2014). Finanšu lietpratības novērtēšana. Metodiskais materiāls. Rīga: Rīgas Tehniskā universitāte.
10. UNESCO (2013). Global media and information literacy assessment framework: Country readiness and competencies. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Pieejams: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000224655>

Periodika un citi informācijas avoti

1. Datu bāze: Educational Research Review. www.sciencedirect.com/science/journal
2. Datu bāze: Springer Link. www.springerlink.com/humanities-social-sciences-and-law/
3. Social Psychology of Education. <http://www.springer.com/education+%26+language/journal/11218>
4. e-žurnāls "Skolas vārds": <http://www.skolasvards.lv/>
5. e-laikraksts "Izglītība un kultūra": <http://www.izglitiba-kultura.lv/>
6. <https://www.csb.gov.lv/>
7. <https://www.skola2030.lv/>
8. www.visc.gov.lv.
9. <http://www.metodes.lv/>
10. <http://skolotajs.lv/>
11. <http://www.historians.org>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Sociālās un pilsoniskās jomas zinātniskās kategorijas
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Starpnozaru
Kursa līmenis	P
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	32
Semināru stundu skaits	32
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc, viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.hist., profesore Irēna Saleniece Dr.soc.sc, viesdocente Ilze Šenberga	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa pamatā ir dažādu kategoriju analīze un to satura apjēgšana balstoties uz dažādos gados un dažādās zemēs publicētajam vārdnīcām, enciklopēdijām, interneta resursiem.</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidot studejošo izpratni par dažādu zinātnisko kategoriju/jēdzienu saturu, veicināt spēju izvērtēt šo kategoriju lietošanu mūsdienu publiskajā informatīvajā telpā.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veidot studejošo izpratni par zinātnisko kategoriju/jēdzienu būtību un saturu. 2. Veicināt atbildības veidošanos vārdu lietošanā publiskajā informatīvajā telpā. 3. Attīstīt studejošo analītiskās prasmes. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 32 st., semināri (S) – 32 st., studejošo patstāvīgais darbs (Pd) – 96 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zinātnes instrumentārijs: izpratne par zinātni. L4, S4 2. Izpratne par kategorijām/jēdzieniem. L8, S4 3. Kategorijas sociālajā un politiskajā/pilsoniskajā jomā. Izpratne par cilvēku sociālo zinātņu kontekstā. L4, S4 4. Izpratne par sociālo. L6, S6 5. Sociālitātes būtība un tās izpausmes. S4 6. Izpratne par politisko. L6, S6 7. Politisko fenomenu būtība un to izpausmes. S4 8. Zinātnisko kategoriju/jēdzienu lietošanas īpatnības mūsdienās. L4 	
Studiju rezultāti	
<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Demonstrē izpratni par zinātnes/zinātņu būtību un apzinās zinātnisko kategoriju jēgu. 	

2. Izprot un skaidro socialitātes būtību.
3. Izprot un skaidro politisko fenomenu būtību.
4. Izprot pilsoniskuma būtību un tā izpausmes.

PRASMES:

5. Demonstrē digitālo lietpratību, veicot praktiskos uzdevumus; orientējās datu bāzēs.
6. Atlasa zinātnisko literatūru atbilstoši izvirzītajam uzdevumam.
7. Demonstrē analītiskas prasmes, salīdzinot zinātnisko kategoriju definējumus dažādās vārdnīcās un enciklopēdijās.
8. Analizējot mūsdienu zinātnisko un politisko diskursu, atpazīst tajā lietojamās zinātniskās kategorijas.

KOMPETENCE:

9. Spēj korekti lietot zinātniskās kategorijas un izvērtēt šo kategoriju lietošanu mūsdienu publiskajā informatīvajā telpā, demonstrējot intelektuālo atbildību un patstāvību.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Vārdnīcu un enciklopēdiju apzināšana un semināra nodarbībai nepieciešamo tekstu atlase un sākotnējā analīze.
2. Ar kursa tēmām saistītās zinātniskās literatūras saraksta sastādīšana un apraksta veidošana.
3. Gatavošanās kolokvijam “Sociālītātes būtība un tās izpausmes”: zinātniskās literatūras apzināšana, analīze, ziņojuma sagatavošana.
4. Gatavošanās kolokvijam “Politisko fenomenu būtība un to izpausmes”: zinātniskās literatūras apzināšana, analīze, ziņojuma sagatavošana.
5. Pētījuma “Zinātnisko kategoriju/jēdzienu lietošanas īpatnības mūsdienās” veikšana, prezentācijas sagatavošana.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros un nodoti docētājam izveidotajā portfolio, starppārbaudījumu un noslēguma pārbaudījuma rezultātus. Eksāmena vērtējums var būt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarībās.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 70%:
2. Kolokvijs “Sociālītātes būtība un tās izpausmes” – 20%.
3. Kolokvijs “Politisko fenomenu būtība un to izpausmes” – 20%.
4. Pētījuma “Zinātnisko kategoriju/jēdzienu lietošanas īpatnības mūsdienās” izstrāde un prezentācija (prasības: jābūt balstītam uz dažādu masmēdiju līdzekļu analīzi, noformētam rakstiski, prezentētam mutiski un apspriestam auditorijā) – 30%.
5. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (studiju kursa laikā izveidotās darba mapes (patstāvīgi veikti darbi, ar kursa tēmām saistītās literatūras analīze) prezentācija) – 30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI:

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.

1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+			+	+	+	+	+
3.starppārbaudījums	+		+		+	+	+	+	+
4.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Zinātnes instrumentārijs: izpratne par zinātni. L4, S4

LEKCIJA: Divi domāšanas veidi. Zinātne kā zinātniski loģiskās domāšanas auglis.

SEMINĀRS: Zinātņu specializācija: dabas zinātnes un sociāli humanitārās zinātnes, to pamatīpatnības.

LEKCIJA: Zinātnes, kas nodrošina Sociālo un pilsonisko mācību jomu (vēsture, ģeogrāfija, socioloģija, ekonomika, politoloģija, psiholoģija, kulturoloģija, lingvistika), to priekšmeti, pamatīpatnības un savstarpējās saites.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vārdnīcu un enciklopēdiju apzināšana un semināra nodarbībai nepieciešamo tekstu atlase un sākotnējā analīze.

SEMINĀRS: Zinātnes/zinātņu definējumi dažādās telpās un dažādā laikā publicētajās vārdnīcās. Vārdnīcu un enciklopēdiju tekstu salīdzinošā analīze.

2. Izpratne par kategorijām/jēdzieniem. L8, S4

LEKCIJA: Izziņāšanas procesa būtība un formas: teorija, empīrika; kategorija/jēdziens kā apjēgšanas izpausme, tā līmeņi; zināšanas un informācija, to pamatīpatnības un raksturs.

LEKCIJA: Process un tā pamatīpatnības: fakts un tā veidi, faktors; priekšnoteikumi kā sistēma, cēloņi, notikums, rezultāti, sekas.

SEMINĀRS: Sociālās parādības un to būtība. Sociālās problēmas Latvijā, Eiropā un pasaulē.

LEKCIJA: Sistēmiskums, vēsturiskums un to izpausmes: pētniecība kā sistēma (saturs un posmi); pētījums, tā struktūra; analīze, sintēze, interpretācija, rekonstrukcija.

LEKCIJA: Teksts, konteksts, tā līmeņi un jomas; avots, avota informatīvais potenciāls, zinātniskā literatūra.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vārdnīcu un enciklopēdiju apzināšana un semināra nodarbībai nepieciešamo tekstu atlase un sākotnējā analīze

SEMINĀRS: Kategoriju "metode", "metodika", "metodoloģija" definējumi dažādās telpās un dažāda laikā publicētajās vārdnīcās, to tekstu salīdzinošā analīze.

3. Kategorijas sociālajā un politiskajā/pilsoniskajā jomā. Izpratne par cilvēku sociālo zinātņu kontekstā. L4, S4

LEKCIJA: Izpratne par cilvēku sociālo zinātņu kontekstā: cilvēks un tā būtība, indivīds, personība, individualitāte. Apziņa, pašapziņa, mentalitāte, identitāte. Individuācija, individualizācija, socializācija, tās veidi un veicinošie faktori.

SEMINĀRS: Cilvēka sociālā uzvedība, tās izcelsme, attīstība, organizācija. Cilvēka sociālās attiecības.

LEKCIJA: Attieksme, tās jomas, līmeņi, izpausmes. Laiks, telpa. Dialogs, tā būtībā, priekšnoteikumi un izpausmes.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vārdnīcu un enciklopēdiju apzināšana un semināra nodarbībai nepieciešamo tekstu atlase un sākotnējā analīze.

SEMINĀRS: Definīcija "cilvēks" un tā aspekti vārdnīcās un enciklopēdijās (tekstu salīdzinošā analīze).

4. Izpratne par sociālo. L6, S6

LEKCIJA: Sociālais, tā nozīme un izpausmes. Socialitāte, sociālā realitāte, sociālie sakari un to veidi.

SEMINĀRS: Sociālā grupa un tās veidi. Sociālo grupu veidošanās.

LEKCIJA: Sociālā mobilitāte, tās veidi. Sociālā noslaņošanās, sociālā diferenciacija (stratifikācija), tās pamati.

SEMINĀRS: Sabiedrība. Sabiedrība un kultūra. Sabiedrības procesi.

LEKCIJA: Nacionālais, etniskais, nacionālisms, tā izpausme sabiedrībā. Sabiedrības integrācija.

<p>PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vārdnīcu un enciklopēdiju apzināšana un semināra nodarbībai nepieciešamo tekstu atlase un sākotnējā analīze.</p> <p>SEMINĀRS: Definīcijas “Sociālais un tā aspekti” vārdnīcās un enciklopēdijās (tekstu salīdzinošā analīze).</p> <p>1.STARP</p> <p>5. Sociālītātes būtība un tās izpausmes. S4</p> <p>SEMINĀRS: Sociālītātes būtība un tās izpausmes.</p> <p>2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Sociālītātes būtība un tās izpausmes”.</p> <p>6. Izpratne par politisko. L6, S6</p> <p>LEKCIJA: Politisks, politika, politiskā sistēma, tās būtība un komponenti. Politiskā institūcija, politisks režīms, tā veidi.</p> <p>SEMINĀRS: Vara, tās būtība, veidi, funkcijas, īstenošanas līdzekļi. Valsts vara. Diskusija “Varas procesi sabiedrībā”. Regulēšana, reglamentēšana. Ideoloģija.</p> <p>LEKCIJA: Pilsonis, pilsoniskums, tā pamati un izpausmes.</p> <p>SEMINĀRS: Pilsoniskā sabiedrība. Eiropas Sociālā pētījuma rezultātu analīze (https://www.mk.gov.lv/lv/media/2180/download).</p> <p>LEKCIJA: Pilsoniskā līdzdalība, tās formas (vēlēšanās, publiskās diskusijas, brīvprātīgais darbs, biedrošanās, piketi, gājieni, sapulces, tautas nobalsošana, referendumi, parakstu vākšana u.c.).</p> <p>PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vārdnīcu un enciklopēdiju apzināšana un semināra nodarbībai nepieciešamo tekstu atlase un sākotnējā analīze.</p> <p>SEMINĀRS: Definīcijas “politisks/pilsonisks un tā aspekti” vārdnīcās un enciklopēdijās (tekstu salīdzinošā analīze).</p> <p>7. Politisko fenomenu būtība un to izpausmes. S4</p> <p>SEMINĀRS: Politisko fenomenu būtība un to izpausmes.</p> <p>2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Sociālītātes būtība un tās izpausmes”.</p> <p>8. Zinātnisko kategoriju/jēdzienu lietošanas īpatnības mūsdienās. L4</p> <p>LEKCIJAS: Zinātnisko kategoriju/jēdzienu lietošanas īpatnības mūsdienās.</p> <p>3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma “Zinātnisko kategoriju/jēdzienu lietošanas īpatnības mūsdienās” Izstrāde un prezentācija.</p>
<p><i>Obligāti izmantojamie informācijas avoti</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Baldunčiks, J. (1999). Svešvārdu vārdnīca. Rīga: Jumava. 2. Blackburn, S. (2016). The Oxford Dictionary of Philosophy. Third edition. New York: Oxford University Press. 3. Filozofijas vārdnīca (1974). Rīga: Liesma. 4. Ideju vārdnīca (1999). Rīga: Zvaigzne ABC. 5. Kimberly, K. L. (ed) (2005). Encyclopedia of Social Measurement. Amsterdam: Elsevier. 6. Latviešu konversācijas vārdnīca (1927.-1940). Rīga: A.Gulbja apgāds, 1927.-1940. 7. Parsons, T. (1961). Theories of Society: Foundations of Modern Sociological Theory. Pieejams: https://archive.org/details/theoriesofsociet02pars/page/n13 8. Vikss, M. (2015). Filosofija īsumā. 200 pamatjēdzienu īsi skaidrojumi. Rīga: Jāna Rozes apgāds.
<p><i>Papildus informācijas avoti</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Duverger, M. (1964). Political: Their Organization and activity in the Modern State. London: Methuen. 2. da Silva, V. A. (2006). Duverger’s Laws: Between social and institutional determinism. European Journal of Political Research, 45(1), 31. Pieejams: https://constituicao.direito.usp.br/wp-content/uploads/2006-ejpr-45-vas-duverger.pdf 3. Persons, T. (2010). Essays in Sociological Theory. London: Glencoe. Pieejams: https://archive.org/details/sociologicaltheo00pars/page/n7 4. Wells H. G. (2021). A Short History of the World. Pieejams: https://www.gutenberg.org/ebooks/35461
<p><i>Periodika un citi informācijas avoti</i></p>

-

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaure studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Vēsture kā zinātņu sistēma: ievads vēsturē
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Vēsture
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>ECTS kredītpunkti</i>	3
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	32 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	48
<i>Kursa izstrādātājs (-i)</i>	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
PhD., docente Maija Grizāne Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Nav nepieciešamas	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veicināt studējošo izpratni par vēstures zinātnes būtību un pamatīpatnībām un prasmi darboties vēstures izziņas laukā.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Veicināt studējošo izpratni par vēstures zinātnes priekšmetu un tās sociālo potenciālu. 2. Veidot priekšstatu par vēstures zinātnes pamatkategorijām, par zinātniskā darba pamatprincipiem vēsturē un pētījuma struktūru. 3. Attīstīt prasmi strādāt ar vēstures avotiem un zinātnisko literatūru: atlasīt pētāmajai tēmai atbilstošu zinātnisko literatūru, sastādīt bibliogrāfiju, analizēt zinātnisko literatūru un avotus. 4. Attīstīt prasmi formulēt jautājumus un tēmas ietvaros noteikt problēmu. 5. Attīstīt prasmi veidot analītisko naratīvu. 	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (P) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vēsture kā zinātne. L4, S4 2. Vēstures avots, tā būtība un nozīme vēstures izpētē. L4, S8, Pd24 3. Pētījums vēsturē. L8, S4, Pd24 	
<i>Studiju rezultāti</i>	
ZINĀŠANAS:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Skaidro vēstures zinātnes būtību un specifiku un vēstures zinātnes pamarkategorijas. 2. Demonstrē izpratni par vēstures zinātnes sociālo potenciālu. 3. Izprot zinātniskā darba pamatprincipus un pētījuma struktūru. 	
PRASMES:	

4. Spēj strādāt ar dažāda veida vēstures avotiem un zinātnisko literatūru: veic atlasī atbilstoši pētāmajai tēmai, sastāda bibliogrāfiju un analizē.
5. Formulē jautājumus un tēmas ietvaros nosaka problēmu.
6. Veido analītisko naratīvu.

KOMPETENCE:

7. Spēj izvērtēt zinātniskos darbus vēsturē, atklājot tajos zinātniskuma pazīmes un veidot savu pētījumu atbilstoši prasībām.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Dažāda veida avotu (rakstīto, vizuālo, video, kartes, statistika) analīze atbilstoši noteiktajiem kritērijiem (avotu raksturošanas paradigma: laiks, telpa, autors, teksts, tā žanra īpatnības, izpētes raksturs un līmenis).
2. Docētāja piedāvāto zinātnisko rakstu analīze atbilstoši piedāvātajiem kritērijiem (ārējā kritika, iekšējā kritika: autora pieeja, apskatāmais jautājumu loks, izmantoto avotu bāze, avotu analīzes metodes, gūtās informācijas raksturs).
3. Docētāja piedāvāto zinātnisko darbu analīze atbilstoši piedāvātajiem kritērijiem (strukturālā analīze, pētāmā priekšmeta noteikšana (darba nosaukums, satura rādītājs, vielas atlase); zinātniskā darba uzbūve (darba anotāciju analīze, darba struktūras analīze).
4. Gatavošanās semināram (zinātnisko darbu atlase, lasīšana, analīze, konspektēšana).

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros un nodoti docētājam izveidotajā portfolio, starppārbaudījumu un noslēguma pārbaudījuma rezultātus. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 35% lekcijās un 65% seminārnodarbībās.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI (starppārbaudījuma uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem) – 60%:
Vēstures zinātniskā raksta analīze atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem, rezultātu prezentēšana un izvērtēšana – 30%.
Vēstures zinātniskā darba analīze atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem, rezultātu prezentēšana un izvērtēšana – 30%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (portfolio ar semestra laikā izstrādātajiem uzdevumiem prezentēšana) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Vēsture kā zinātne. L4, S4

LEKCIJA: Divi domāšanas tipi: mitoloģiskā un zinātniski loģiskā. Zinātne kā zinātniski loģiskās domāšanas izpausme.

SEMINĀRS: Domāšanas tipa atklāšana mūsdienu vēsturnieku darbos.

LEKCIJA: Vēstures zinātnes priekšmets ("cilvēks laikā un telpā", sociālā realitāte, tās līmeņi un jomas). Vēstures zinātnes kategorijas. Vēstures zinātne citu zinātņu kontekstā.

SEMINĀRS: Vēstures zinātnes sociālais potenciāls un sociālās funkcijas.

2. Vēstures avots, tā būtība un nozīme vēstures izpētē. L4, S8, Pd24

LEKCIJA: Vēstures avots, tā būtība un nozīme vēstures izpētē. Teksts kā vēstures avots, tā daba.

LEKCIJA: Iespējamās vēstures avotu klasifikācijas un dažāda veida avotu analīzes specifika. Ārējā un iekšējā kritika.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Dažāda veida avotu (rākstīto, vizuālo, video, kartes, statistika) analīze atbilstoši noteiktajiem kritērijiem (avotu raksturošanas paradigma: laiks, telpa, autors, teksts, tā žanra īpatnības, izpētes raksturs un līmenis).

SEMINĀRS: Rakstīto avotu analīze atbilstoši noteiktajiem kritērijiem (avotu raksturošanas paradigma: laiks, telpa, autors, teksts, tā žanra īpatnības, izpētes raksturs un līmenis).

SEMINĀRS: Dažādu vēstures karšu un statistiskā materiāla analīze atbilstoši noteiktajiem kritērijiem (avotu raksturošanas paradigma: laiks, telpa, autors, teksts, tā žanra īpatnības, izpētes raksturs un līmenis).

SEMINĀRS: Vizuālo un video avotu analīze atbilstoši noteiktajiem kritērijiem (avotu raksturošanas paradigma: laiks, telpa, autors, teksts, tā žanra īpatnības, izpētes raksturs un līmenis).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Docētāja piedāvāto zinātnisko rakstu analīze atbilstoši piedāvātajiem kritērijiem (ārējā kritika, iekšējā kritika: autora pieeja, apskatāmais jautājumu loks, izmantoto avotu bāze, avotu analīzes metodes, gūtās informācijas raksturs).

SEMINĀRS: Zinātnisko rakstu analīze atbilstoši noteiktajiem kritērijiem (ārējā kritika, iekšējā kritika: autora pieeja, apskatāmais jautājumu loks, izmantoto avotu bāze, avotu analīzes metodes, gūtās informācijas raksturs).

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Vēstures zinātniskā raksta analīze atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem, rezultātu prezentēšana un izvērtēšana.

3. Pētījums vēsturē. L8, S4, Pd24

LEKCIJA: Pētījuma būtība, tipi (avotpētnieciskie, historiogrāfiskie, vēstures), to īpatnības.

LEKCIJA: Zinātniskā darba komponenti. Tēmas formulēšana un tās nozīme; problēmas noteikšana un mērķa formulēšana; pētāmā priekšmeta šķautņu noteikšana un uzdevumu formulēšana; avotu atlase un tās principi; zinātniskās literatūras atlase un tās principi; zinātniskās literatūras saraksta sastādīšana un noformēšana.

LEKCIJA: Zinātniskā darba struktūra. Ievada uzbūve: tēmas zinātniskā aktualitāte, mērķa nospraušana un uzdevumu noformulēšana. Avotu un zinātniskās literatūras raksturojums. Atziņu pamatotības pakāpe, izklāsta loģika un konsekvence. Salīdzināšana sinhroniskajā un diahroniskajā dimensijā. Zinātniskās literatūras raksturojuma veidi: tematiskais, problēmanalītiskais. Nobeiguma uzbūve, izklāsta izveide.

LEKCIJA: Zinātniskā darba pamatnodaļu izveides principi. Nobeiguma veidošanas principi. Avotu un literatūras saraksta sastādīšanas un noformēšanas kritēriji. Pielikumu sastādīšanas un noformēšanas kritēriji.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Docētāja piedāvāto zinātnisko darbu analīze atbilstoši piedāvātajiem kritērijiem (strukturālā analīze, pētāmā priekšmeta noteikšana (darba nosaukums, satura rādītājs, vielas atlase); zinātniskā darba uzbūve (darba anotāciju analīze, darba struktūras analīze).

SEMINĀRS: Vēsturnieku darbu strukturālā analīze atbilstoši noteiktajiem kritērijiem.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Gatavošanās semināram (zinātnisko darbu atlase, lasīšana, analīze, konspektēšana).

SEMINĀRS: Zinātnisko darbu analīze atbilstoši noteiktajiem kritērijiem (zinātniskā darba uzbūve). Ar noteikto tēmu saistītu jautājumu loka formulēšana.

2. STARPPĀRBAUDĪJUMS: Vēstures zinātniskā darba analīze atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem, rezultātu prezentēšana un izvērtēšana.
Obligāti izmantojamie informācijas avoti
<ol style="list-style-type: none"> 1. Eko, U. (2006). Kā uzrakstīt diplomdarbu. Humanitārās zinātnes. Rīga: Jāņa Rozes apgāds. 2. Goetz, H.-W. (2014). Proseminar Geschichte: Mittelalter. Stuttgart. 3. Ivanovs, A. et al. (2004). Ieteikumi Daugavpils Universitātes vēstures studiju programmas studiju darbu, bakalaura darbu un maģistra darbu noformēšanai. Daugavpils: Daugavpils Universitātes. 4. Rampolla, M. L. (2018). A Pocket Guide to Writing in History. 3rd edition. New York: Bedford/St. Martin's. Pieejams: https://cmmacmahon.com/yahoo_site_admin/assets/docs/Writing_in_History.31142949.pdf 5. Shepherd, E., & Geoffrey. L. (2006). Managing Records: A Handbook of Principles and Practice. London: Faut Publishing. Pieejams: https://archive.org/details/managingrecordsh0000shep 6. Špiláčková, M. (2012). Historical Research in Social Work – Theory and Practice. ERIS web journal, 2. Pieejams: http://periodika.osu.cz/eris/dok/201202/04_historical_research_in_social_work.pdf 7. Varšlavāns, A. (2001). Ievads vēstures zinātnē. Rīga: Latvijas Arhīvi.
Papildus informācijas avoti
<ol style="list-style-type: none"> 1. Acton, L., Emerich, J., & Dalberg, E. (2014). The History of Freedom and Other Essays. CreateSpace Independent Publishing Platform. 2. Appleby, J., Hunt, L., & Jacob, M. (1994). Telling Truth about History. New York: W. W. Norton & Company. Pieejams: https://ia803001.us.archive.org/12/items/HistoryOfTheoriesAndIdeologiesThatGotUsInTheTurmoil/%5BJoyce_Appleby%2C_Lynn_Hunt%2C_Margaret_Jacob%5D_Telling.pdf 3. Ķīlis, R. (red.). (1998). Atmiņa un vēsture: No antropoloģijas līdz psiholoģijai (1998). Red. R. Ķīlis. Rīga: Latvijas Arhīvi. 4. Burke, P. (2008). Eyewitnessing: The Uses of Images as Historical Evidence. Ithaca: Cornell University Press. Pieejams: https://annasuvorova.files.wordpress.com/2012/08/burke-4_319.pdf 5. Bloks, M. (2010). Vēstures apoloģija jeb Vēsturnieka amats. Rīga: Zvaigzne ABC. 6. Bolingbroke, H. St. (2016). Letters on the Study and Use of History. Wentworth Press. Pieejams: https://archive.org/details/bub_gb_KDUPAAAAYAAJ/page/n19 7. Browne, M. N., & Keeley, S. M. (2018). A Prentice Hall Guide to Evaluating Online Resources. History. Browne & Keeley. Pieejams: https://e-learning.rada.gov.ua/storage/180/Brownr-and-Keeley---Asking--the-Right-Questions---A-Guide-to-Critical-Thinking.pdf 8. Lūse, A. (red.). (2002). Cilvēks. Dzīve. Stāstījums: rakstu krājums. Rīga: Latvijas Antropologu biedrība. 9. Collingwood, R. G. (2007). The Idea of History. Oxford University Press, New York. Pieejams: http://www.math.chalmers.se/~ulfp/Review/collingwood.pdf 10. Goetz, H.-W. (2014). Proseminar Geschichte: Mittelalter. Stuttgart. 11. Gundare, I. (1999). Kā strādāt ar vēstures avotiem: Metodiski ieteikumi skolotājiem. Rīga: Zvaigzne ABC. 12. Ivanovs, A. (2006). Latgales novadpētniecība vēstures zinātnes kontekstā. Grām.: Teiksmainā Ludzas senatne. Ludza. 13. Mīti Latvijas vēsturē (2006). Rakstu krājums. Rīga: Latvijas Universitāte. 14. Sager, F., & Rosser, C. (2015). Historical Methods. The Routledge Handbook of Interpretive Political Science. 15. London / New York: Routledge. 15. Strods, H. (1990). Ievadlekcija Latvijas vēsturē. Rīga. 16. Tisenhofs, T. (1993). Dzīve un teksti: Biogrāfiskā pieeja, 5. Rīga: Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis.
Periodika un citi informācijas avoti
<ol style="list-style-type: none"> 1. Latvijas arhīvi. 2. Latvijas vēsture. 3. Latvijas Vēstures institūta žurnāls.

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Pasaules vēsture: senie laiki
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Vēsture
Kursa līmenis	P
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	32
Semināru stundu skaits	32
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg.hist., lektors Andris Kupšāns Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa satura pamatā ir divi principi: sistēmiskums (savstarpējās saites dažādās dzīves jomās un līmeņos) un vēsturiskums (hronoloģiskais un izmaiņas). Kursa saturā piedāvātie vēstures avoti un obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidojot izpratni par seno laiku kultūrvēsturiskajām pamatīpatnībām, veicināt vēsturiskās apziņas veidošanos un attīstīt pašvadības kompetenci.</p> <p>STUDIJU KURSA APRAKSTI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt izpratnes veidošanos par vēstures notikumiem un procesiem, par saimnieciskās, sociālās, politiskās, garīgās un intelektuālās dzīves reālijām Senajos laikos. 2. Pilnveidot prasmes darbā ar vēstures avotiem un vēsturisko literatūru, veidot pētnieciskā darba iemaņas. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 32 st., semināri (P) – 32 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 96 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads Seno laiku vēsturē. L2 2. Jēdziena “Senie Tuvie Austrumi” telpiskie parametri, saturs un periodizācija. L2 3. Seno Tuvo Austrumu raksturīgās īpatnības, to izpausmes dažādās dzīves jomās. L2, S2, Pd6 4. Seno Austrumu sabiedrības kopējās un lokālās īpatnības. L2, S2, Pd8 5. Seno Austrumu valsts īpatnības. Varas/valsts raksturojums. L2, S2, Pd8 6. Valstu ārējās politikas būtība dažādos Seno Austrumu vēstures posmos. L2 7. Seno Austrumu cilvēku priekšstati par apkārtējo pasauli, viņu sadzīve. L2, S4, Pd10 8. Antīkā vēsture. Jēdziena “antīkā vēsture” saturs, telpiskie parametri, periodizācija. L2 9. Senās Grieķijas vēstures periodi. L2, S2, Pd8 10. Helēnistiskais posms antīkajā vēsturē, tā nozīme cilvēces vēsturē. L2 	

11. Senā Roma no arhaikas līdz impērijai un tās sabrukumam. L4, S2, Pd8
12. Ģeogrāfiskās vides nozīmīgā loma antīkās sabiedrības sociāli ekonomiskajā, politiskajā dzīvē un kultūrā. L2, S4, Pd8
13. Antropocentrisms kā antīkās civilizācijas pamatīpatnība, tā izpausmes. Antīkas civilizācija un demokrātijas sākumi. L2, S2, Pd8
14. Pasaules uztveres īpatnības Senajā Grieķijā un Romā. Antīkās kultūras raksturīgās īpatnības. L2, S4, Pd8
15. Seno grieķu un romiešu sadzīve. L2, S2, Pd8
16. Antīkās civilizācijas mantojums mūsdienās. S6, Pd16

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Zina un skaidro seno laiku pamatīpatnības, lielo notikumu un nozīmīgu procesu priekšnosacījumus un sekas.
2. Demonstrē izpratni par dažādu reģionu attīstības kopējām un atšķirīgām pazīmēm.
3. Izprot korelāciju starp sociālo, ekonomisko, politisko un garīgi intelektuālo jomu cilvēku dzīvē.

PRASMES:

4. Demonstrē digitālo lietpratību, veicot dažāda veida uzdevumus.
5. Orientējās datu bāzēs, atlasa zinātnisko literatūru atbilstoši noteiktai tēmai.
6. Atšķir vēstures avotus no zinātniskās literatūras, prot analizēt vēstures avotus un zinātnisko literatūru.
7. Demonstrē analītiskas prasmes, apkopojot, strukturējot, analizējot iegūto informāciju, sagatavo prezentāciju rakstiski un mutiski.
8. Plāno, organizē un novērtē savu darbu.

KOMPETENCE:

9. Izprot un spēj izskaidrot cilvēces attīstības tendences senajos laikos, nosakot līdzīgās, kopīgās un atšķirīgās pazīmes dažādos reģionos.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

Darbs ar zinātnisko literatūru un vēstures avotiem:

1. Zinātniskās literatūras par pilsētas un laiku raksturīgajām īpatnībām informatīvā potenciāla apzināšana un analīze.
2. Vēstures avotu apzināšana un analīze. Hamurapi likumu un hetu likumu salīdzinoša analīze.
3. Darbs ar J. Veinberga grāmatu "Piramīdu un zikurātu ēnā" (atbilstošā nodaļa), izvērsta plāna/konspekta sastādīšana un gūtās informācijas analīze.
4. Darbs ar avotiem: informatīvā potenciāla apzināšana, analīze un ziņojuma sagatavošana.
5. Balstoties uz zinātniskajā literatūrā un vēstures avotos gūto informāciju, radošs darbs grupās, veidojot mācību līdzekli izglītojamajiem "Stāsts par ..." (viena no Seno Tuvo Austrumu valstīm), prezentācijas sagatavošana. Nosacījumi: izvēlēta valsts ir parādīta vispusīgi (ģeogrāfiskais stāvoklis, sociāli ekonomiskā, politiskā sfēra, priekšstati un sadzīve); autoru tekstam jābūt konkrētam, strukturētam un kodolīgam; jāizmanto atbilstoši avoti un vizuālie materiāli; jāpiedāvā uzdevumi; plaši jāizmanto tehnoloģiju piedāvājumu.
6. Zinātniskās literatūras tēmai "Grieķu kolonizācijas priekšnosacījumi un sekas" apzināšana un analīze, ziņojuma sagatavošana.
7. Romas vēstures hronikas izveide, balstoties uz dažāda veida informācijas avotiem, atlasot būtiskos notikumus un pamatojot savu izvēli. Sagatavotā materiāla prezentācijas sagatavošana.
8. Zinātniskās literatūras un avotu par ģeogrāfiskās vides ietekmi uz sabiedrības domāšanu/pasaules uztveri apzināšana un analīze, ziņojuma sagatavošana.

9. Iepazīšanās ar atbilstošajām J. Toinbija grāmatas "A Study of History" nodaļām, grāmatas ārējās kritikas veikšana. J. Toinbija teorijas par civilizācijām un ģeogrāfisko vidi apzināšana un gatavošanās diskusijai par ģeogrāfiskas vides kā kulturfomējošā faktora nozīmi.
10. Vēstures avotu tēmai "Senie grieķi un romieši par polisas/republikas būtību" apzināšana, to ārējās un iekšējās kritikas veikšana, gūto atziņu salīdzināšana.
11. Zinātniskajā literatūrā balstīta ziņojuma par antīkās kultūras izpausmēm kādā no jomām, izstrāde.
12. Gatavošanās semināram "Ikdienas dzīve Senajā Grieķijā un Romā". Zinātniskās literatūras apzināšana, gūtās informācijas analīze.
13. Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma par antīkās civilizācijas mantojumu izstrāde, izvēloties izpētei vienu no tēmām, prezentācijas sagatavošana.
 - Antīkais mantojums valodā: terminoloģija (medicīnā/jurisprudencē un citās nozarēs; toponīmos/cilvēku vārdos/reklāmā/dažādos nosaukumos), tās izcelsme un vēsture.
 - Dažādu mūsdienu parādību izcelsme un lietojuma vēsture (partija/pilsoņu karš/terors/masu kultūra).
 - Grieķu un mūsdienu teātris – līdzīgais un atšķirīgais.
 - Izklaide antīkajā pasaulē un mūsdienās.
 - Antīkās pasaules mantojums mūsdienu medicīnā/sportā.
 - Antīkā mitoloģija mūsu ikdienā.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros un nodoti docētājam izveidotajā portfolio, starppārbaudījumu un noslēguma pārbaudījuma rezultātus. Eksāmena vērtējums var būt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarībās.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI (starpārbaudījuma uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem) – 70%:
 Mācību līdzekļa par kādu no Seno Tuvo Austrumu valstīm izveide, mutiska prezentēšana un apspriešana auditorijā – 20%.
 Kolokvijs "Ikdienas dzīve Senajā Grieķijā un Romā" – 10%.
 Pētījuma "Antīkās civilizācijas mantojums mūsdienās" izstrāde, noformēšana, prezentēšana un apspriešana auditorijā – 20%.
 Portfolio ar semestra laikā izstrādātajiem uzdevumiem prezentēšana – 20%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (atbilde uz docētāja piedāvātajiem jautājumiem) – 30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3.starppārbaudījums	+	+			+	+	+	+	+
4.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Ievads Seno laiku vēsturē. L2

LEKCIJA: Seno laiku vēsture, tās vieta vēstures zinātnē. Periodizācija. Avotu specifika. Historiogrāfija. Aizvēsture: raksturīgākās īpatnības dažādos posmos un to izpausmes. Klimata noteicošā loma. Pirmo civilizāciju rašanās priekšnosacījumi.

2. Jēdziena “Senie Tuvie Austrumi” telpiskie parametri, saturs un periodizācija. L2

LEKCIJA: Jēdziena “Senie Tuvie Austrumi” telpiskie parametri, saturs un periodizācija. Divi Seno Tuvo Austrumu pastāvēšanas posmi (1. posms: 4. g. t. pr. Kr. otrā puse – 2. un 1. g. t. pr. Kr. robeža; 2. – no 1. g. t. pr. Kr.), to raksturojums. Faktori, kas veidoja Seno Austrumu kultūru: ģeogrāfiskā vide un tās noteicošā ietekme visās dzīves jomās; vēsturiskā vide; sociālā vide, domāšanas veids (priekšstatu par pasauli specifika).

3. Seno Tuvo Austrumu raksturīgās īpatnības, to izpausmes dažādās dzīves jomās. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Saimniekošana Senajos Tuvajos Austrumos. Saimniekošanas pamatiezīmes Seno Austrumu vēstures abos posmos, to ietekmējošie faktori un īpatnības dažādās teritorijās (Ēģipte, Divupe u.c.).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras par pilsētas un laiku raksturīgajām īpatnībām informatīvā potenciāla apzināšana un analīze.

SEMINĀRS: Pilsēta un lauku kopiena: raksturīgās īpatnības un nozīme sabiedrības dzīvē.

4. Seno Austrumu sabiedrības kopējās un lokālās īpatnības. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Sabiedrības struktūra: iedzīvotāju kategorijas, dažādu slāņu rašanās priekšnosacījumi, funkciju sadale sabiedrības dzīvē un attiecības starp dažādām grupām. Sabiedrības dzīvi regulējošie mehānismi (tautas sapulce, “sabiedriskā doma”, valdnieka vārds, likumi), to būtības analīze.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vēstures avotu apzināšana un analīze. Hamurapi likumu un hetu likumu salīdzinoša analīze.

SEMINĀRS: Vēstures avotu “Hamurapi likumi” un “Hetu likumi” ārējā/iekšējā kritika un salīdzinošā analīze.

5. Seno Austrumu valsts īpatnības. Varas/valsts raksturojums. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Seno Austrumu cilvēka priekšstati par varas rašanos (dažādi modeļi: ēģiptiešu, divupiešu, senebreju). Valsts tapšanas posmi un dažādu tipu valstis, to raksturīgās pazīmes un specifiskās iezīmes dažādās teritorijās. Valsts pārvaldes organizācija Senajos Austrumos, valdnieka vieta, funkcijas un uztvere dažādās kultūrās.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar J. Veinberga grāmatu “Piramīdu un zikurātu ēnā” (atbilstošā nodaļa), izvērstā plāna/konspekta sastādīšana un gūtās informācijas analīze.

SEMINĀRS: J. Veinberga grāmatas “Piramīdu un zikurātu ēnā” (atbilstošās nodaļas) satura analīze.

6. Valstu ārējās politikas būtība dažādos Seno Austrumu vēstures posmos. L2

LEKCIJA: Seno Austrumu cilvēka priekšstati par ārējo pasauli (“viņi”), to dažādas izpausmes un evolūcija. Iekarojumu priekšnosacījumi, mērķi, rezultātu/seku dažādība divos posmos un izpausmes dažādās teritorijās.

7. Seno Austrumu cilvēku priekšstati par apkārtējo pasauli, viņu sadzīve. L2, S4, Pd10

LEKCIJA: Seno Austrumu cilvēku dabas, telpas, laika, priekšmetiskās pasaules uztvere un tās izpausmes dažādās kultūras jomās. Ģimenes vieta Seno Austrumu sabiedrības vērtību sistēmā. Skola un izglītība.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar avotiem: informatīvā potenciāla apzināšana, analīze un ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Seno Austrumu cilvēku priekšstati par apkārtējo pasauli. Zinātniskās literatūras un avotu analīze.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Balstoties uz zinātniskajā literatūrā un vēstures avotos gūto informāciju, radošs darbs grupās, veidojot mācību līdzekli izglītojamajiem “Stāsts par ...” (viena no Seno Tuvo Austrumu valstīm), prezentācijas sagatavošana. Nosacījumi: izvēlēta valsts ir parādīta vispusīgi (ģeogrāfiskais stāvoklis, sociāli ekonomiskā, politiskā sfēra, priekšstati un sadzīve); autoru tekstam jābūt konkrētam, strukturētam un kodolīgam; jāizmanto atbilstoši avoti un vizuālie materiāli; jāpiedāvā uzdevumi; plaši jāizmanto tehnoloģiju piedāvājums.

SEMINĀRS: Izstrādātā mācību līdzekļa “Stāsts par kādu no Seno Tuvo Austrumu valstīm” prezentācija.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMS: Mācību līdzekļa par kādu no Seno Tuvo Austrumu valstīm izveide, mutiska prezentēšana un apspriešana auditorijā.

8. Antīkā vēsture. Jēdziena “antīkā vēsture” saturs, telpiskie parametri, periodizācija. L2

LEKCIJA: Jēdziena “antīkā vēsture” saturs, telpiskie parametri, periodizācija. Avoti. Historiogrāfija. Pirmās civilizācijas Eiropā. Senās Grieķijas un Romas vēstures periodi un to raksturojošās pamatīpatnības.

9. Senās Grieķijas vēstures periodi. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Arhaiskā Grieķija, klasiskais periods, to hronoloģiskās robežas, pamatnorises sociāli ekonomiskajā un politiskajā dzīves sfērā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras tēmai “Grieķu kolonizācijas priekšnosacījumi un sekas” apzināšana un analīze, ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Grieķu kolonizācijas priekšnosacījumi un sekas. Ziņojumu prezentēšana.

10. Helēnistiskais posms antīkajā vēsturē, tā nozīme cilvēces vēsturē. L2

LEKCIJA: Jēdziena “helēnisms” saturs. Vēstures posma raksturīgās īpatnības un izpausmes dažādās dzīves jomās. Maķedonijas Aleksandra personība kā antīkās civilizācijas atspulgs.

11. Senā Roma no arhaikas līdz impērijai un tās sabrukumam. L4, S2, Pd8

LEKCIJA: Vēstures periodu laika robežas, raksturīgās īpatnības, to noteicošie faktori. Pamatnorises sociāli ekonomiskajā un politiskajā dzīves sfērā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Romas vēstures hronikas izveide, balstoties uz dažāda veida informācijas avotiem, atlasot būtiskos notikumus un pamatojot savu izvēli. Sagatavotā materiāla prezentācijas sagatavošana.

SEMINĀRS: Romas vēstures hronika, tās būtiskie notikumi. Sagatavoto materiālu prezentēšana.

LEKCIJA: Antīkās civilizācijas raksturīgās īpatnības, tās ietekmējošie faktori.

12. Ģeogrāfiskās vides nozīmīgā loma antīkās sabiedrības sociāli ekonomiskajā, politiskajā dzīvē un kultūrā. L2, S4, Pd8

LEKCIJA: Ģeogrāfiskās vides raksturīgākās īpatnības Senajā Grieķijā un Romā un tās ietekme uz saimniekošanu, tās specifiku. Ģeogrāfiskā vide un valsts: grieķu polisa un pilsētvalstis, Romas civitas un republika.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras un avotu par ģeogrāfiskās vides ietekmi uz sabiedrības domāšanu/pasaules uztveri apzināšana un analīze, ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Ģeogrāfiskās vides ietekme uz domāšanu (loģiskā domāšana)/pasaules uztveri un mentālo īpatnību izveidi. Gūto atziņu analīze.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīšanās ar atbilstošajām J. Toinbija grāmatas “A Study of History” nodaļām, grāmatas ārējās kritikas veikšana. J. Toinbija teorijas par civilizācijām un ģeogrāfisko vidi apzināšana un gatavošanās diskusijai par ģeogrāfiskās vides kā kulturfarmējošā faktora nozīmi.

SEMINĀRS: J. Toinbijs un viņa teorija par civilizācijām un ģeogrāfisko vidi grāmatā “A Study of History”. Diskusija par ģeogrāfiskās vides kā kulturfarmējošā faktora nozīmi.

13. Antropocentrisms kā antīkās civilizācijas pamatīpatnība, tā izpausmes. Antīkas civilizācija un demokrātijas sākumi. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Polisas un Romas civitas/republikas būtība: pilsoņu kolektīvs, pārvaldes organizēšana. Pilsoniskuma izpratne (pienākumi un tiesības) un dažādas tās izpausmes – līdzīgais un atšķirīgais Senajā Grieķijā un Romā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vēstures avotu tēmai “Senie grieķi un romieši par polisas/republikas būtību” apzināšana, to ārējās un iekšējās kritikas veikšana, gūto atziņu salīdzināšana.

SEMINĀRS: Senie grieķi un romieši par polisas/republikas būtību. Vēstures avotu ārējā un iekšēja kritika.

14. Pasaules uztveres īpatnības Senajā Grieķijā un Romā. Antīkās kultūras raksturīgās īpatnības. L2, S4, Pd8

LEKCIJA: Antīkās kultūras raksturīgās īpatnības, to izpausmes dažādās dzīves jomās dažādos posmos: zinātnes rašanās, raksturīgās īpatnības un priekšnosacījumi, atklājumi/sasniegumi.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras un avotu par antīkās kultūras īpatnībām apzināšana un analīze, ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Arhitektūra, māksla, literatūra un teātris, sadzīve kā seno grieķu un romiešu pasaules redzējuma atspoguļojums.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā balstīta ziņojuma par antīkās kultūras izpausmēm kādā no jomām izstrāde.

SEMINĀRS: Antīkās kultūras izpausmes dažādās dzīves jomās. Ziņojumu prezentēšana.

15. Seno grieķu un romiešu sadzīve. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Ikdienu dzīves saturs un ritms. Ģimene, tās īpatnības Grieķijā un Romā. Bērnu audzināšana un izglītošana (skolas vieta un nozīme sabiedrības dzīvē), grieķu un romiešu priekšmetiskā pasaule. Izklaides, to izpratne Grieķijā un Romā, attieksme pret tām.

PATSTĀVĪGS DARBS: Gatavošanās semināram "Ikdienu dzīve Senajā Grieķijā un Romā". Zinātniskās literatūras apzināšana, gūtās informācijas analīze.

SEMINĀRS: Ikdienu dzīve Senajā Grieķijā un Romā. Zinātniskās literatūras analīze.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs "Ikdienu dzīve Senajā Grieķijā un Romā".

16. Antīkās civilizācijas mantojums mūsdienās. S6, Pd16

SEMINĀRS: Antīkās civilizācijas mantojums mūsdienās.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā par antīkās mantojumu valodā apzināšana un analīze, gūto atziņu apkopošana.

SEMINĀRS: Antīkās civilizācijas mantojums valodā: terminoloģija (medicīnā/jurisprudencē un citās nozarēs; toponīmos/cilvēku vārdos/reklāmā/dažādos nosaukumos), tās izcelsme un vēsture.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma par antīkās civilizācijas mantojumu izstrāde, izvēloties izpētei vienu no tēmām, prezentācijas sagatavošana.

- Dažādu mūsdienu parādību izcelsme un lietojuma vēsture (partija/pilsoņu karš/terors/masu kultūra).
- Grieķu un mūsdienu teātris – līdzīgais un atšķirīgais.
- Izklaide antīkajā pasaulē un mūsdienās.
- Antīkās pasaules mantojums mūsdienu medicīnā/sportā.
- Antīkā mitoloģija mūsu ikdienā.

SEMINĀRS: Izstrādāto pētījumu par antīkās civilizācijas mantojumu prezentācija.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma "Antīkās civilizācijas mantojums mūsdienās" izstrāde, noformēšana, prezentēšana un apspriešana auditorijā.

4.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Portfolio ar semestra laikā izstrādātajiem uzdevumiem prezentēšana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Dillon, M., & Garland, L. (2021). The Ancient Romans: History and Society from the Early Republic to the Death of Augustus. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315678498>
2. Dougherty, C., & Kurke, L. (eds). (2011). The Cultures Within Ancient Greek: Contact, Conflict, Collaboration. Cambridge University Press. Pieejams: https://www.academia.edu/3448517/The_cultures_within_ancient_Greek_culture_Contact_conflict_collaboration
3. Freeman, C. (2014). Egypt, Greece and Rome: Civilizations of the Ancient Mediterranean. Third edition. New York and Oxford: Oxford University Press.
4. Jaspers, K. (2021). The Origin and Goal of History. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003133674>
5. Maisels, C. K. (2003). Early Civilisations of the Old World: the Formative Histories of Egypt, the Levant, Mesopotamia, India and China. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203449509>

Avoti:

6. Aristotelis. Politia.
7. Hērodots (1938). Vēsture. Rīga.
8. Homērs. Iliāda. Rīga.
9. Homērs. Odiseja. Rīga.

10. Kūns, N. (2016). Sengrieķu mīti un varoņteikas. Rīga: Jumava.
11. Platons (1998). Dialogi. Rīga: Zvaigzne ABC.
Papildus informācijas avoti
1. Clark, G. (1987). World prehistory in new Perspective. Cambridge: Cambridge University Press. 2. Grimal, N. C. (19924). A History of Ancient Egypt. Cambridge: Cambridge University Press. Pieejams: https://www.academia.edu/4180730/A_History_of_Ancient_Egypt . Blackwell 3. Garcia-Ventura, A., & Verderame, L. (1992). Perspectives on the History of Ancient Near Eastern Studies. Any edition. Pieejams: https://archive.org/details/historyofancient0000grim 4. Gargola, D. J. (2018). The Shape of the Roman Order: The Republic and Its Spaces. Chapel Hill: University of North Carolina Press. 5. Grimbly, S. (2013). Encyclopedia of the Ancient World. Taylor and Francis. 6. Harrison, T. (2021). The Great Empories of the Ancient World. Thames and Hudson. 7. Kreibig, H. (2003). Geschichte des Hellenismus. Pieejams: https://epdf.pub/geschichte-des-hellenismus.html 8. Mazar, B. (1990). Canaan and Israel. Jerusalem. 9. Miles, M. M. (ed.) (2016). A companion to Greek architecture. Blackwell Companions to the Ancient World. Chichester, West Sussex: John Wiley & Sons, Inc. Pieejams: https://archive.org/details/MargaretM.Milesed.ACompanionToGreekARCHITECTURE2016 10. Osborne, R. (1996). Greece in the Making 1200-479 BC. London, NewYork: Routledge. Pieejams: https://archive.org/details/greeceinmaking120000osbo 11. Powell, A. (ed.) (1997). The Greek World. London, NewYork: Routledge. 12. Raaflaub, K. A., & van Wees, H. (2009). A companion to Archaic Greece. Blackwell Companions to the Ancient World. Malden, MA; Oxford; Chichester: Wiley Blackwell. 13. Roth, M. T. (1995). Law collections from Mesopotamia and Asia. Atlanta: Society of Biblical Literature. Pieejams: http://www.g2rp.com/pdfs/LawCollectionsFromMesopotemiaAndAsiaMinor.pdf 12. Toynbee, A. J. (1987). A Study Of History. Buddenbrooks, Inc. 13. Sengrieķu literatūras antoloģija. Rīga: Zvaigzne ABC, 1990. 14. Tylor, E. (1920). Primitive Culture: Researches into the Development of Mythology, Philosophy, Religion, Art, and Custom. Pieejams: https://archive.org/details/primitiveculture01tylouoft/page/n7/mode/2up 15. Wiseman, D. (1985). Nebuchadrezzar and Babylon. Schweich Lectures on Biblical Archaeology. British Academy. Pieejams: https://archive.org/details/nebuchadrezzarba0000wise/page/n9/mode/2up 16. Parker, P. (2020). World History: From the Ancient World to the Information Age. Dorling Kindersley Ltd.
Periodika un citi informācijas avoti
1. Journal of Cognitiv Historiography 2. Journal of Hellenic Studies 3. The American Historical Review 4. The English Historical Review
Piezīmes
Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām. Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Ekonomika: mikroekonomika un praktiskā uzņēmējdarbība
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Ekonomika
Kursa līmenis	P
ECTS kredītpunkti	9
Kopējais kontaktstundu skaits	64 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	48
Semināru stundu skaits	48
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	144
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.oec., asociētā profesore Ludmila Aleksejeva (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.paed., profesors Pāvels Jurs (<i>Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas akadēmija</i>) Mg.hist., vieslektore Signita Gabrāne (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.oec., docente Ludmila Aleksejeva	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursā tiek sniegtas zināšanas par mikroekonomikas teorijas un uzņēmējdarbības būtību, pieprasījuma piedāvājuma likumu, patērētāja rīcību tirgū, tirgus struktūru, kā arī tirgzinībām. Īpaša uzmanība tiek pievērsta mikroekonomikas teorijas saiknei ar reālo situāciju tirgū Latvijas un Eiropas Savienības līmenī, uzņēmējdarbībai konkrētajā reģionā un darbaspēka kvalitātes un kvantitātes izvērtēšanai, biznesa idejas un biznesa plāna izstrādei, skolēnu mācību uzņēmumu (SMU) organizēšanai un vadīšanai. Darbojoties individuāli, pāros un grupās studējošie tiek rosināti attīstīt un izvērtēt kompetences finanšu pratībā, uzņēmējdarbībā un mārketingā, pilnveidojot kritiskās domāšanas, problēmrisināšanas, analītiskās un matemātiskās prasmes.</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: apgūt mikroekonomikas modeļus un patērētāja rīcību tirgū, komercdarbības pamatelementus, ražošanas un tirgzinību būtību, praktisko uzņēmējdarbību un izglītojamo mācību uzņēmumu vadīšanu, izmantojot matemātiskās, problēmrisināšanas un statistikas analīzes metodes, lai studējošie spētu plānot, organizēt un izvērtēt jēgpilnu mācību procesu atbilstoši vispārējās izglītības normatīvajiem dokumentiem.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt izpratni par mikroekonomiskajām cēloņsakarībām un to ietekmi uz patērētāju rīcību, komercdarbības formu un komercdarbības risku un iespēju izvērtēšanu, uzņēmējspēju attīstīšanas stratēģijām un to apguvi. 2. Veikt finanšu pratības, preces vai pakalpojuma mārketinga plānošanu un izvērtēšanu ilgtspējas kontekstā, darbaspēka tirgus izpēti un analīzi Latvijā. 3. Izzināt patērētāju tiesību un pienākumu savstarpējo mijiedarbību ES kontekstā, intelektuālā īpašuma veidus un to aizsargāšanas mehānismus. 4. Praktizēt prasmi veidot un izvērtēt biznesa plānu, pētīt SMU organizēšanas stratēģijas. 	

5. Praktizēt prasmi veikt matemātiskos aprēķinus, aprēķinot izmaksas un peļņu.
6. Pētīt zinātnisko literatūru, statistikas un digitālos rīkus.

Studiju kursa kalendārais plāns

STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 48 st., semināri (S) – 48 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 144 st.

1. Mikroekonomikas priekšmets un mikroekonomikas modeļi. L6, S6, Pd16
2. Finanšu pratība pieaugušajiem. L6, S6, Pd16
3. Finanšu un ekonomiskā vide. L2, S2, Pd8
4. Iespējas un izaicinājumi ES vienotajā tirgū. L2, S2, Pd8
5. Uzņēmējdarbība un ražošanas un pakalpojumu sniegšanas organizēšana. L6, S2, Pd10
6. Ražošanas un izmaksu teorija. L4, S4, Pd10
7. Peļņa, tās aprēķināšana. L2, S2, Pd8
8. Tirgzinības. L2, S4, Pd8
9. Darbaspēka tirgus. Darba ražīgums. L2, S4, Pd12
10. Uzņēmējspējas, to veidošanās priekšnosacījumi. L2, S2, Pd8
11. Uzņēmējdarbības plānošana un finanses. L6, S6, Pd16
12. Intelektuālais īpašums. L4, S4, Pd12
13. Biznesa ideja un biznesa plāns. L4, S4, Pd12

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Pārzina mikroekonomikas un finanšu pratības jēdzienus un modeļus, ar uzņēmējdarbību, tirgzinībām, intelektuālo īpašumu un grāmatvedību saistītos jēdzienus, orientējas un pārzina biznesa plāna struktūru, SMU dokumentāciju.
2. Raksturo tirgus veidus, patērētāju rīcību tirgū un banku funkcijas, darba tirgu un tirgzinību elementus, bezdarba formas un Nodarbinātības Valsts aģentūras funkcijas un lomu bezdarba mazināšanā.
3. Pārzina likumdošanu, kas regulē patērētāja tiesības un ES vienoto tirgu, Darba likumu un Komerccarbības likumu.

PRASMES:

4. Prot analizēt un konstruēt pieprasījuma un piedāvājuma grafikus, raksturot un analizēt uzņēmējdarbības formas, izvērtējot to priekšrocības un trūkumus, prognozēt un veidot inovatīvu biznesa ideju, pamato tās nepieciešamību un konkurētspēju brīvā tirgus apstākļos.
5. Prot veikt matemātiskos aprēķinus par līdzsvara cenu, preces elastības koeficientu, noguldījumu un kredītu saliktajiem un vienkāršajiem procentiem, valūtu maiņu, apdrošināšanas iemaksām un atdevi, patstāvīgajām, mainīgajām, kopējām, galējām izmaksām, aprēķina ieņēmumus, peļņu, neto algu.
6. Prot kritiski izvērtēt un atlasīt informāciju, lai plānotu un pārvaldītu privātās finanses, izvērtētu riskus, izmantotu e-komerciju, analizētu darbaspēka kustību un pietiekamību.
7. Prot plānot ilgtspējīgus risinājumus ekonomiska rakstura problēmsituācijās, preces vai pakalpojuma mārketingā, izmantojot Patērētāju tiesību likumu, ES direktīvas un regulas, plānot un sastādīt perspektīvu biznesa plānu, izpētīt produkta vai pakalpojuma konkurētspēju, izvērtēt biznesa plānu pēc SVID metodikas.

KOMPETENCE:

8. Skaidro un salīdzina, kā notiek resursu sadale un kā darbojas tirgus mehānisms dažādās ekonomiskajās sistēmās, analizē un izvērtē uzņēmējdarbības vidi un attīstības iespējas Latvijā; prognozē un piedāvā risinājumus ilgtspējīgai ekonomikas attīstībai reģionā; izvērtē inovatīvus mārketinga plānus konkrētai precei vai pakalpojumam, izprot mārketinga elementu nozīmi konkrētas mērķauditorijas piesaistīšanā.

9. Analizē faktorus, kas ietekmē iedzīvotāju skaita un darbaspēka izmaiņas, lai prognozētu darbaspēka tirgu nākotnē; argumentēti skaidro bezdarba ietekmi individuālajā un nacionālajā līmenī; zstrādā un pamato stratēģijas izglītojamo uzņēmējspēju attīstīšanai un darbam ar skolēnu mācību uzņēmumiem (SMU), izvērtē savu mācību procesu mikroekonomikas kursā.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties semināriem katras tēmas ietvaros: literatūras apzināšana, analīze, gūto atziņu salīdzināšana.
2. Uzdevumu seminārnodarbībām veikšana:
 - Pieprasījuma un piedāvājuma grafiku konstruēšana un analīze.
 - Tirgus līdzsvara cenas aprēķināšana, pieprasījumu, piedāvājumu ietekmējošo ārpuscenā faktoru noteikšana un cēloņsakarību analīze.
 - Preces elastības aprēķināšana. Ražošanas faktoru pieprasījuma un piedāvājuma veidošanās apraksta izveide.
 - Problēmsituāciju (noteikto tēmu ietvaros) analīze, gūto atziņu noformēšana un prezentācijas sagatavošana.
 - Stratēģiju apguve, veicot matemātiskos aprēķinus un konstruējot grafikus.
 - Komerclikums formu priekšrocību un trūkumu (SVID analīze) izvērtēšana.
 - Uzņēmējdarbības un uzņēmējdarbības vides reģionā izpēte un analīze, tās attīstības iespēju prognozēšana, balstoties uz Uzņēmumu reģistrā un mājas lapās pieejamo informāciju.
 - Matemātisko aprēķinu veikšana un grafiku konstruēšana strādājot pie tēmas "Ražošanas būtība un izmaksas. Izmaksu aprēķināšanas algoritms".
 - Dažādu uzņēmumu finanšu plūsmas aprēķināšana, analīze un izvērtēšana. Gatavošanās diskusijai par grāmatvedības lomu biznesā.
 - Dažādu sociālās uzņēmējdarbības piemēru analīze un izvērtēšana. Biznesa idejas izstrāde. Informācijas apkopošana par SMU darbību reģionā un gūto atziņu prezentācijas izveide.
 - Stratēģiju izglītojamo uzņēmējspēju attīstīšanai un darbam ar skolēnu mācību uzņēmumiem (SMU) izstrāde un pamatošana.
 - Iepazīšanās ar patentu paraugiem. Iespējamo rīcību intelektuālā īpašuma tiesību realizēšanai analīze.
 - Iepazīšanās ar produktu/pakalpojumu piedāvājumu un to konkurētspējas izpēte.
3. Tirgus veidu raksturojuma izveide pēc noteiktajiem kritērijiem un tā prezentēšanas sagatavošana.
4. Pētnieciskā darba "Ekonomiskās sistēmas un konkurences veidi" izstrāde (prognozē un izvērtē izmaiņas dažādās konkurences tirgos) un tā prezentācijas sagatavošana.
5. Personīgo finanšu plānošanas veikšana un izvērtēšana, pakalpojumu sniedzēju mājas lapu izpēte, normatīvo aktu un statistikas analīze atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem.
6. Eiropas Savienības normatīvo aktu un zinātniskās literatūras izpēte un ziņojuma "Iespējas un izaicinājumi ES vienotajā tirgū" sagatavošana.
7. Darbs ar dokumentiem (Komerclikums, Darba likums), Nolikumiem, Normatīvajiem aktiem: satura apzināšana, analīze un gūto atziņu prezentācijas sagatavošana.
8. Reklāmas piedāvājuma apzināšana, analīze, tirgzinības elementu atpazīšana, lai izprastu mārketinga elementu nozīmi konkrētas mērķauditorijas piesaistīšanā.
9. Inovatīva mārketinga plāna konkrētai precei vai pakalpojumam veidošana un tā prezentācijas sagatavošana.
10. Iepazīšanās ar statistikas datiem par situāciju darbaspēka tirgū, tā pietiekamības prognozēm nākotnei, to analīzi, gatavojoties diskusijai par darbaspēka kustību un tās ietekmi reģionos.
11. Mācību līdzekļa "Ceļojums rūpnieciskā īpašuma pasaulē" analīze.

12. Biznesa plāna struktūras izzināšana; perspektīva biznesa plāna veidošana izmantojot interaktīvus rīkus, tā izvērtēšana pēc SVID metodikas.
13. Dalība vietējās nozīmes uzņēmējdarbības pasākumos, lai gūtu praktisku uzņēmējdarbības pieredzi. Sava biznesa modeļa Izstrāde, realizācija un analīze, nosakot tā peļņu, ražīgumu, iespējas konkurences apstākļos.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot starppārbaudījumu vērtējumu un noslēguma pārbaudījuma vērtējumu. Gala vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarībās.

Starppārbaudījuma darbi un noslēguma pārbaudījums tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:
 Pētījuma par mikroekonomikas modeļiem un tirgus veidiem veikšana, ziņojuma sagatavošana un prezentēšana – 10%.
 Personīgā finanšu plāna izstrāde un prezentēšana – 10%.
 Projekta par uzņēmējdarbības attīstības iespējām konkrētajā pašvaldībā/reģionā izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana – 10%.
 Inovatīva mārketinga plāna konkrētai precei/pakalpojumam izveide, prezentēšana un savstarpējā izvērtēšana – 10%.
 Inovatīvu risinājumu skolēnu mācību uzņēmumu (SMU) vadīšanā izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana – 10%.
 Savu biznesa ideju un izstrādātā biznesa plāna prezentēšana un aizstāvēšana – 10%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (darbu portfolio prezentēšana un aizstāvēšana) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+	+		+	+	+		+	
2.starppārbaudījums		+	+			+	+		+
3. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5. starppārbaudījums	+		+	+				+	+
6. starppārbaudījums			+	+	+		+		+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Mikroekonomikas priekšmets un mikroekonomikas modeļi. L6, S6, Pd16

LEKCIJA: Mikroekonomikas priekšmets. Resursu ierobežotības problēma dažādās ekonomiskajās sistēmās. Ekonomiskā sistēma Latvijā.

SEMINĀRS: Mikroekonomikas pamatjēdzienu nostiprināšana. Problēmsituāciju analīze.

LEKCIJA: Ekonomiskie resursi, samaksa par resursiem. Ražošanas faktori, to efektīva izmantošana. Mikroekonomikas modeļi. Pieprasījums un piedāvājums. Tirgus līdzsvars. Cenas griesti, cenas grīda. Preces derīguma un pieprasījuma likumsakarības.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, literatūras apzināšana un analīze. Ziņojuma par mikroekonomikas pamatjautājumiem, ražošanas faktoriem izveide un tā prezentēšana.

SEMINĀRS: Pieprasījuma un piedāvājuma grafiku konstruēšana un analīze. Tirgus līdzsvara cenas aprēķināšana, pieprasījumu, piedāvājumu ietekmējošo ārpuscenā faktoru noteikšana un cēloņsakarību analīze. Preces elastība, tās aprēķināšana. Ražošanas faktoru pieprasījuma un piedāvājuma veidošanās.

LEKCIJA: Tirgus veidi, dalībnieki, vienkāršots tirgus modelis. Konkurence un tās veidi. Konkurence Latvijā un Eiropas Savienībā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras izpēte, stratēģiju apguve. Tirgus veidu raksturojuma izveide pēc noteiktajiem kritērijiem un tā prezentēšanas sagatavošana. Pētnieciskā darba "Ekonomiskās sistēmas un konkurences veidi" izstrāde (prognozē un izvērtē izmaiņas dažādas konkurences tirgos) un tā prezentācijas sagatavošana.

SEMINĀRS: Tirgus veidu raksturošana pēc kritērijiem. Izmaiņu dažādas konkurences tirgos prognozēšana un izvērtēšana, prezentējot pētniecisko darbu "Ekonomiskās sistēmas un konkurences veidi". Mājsaimniecību un uzņēmumu savstarpējās mijiedarbības analīze reālajā situācijā.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma par mikroekonomikas modeļiem un tirgus veidiem veikšana, ziņojuma sagatavošana un prezentēšana.

2. Finanšu pratība pieaugušajiem. L6, S6, Pd16

LEKCIJA: Finanšu pratība un finanšu pratības indekss Latvijā. Finanšu pratības kompetenču standarts. Naudas veidi, funkcijas un vērtība. Jaunās naudas formas, tai skaitā kriptovalūta. Nauda un darījumi. Banku loma ekonomikā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Banku mājas lapu un digitālo rīku izpēte, normatīvo aktu un statistikas analīze atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem, kritiskās domāšanas prasmju attīstīšana.

SEMINĀRS: Centrālās bankas loma cenu stabilitātes uzturēšanā. Komercbanku pakalpojumi.

LEKCIJA: Privāto finanšu plānošana un vadība. Apdrošināšana, pensijas.

SEMINĀRS: Budžets un interaktīvi rīki tā optimizācijai (budžeta plānotājs). Digitālie risinājumi ilgtermiņa finanšu plānošanā. Pensiju fondi. Apdrošināšana. Aktuālie izaicinājumi un tiešsaistes rīki un iespējas.

LEKCIJA: Galvenās nebanku finanšu institūcijas un to loma finanšu tirgū. Kredīti. Riski un peļņa.

SEMINĀRS: Salikto un vienkāršo procentu aprēķināšana. Noguldījumi un uzkrājumi. Kredītu lomas izvērtēšana tautsaimniecībā un mājsaimniecībā. Risku vadība.

3. Finanšu un ekonomiskā vide. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Finanšu pakalpojumu vide. Izglītības un informācijas loma finanšu pratībā. Pakalpojumu drošība, t. sk. e-drošība. Patērētāja tiesības un pienākumi. Nodokļi un sabiedriskie izdevumi. Patērētāju tiesības un pienākumi. Vienotais digitālais tirgus

SEMINĀRS: Patērētāju tiesību un pienākumu vienotība ES. Digitālā tirgus risinājumi un drošība ikdienā. Situāciju analīze un izvērtējums.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Personīgo finanšu plānošanas veikšana un izvērtēšana, pakalpojumu sniedzēju mājas lapu izpēte, normatīvo aktu un statistikas analīze atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Personīgā finanšu plāna izstrāde un prezentēšana.

4. Iespējas un izaicinājumi ES vienotajā tirgū. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Eiropas Savienības kompetences, nozīmīgākie normatīvie akti. Iespējas un izaicinājumi ES vienotajā tirgū.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Eiropas Savienības normatīvo aktu un zinātniskās literatūras izpēte un ziņojuma "Iespējas un izaicinājumi ES vienotajā tirgū" sagatavošana.

SEMINĀRS: Normatīvo aktu izpēte. Prognozēšana ilgtspējīgai saimniekošanai.

5. Uzņēmējdarbība un ražošanas un pakalpojumu sniegšanas organizēšana. L4, S4, Pd10

LEKCIJA: Uzņēmējs, uzņēmējspējas un uzņēmība. Uzņēmējdarbības būtība un nozīme. Uzņēmējdarbības process. Komerclikums resursi. Uzņēmējdarbības valstiskā regulēšana. Komerclikuma formas un reģistrācija. Uzņēmējdarbības ierobežojumi. Sociālā uzņēmējdarbība.

SEMINĀRS: Komerclikuma analīze. Komerclikuma formu priekšrocības un trūkumi (SVID analīze).

LEKCIJA: Uzņēmējdarbības vide Latvijā. Pelnšākie un populārākie Latvijas zīmoli. Start-up uzņēmumi. Veiksmīgākie inovatīvie uzņēmējdarbības risinājumi. Inovācijas nozīme uzņēmējdarbībā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras izpēte. Uzņēmējdarbības un uzņēmējdarbības vides reģionālā izpēte un analīze, tās attīstības iespēju prognozēšana, balstoties uz Uzņēmumu reģistrā un mājas lapās pieejamo informāciju.

SEMINĀRS: Investīciju piesaistes iespējas uzņēmējdarbībai. Biznesa inkubatori un Latvijas Investīciju attīstības aģentūra.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Projekta par uzņēmējdarbības attīstības iespējām konkrētajā pašvaldībā/ reģionā izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana.

6. Ražošanas un izmaksu teorija. L4, S4, Pd10

LEKCIJA: Ražošanas būtība un izmaksas. Izmaksu aprēķināšanas algoritms.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras izpēte. Matemātisko aprēķinu veikšana un grafiku konstruēšana strādājot pie tēmas "Ražošanas būtība un izmaksas. Izmaksu aprēķināšanas algoritms".

SEMINĀRS: Patstāvīgo, mainīgo, vidējo, galējo izmaksu aprēķināšana. Preces pašizmaksa.

LEKCIJA: Preces un pakalpojuma cenas veidošanās mehānisms. Pievienotā vērtība.

SEMINĀRS: Preces cena un ieņēmumu aprēķināšana konkrētā laika periodā. Darba ražīgums un rentabilitāte. Stratēģiskā spēle par darba ražīgumu.

7. Peļņa, tās aprēķināšana. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Peļņa. Peļņas veidi. Peļņas maksimizācija pilnīgas konkurences apstākļos un monopolā. Komercedarbības riski un darbības beigšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras izpēte, stratēģiju apguve, veicot matemātiskos aprēķinus un konstruējot grafikus, pētniecisko prasmju darbināšana.

SEMINĀRS: Peļņas aprēķināšana. Dažādu ražošanas situāciju modelēšana. Lēmumu pieņemšana par komercedarbības turpināšanu vai slēgšanu, izvērtējot finansiālos rādītājus.

8. Tirgzinības. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Produkta virzīšana tirgū. Tirgus izpēte un mārketinga informācijas kanāli. Reklāma un sabiedriskās attiecības.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Reklāmas piedāvājuma apzināšana, analīze, tirgzinības elementu atpazīšana, lai izprastu mārketinga elementu nozīmi konkrētas mērķauditorijas piesaistīšanā.

SEMINĀRS: Tirgzinības elementu atpazīšana. Reklāmu analīze. Mārketinga elementu nozīme konkrētas mērķauditorijas piesaistīšanā. Radoša, inovatīva darbība mārketinga idejas radīšanai un prezentēšanai.

4.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Inovatīva mārketinga plāna konkrētai precei vai pakalpojumam izveide, prezentēšana un savstarpēja izvērtēšana.

9. Darbaspēka tirgus. Darba ražīgums. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Iedzīvotāju sastāvs un nodarbinātība. Darbaspēka kvalitatīvās izmaiņas. Darba ražīgums. Darba resursu pieprasījums un piedāvājums.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīšanās ar statistikas datiem par situāciju darbaspēka tirgū, tā pietiekamības prognozēm nākotnei, to analīzi, gatavojoties diskusijai par darbaspēka kustību un tās ietekmi reģionos.

SEMINĀRS: Darbaspēka pietiekamības prognozes nākotnei. Darbaspēka kustība un tās ietekme reģionos.

LEKCIJA: Darba likums. Darba alga. Minimālās algas ietekme uz darba resursu pieprasījumu. Lorenca līkne. Bruto un neto alga. Algas aprēķināšanas algoritms. Bezdarbs, tā veidi. Nodarbinātības Valsts aģentūras loma bezdarba mazināšanā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Normatīvo aktu un zinātnisko publikāciju studijas. Normatīvo aktu un statistikas analīze atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem.

SEMINĀRS: Faktori, kas ietekmē iedzīvotāju skaita un darbaspēka izmaiņas, darbaspēka tirgu. Bezdarba ietekme individuālajā un nacionālajā līmenī. Nodarbinātības veicināšana Latvijā.

10. Uzņēmējspējas, to veidošanās priekšnosacījumi. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Uzņēmējs, uzņēmējspējas un uzņēmība. Uzņēmējspējas attīstīšanas stratēģijas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību literatūras izpēte, uzņēmējspējas attīstīšanas stratēģiju izpēte un izvērtēšana.

SEMINĀRS: Karjeras izglītības loma izglītojamo uzņēmējspējas veidošanā. Uzņēmējspēju attīstīšanas stratēģijas.

11. Uzņēmējdarbības plānošana un finanses. L6, S6, Pd16

LEKCIJA: Uzņēmums kā vadības sistēma. Produkta definēšana. Pieprasījums un produkts. Uzņēmuma finanšu darbība. Uzņēmuma finanšu pārskati (balance, peļņas un zaudējumu aprēķins, naudas plūsmas pārskats) un to sagatavošanas pamatkonceptijas. Uzņēmuma finanšu vieda pārvaldība.

SEMINĀRS: Uzņēmumu finanšu plūsma, tās aprēķināšana, analīze un izvērtēšana. Grāmatvedības loma biznesā.

LEKCIJA: Biznesa ideju ģenerēšana un attīstīšana: metodes, pieejas. Skolēnu mācību uzņēmumi (SMU), to organizēšana un vadīšana. Sociālā uzņēmējdarbība.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību literatūras un internetresursu izpēte, sociālās uzņēmējdarbības izpēte reģionā.

SEMINĀRS: Sociālās uzņēmējdarbības piemēri. Biznesa ideju izstrāde un izvērtēšana. SMU darbība reģionā.

LEKCIJA: Inovācijas nozīme uzņēmējdarbībā. Inovatīvu risinājumu plānošana.

SEMINĀRS: Stratēģijas izglītojamo uzņēmējspēju attīstīšanai un darbam ar skolēnu mācību uzņēmumiem. Jēgpilnākie un mērķtiecīgākie risinājumi skolēnu mācību uzņēmumu vadīšanā.

5.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Inovatīvu risinājumu skolēnu mācību uzņēmumu (SMU) vadīšanā izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana.

12. Intelektuālais īpašums. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Intelektuālais īpašuma tiesības: autortiesības, blakustiesības un rūpnieciskā īpašuma tiesības. Izgudrojumi un patenti.

SEMINĀRS: Preču zīmes, dizainparaugi, aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, to reģistrēšana. Aizsardzība pret viltošanu ES.

LEKCIJA: Intelektuālā īpašuma veidi, to aizsardzību Eiropas Savienībā un pasaulē.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību līdzekļa "Ceļojums rūpnieciskā īpašuma pasaulē" analīze. Darbs ar patentu paraugiem. Situāciju analīze, lai izvērtētu rīcību intelektuālā īpašuma tiesību realizēšanai.

SEMINĀRS: Intelektuālā īpašuma aizsargāšanas nozīme. Patentu valdes un autortiesību aizsardzības organizāciju loma Latvijā un Eiropas Savienībā.

13. Biznesa ideja un biznesa plāns. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Biznesa plāna struktūra. Perspektīvā biznesa plānošana. Uzņēmējdarbības stratēģiskā plānošana un attīstība.

SEMINĀRS: Uzņēmējdarbības dzīvotspēja. Uzņēmējdarbības pasākumi. Konkurentu analīze.

LEKCIJA: Biznesa modeļi, tā peļņa, ražīgums, iespējas konkurences apstākļos.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Biznesa plāna struktūras izzināšana, plāna veidošana un realizēšana, atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem, radošo un kritiskās domāšanas prasmju attīstīšana.

SEMINĀRS: Perspektīva biznesa plāna izveide, izmantojot interaktīvus rīkus. Produkta vai pakalpojuma konkurētspēja, biznesa plāna izpēte pēc SVID metodika

6.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Savas biznesa idejas plāna izstrāde, prezentēšana un aizstāvēšana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Daymond, J., & Paisner, D. (2017). The Power of Broke: How Empty Pockets, a Tight Budget, and a Hunger for Success Can Become Your Greatest Competitive Advantage. New York: Currency. Pieejams: <https://www.pdfdrive.com/the-power-of-broke-how-empty-pockets-a-tight-budget-and-a-hunger-for-success-can-become-your-greatest-competitive-advantage-e195057633.html>
2. Gennaioli, N., & Shleifer, A. (2018). A Crisis of Beliefs: Investor Psychology and Financial Fragility. Princeton: Princeton University Press. Pieejams: http://eprints.lse.ac.uk/106233/1/A_Crisis_of_Beliefs.pdf

3. Kongolo, T. (2019). Intellectual Property Branding in the Developing World A New Approach to Non-Technological Innovations. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429286704>
4. Kotler, P., & Armstrong, G. (2018). Principles of Marketing. 17 th Edition. Pearson Education Limited. Pieejams: https://opac.atmaluhur.ac.id/uploaded_files/temporary/DigitalCollection/ODIjY2E4ODIyODViZjFkODgzNDUxYWZlNWZhZmY2MGE5MDc0ZDVmYw==.pdf
5. Mankiw, G. (2018). Principles of Microeconomics. 8th Edition. Boston: Cengage Learning. Pieejams: <https://zalamsyah.staff.unja.ac.id/wp-content/uploads/sites/286/2020/10/Principles-of-Microeconomics-8th-Ed.-GREGORY-MANKIW-1.pdf>
6. Mankiw, G., Taylor, M.P., Ashwin, A. (2011). Business Economics. Boston: Cengage Learning. Pieejams: https://www.academia.edu/35352135/Business_Economics
7. Pindyck, R., & Rubinfeld, D. (2017). Microeconomics. 8th Edition. Pearson: Pearson India. Pieejams: https://lms-paralel.esaunggul.ac.id/pluginfile.php?file=%2F222814%2Fmod_resource%2Fcontent%2F2%2FMicroeconomics%20-%20Robert%20Pindyck%2C%20Daniel%20Rubinfeld.pdf

Papildus informācijas avoti

1. Abizāre, V. (2004). Ievads uzņēmējdarbībā. Rīga: RaKa.
2. Bacchus, J. L. (2018). The Willing World: Shaping and Sharing a Sustainable Global Prosperity. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Bikse, V. (2007). Ekonomikas teorijas pamatprincipi. Rīga: Izglītības solī.
4. Ceļojums rūpnieciskā īpašuma pasaulē (2018). Pieejams: https://www.lrpv.gov.lv/sites/default/files/media/Info_centrs/Macibu_materiali/metodiskais_materials_celojums_rupnieciska_ipasuma_pasaule_20.08.pdf
5. Dodge, R.E. (2018). 5 Steps to a 5: AP Microeconomics. New York: McGraw-Hill Education.
6. Frank, R., Bernanke, B., Antonovics, K., & Heffetz, O. (2019). Principles of Microeconomics. 7th Edition. New York: McGraw-Hill Education.
7. Horan, J., & Peters, T. (2015). The One Page Business Plan for the Creative Entrepreneur. Berkeley: The One Page Business Plan Company.
8. Gods, U. (2008). Mikroekonomika. Rīga: Biznesa augstskola Turība.
9. Grant, A., & Sandberg, S. (2017). Originals: How Non-Conformists Move the World. New York: Penguin Books.
10. Lībermanis, G. (2006). Mikroekonomika. Rīga: Kamene.
11. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīva monogrāfija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.
12. Mankiw, N. G., Taylor, M. P., & Ashwin, A. (2013). Business Economics. Boston: Cengage Learning.
13. Muñoz-García, F. (2017). Advanced Microeconomic Theory: An Intuitive Approach with Examples. Cambridge: The MIT Press.
14. Nešpors, V. (2015). Mikroekonomikas teorijas pamati. Rīga: RTU.
15. Pelše, G., & Ruperte, I. (2009). Mazā biznesa kurss. Rīga: Jumava.
16. Reich, R., Scholes, A.N.D., Scholes, J. (2015). Understanding EU Internal Market Law. 3rd edition. Cambridge: Intersentia.
17. Salter, J. P. (2019). The European Single Market. Agenda Publishing.
18. Škapars, R. (2004). Mikroekonomika. Rīga: LU.
19. Škapars, R. (2002). Uzdevumi un testi mikroekonomikā. Rīga: Latvijas Universitāte.
20. Vaynerchuk, G. (2018). Crushing It!: How Great Entrepreneurs Build Their Business and Influence—and How You Can, Too. New York: Harper Business.
21. Vuds, K. (2006). No zīles līdz kokam. Kā uzsākt biznesu un gūt tajā lieliskus panākumus. Rīga: Zvaigzne ABC.
22. Živitere, M. (2000). Komerccdarbības (biznesa) plāns. Rīga: Biznesa komplekss.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Biznesa ideja. <http://www.biznesa.ideja.lv>

2. Centrālās statistikas pārvalde. <https://www.csb.gov.lv/lv>
3. Finanšu un kapitāla tirgus komisija. <http://www.fktk.lv>
4. FKTK finanšu pratības portāls. www.klientuskola.lv
5. JA Latvija. <http://www.jal.lv/SMU>
6. Latvijas Banka. <https://www.naudasskola.lv/>
7. Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija. <https://em.gov.lv/>
8. Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra. <http://www.liaa.gov.lv/ru>
9. Latvijas Republikas Patentu valde. <https://www.lrpv.gov.lv/lv/>
10. Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs. <https://www.ur.gov.lv/lv/>
11. Uzņēmējdarbības uzsākšana. <http://www.innovativelatvia.lv/uznemejdarbibas-uzsaksana>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Ekonomika: mikroekonomika un praktiskā uzņēmējdarbība I
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Ekonomika
Kursa līmenis	P
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.oec., asociētā profesore Ludmila Aleksejeva (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.paed., profesors Pāvels Jurs (<i>Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas akadēmija</i>) Mg.hist., vieslektore Signita Gabrāne (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.oec., docente Ludmila Aleksejeva	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursā tiek sniegta zināšanas par mikroekonomikas teorijas būtību, pieprasījuma piedāvājuma likumu, patērētāja rīcību tirgū un tirgus struktūru. Īpaša uzmanība tiek pievērsta mikroekonomikas teorijas saiknei ar reālo situāciju tirgū Latvijas un Eiropas Savienības līmenī. Darbojoties individuāli, pāros un grupās studējošie tiek rosināti attīstīt un izvērtēt kompetences finanšu pratībā, pilnveidot kritiskās domāšanas, problēmrisināšanas, analītiskās un matemātiskās prasmes.</p> <p>STUDIJU KURAS MĒRĶIS: apgūt mikroekonomikas modeļus un patērētāja rīcību tirgū, izmantojot matemātiskās, problēmrisināšanas un statistikas analīzes metodes, lai studējošie spētu plānot, organizēt un izvērtēt jēgpilnu mācību procesu atbilstoši vispārējās izglītības normatīvajiem dokumentiem.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt izpratni par mikroekonomiskajām cēloņsakarībām un to ietekmi uz patērētāju rīcību. 2. Praktizēt prasmi veikt matemātiskos aprēķinus. 3. Pētīt zinātnisko literatūru, statistikas un digitālos rīkus. 4. Veikt finanšu pratības plānošanu un izvērtēšanu ilgtspējas kontekstā. 5. Izzināt patērētāju tiesību un pienākumu savstarpējo mijiedarbību ES kontekstā. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Mikroekonomikas priekšmets un mikroekonomikas modeļi. L6, S6, Pd16 2. Finanšu pratība pieaugušajiem. L6, S6, Pd16 3. Finanšu un ekonomiskā vide. L2, S2, Pd8 4. Iespējas un izaicinājumi ES vienotajā tirgū. L2, S2, Pd8 	
Studiju rezultāti	

ZINĀŠANAS:

1. Pārzina mikroekonomikas un finanšu pratības jēdzienus un modeļus.
2. Raksturo tirgus veidus, izmantojot dažādus kritērijus, patērētāju rīcību tirgū un banku funkcijas.
3. Pārzina likumdošanu, kas regulē patērētāja tiesības un ES vienoto tirgu.

PRASMES:

4. Prot analizēt un konstruēt pieprasījuma un piedāvājuma grafikus, nosaka pieprasījuma un piedāvājuma elastību.
5. Prot veikt matemātiskos aprēķinus par līdzsvara cenu, preces elastības koeficientu, noguldījumu un kredītu saliktajiem un vienkāršajiem procentiem, valūtu maiņu, apdrošināšanas iemaksām un atdevi.
6. Prot kritiski izvērtēt un atlasīt informāciju, lai plānotu un pārvaldītu privātās finanses, izvērtētu riskus, izmantotu e-komerciju.
7. Prot plānot ilgtspējīgus risinājumus ekonomiska rakstura problēmsituācijās, izmantojot Patērētāju tiesību likumu, ES direktīvas un regulas.

KOMPETENCE:

8. Skaidro un salīdzina, kā notiek resursu sadale un kā darbojas tirgus mehānisms dažādās ekonomiskajās sistēmās, argumentē, kādēļ ekonomikā vienmēr ir izvēles situācija.
9. Izvērtē dažādas iespējas, kā pelnīt, uzkrāt un tērēt, pārvaldot privātās finanses, t. sk., kā sasniegt savus finanšu mērķus, piedāvā stratēģijas, kā to varētu iemācīt citiem.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties semināriem katras tēmas ietvaros: literatūras apzināšana, analīze, gūto atziņu salīdzināšana.
2. Uzdevumu seminārnodarbībām veikšana:
 - Pieprasījuma un piedāvājuma grafiku konstruēšana un analīze.
 - Tirgus līdzsvara cenas aprēķināšana, pieprasījumu, piedāvājumu ietekmējošo ārpuscenā faktoru noteikšana un cēloņsakarību analīze.
 - Preces elastības aprēķināšana. Ražošanas faktoru pieprasījuma un piedāvājuma veidošanās apraksta izveide.
 - Problēmsituāciju (noteikto tēmu ietvaros) analīze, gūto atziņu noformēšana un prezentācijas sagatavošana.
 - Stratēģiju apguve, veicot matemātiskos aprēķinus un konstruējot grafikus.
3. Tirgus veidu raksturojuma izveide pēc noteiktajiem kritērijiem un tā prezentācijas sagatavošana.
4. Pētnieciskā darba "Ekonomiskās sistēmas un konkurences veidi" izstrāde (prognozē un izvērtē izmaiņas dažādās konkurences tirgos) un tā prezentācijas sagatavošana.
5. Personīgo finanšu plānošanas veikšana un izvērtēšana, pakalpojumu sniedzēju mājas lapu izpēte, normatīvo aktu un statistikas analīze atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem.
6. Eiropas Savienības normatīvo aktu un zinātniskās literatūras izpēte un ziņojuma "Iespējas un izaicinājumi ES vienotajā tirgū" sagatavošana.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot starppārbaudījumu vērtējumu un noslēguma pārbaudījuma vērtējumu. Gala vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarbībās.

Starppārbaudījuma darbi un noslēguma pārbaudījums tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:

Pētījuma par mikroekonomikas modeļiem un tirgus veidiem veikšana, ziņojuma sagatavošana un prezentēšana – 30%.

Personīgā finanšu plāna izstrāde un prezentēšana – 30%.

2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (problēmsituāciju analīze) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+	+		+	+	+		+	
2.starppārbaudījums		+	+			+	+		+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Mikroekonomikas priekšmets un mikroekonomikas modeļi. L6, S6, Pd16

LEKCIJA: Mikroekonomikas priekšmets. Resursu ierobežotības problēma dažādās ekonomiskajās sistēmās. Ekonomiskā sistēma Latvijā.

SEMINĀRS: Mikroekonomikas pamatjēdzienu nostiprināšana. Problēmsituāciju analīze.

LEKCIJA: Ekonomiskie resursi, samaksa par resursiem. Ražošanas faktori, to efektīva izmantošana. Mikroekonomikas modeļi. Pieprasījums un piedāvājums. Tirgus līdzsvars. Cenas griesti, cenas grīda. Preces derīguma un pieprasījuma likumsakarības.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, literatūras apzināšana un analīze. Ziņojuma par mikroekonomikas pamatjautājumiem, ražošanas faktoriem izveide un tā prezentēšana.

SEMINĀRS: Pieprasījuma un piedāvājuma grafiku konstruēšana un analīze. Tirgus līdzsvara cenas aprēķināšana, pieprasījumu, piedāvājumu ietekmējošo ārpuscenas faktoru noteikšana un cēloņsakarību analīze. Preces elastība, tās aprēķināšana. Ražošanas faktoru pieprasījuma un piedāvājuma veidošanās.

LEKCIJA: Tirgus veidi, dalībnieki, vienkāršots tirgus modelis. Konkurence un tās veidi. Konkurence Latvijā un Eiropas Savienībā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras izpēte, stratēģiju apguve. Tirgus veidu raksturojuma izveide pēc noteiktajiem kritērijiem un tā prezentēšanas sagatavošana. Pētnieciskā darba “Ekonomiskās sistēmas un konkurences veidi” izstrāde (prognozē un izvērtē izmaiņas dažādas konkurences tirgos) un tā prezentācijas sagatavošana.

SEMINĀRS: Tirgus veidu raksturošana pēc kritērijiem. Izmaiņu dažādas konkurences tirgos prognozēšana un izvērtēšana, prezentējot pētniecisko darbu “Ekonomiskās sistēmas un konkurences veidi”. Mājsaimniecību un uzņēmumu savstarpējās mijiedarbības analīze reālajā situācijā.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma par mikroekonomikas modeļiem un tirgus veidiem veikšana, ziņojuma sagatavošana un prezentēšana.

2. Finanšu pratība pieaugušajiem. L6, S6, Pd16

LEKCIJA: Finanšu pratība un finanšu pratības indekss Latvijā. Finanšu pratības kompetenču standarts. Naudas veidi, funkcijas un vērtība. Jaunās naudas formas, tai skaitā kriptovalūta. Nauda un darījumi. Banku loma ekonomikā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Banku mājas lapu un digitālo rīku izpēte, normatīvo aktu un statistikas analīze atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem, kritiskās domāšanas prasmju attīstīšana.

SEMINĀRS: Centrālās bankas loma cenu stabilitātes uzturēšanā. Komercbanku pakalpojumi.

LEKCIJA: Privāto finanšu plānošana un vadība. Apdrošināšana, pensijas.

SEMINĀRS: Budžets un interaktīvi rīki tā optimizācijai (budžeta plānotājs). Digitālie risinājumi ilgtermiņa finanšu plānošanā. Pensiju fondi. Apdrošināšana. Aktuālie izaicinājumi un tiešsaistes rīki un iespējas. LEKCIJA: Galvenās nebanku finanšu institūcijas un to loma finanšu tirgū. Kredīti. Riski un peļņa. SEMINĀRS: Salikto un vienkāršo procentu aprēķināšana. Noguldījumi un uzkrājumi. Kredītu lomas izvērtēšana tautsaimniecībā un mājsaimniecībā. Risku vadība.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma par bankām un naudas veidiem veikšana, ziņojuma prezentēšana.

3. Finanšu un ekonomiskā vide. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Finanšu pakalpojumu vide. Izglītības un informācijas loma finanšu pratībā. Pakalpojumu drošība, t. sk. e-drošība. Patērētāja tiesības un pienākumi. Nodokļi un sabiedriskie izdevumi. Patērētāju tiesības un pienākumi. Vienotais digitālais tirgus

SEMINĀRS: Patērētāju tiesību un pienākumu vienotība ES. Digitālā tirgus risinājumi un drošība ikdienā. Situāciju analīze un izvērtējums.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Personīgo finanšu plānošanas veikšana un izvērtēšana, pakalpojumu sniedzēju mājas lapu izpēte, normatīvo aktu un statistikas analīze atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Personīgā finanšu plāna izstrāde un prezentēšana.

4. Iespējas un izaicinājumi ES vienotajā tirgū. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Eiropas Savienības kompetences, nozīmīgākie normatīvie akti. Iespējas un izaicinājumi ES vienotajā tirgū.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Eiropas Savienības normatīvo aktu un zinātniskās literatūras izpēte un ziņojuma "Iespējas un izaicinājumi ES vienotajā tirgū" sagatavošana.

SEMINĀRS: Normatīvo aktu izpēte. Prognozēšana ilgtspējīgai saimniekošanai.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantotami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Bacchus, J. L. (2018). The Willing World: Shaping and Sharing a Sustainable Global Prosperity. Cambridge: Cambridge University Press.
2. Gennaioli, N., & Shleifer, A. (2018). A Crisis of Beliefs: Investor Psychology and Financial Fragility. Princeton: Princeton University Press. Pieejams: http://eprints.lse.ac.uk/106233/1/A_Crisis_of_Beliefs.pdf
3. Mankiw, G. (2018). Principles of Microeconomics. 8th Edition. Boston: Cengage Learning. Pieejams: <https://zalamsyah.staff.unja.ac.id/wp-content/uploads/sites/286/2020/10/Principles-of-Microeconomics-8th-Ed.-GREGORY-MANKIW-1.pdf>
4. Nešpors, V. (2015). Mikroekonomikas teorijas pamati. Rīga: RTU.
5. Pindyck, R., & Rubinfeld, D. (2017). Microeconomics. 8th Edition. Pearson: Pearson India. Pieejams: https://lms-paralel.esaunggul.ac.id/pluginfile.php?file=%2F222814%2Fmod_resource%2Fcontent%2F2%2FMicroeconomics%20-%20Robert%20Pindyck%2C%20Daniel%20Rubinfeld.pdf

Papildus informācijas avoti

1. Abizāre, V. (2004). Ievads uzņēmējdarbībā. Rīga: RaKa.
2. Bikse, V. (2007). Ekonomikas teorijas pamatprincipi. Rīga: Izglītības solī.
3. Gods, U. (2008). Mikroekonomika. Rīga: Biznesa augstskola Turība.
4. Lībermanis, G. (2006). Mikroekonomika. Rīga: Kamene.
5. Mankiw, N. G., Taylor, M. P., & Ashwin, A. (2013). Business Economics. Boston: Cengage Learning.
6. Muñoz-Garcia, F. (2017). Advanced Microeconomic Theory: An Intuitive Approach with Examples. Cambridge: The MIT Press.
7. Pelše, G., & Ruperte, I. (2009). Mazā biznesa kurss. Rīga: Jumava.
8. Reich, R., Scholes, A.N.D., & Scholes, J. (2015). Understanding EU Internal Market Law. 3rd edition. Cambridge: Intersentia.
9. Salter, J. P. (2019). The European Single Market. Agenda Publishing.
10. Škapars, R. (2004). Mikroekonomika. Rīga: LU.

11. Vuds, K. (2006). No zīles līdz kokam. Kā uzsākt biznesu un gūt tajā lieliskus panākumus. Rīga: Zvaigzne ABC.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Centrālās statistikas pārvalde. <https://www.csb.gov.lv/lv>
2. Finanšu un kapitāla tirgus komisija. <http://www.fktk.lv>
3. FKTK finanšu pratības portāls. www.klientuskola.lv
4. JA Latvija. <http://www.jal.lv/SMU>
5. Latvijas Banka. <https://www.naudasskola.lv/>
6. Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija. <https://em.gov.lv/>
7. Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra. <http://www.liaa.gov.lv/ru>
8. Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs. <https://www.ur.gov.lv/lv/>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Ekonomika: mikroekonomika un praktiskā uzņēmējdarbība II
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Ekonomika
<i>Kursa līmenis</i>	1
<i>Kredītpunkti</i>	4
<i>ECTS kredītpunkti</i>	6
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	64 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	32
<i>Semināru stundu skaits</i>	32
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	96
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.oec., asociētā profesore Ludmila Aleksejeva (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.paed., profesors Pāvels Jurs (<i>Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas akadēmija</i>) Mg.hist., vieslektore Signita Gabrāne (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.oec., docente Ludmila Aleksejeva	
Priekšzināšanas	
Ekonomika: mikroekonomika un praktiskā uzņēmējdarbība I	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursā tiek sniegtas zināšanas par uzņēmējdarbības būtību, tās iespējām un riskiem, par uzņēmuma finansēm un ražošanas izmaksām, kā arī tirgzinībām. Īpaša uzmanība tiek pievērsta uzņēmējdarbībai konkrētajā reģionā un darbaspēka kvalitātes un kvantitātes izvērtēšanai. Darbojoties individuāli, pāros un grupās studējošie tiek rosināti attīstīt un izvērtēt kompetences uzņēmējdarbībā un mārketingā, pilnveidot kritiskās domāšanas, problēmrisināšanas, analītiskās un matemātiskās prasmes.</p> <p>STUDIJU KURAS MĒRĶIS: apgūt komercdarbības pamatelementus, ražošanas un tirgzinību būtību, praktisko uzņēmējdarbību un izglītojamo mācību uzņēmumu vadīšanu, izmantojot matemātiskās, problēmrīsināšanas un statistikas analīzes metodes, lai studējošie spētu plānot, organizēt un izvērtēt jēgpilnu mācību procesu atbilstoši vispārējās izglītības normatīvajiem dokumentiem.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veicināt izpratni par komercdarbības formu, komercdarbības risku, iespēju izvērtēšanu uzņēmējspēju attīstīšanas stratēģijām un to apguvi. 2. Praktizēt prasmi veidot un izvērtēt biznesa plānu, veikt matemātiskos aprēķinus, aprēķinot izmaksas un peļņu. 3. Izzināt intelektuālā īpašuma veidus un to aizsargāšanas mehānismus. 4. Pētīt SMU organizēšanas stratēģijas. 5. Pētīt zinātnisko literatūru, statistikas un digitālos rīkus. 6. Veikt preces vai pakalpojuma mārketinga plānošanu un izvērtēšanu ilgtspējas kontekstā. 7. Veikt darbaspēka tirgus izpēti un analīzi Latvijā. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	

STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 32 st., semināri (S) – 32 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 96 st.

1. Uzņēmējdarbība un ražošanas un pakalpojumu sniegšanas organizēšana. L6, S2, Pd10
2. Ražošanas un izmaksu teorija. L4, S4, Pd10
3. Peļņa, tās aprēķināšana. L2, S2, Pd8
4. Tirgzinības. L2, S4, Pd8
5. Darbaspēka tirgus. Darba ražīgums. L2, S4, Pd12
6. Uzņēmējspējas, to veidošanās priekšnosacījumi. L2, S2, Pd8
7. Uzņēmējdarbības plānošana un finanses. L6, S6, Pd16
8. Intelektuālais īpašums. L4, S4, Pd12
9. Biznesa ideja un biznesa plāns. L4, S4, Pd12

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Pārzina ar uzņēmējdarbību un tirgzinībām saistītos jēdzienus, Darba likumu un Komerclikuma likumu, ar intelektuālo īpašumu un grāmatvedību saistītos jēdzienus, orientējas un pārzina SMU dokumentāciju.
2. Raksturo darba tirgu un tirgzinību elementus pēc kritērijiem, skaidro bezdarba formas un Nodarbinātības Valsts aģentūras funkcijas un lomu bezdarba mazināšanā.

PRASMES:

3. Raksturo un analizē uzņēmējdarbības formas, izvērtējot to priekšrocības un trūkumus, prot prognozēt un veidot inovatīvu biznesa ideju, pamato tās nepieciešamību un konkurētspēju brīvā tirgus apstākļos.
4. Plāno un sastāda perspektīvu biznesa plānu, izmanto interaktīvus rīkus tā veidošanā, izpēta produkta vai pakalpojuma konkurētspēju, izvērtē biznesa plānu pēc SVID metodikas, veic matemātiskos aprēķinus par patstāvīgajām, mainīgajām, kopējām, galējām izmaksām, aprēķina ieņēmumus, peļņu, neto algu.
5. Prot kritiski izvērtēt un atlasīt informāciju un sintezēt statistisko informāciju, lai analizētu darbaspēka kustību un pietiekamību.
6. Plāno ilgtspējīgus risinājumus preces vai pakalpojuma mārketingā ilgtspējas kontekstā.

KOMPETENCE:

7. Analizē un izvērtē uzņēmējdarbības vidi un attīstības iespējas Latvijā 21.gadsimtā; prognozē un piedāvā risinājumus ilgtspējīgai ekonomikas attīstībai reģionā.
8. Analizē faktoros, kas ietekmē iedzīvotāju skaita un darbaspēka izmaiņas, lai prognozētu darbaspēka tirgu nākotnē. Argumentēti skaidro bezdarba ietekmi individuālajā un nacionālajā līmenī.
9. Izstrādā un pamato stratēģijas izglītojamo uzņēmējspēju attīstīšanai un darbam ar skolēnu mācību uzņēmumiem (SMU), veido, prezentē un savstarpēji izvērtē inovatīvus mārketinga plānus, izprot mārketinga elementu nozīmi konkrētas mērķauditorijas piesaistīšanā.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties semināriem katras tēmas ietvaros: literatūras apzināšana, analīze, gūto atziņu salīdzināšana.
2. Darbs ar dokumentiem (Komerclikums, Darba likums), Nolikumiem, Normatīvajiem aktiem: satura apzināšana, analīze un gūto atziņu prezentācijas sagatavošana.
3. Uzdevumu seminārnodarbībām veikšana:
 - Komerclikuma formu priekšrocību un trūkumu (SVID analīze) izvērtēšana.
 - Uzņēmējdarbības un uzņēmējdarbības vides reģionā izpēte un analīze, tās attīstības iespēju prognozēšana, balstoties uz Uzņēmumu reģistrā un mājas lapās pieejamo informāciju.

- Matemātisko aprēķinu veikšana un grafiku konstruēšana strādājot pie tēmas "Ražošanas būtība un izmaksas. Izmaksu aprēķināšanas algoritms".
 - Reklāmas piedāvājuma apzināšana, analīze, tirgzinības elementu atpazīšana, lai izprastu mārketinga elementu nozīmi konkrētas mērķauditorijas piesaistīšanā.
4. Inovatīva mārketinga plāna konkrētai precei vai pakalpojumam veidošana un tā prezentācijas sagatavošana.
 5. Iepazīšanās ar statistikas datiem par situāciju darbaspēka tirgū, tā pietiekamības prognozēm nākotnei, to analīzi, gatavojoties diskusijai par darbaspēka kustību un tās ietekmi reģionos.
 6. Mācību literatūras izpēte, uzņēmējspējas attīstīšanas stratēģiju izpēte un izvērtēšana.
 7. Uzdevumu seminārnodarībām veikšana:
 - Dažādu uzņēmumu finanšu plūsmas aprēķināšana, analīze un izvērtēšana. Gatavošanās diskusijai par grāmatvedības lomu biznesā.
 - Dažādu sociālās uzņēmējdarbības piemēru analīze un izvērtēšana. Biznesa idejas izstrāde. Informācijas apkopošana par SMU darbību reģionā un gūto atziņu prezentācijas izveide.
 - Stratēģiju izglītojamo uzņēmējspēju attīstīšanai un darbam ar skolēnu mācību uzņēmumiem (SMU) izstrāde un pamatošana.
 - Iepazīšanās ar patentu paraugiem. Iespējamo rīcību intelektuālā īpašuma tiesību realizēšanai analīze.
 - Iepazīšanās ar produktu/pakalpojumu piedāvājumu un to konkurētspējas izpēte.
 8. Mācību līdzekļa "Ceļojums rūpnieciskā īpašuma pasaulē" analīze.
 9. Biznesa plāna struktūras izzināšana; perspektīva biznesa plāna veidošana izmantojot interaktīvus rīkus, tā izvērtēšana pēc SVID metodikas.
 10. Dalība vietējās nozīmes uzņēmējdarbības pasākumos, lai gūtu praktisku uzņēmējdarbības pieredzi.
 11. Sava biznesa modeļa izstrāde, realizācija un analīze, nosakot tā peļņu, ražīgumu, iespējas konkurences apstākļos.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot starppārbaudījumu vērtējumus un noslēguma pārbaudījuma vērtējumu. Gala vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarībās.

Starppārbaudījuma darbi un noslēguma pārbaudījums tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:
 - Projekta par uzņēmējdarbības attīstības iespējām konkrētajā pašvaldībā/ reģionā izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana – 20%.
 - Inovatīva mārketinga plāna konkrētai precei/pakalpojumam izveide, prezentēšana un savstarpēja izvērtēšana – 10%.
 - Inovatīvu risinājumu skolēnu mācību uzņēmumu vadīšanā izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana – 20%.
 - Savu biznesa ideju un izstrādātā biznesa plāna prezentēšana un aizstāvēšana – 10%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (praktiskie uzdevumi) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti
--------------------	-------------------

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3.starppārbaudījums	+		+	+				+	+
4.starppārbaudījums			+	+	+		+		+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Uzņēmējdarbība un ražošanas un pakalpojumu sniegšanas organizēšana. L4, S4, Pd10

LEKCIJA: Uzņēmējs, uzņēmējspējas un uzņēmība. Uzņēmējdarbības būtība un nozīme. Uzņēmējdarbības process. Komercedarbības resursi. Uzņēmējdarbības valstiskā regulēšana. Komercedarbības formas un reģistrācija. Uzņēmējdarbības ierobežojumi. Sociālā uzņēmējdarbība.

SEMINĀRS: Komerclikuma analīze. Komercedarbības formu priekšrocības un trūkumi (SVID analīze).

LEKCIJA: Uzņēmējdarbības vide Latvijā. Pelnšākie un populārākie Latvijas zīmoli. Start-up uzņēmumi. Veiksmīgākie inovatīvie uzņēmējdarbības risinājumi. Inovācijas nozīme uzņēmējdarbībā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras izpēte. Uzņēmējdarbības un uzņēmējdarbības vides reģionā izpēte un analīze, tās attīstības iespēju prognozēšana, balstoties uz Uzņēmumu reģistru un mājas lapās pieejamo informāciju.

SEMINĀRS: Investīciju piesaistes iespējas uzņēmējdarbībai. Biznesa inkubatori un Latvijas Investīciju attīstības aģentūra.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Projekta par uzņēmējdarbības attīstības iespējām konkrētajā pašvaldībā/ reģionā izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana.

2. Ražošanas un izmaksu teorija. L4, S4, Pd10

LEKCIJA: Ražošanas būtība un izmaksas. Izmaksu aprēķināšanas algoritms.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras izpēte. Matemātisko aprēķinu veikšana un grafiku konstruēšana strādājot pie tēmas "Ražošanas būtība un izmaksas. Izmaksu aprēķināšanas algoritms".

SEMINĀRS: Patstāvīgo, mainīgo, vidējo, galējo izmaksu aprēķināšana. Preces pašizmaksa.

LEKCIJA: Preces un pakalpojuma cenas veidošanās mehānisms. Pievienotā vērtība.

SEMINĀRS: Preces cena un ieņēmumu aprēķināšana konkrētā laika periodā. Darba ražīgums un rentabilitāte. Stratēģiskā spēle par darba ražīgumu.

3. Peļņa, tās aprēķināšana. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Peļņa. Peļņas veidi. Peļņas maksimizācija pilnīgas konkurences apstākļos un monopolā. Komercedarbības riski un darbības beigšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras izpēte, stratēģiju apguve, veicot matemātiskos aprēķinus un konstruējot grafikus, pētniecisko prasmju darbināšana.

SEMINĀRS: Peļņas aprēķināšana. Dažādu ražošanas situāciju modelēšana. Lēmumu pieņemšana par komercdarbības turpināšanu vai slēgšanu, izvērtējot finansiālos rādītājus.

4. Tirgzinības. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Produkta virzīšana tirgū. Tirgus izpēte un mārketinga informācijas kanāli. Reklāma un sabiedriskās attiecības.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Reklāmas piedāvājuma apzināšana, analīze, tirgzinības elementu atpazīšana, lai izprastu mārketinga elementu nozīmi konkrētas mērķauditorijas piesaistīšanā.

SEMINĀRS: Tirgzinības elementu atpazīšana. Reklāmu analīze. Mārketinga elementu nozīme konkrētas mērķauditorijas piesaistīšanā. Radoša, inovatīva darbība mārketinga idejas radīšanai un prezentēšanai.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Inovatīva mārketinga plāna konkrētai precei vai pakalpojumam izveide, prezentēšana un savstarpēja izvērtēšana.

5. Darbaspēka tirgus. Darba ražīgums. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Iedzīvotāju sastāvs un nodarbinātība. Darbaspēka kvalitatīvās izmaiņas. Darba ražīgums. Darba resursu pieprasījums un piedāvājums.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīšanās ar statistikas datiem par situāciju darbaspēka tirgū, tā pietiekamības prognozēm nākotnei, to analīzi, gatavojoties diskusijai par darbaspēka kustību un tās ietekmi reģionos.

SEMINĀRS: Darbaspēka pietiekamības prognozes nākotnei. Darbaspēka kustība un tās ietekme reģionos. LEKCIJA: Darba likums. Darba alga. Minimālās algas ietekme uz darba resursu pieprasījumu. Lorenca līkne. Bruto un neto alga. Algas aprēķināšanas algoritms. Bezdarbs, tā veidi. Nodarbinātības Valsts aģentūras loma bezdarba mazināšanā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Normatīvo aktu un zinātnisko publikāciju studijas. Normatīvo aktu un statistikas analīze atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem.

SEMINĀRS: Faktori, kas ietekmē iedzīvotāju skaita un darbaspēka izmaiņas, darbaspēka tirgu. Bezdarba ietekme individuālajā un nacionālajā līmenī. Nodarbinātības veicināšana Latvijā.

6. Uzņēmējspējas, to veidošanās priekšnosacījumi. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Uzņēmējs, uzņēmējspējas un uzņēmība. Uzņēmējspējas attīstīšanas stratēģijas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību literatūras izpēte, uzņēmējspējas attīstīšanas stratēģiju izpēte un izvērtēšana.

SEMINĀRS: Karjeras izglītības loma izglītojamo uzņēmējspējas veidošanā. Uzņēmējspēju attīstīšanas stratēģijas.

7. Uzņēmējdarbības plānošana un finanses. L6, S6, Pd16

LEKCIJA: Uzņēmums kā vadības sistēma. Produkta definēšana. Pieprasījums un produkts. Uzņēmuma finanšu darbība. Uzņēmuma finanšu pārskati (balance, peļņas un zaudējumu aprēķins, naudas plūsmas pārskats) un to sagatavošanas pamatkonceptijas. Uzņēmuma finanšu vieda pārvaldība.

SEMINĀRS: Uzņēmumu finanšu plūsma, tās aprēķināšana, analīze un izvērtēšana. Grāmatvedības loma biznesā.

LEKCIJA: Biznesa ideju ģenerēšana un attīstīšana: metodes, pieejas. Skolēnu mācību uzņēmumi (SMU), to organizēšana un vadīšana. Sociālā uzņēmējdarbība.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību literatūras un internetresursu izpēte, sociālās uzņēmējdarbības izpēte reģionā.

SEMINĀRS: Sociālās uzņēmējdarbības piemēri. Biznesa ideju izstrāde un izvērtēšana. SMU darbība reģionā.

LEKCIJA: Inovācijas nozīme uzņēmējdarbībā. Inovatīvu risinājumu plānošana.

SEMINĀRS: Stratēģijas izglītojamo uzņēmējspēju attīstīšanai un darbam ar skolēnu mācību uzņēmumiem. Jēgpilnākie un mērķtiecīgākie risinājumi skolēnu mācību uzņēmumu vadīšanā.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Inovatīvu risinājumu skolēnu mācību uzņēmumu (SMU) vadīšanā izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana.

8. Intelektuālais īpašums. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Intelektuālais īpašuma tiesības: autortiesības, blakustiesības un rūpnieciskā īpašuma tiesības. Izgudrojumi un patenti.

SEMINĀRS: Preču zīmes, dizainparaugi, aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, to reģistrēšana. Aizsardzība pret viltošanu ES.

LEKCIJA: Intelektuālā īpašuma veidi, to aizsardzību Eiropas Savienībā un pasaulē.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mācību līdzekļa "Ceļojums rūpnieciskā īpašuma pasaulē" analīze. Darbs ar patentu paraugiem. Situāciju analīze, lai izvērtētu rīcību intelektuālā īpašuma tiesību realizēšanai.

SEMINĀRS: Intelektuālā īpašuma aizsargāšanas nozīme. Patentu valdes un autortiesību aizsardzības organizāciju loma Latvijā un Eiropas Savienībā.

9. Biznesa ideja un biznesa plāns. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Biznesa plāna struktūra. Perspektīvā biznesa plānošana. Uzņēmējdarbības stratēģiskā plānošana un attīstība.

SEMINĀRS: Uzņēmējdarbības dzīvotspēja. Uzņēmējdarbības pasākumi. Konkurentu analīze.

LEKCIJA: Biznesa modeļi, tā peļņa, ražīgums, iespējas konkurences apstākļos.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Biznesa plāna struktūras izzināšana, plāna veidošana un realizēšana, atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem, radošo un kritiskās domāšanas prasmju attīstīšana.

SEMINĀRS: Perspektīva biznesa plāna izveide, izmantojot interaktīvus rīkus. Produkta vai pakalpojuma konkurētspēja, biznesa plāna izpēte pēc SVID metodikas.

4. STARPPĀRBAUDĪJUMS: Savas biznesa idejas plāna izstrāde, prezentēšana un aizstāvēšana.
Obligāti izmantojamie informācijas avoti
<p>Kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gennaioli, N., & Shleifer, A. (2018). A Crisis of Beliefs: Investor Psychology and Financial Fragility. Princeton: Princeton University Press. Pieejams: http://eprints.lse.ac.uk/106233/1/A_Crisis_of_Beliefs.pdf 2. Mācīšanās lietpratībai (2018). Kolektīva monogrāfija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 3. Mankiw, G., Taylor, M.P., Ashwin, A. (2011). Business Economics. Boston: Cengage Learning. Pieejams: https://www.academia.edu/35352135/Business_Economics 4. Mankiw, G. (2018). Principles of Microeconomics. 7th Edition. Boston: Cengage Learning. Pieejams: https://zalamsyah.staff.unja.ac.id/wp-content/uploads/sites/286/2020/10/Principles-of-Microeconomics-8th-Ed.-GREGORY-MANKIW-1.pdf 5. Kotler, P., & Armstrong, G. (2018). Principles of Marketing. 17 th Edition. Pearson Education Limited. Pieejams: https://opac.atmaluhur.ac.id/uploaded_files/temporary/DigitalCollection/ODIjY2E4ODIyODViZjFkODgzNDUxYWZlNWZhZmY2MGE5MDc0ZDVmYw==.pdf
Papildus informācijas avoti
<ol style="list-style-type: none"> 1. Abizāre, V. (2004). Ievads uzņēmējdarbībā. Rīga: RaKa. 2. Bikse, V. (2007). Ekonomikas teorijas pamatprincipi. Rīga: Izglītības solī. 3. Frank, R., Bernanke, B., Antonovics, K., & Heffetz, O. (2019). Principles of Microeconomics. 7th Edition. New York: McGraw-Hill Education. 4. Grant, A., & Sandberg, S. (2017). Originals: How Non-Conformists Move the World. New York: Penguin Books. 5. Gods, U. (2008). Mikroekonomika. Rīga: Biznesa augstskola Turība. 6. Lībermanis, G. (2006). Mikroekonomika. Rīga: Kamene. 7. Nešpors, V. (2015). Mikroekonomikas teorijas pamati. Rīga: RTU. 8. Pelše, G., & Ruperte, I. (2009). Mazā biznesa kurss. Rīga: Jumava. 9. Škapars, R. (2004). Mikroekonomika. Rīga: LU. 10. Vuds, K. (2006). No zīles līdz kokam. Kā uzsākt biznesu un gūt tajā lieliskus panākumus. Rīga: Zvaigzne ABC.
Periodika un citi informācijas avoti
<ol style="list-style-type: none"> 1. Centrālās statistikas pārvalde. https://www.csb.gov.lv/lv 2. Finanšu un kapitāla tirgus komisija. http://www.fktk.lv 3. FKTK finanšu pratības portāls. www.klientuskola.lv 4. JA Latvija. http://www.jal.lv/SMU 5. Latvijas Banka. https://www.naudasskola.lv/ 6. Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija. https://em.gov.lv/ 7. Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra. http://www.liaa.gov.lv/ru 8. Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs. https://www.ur.gov.lv/lv/
Piezīmes
<p>Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.</p> <p>Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Pasaules vēsture: viduslaiki
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Vēsture
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	48
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa izstrādātājs (-i)	
PhD, docente Maija Grizāne (<i>Daugavpils universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
PhD, docente Maija Grizāne	
Priekšzināšanas	
Pasaules vēsture: senie laiki	
Studiju kursa anotācija	
<p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: balstoties uz zinātniskās literatūras un avotu analīzi, veidot priekšstatu par viduslaiku pasaules vienotību daudzveidībā, ņemot vērā šīs pasaules reģionālo dimensiju un organisko saikni starp vēsturi un kultūru.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veidot izpratni par viduslaiku periodizāciju un tās pamatojumiem. 2. Veidot izpratni par viduslaiku sociālekonomiskās, politiskās un “garīgas” sistēmas īpatnībām. 3. Veidot izpratni par Rietumeiropas attīstības specifiku. 4. Veicināt studējošo prasmi iegūt informāciju no zinātniskās literatūras un avotiem, un loģiski, argumentēti to izklāstīt auditorijas priekšā. 5. Attīstīt komunikācijas prasmes (klausīties, papildināt, korigēt, diskutēt ar grupas biedriem). 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 48 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 96 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads viduslaiku vēsturē. L2 2. Viduslaiku sabiedrības īpatnības. L6, S2, Pd10 3. Lielā tautas staigāšana un tās sekas. L4 4. Antīkās kultūras pārmantošana. L8, S2, Pd16 5. Romas impērijas atjaunošana un tās sociālās sekas. L4 6. Vikingu laikmets, tā īpatnības un sekas. L4 7. Viduslaiku pilsētas. S2, Pd8 8. Arābu – musulmaņu pasaules tapšana. L2, S2, Pd16 9. Vācija X – XV gs. Attīstības īpatnības. L4, S2, Pd10 10. Francija X – XV gs. Attīstības īpatnības. L4, S2, Pd10 11. Anglija X – XV gs. Attīstības īpatnības. L4, S2, Pd10 	

12. Itālija X – XV gs. Attīstības īpatnības. L6
13. Rietumeiropas viduslaiku pasaules īpatnības pētnieku skatījumā. S2, Pd16

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Zina un skaidro viduslaiku periodizāciju un to posmu raksturīgākos notikumus.
2. Pamato viduslaiku sociālekonomiskās, politiskās un reliģiskās sistēmas attīstības īpatnības dažādos Eiropas reģionos.

PRASMES:

3. Orientējās dažādās datu bāzēs, analizē zinātnisko literatūru, aptverot autoru domas saturu.
4. Gūto no zinātniskiem darbiem un avotiem informāciju spēj apkopot un loģiski, argumentēti izklāstīt auditorijas priekšā.
5. Spēj strādāt individuāli un grupā, argumentēti pamatot savu/savas grupas viedokli un iesaistīties diskusijā ar citiem.

KOMPETENCE:

6. Izprotot viduslaiku pasauli kā kvalitatīvi noteiktu veselumu, balstītu daudzveidībā, spēj saskatīt mūsdienu pasauli vienojošos pamatus, izvairoties no unificēšanas.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Gatavošanās semināriem: zinātniskās literatūras un vēstures avotu arējās un iekšējās kritikas veikšana, gūtās informācijas analīze, salīdzināšana un gatavošana prezentēšanai.
2. Gatavošanās kolokvijiem: darbs ar zinātnisko literatūru (atlase, arējā un iekšējā kritika, informācijas atlase atbilstoši docētāja uzdevumam, tās analīze un gatavošana prezentēšanai).

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veiktā darba rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starppārbaudījumos), un nodoti docētājam izveidotajā portfolio, kā arī no atbildēm uz docētāja piedāvātajiem jautājumiem eksāmena laikā. Eksāmena vērtējums var būt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarbībās. Starppārbaudījuma uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:
 Piedalīšanās kolokvijā “Bizantijas civilizācijas pamatīpatnības pētījumu spoguļi”: studējošo gūto atziņu, strādājot ar avotiem un literatūru, prezentēšana – 20%.
 Piedalīšanās kolokvijā “Arābu – musulmaņu civilizācijas īpatnības pētnieku skatījumā”: studējošo gūto atziņu, strādājot ar avotiem un literatūru, prezentēšana – 20%.
 Piedalīšanās kolokvijā “Rietumeiropas viduslaiku pasaules īpatnības pētnieku skatījumā”: studējošo gūto atziņu, strādājot ar avotiem un literatūru, prezentēšana – 20%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (mutisks pārbaudes darbs) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+

LEKCIJA: Štaufenu dinastijas (Fridrihs I Barbarosa, Fridrihs II) politikas rezultāti un sekas. Vācijas politiskās sistēmas evolūcija un tās īpatnības.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras un vēstures avotu atlase, analīze un sagatavošana prezentēšanai.

SEMINĀRS: Hanza.

10. Francija X – XV gs. Attīstības īpatnības. L4, S2, Pd10

LEKCIJA: Politiskās sistēmas izveide, tās specifika. Senioru – vasaļu hierarhija. Sociālekonomiskās struktūras evolūcija.

LEKCIJA: Valsts centralizācija. Tās priekšnoteikumi, būtība, izpausmes. Filipa II Augusta, Ludviķa IX Svētā, Filipa IV Skaistā reformas un to nozīme. Simtgadu karš, tā priekšnosacījumi īpatnības un sekas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras un vēstures avotu atlase, analīze un sagatavošana prezentēšanai.

SEMINĀRS: Krusta kari Tuvajos Austrumos.

11. Anglija X – XV gs. Attīstības īpatnības. L4, S2, Pd10

LEKCIJA: Normandiešu iekarojumi un to sekas. Agrā centralizācija un tās īpatnības. Henriha II reformas, to rezultāti un sekas.

LEKCIJA: Lielā Brīvības harta un tās nozīme. Parlamenta izveide. Sociālekonomiskās struktūras evolūcija.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras un vēstures avotu atlase, analīze un sagatavošana prezentēšanai.

SEMINĀRS: Lielā Brīvības harta.

12. Itālija X – XV gs. Attīstības īpatnības. L6

LEKCIJA: Politisko attīstību ietekmējošie faktori. Romas pāvesti, Romas imperatori, pagātnes mantojums.

LEKCIJA: Sociālekonomiskās struktūras specifika. Politiskās sadrumstalotības īpatnība (policentrisms).

LEKCIJA: Politisko sistēmu daudzveidība un to evolūcija (Sicīlijas karaliste, Florence, Venēcija).

13. Rietumeiropas viduslaiku pasaules īpatnības pētnieku skatījumā. S2, Pd16

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras atlase atbilstoši docētāja uzdevumam, tās analīze.

SEMINĀRS: Rietumeiropas viduslaiku pasaules īpatnības pētnieku skatījumā.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Piedalīšanās kolokvijā "Rietumeiropas viduslaiku pasaules īpatnības pētnieku skatījumā": studējošo gūto atziņu, strādājot ar avotiem un literatūru, prezentēšana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Kursa aprakstā piedāvātie vēstures avoti un obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Arnold, J. H. (2008). What is Medieval History? Cambridge, UK ; Malden, MA, USA: Polity. Pieejams: <https://archive.org/details/whatismedievalhi0000arno>
2. Blok, M. (2014). Feudal Society. 1st Edition. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315772165>
3. Fouracre, P. (ed.) (2008). The New Cambridge Medieval History. Volume 1. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CHOL9780521362917>
4. Taylor, H. O. (2013). The Medieval Mind: A History of the Development of Thought and Emotion in the Middle Ages. Volume 1. Maccmillan. Pieejams: <https://archive.org/details/medievalmindhist02tayl/page/n5/mode/2up>
5. Wickham, C. (2016). Medieval Europe. Yale University Press. Pieejams: <https://www.perlego.com/book/2433013/medieval-europe-pdf>

Papildus informācijas avoti

1. Carless Davis, H. W. (2004). Medieval Europe. Perlego. Pieejams: <https://www.perlego.com/book/1824025/medieval-europe-pdf>
2. Eco, U. (1989). Art and Beauty in the Middle Ages. Yale University Press. Pieejams: <https://archive.org/details/artbeautyinmiddl00ecou>
3. Harding, S. B. (2019). New medieval and modern history. Alpha Edition.
4. Huizinga, J. (2020). The Autumn of the Middle Ages. University of Chicago Press. Pieejams: <https://www.perlego.com/book/1852886/the-autumn-of-the-middle-ages->

pdf?utm_source=google&utm_medium=cpc&campaignid=17287656381&adgroupid=134138549702&gclid	
5.	Jordan, W. C. (2003). Europe in the High Middle Ages. Viking. Pieejams: https://archive.org/details/europeinhighmidd00jord
6.	Le Goff, G. (1988). Medieval Civilization 400-1500. Blacwell Publishing. Pieejams: https://monoskop.org/images/6/6a/Le Goff Jacques Medieval Civilization 1992.pdf
7.	Misāns, I., Šnē, A. (2004). Klosteris, pils un pilsēta. Rīgā: Latvijas Universitāte.
8.	Spufford, P. (2006). Power and Profit. The Merchant in Medieval Europe. London: Thames & Hudson. Pieejams: https://www.goodreads.com/book/show/711269.Power and Profit
<i>Periodika un citi informācijas avoti</i>	
1.	Mitoloģijas enciklopēdija
<i>Piezīmes</i>	
<p>Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.</p> <p>Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>	

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Latvija pasaules vēstures kontekstā
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Vēsture
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>Kredītpunkti</i>	8
<i>ECTS kredītpunkti</i>	12
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	128 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	64
<i>Semināru stundu skaits</i>	64
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	192
<i>Kursa izstrādātājs (-i)</i>	
Dr.soc.sc., vieddocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Mg.hist., lektors Dmitrijs Oļehnovičs	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Nav nepieciešamas	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
<p>Studiju kursa satura pamatā ir divi principi: sistēmiskums (savstarpējās saites dažādās dzīves jomās un līmeņos) un vēsturiskums (hronoloģiskais un izmaiņas).</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidojot izpratni par Latvijas vēstures kultūrvēsturiskajām pamatīpatnībām, veicināt vēsturiskās apziņas veidošanos un attīstīt pašvadības kompetenci.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt izpratnes veidošanos par vēstures notikumiem un procesiem, par saimnieciskās, sociālās, politiskās, garīgās dzīves reālijām. 2. Pilnveidot prasmes darbā ar vēstures avotiem un vēsturisko literatūru, veidojot pētnieciskā darba iemaņas. 	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 64 st., semināri (S) – 64 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 192 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads Latvijas vēsturē. L4 2. Latvijas senvēstures īpatnības. L4, S4, Pd12 3. Etnogrāfija. L4, S8, Pd18 4. Novadpētniecība. L4, S4, Pd18 5. Latvijas teritorija un tās iedzīvotāji 13. gs. L2, S2, Pd4 6. Latvijas teritorijas kristianizācija. L2, S4, Pd8 7. Livonijas izveide, tās sastāvdaļas, pārvaldes sistēmas, savstarpējās attiecības, sociāli ekonomiskais stāvoklis. L2, S2, Pd8 8. Livonijā Reformācijas kontekstā. Livonijas kultūrvēsturiskais mantojums. L2 9. Livonijas sabrukuma objektīvie un subjektīvie priekšnosacījumi. L2, S2, Pd8 10. Latvijas politiskā karte pēc Livonijas sabrukuma. L2, S2, Pd8 	

11. Teritoriāli administratīvie veidojumi Latvijas teritorijā 16. gs beigās – 18. gs. L2, S2, Pd6
12. Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales iedzīvotāju kultūra un dzīvesveids. L2, S2, Pd6
13. Latvijas teritorija Krievijas impērijas sastāvā. L2, S2, Pd6
14. Pirmā atmoda, tās būtība. L4, S4, Pd10
15. Sociāli ekonomiskās attīstības izpausmes 19. gs. otrajā pusē – 20.gs. sākumā. L2, S2, Pd6
16. Izglītība un kultūra Latvijā 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā. L2, S2, Pd6
17. Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Latvijas teritorijā pirms pirmā pasaules kara. L2, S2, Pd6
18. Pirmais pasaules karš Latvijas teritorijā. L2, S2, Pd6
19. Politiskās aktivitātes Latvijas teritorijā pēc 1917. g. februāra un oktobra revolūcijas Krievijā. L2, S2, Pd8
20. Valstiskuma veidošana Latvijas teritorijā 1918. – 1920. g. Latvijas Republikas politiskā sistēma un tās evolūcija. L2, S2, Pd8
21. Ekonomiskā situācija Latvijā un izmaiņas tajā pēc K. Ulmaņa apvērsuma. Latvijas ārpolitiskās tendences, to izpausmes (1918 – 1940). L2, S2, Pd6
22. Izglītības sistēma un kultūra Latvijā 1918. – 1940. g. S2, Pd4
23. Sovjetizācijas sākumi Latvijā (1940 – 1941) un tās izpausmes dažādās dzīves jomās. L2
24. Vācijas okupācijas režīms Latvijā un tā izpausmes. L2, S2, Pd6
25. Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Latvijā pēc kara. L2, S2, Pd6
26. Sociāli ekonomiskā, politiskā, kultūras dzīve Latvijā 20. gs. 50. – 70. gados. L2, S2, Pd6
27. Pārbūves laiks Latvijā: 80. gadi. L2, S2, Pd6
28. Atjaunotā Latvijas Republika (1991 – 2019). L2, S2, Pd6

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Orientējas Latvijas vēstures periodizācijā; izprot Latvijas vēstures traktējuma dažādību un skaidro tā iemeslus.
2. Izprot Latvijas vēstures pamatīpatnības, korelāciju starp sociālo, ekonomisko, politisko un garīgi intelektuālo jomu cilvēku dzīvē; atklāj un skaidro lielo notikumu un nozīmīgu procesu priekšnosacījumus un sekas.
3. Skaidro arheoloģijas, etnogrāfijas un novadpētniecības vietu un nozīmi Latvijas vēstures pētniecībā, nacionālās apziņas veidošanas priekšnosacījumus un tās izpausmes.

PRASMES:

4. Demonstrē digitālo lietpratību, aktīvi izmanto digitālās tehnoloģijas.
5. Orientējās datu bāzēs, atlasa zinātnisko literatūru atbilstoši noteiktai tēmai.
6. Demonstrē prasmi strādāt ar zinātnisko literatūru un vēstures avotiem, gūto informāciju apkopot, strukturēt, analizēt.
7. Veiksmīgi komunicē ar grupas biedriem: diskutē, sadarbojās grupās, spēj pieņemt kritiku.
8. Plāno, organizē un novērtē savu darbu.

KOMPETENCE:

9. Demonstrē sistēmisku pieeju Latvijas vēstures interpretācijā, izprot un skaidro vēstures procesu kā dažāda rakstura un dažādos līmeņos notiekošās izmaiņas.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

Gatavošanās seminārnodarbībām, kolokvijiem un patstāvīgo darbu veikšana:

1. Ziņojuma par Latvijas arheologa dzīves gaitu un darbības rezultātiem sagatavošana (Latvijas arheologu loka apzināšana; dažāda veida informācijas avotu atlase, apstrade un analīze; ziņojuma izstrāde un prezentācijas sagatavošana).

2. Pētījuma par kāda Latvijas reģiona tradīcijām (kāzu, bērnu dzimšanas, bērnu, darba, saistītām ar dzīves ritmu u.c. tradīcijām) un to dažādām izpausmēm mūsdienās veikšana. Zinātniskās literatūras un citu informācijas avotu apzināšana, atlase un analīze; ziņojuma izstrāde un prezentācijas sagatavošana.
3. Pētnieciskā projekta "Novada iedzīvotāju dzīves reāliju īpatnības" rīcības plāna izstrāde, informācijas plāna īstenošanai atlase, ziņojuma sagatavošana.
4. Indriķa hronikas analīze.
5. Darbs ar zinātnisko literatūru, kristietības izplatīšanās izpēte, ziņojuma sagatavošana.
6. Darbs ar zinātnisko literatūru, Livonijas Indriķa hroniku un Atskaņu hroniku, gatavojoties kolokvijam "Kristianizācijas gaita, metodes, rezultāti un sekas sociālo attiecību kontekstā".
7. Darbs ar zinātnisko literatūru, pētījuma "Rīga kā tirdzniecības un amatniecības centrs" veikšana un ziņojuma sagatavošana.
8. Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma "Livonija un kaimiņvalstis. Kontaktu formas un īpatnības un to ietekme uz Livonijas politisko likteni" veikšana un ziņojuma sagatavošana.
9. Darbs ar vēstures kartēm: vēstures karšu informatīvā potenciāla apzināšana un ziņojuma "Latvijas vēsture 13. – 18. gs." sagatavošana.
10. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam "Latvijas administratīvi teritoriālais dalījums un tā nozīme Latvijas pētnieku skatījumā".
11. Darbs ar zinātnisko literatūru. Iepazīšanās ar G. Manceļa literārajiem darbiem, P. Einhorna darbu "Historia Lettica".
12. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma "Latvijas historiogrāfija par dzimtbūšanas atcelšanu Latvijas teritorijā" sagatavošana.
13. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par latviešu izglītības un kultūras attīstību sagatavošana.
14. Darbs ar jaunlatviešu darbu fragmentiem, tekstu analīze.
15. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam "1905. gada revolūcija vēsturnieku darbos".
16. Darbs ar zinātnisko literatūru, informācijas avotiem: ziņojuma sagatavošana par vienu no kultūras darbiniekiem un viņa ieguldījumu Latvijas kultūrā 19.gs.beigās – 20.gs.sākumā.
17. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par politisko situāciju pirms pirmā pasaules kara.
18. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par Latviešu strēlniekiem pirmajā pasaules karā.
19. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam "Latviešu strēlnieki Latvijas vēsturnieku darbos".
20. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam "1934. gada 15. maija apvērsums un K. Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā".
21. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par Latvijas ārpolitiku 1934. – 1939. gadā sagatavošana
22. Zinātniskajā literatūrā balstīta ziņojuma sagatavošana par sasniegumiem kādā no zinātnes vai kultūras jomām.
23. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par nacionālo pretošanās kustību karā laikā sagatavošana.
24. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par nacionālās pretestības kustību un tas izpausmi sagatavošana.
25. Zinātniskajā literatūrā un avotos balstītu ziņojumu sagatavošana semināram "Kultūras dzīve Padomju Latvijā".
26. Zinātniskās literatūras un vēstures avotu apzināšana un analīze semināram "Jauno politisko spēku nostādnes".
27. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam "1934. gada 15. maija apvērsums un K. Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā".

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starp pārbaudījumos), kā arī nodoti docētājam izveidotajā portfolio. Eksāmena

vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarībās.

Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 70%:

Ziņojuma par kādu Latvijas arheologu un viņa darbību izveide un prezentēšana – 10%.

Pētījuma par X reģiona tradīcijām un to mūsdienu izspausmēm izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana – 10%.

Pētnieciskā projekta “X novada iedzīvotāju dzīves reāliju īpatnības” rīcības plāna un izstrādātā ziņojuma prezentēšana un apspriešana – 10%.

Kolokvijs “Kristianizācijas gaita, metodes, rezultāti un sekas sociālo attiecību kontekstā” – 5%.

Kolokvijs “Latvijas administratīvi teritoriālais dalījums un tā nozīme Latvijas pētnieku skatījumā” – 5%.

Kolokvijs “1905. gada revolūcija vēsturnieku darbos” – 5%.

Kolokvijs “Latviešu strēlnieki Latvijas vēsturnieku darbos” – 5%.

Kolokvijs “1934. gada 15. maija apvērsums un K.Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā” – 5%.

Veikto darbu portfolio prezentēšana – 15%.

2. NOSLĒGUMA PARBAUDĪJUMS: Eksāmens (tests) – 30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
7.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
8.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
9.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Ievads Latvijas vēsturē. L4

LEKCIJA: Latvijas vēstures periodizācija. Periodizācijas kritēriji. Latvijas vēsture pasaules vēstures kontekstā.

LEKCIJA: Latvijas vēstures avoti, to publikācijas. Latvijas vēstures historiogrāfijas virzieni (vācbaltu historiogrāfija, latviešu nacionālā historiogrāfija, LPSR historiogrāfija, Latvijas Republikas mūsdienu historiogrāfija).

2. Latvijas senvēstures īpatnības. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Latvijas teritorija un tās iedzīvotāji līdz 13.gadsimtam. Ģeogrāfiskās vides īpatnības.

SEMINĀRS: Pirmo iedzīvotāju ierašanās Latvijas teritorijā, viņu nodarbošanās veidi, sociālās attiecības un to evolūcija (akmens laikmets, bronzas un dzelzs laikmets). Ticējumi. Kaimiņi un kontakti ar viņiem.

LEKCIJA: Arheoloģijas nozīme Latvijas senvēstures izpētē. Arheoloģijas vēsture Latvijā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Latvijas arheologu loka apzināšana un ziņojuma par viņu dzīves gaitu un darbības rezultātiem sagatavošana.

SEMINĀRS: Arheoloģija Latvijā. Sagatavoto ziņojumu prezentēšana.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Ziņojuma par kādu Latvijas arheologu un viņa darbību izveide un prezentēšana.

3. Etnogrāfija. L4, S8, Pd18

LEKCIJA: Etnogrāfija par senlatviešu dzīvesveidu. Etnogrāfijas priekšmets. Avoti.

SEMINĀRS: Latvijas etnogrāfijas pētnieki un viņu ieguldījums Latvijas etnogrāfijā.

LEKCIJA: Senlatviešu dzīvesveids. Senlatviešu tradīcijas dažādās dzīves jomās (mājoklis un tā iekārtojums, tērps, ēdiens; attiecības ģimenē, audzināšana, attieksme pret citiem; svētki un to recepcija mūsdienās).

SEMINĀRS: Senlatviešu ticējumi.

SEMINĀRS: Senlatviešu dzīvesveids Dainās: priekšstatī par cilvēku, dabu, lietām, dzīvi.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma par kāda reģiona tradīcijām (kāzu, bērnu dzimšanas, bērnu darba, saistītām ar dzīves ritmu u.c. tradīcijām) un to dažādām izpausmēm mūsdienās veikšana, prezentācijas sagatavošana.

SEMINĀRS: Latvijas reģionu tradīcijas (kāzu, bērnu dzimšanas, bērnu darba, saistītām ar dzīves ritmu u.c. tradīcijām) un to dažādas izpausmes mūsdienās. Sagatavoto ziņojumu par pētījuma rezultātiem prezentēšana.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma par X reģiona tradīcijām un to mūsdienu izpausmēm izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana.

4. Novadpētniecība. L4, S4, Pd18

LEKCIJA: Novadpētniecība un vēsture – kopīgais un atšķirīgais. Izpratne par reģionu. Reģionu veidošanās priekšnosacījumi un veidošanās gaita. Reģiona pazīmes.

SEMINĀRS: Mūsdienu Latvijas reģionu kultūrvēsturiskā specifika.

LEKCIJA: Reģionu vēstures avoti. Reģionu vēstures pētniecība skolā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pētnieciskā projekta “Novada iedzīvotāju dzīves reāliju īpatnības” rīcības plāna izstrāde, informācijas plāna īstenošanai atlase, ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Novadu iedzīvotāju dzīves reāliju īpatnības. Sagatavotā rīcības plāna un veiktā pētījuma prezentēšana.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētnieciskā projekta “X novada iedzīvotāju dzīves reāliju īpatnības” rīcības plāna un izstrādātā ziņojuma prezentēšana un apspriešana.

5. Latvijas teritorija un tās iedzīvotāji 13.gs. L2, S2, Pd4

LEKCIJA: Ciltis un cilšu savienības, protovalstiskie veidojumi (Jersika, Tālava, Atzele, Koknese). Kontakti ar kaimiņiem. Vāciešu ierašanās mūsdienu Latvijas teritorijā, pirmās kontaktēšanās formas un savstarpējās attiecības ar vietējiem iedzīvotājiem.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Indriķa hronikas analīze.

SEMINĀRS: Livonijas Indriķa hronika – Latvijas vēstures pirmavots.

6. Latvijas teritorijas kristianizācija. L2, S4, Pd8

LEKCIJA: Kristietības izplatīšanas sākumi. Misionāru darbības rezultāti Latvijas teritorijā, savstarpējās attiecības ar vietējiem iedzīvotājiem un kristietības apgūšanas līmenis. Zobenbrāļu ordeņa izveide, darbība un ietekme uz vietējiem iedzīvotājiem. Rīgas dibināšana. Attiecību ar vietējiem iedzīvotājiem saasināšana laika gaitā (lībiešu pakļaušana, Saules kauja, Durbes kauja, Kursas pakļaušana). Livonijas ordeņa darbība.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, kristietības izplatīšanās izpēte, ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Kristietības izplatīšanās pazīmes seno latviešu dzīves dažādās jomās. Sagatavoto ziņojumu prezentēšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, Livonijas Indriķa hroniku un Atskaņu hroniku gatavojoties kolokvijam “Kristianizācijas gaita, metodes, rezultāti un sekas sociālo attiecību kontekstā”.

SEMINĀRS: Kristianizācijas gaita, metodes, rezultāti un sekas.

4.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Kristianizācijas gaita, metodes, rezultāti un sekas sociālo attiecību kontekstā”.

7. Livonijas izveide, tās sastāvdaļas, pārvaldes sistēmas, savstarpējās attiecības, sociāli ekonomiskais stāvoklis. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Livonijas izveide, tās sastāvdaļas (Livonijas ordenis, Rīga, arhibīskapijas), pārvaldes sistēmas un savstarpējās attiecības. Livonijas kā politiska veidojuma īpatnības Eiropas politisko veidojumu kontekstā. Īpašuma formas, saimniecības veidi. Sabiedrības struktūra un tās specifika. Rīgas pārvaldes sistēma. Iedzīvotāju sociāli etniskā struktūra – latviešu amati, Lielā un Mazā gildes, cunftes, Melngalvju brālība. Rīga un Hanza.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, pētījuma “Rīga kā tirdzniecības un amatniecības centrs” veikšana un ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Rīga kā tirdzniecības un amatniecības centrs. Sagatavoto ziņojumu prezentēšana.

8. Livonija Reformācijas kontekstā. Livonijas kultūrvēsturiskais mantojums. L2

LEKCIJA: Reformācijas būtība. Katoļu baznīca Livonijā pirms reformācijas, tās priekšnoteikumi. M. Luterā mācības izplatītāji Rīgā. Reformācijas atbalstītāji un pretinieki, to darbības rezultāti. Luterānisma izplatīšanās veicinošie faktori. Reformācijas Livonijā nozīme. Kultūras izpausmes dažādās dzīves jomās: pilsētas arhitektūra, baznīcu, piļu celtniecība; drukas sākumi un pirmās grāmatas, izglītība; jaunu latviešu garīgās dzīves tradīciju sākumi. Kristietības un pagānisma korelācija. Jezuītu darbības sākumi Latvijā

9. Livonijas sabrukuma objektīvie un subjektīvie priekšnosacījumi. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Livonijas iekšējais stāvoklis: dezintegrēšanās procesi (sociālā atsvešinātība, vienaldzība un apātija sabiedrībā, dzīves labumu kultivēšana). Ārēja rakstura priekšnosacījumi: attiecības ar kaimiņvalstīm un Livonijas vieta lielvalstu konflikta kontekstā (Dānijas, Zviedrijas, Polijas – Lietuvas un Krievijas cīņa par Livonijas mantojumu). Konflikta rezultāti un sekas Latvijas teritorijā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma “Livonija un kaimiņvalstis. Kontaktu formas un īpatnības un to ietekme uz Livonijas politisko likteni” veikšana un ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Livonija un kaimiņvalstis. Kontaktu formas un īpatnības un to ietekme uz Livonijas politisko likteni. Pētījuma ziņojumu prezentēšana.

10. Latvijas politiskā karte pēc Livonijas sabrukuma. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Livonijas kara sekas 16. gs. beigās (Kurzemes un Zemgales hercogistes un Pārdaugavas hercogistes izveide. Polijas – Lietuvas (Rzecz Pospolita) varā. Lielvalstu konfliktu sekas Latvijas teritorijā 17. gs. (Poļu – zviedru karš. Altmarkas pamiers. Polijas – Lietuvas un Zviedrijas varā). Krievijas varas nostiprināšanās Latvijas teritorijā 18. gs. (Ziemeļu karš, Nīštates miera līgums, tā parakstīšanas sekas Latvijas teritorijā).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar vēstures kartēm: vēstures karšu informatīvā potenciāla apzināšana un ziņojuma “Latvijas vēsture 13. – 18. gs.” sagatavošana.

SEMINĀRS: Latvijas vēsture 13. – 18. gs. Latvijas vēstures kartes, to informatīvā potenciāla apzināšana. Sagatavoto ziņojumu prezentēšana.

11. Teritoriāli administratīvie veidojumi Latvijas teritorijā 16. gs beigās – 18. gs., to raksturojums (politiskā, sociāli ekonomiskā un kultūras joma, reliģiskās konfesijas). L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Vidzemes administratīvā un saimnieciskā iekārta pēc Altmarkas pamiera. Kurzemes – Zemgales hercogiste, hercoga Jēkaba valdīšana; hercoga Ernsta Bīrona politika Kurzemē. Latgale krievu – poļu kara (1654 – 1667) laikā un pēc Ziemeļu kara.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Latvijas administratīvi teritoriālais dalījums un tā nozīme Latvijas pētnieku skatījumā”.

SEMINĀRS: Latvijas administratīvi teritoriālais dalījums un tā nozīme Latvijas pētnieku skatījumā.

5.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Latvijas administratīvi teritoriālais dalījums un tā nozīme Latvijas pētnieku skatījumā”.

12. Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales iedzīvotāju dzīvesveids. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Iedzīvotāju etniskais sastāvs. Reliģiskās konfesijas. Evaņģēliski luteriskās, katoļu baznīcas dzīve. Jezuītu ordeņa darbība. Latviešu paražas. Raganu prāvas. Skolu darbība. Tērbatas universitāte. N. Mollīna grāmatspiestuve.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, iepazīšanās ar G. Manceļa literārajiem darbiem, P. Einhorna darbu "Historia Lettica".

SEMINĀRS: Pirmās grāmatas latviešu valodā. G. Manceļa (1593–1654) literārā darbība. P. Einhorna darbs "Historia Lettica" par latviešiem.

13. Latvijas teritorija Krievijas impērijas sastāvā. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Krievijas impērijas politikas izpausmes Latvijas teritorijā. Pārvaldes sistēmas Latvijas teritorijā specifika un sabiedrības struktūras īpatnības. Iedalījums guberņās un to pārvalde. Dzimtbūšanas atcelšanas gaita un sekas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru un ziņojuma "Latvijas historiogrāfija par dzimtbūšanas atcelšanu Latvijas teritorijā" sagatavošana.

SEMINĀRS: Dzimtbūšanas atcelšana Latvijas teritorijā.

14. Pirmā atmoda, tās būtība. L4, S4, Pd10

LEKCIJA: Atmodas priekšnosacījumi un izpausmes. Nacionālās apziņas veidošana, tās īpatnības. Jaunlatviešu kustība. Pirmās atmodas sekas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par latviešu kultūras attīstību sagatavošana.

SEMINĀRS: Izglītības un kultūras attīstība atmodas laikā. Sagatavoto ziņojumu prezentēšana.

LEKCIJA: Pirmās atmodas "autori", viņu teksti un idejas, to izplatīšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar jaunlatviešu darbu fragmentiem, tekstu analīze.

SEMINĀRS: Jaunlatviešu pamatatziņas.

15. Sociāli ekonomiskās attīstības izpausmes 19. gs. otrajā pusē – 20. gs. sākumā. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Urbanizācija, rūpniecība, sociālās organizēšanās formas (kooperatīvā kustība, dažādas biedrības, organizācijas, tai skaitā politiskās partijas). 1905. revolūcijas priekšnosacījumi, raksturs un sekas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam "1905. gada revolūcija vēsturnieku darbos".

SEMINĀRS: 1905. gada revolūcija vēsturnieku darbos.

6.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs "1905. gada revolūcija vēsturnieku darbos".

16. Izglītība un kultūra Latvijā 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Jūrskolas. Rīgas Politehniskā institūta izveide. Prese un grāmatniecība. Latviešu nacionālais teātris, mūzika un tēlotāja māksla. Vācu un krievu kultūras iestāžu darbība Latvijā. Latviešu literatūra. Latviešu folkloras vākšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, informācijas avotiem: ziņojuma sagatavošana par vienu no kultūras darbiniekiem un viņa ieguldījumu Latvijas kultūrā 19.gs.beigās – 20.gs.sākumā.

SEMINĀRS: Kultūras darbinieki un viņu ieguldījums Latvijas kultūrā 19.gs.beigās – 20.gs.sākumā. Sagatavoto ziņojumu prezentēšana.

17. Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Latvijas teritorijā pirms pirmā pasaules kara. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Latviešu pilsonības ekonomiskā nostiprināšanās. Modernās rūpniecības un tirdzniecības attīstība. Dzelzceļu celtniecība, ostu būve. Latvijas pilsētu kā rūpniecisko centru attīstība. Lauksaimniecības modernizācija un kooperācija.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par politisko situāciju pirms pirmā pasaules kara.

SEMINĀRS: Iedzīvotāju sabiedriski politiskais noskaņojums. Politiskās dzīves aktivitātes. Politisko partiju darbība.

18. Pirmais pasaules karš Latvijas teritorijā. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Kara darbība un tās sekas: bēgļu kustība un tās dažādi aspekti, rūpniecības uzņēmumu evakuācija uz Krieviju.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par Latviešu strēlniekiem pirmajā pasaules karā.

SEMINĀRS: Latviešu strēlnieki pirmajā pasaules karā. Latviešu strēlnieku bataljoni Krievijas armijas sastāvā, to cīņu gaitas.

19. Politiskās aktivitātes Latvijas teritorijā pēc 1917. g. februāra un oktobra revolūcijas Krievijā. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Politisko spēku spektrs: politiskās partijas, to nostādnes un nostādņu maiņa. Latviešu strēlnieku nostāja revolūcijā. Sabiedrisko organizāciju sapulces. Padomju varas nodibināšana neokupētajā Latvijas teritorijā un tās krišanu veicinošie faktori. Militārās darbības 1918. gadā un to sekas. Pirmā pasaules kara beigas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Latviešu strēlnieki Latvijas vēsturnieku darbos”.

SEMINĀRS: Latviešu strēlnieki Latvijas vēsturnieku darbos.

7.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Latviešu strēlnieki Latvijas vēsturnieku darbos”.

20. Valstiskuma veidošana Latvijas teritorijā 1918. – 1920. g. Latvijas Republikas politiskā sistēma un tās evolūcija. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Avoti un literatūra. Latvijas Tautas padomes izveidošana. Latvijas Republikas pasludināšana (1918. gada 18. novembris). Latvijas pirmā Pagaidu valdība ar K. Ulmani priekšgalā un tās darbība. Pagaidu valdību darbība 1918. – 1920. gadā un šīs darbības rezultāti valstiskuma veidošanas kontekstā. Latvijas Pagaidu padomju valdības izveide ar P. Stučku priekšgalā. Brīvības cīņas un to nozīme. Satversmes sapulce un tās darbības rezultāti. Vēlēšanu sistēma. Politiskās partijas (Latviešu Zemnieku savienība, LSDSP u.c.), Saeima, tās darbība. Valdība (Ministru kabinets), tās sastādīšana un darbība. Valsts prezidents un tā funkcijas. Valsts apvērsums 1934. g.15. maijā, tā priekšnoteikumi un politiskie rezultāti. PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “1934. gada 15. maija apvērsums un K. Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā”.

SEMINĀRS: 1934. gada 15. maija apvērsums un K. Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā.

8.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “1934. gada 15. maija apvērsums un K. Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā”.

21. Ekonomiskā situācija Latvijā un izmaiņas tajā pēc K. Ulmaņa apvērsuma. Latvijas ārpolitiskās tendences, to izpausmes (1918 – 1940). L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Latvijas Republikas ekonomiskais kurss. Tautsaimniecības atjaunošana. Agrārās reformas īstenošana, tās ekonomiskie un sociālpolitiskie rezultāti. Naudas reforma. Ekonomiskās politikas tendences pēc K.Ulmaņa apvērsuma. Latvijas attiecības ar ārvalstīm līdz 1934. g. (ASV, Lielbritānija, Vācija, PSRS).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par Latvijas ārpolitiku 1934. – 1939. gadā sagatavošana.

SEMINĀRS: Latvijas ārpolitika 1934. – 1939. gadā: Vācijas un Latvijas neuzbrukšanas līgums (1939. gada 7. jūnijs); Vācijas un PSRS neuzbrukšanas līgums (1939. gada 23. augusts), tā slepenie pielikumi. PSRS un Latvijas savstarpējās palīdzības līgums (1939. gada 5. oktobris) un tā sekas. Vācbaltu (baltvācu) repatriācija.

22. Izglītības sistēma un kultūra Latvijā 1918. – 1940. g. S2, Pd4

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā balstīta ziņojuma sagatavošana par sasniegumiem kādā no zinātnes vai kultūras jomām.

SEMINĀRS: Sasniegumi izglītības, izglītošanas, zinātnes jomā, tēlniecībā, arhitektūrā un celtniecībā, glezniecībā un literatūrā, mūzikā, teātra un kino mākslā.

23. Sovjetizācijas sākumi Latvijā (1940 – 1941) un tās izpausmes dažādās dzīves jomās. L2

LEKCIJA: 30. gadu beigās Latvijas un PSRS slēgtie līgumi un to sekas: padomju varas institūciju izveide un to darbība; rūpniecības uzņēmumu un banku nacionalizācija; zemes reforma; padomju ideoloģijas ieviešana izglītībā un kultūrā. LKP darbība, tās iekļaušana VK(b)P sastāvā. Represijas. Iedzīvotāju masu deportācija (1941. gada jūnijā), tās politiskās sekas.

24. Vācijas okupācijas režīms Latvijā un tā izpausmes. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Latviešu "pašpārvaldes" izveide vācu kontrolē. Latviešu militārie formējumi Vācijas (policijas bataljoni, latviešu SS "brīvprātīgo" leģions) un PSRS armijas sastāvā un to darbība. Okupācijas varas saimnieciskā politika. Nacistu terors pret civiliedzīvotājiem (Audriņi, Zlēkas). Holokausts Latvijā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par nacionālo pretošanās kustību karā laikā sagatavošana.

SEMINĀRS: Nacionālā pretošanās kustība Latvijā kara laikā. Nevardarbīgā pretošanās. Kara beigas Latvijas teritorijā.

25. Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Latvijā pēc kara. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Kara postījumu likvidācija, rūpniecības atjaunošana, padomju industrializācijas kursa realizācija. Agrārā reforma un tās izpausmes. Izmaiņas iedzīvotāju sociālajā un nacionālajā sastāvā. Staļiniskā politiskā sistēma Latvijā. Represiju aparāts. Iedzīvotāju deportācija (1949. gada 25. marts). Nacionālās pretestības kustība un tās izpausmes.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par nacionālās pretestības kustību un tās izpausmi sagatavošana.

SEMINĀRS: Nacionālās pretestības kustība un tās izpausmes Latvijas vēsturnieku darbos.

26. Sociāli ekonomiskā, politiskā, kultūras dzīve Latvijā 20. gs. 50.– 70. gados. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Izmaiņas sabiedrības dzīvē pēc Staļina nāves 1953. g. Tautsaimniecības reformu mēģinājumi Latvijā – "nacionālkomunistu" (E. Berklavs, O. Dzērve u.c.) darbība. Administratīvi birokrātiskās pārvaldes sistēmas nostiprināšana. Industrializācijas, kolektivizācijas izpausmes un sekas (urbanizācija, migrācijas procesi, iedzīvotāju etniskā sastāva izmaiņas, rusifikācija).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā un avotos balstītu ziņojumu par kultūras dzīvi Padomju Latvijā sagatavošana.

SEMINĀRS: Kultūras dzīve Padomju Latvijā, tās raksturīgās iezīmes.

27. Pārbūves laiks Latvijā: 80. gadi. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Pārbūves priekšnoteikumi. M.Gorbačova kurss uz RSRS pārbūvi, tā izpausmes un ietekme uz Latvijas inteliģenci. Sabiedriskās dzīves īpatnības (cilvēktiesību aizstāvēšanas organizācijas izveide, dažādu nacionālu kultūras biedrību rašanās, politisko partiju veidošanās un to darbība). Politiskā cīņa Latvijā 1989. – 1990. g.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru un vēstures avotiem, ziņojuma par Jauno politisko spēku nostādņu sagatavošana.

SEMINĀRS: Jauno politisko spēku nostādnes.

28. Atjaunotā Latvijas Republika (1991 – 2019). L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Izmaiņas politiskajā sistēmā un valsts pārvaldē. Radikāli pārveidojumi tautsaimniecībā. Pilsonības likums, tā realizācija. Sabiedrības integrācijas jautājums.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par Latvijas ārpolitiku sagatavošana.

SEMINĀRS: Latvijas ārpolitika. Attiecības ar kaimiņvalstīm, Eiropas Savienību un ASV. Latvija un NATO.

10.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Veikto darbu portfolio prezentēšana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Bērziņš, V. (2000). 20.gadsimta Latvijas vēsture. Latvija no gadsimta sākuma līdz neatkarības pasludināšanai, 1900 – 1918. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgads.
2. Bleiere, D. (2005). Latvijas vēsture. 20.gadsimts. Rīga: Jumava
3. Klišāns, V. (2018). Latvijas vēsture no vispārīgajiem laikiem līdz mūsdienām Baltijas, Eiropas un pasaules kontekstā. Rīga: Zvaigzne ABC.

4. Latvieši un Latvija (2013). Latvieši. 1.sējums. Red. I. Jansone, A. Vasks. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.
5. Latvieši un Latvija (2013). Valstiskums Latvijā un Latvijas valsts – izcīnītā un zaudētā. 2.sējums. Red. T. Jundzis, G. Zemītis. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.
6. Latvieši un Latvija (2013). Atjaunotā Latvijas valsts. 3.sējums. Red. T. Jundzis, G. Zemītis. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.
7. Latvieši un Latvija (2013). Latvijas kultūra, izglītība, zinātne. 4.sējums. Red. V. Hausmanis, M. Kūle. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.
8. Latvija un latvieši (2018). 1.-2.sējums. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.

Papildus informācijas avoti

1. Andersons, E. (1982-1984). Latvijas vēsture: Ārpolitika 1920 – 1940. I - II. Stokholma: Daugava.
2. Apvērsums (2012). 1934. gada 15. maija notikumi avotos un pētījumos. Sast. V. Ščerbinskis, Ē. Jēkabsons. Rīga: LNA; Latvijas Arhīvistu biedrība.
3. Apine, I. (2005). 1905-1907.gada revolūcija un latviešu sociāldemokrāti. Rīga: Zelta grauds.
4. Arheoloģija un etnogrāfija (2000). Pētījumi par Kurzemi un Zemgali. 20.sējums. Atb. red. Ē. Mugurēvičs. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.
5. Arheoloģija un etnogrāfija (2003). Pētījumi par akmens laikmetu un agro metālu periodu. 21.sējums. Atb. red. A. Vasks. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.
6. Arheoloģija un etnogrāfija (2005). Veltījums arheoloģes Elvīras Šnores 100 gadu jubilejas atcerei. 22.sējums. Sast. I. Ose. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.
7. Arheoloģija un etnogrāfija (2006). Veltījums seno apgērbu pētniecei arheoloģei Dr. habil. hist. Annai Zariņai 85 gadu jubilejā. 23.sējums. Sast. I. Ose. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.
8. Arheologi Elvīra Šnore (1905–1996) un Rauls Šnore (1901–1962): Biobibliogrāfija, vēstules, laikabiedru atmiņas (1997). Rīga: LU LVI apgāds.
9. Atskaņu hronika (1936./1998). Rīga: Zinātne.
10. Balodis, J. (2015). Atmiņu burtnīcas, 1918.–1939. gads. Sagat. A. Caune. Rīga: LVI apgāds.
11. Dokumenti par Latvijas valsts starptautisko atzīšanu, neatkarības atjaunošanu un diplomātiskajiem sakariem, 1918–1998 (1999). Sast. A. Sarkanis. Rīga: Nordik.
12. Dokumenti stāsta: Latvijas buržuāzijas nākšana pie varas (1988). Sast. Bērziņš, V. Rīga: Zinātne.
13. Baltijas valstis likteņgriežos (1998). Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.
14. Bērziņš, J. (2000). Latvija 19.gadsimtā. Vēstures apceres. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.
15. Dokumenti par Latvijas valsts starptautisko atzīšanu, neatkarības atjaunošanu un diplomātiskajiem sakariem, 1918–1998 (1999). Sast. A. Sarkanis. Rīga: Nordik.
16. Dokumenti stāsta: Latvijas buržuāzijas nākšana pie varas (1988). Sast. Bērziņš, V. Rīga: Zinātne.
17. Dokumenti par “Pēterburgas Avīzēm” (1937). Latvijas vēstures avoti. 1. sējums. Red. A. Tentelis. Rīga: LVI apgādiens.
18. Dokumenti stāsta: Latvijas buržuāzijas nākšana pie varas (1988). Sast. V. Bērziņš. Rīga: Zinātne.
19. Dokumenti par tautas atmodas laikmetu 1856.–1867. g. (1939). Latvijas vēstures avoti. V sējums. Red. A. Tentelis. Rīga: LVI apgādiens.
20. Dunsdorfs, E. (1978). Kārļa Ulmaņa dzīve. Stokholma.
21. Dunsdorfs, E. (1962). Latvijas vēsture. 1600. – 1710. Stokholma: Daugava.
22. Dunsdorfs, E., & Spekke, A. (1964). Latvijas vēsture. 1500. - 1600. Stokholma: Daugava.
23. Ezergailis, A. (1999). Holokausts vācu okupētajā Latvijā. 1941. – 1944. Rīga
24. Gore I, & Stranga A. (1992). Latvija: neatkarības mīkstrēslis. Okupācija. 1939.g. augusts – 1940.g. jūnijs. Rīga
25. Graudonis, J. (1994). Arheoloģijas terminu vārdnīca. Rīga: Zinātne.
26. Graudonis, J. (2008). Mana dzīve atmiņu gaismā. Arheologa dzīvesstāsts. Rīga: Zinātne.
27. Karaša, D. (1991). Latviskās sadzīves tradīcijas un godi. Rīga: Jumava.
28. Latviešu tautas ēdieni (2009). Latvijas vēstures institūta etnogrāfisko ekspedīciju materiāli. Sast. L. Dumpe. Rīga: Zinātne.

29. Latvija padomju režīma varā (2001). 1945. – 1986. Rīga.
30. Latvijas Centrālā Padome (1995). Latviešu nacionālās pretestības kustība 1943. - 1945. Upsala.
31. Latvijas Komunistiskās partijas kongresu, konferenču un CK plēnumu rezolūcijas un lēmumi (1958). I. 1904. – 1940. Rīga.
32. Latvijas okupācija un aneksija, 1939. – 1940.: Dokumenti un materiāli (1998). Rīga: Zinātne.
33. Latvijas senākā vēsture: 9. g.t. pr.Kr. – 1200. g. (2001). Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.
34. Latviešu strēlnieki par un pret lieliniekiem, 1915–1920 (2006). Dokumenti un materiāli. Sast. V. Šalda. Daugavpils: Saule.
35. Neatkarības atgūšana: Atmodas laiks dokumentos (1996). Rīga: N.I.M.S.
36. Nevardarbīgā pretošanās: Latvijas neatkarības atgūšana dokumentos (1945–1991) (2013-2017). 1.–4. sējums. Rīga: LZA Baltijas stratēģisko pētījumu centrs.
37. Priedītis, A. (2000). Latvijas kultūras vēsture: No vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām. Daugavpils: A.K.A.
38. Radiņš, A. (2012). Arheoloģisks ceļvedis latviešu un Latvijas vēsturē. Rīga: Neputns.
39. Rusovs, B. (2011). Livonijas kronika. Faksimilizdevums. Rīga: ARTO-1.
40. Sedovs, V. (2004). Balti senatnē. Rīga: Latvijas Vēstures Institūta apgāds.
41. Stranga, A. (2000). Latvijas – padomju Krievijas miera līgums 1920.gada 11.augustā. Latvijas – padomju Krievijas attiecības 1919. – 1925. gadā. Rīga
42. Stranga A. (2002). Ebreji un diktatūras Baltijā (1926 – 1940). Rīga.
43. Šenberga, R. (2008). Dzimtu vēstures pētījumi – aktuāls novadpētniecības virziens. Rīga: Rīgas Centrālā bibliotēka.
44. Šterns, I. (2002). Latvijas vēsture. 1180. – 1290.: Krustakari. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.
45. Vartberges, H. (2005). Livonijas hronika. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.
46. Vasks, A., Vaska, B., & Grāvere, R. (1997). Latvijas aizvēsture. Rīga: Zvaigzne ABC.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Apals, A. (1992). Jaunlatviešu kustības politiskā orientācija 19.gs.60.gados (Pēc “Pēterburgas Avīžu” materiāliem). LVIŽ, 1. 69. – 78.lpp.
2. Arheoloģija un etnogrāfija. <https://www.historynet.com/>
3. Journal of European Archaeology.
4. Latvijas Arhīvi.
5. Latvijas Vēstures institūta žurnāls.
6. Vēsture: Latvijas Universitātes žurnāls.

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Latvija pasaules vēstures kontekstā I
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Vēsture
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	20
Semināru stundu skaits	12
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., vieddocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg.hist., lektors Andris Kupšāns Dr.hist., asociētais profesors Henrihs Soms	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa satura pamatā ir divi principi: sistēmiskums (savstarpējās saites dažādās dzīves jomās un līmeņos) un vēsturiskums (hronoloģiskais un izmaiņas).</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidojot izpratni par Latvijas senvēstures kultūrvēsturiskajām pamatīpatnībām, veicināt vēsturiskās apziņas veidošanos un attīstīt pašvadības kompetenci.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt izpratnes veidošanos par vēstures procesiem, par senlatviešu dzīves reālijām, to izzināšanas iespējām un recepciju mūsdienās. 2. Pilnveidot prasmes darbā ar vēstures avotiem un vēsturisko literatūru, veidojot pētnieciskā darba iemaņas. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads Latvijas vēsturē. L4 2. Latvijas senvēstures īpatnības. L4, S4, Pd12 3. Etnogrāfija. L4, S8, Pd18 4. Novadpētniecība. L4, S4, Pd18 	
Studiju rezultāti	
<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Orientējas Latvijas vēstures periodizācijā; izprot Latvijas vēstures traktējuma dažādību un skaidro tā iemeslus. 2. Izprot Latvijas senvēstures pamatīpatnības. 3. Skaidro arheoloģijas, etnogrāfijas un novadpētniecības vietu un nozīmi Latvijas vēstures pētniecībā. 	

3.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Ievads Latvijas vēsturē. L4

LEKCIJA: Latvijas vēstures periodizācija. Periodizācijas kritēriji. Latvijas vēsture pasaules vēstures kontekstā.

LEKCIJA: Latvijas vēstures avoti, to publikācijas. Latvijas vēstures historiogrāfijas virzieni (vācbaltu historiogrāfija, latviešu nacionālā historiogrāfija, LPSR historiogrāfija, Latvijas Republikas mūsdienu historiogrāfija).

2. Latvijas senvēstures īpatnības. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Latvijas teritorija un tās iedzīvotāji līdz 13.gadsimtam. Ģeogrāfiskās vides īpatnības.

SEMINĀRS: Pirmo iedzīvotāju ierašanās Latvijas teritorijā, viņu nodarbošanās veidi, sociālās attiecības un to evolūcija (akmens laikmets, bronzas un dzelzs laikmets). Ticējumi. Kaimiņi un kontakti ar viņiem.

LEKCIJA: Arheoloģijas nozīme Latvijas senvēstures izpētē. Arheoloģijas vēsture Latvijā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Latvijas arheologu loka apzināšana un ziņojuma par viņu dzīves gaitu un darbības rezultātiem sagatavošana.

SEMINĀRS: Arheoloģija Latvijā. Sagatavoto ziņojumu prezentēšana.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Ziņojuma par kādu Latvijas arheologu un viņa darbību izveide un prezentēšana.

3. Etnogrāfija. L4, S8, Pd18

LEKCIJA: Etnogrāfija par senlatviešu dzīvesveidu. Etnogrāfijas priekšmets. Avoti.

SEMINĀRS: Latvijas etnogrāfijas pētnieki un viņu ieguldījums Latvijas etnogrāfijā.

LEKCIJA: Senlatviešu dzīvesveids. Senlatviešu tradīcijas dažādās dzīves jomās (mājoklis un tā iekārtojums, tērps, ēdiens; attiecības ģimenē, audzināšana, attieksme pret citiem; svētki un to recepcija mūsdienās).

SEMINĀRS: Senlatviešu ticējumi.

SEMINĀRS: Senlatviešu dzīvesveids Dainās: priekšstati par cilvēku, dabu, lietām, dzīvi.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma par kāda reģiona tradīcijām (kāzu, bērnu dzimšanas, bērnu, darba, saistītām ar dzīves ritmu u.c. tradīcijām) un to dažādām izpausmēm mūsdienās veikšana, prezentācijas sagatavošana.

SEMINĀRS: Latvijas reģionu tradīcijas (kāzu, bērnu dzimšanas, bērnu, darba, saistītām ar dzīves ritmu u.c. tradīcijām) un to dažādas izpausmes mūsdienās. Sagatavoto ziņojumu par pētījuma rezultātiem prezentēšana.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma par X reģiona tradīcijām un to mūsdienu izpausmēm izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana.

4. Novadpētniecība. L4, S4, Pd18

LEKCIJA: Novadpētniecība un vēsture – kopīgais un atšķirīgais. Izpratne par reģionu. Reģionu veidošanās priekšnosacījumi un veidošanās gaita. Reģiona pazīmes.

SEMINĀRS: Mūsdienu Latvijas reģionu kultūrvēsturiskā specifika.

LEKCIJA: Reģionu vēstures avoti. Reģionu vēstures pētniecība skolā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pētnieciskā projekta “Novada iedzīvotāju dzīves reāliju īpatnības” rīcības plāna izstrāde, informācijas plāna īstenošanai atlase, ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Novadu iedzīvotāju dzīves reāliju īpatnības. Sagatavotā rīcības plāna un veiktā pētījuma prezentēšana.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētnieciskā projekta “X novada iedzīvotāju dzīves reāliju īpatnības” rīcības plāna un izstrādātā ziņojuma prezentēšana un apspriešana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Klišāns, V. (2018). Latvijas vēsture no visnenākajiem laikiem līdz mūsdienām Baltijas, Eiropas un pasaules kontekstā. Rīga: Zvaigzne ABC.

2. Latvieši un Latvija (2013). Latvieši. 1.sējums. Red. I. Jansone, A. Vasks. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija. 3. Latvieši un Latvija (2013). Latvijas kultūra, izglītība, zinātne. 4.sējums. Red. V. Hausmanis, M. Kūle. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija. 4. Latvija un latvieši (2018). 2.sējums. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.
Papildus informācijas avoti
1. Arheoloģija un etnogrāfija (2000). Pētījumi par Kurzemi un Zemgali. 20.sējums. Atb. red. Ē. Mugurēvičs. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds. 2. Arheoloģija un etnogrāfija (2003). Pētījumi par akmens laikmetu un agro metālu periodu. 21.sējums. Atb. red. A. Vasks. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds. 3. Arheoloģija un etnogrāfija (2005). Veltījums arheoloģes Elvīras Šnores 100 gadu jubilejas atcerei. 22.sējums. Sast. I. Ose. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds. 4. Arheoloģija un etnogrāfija (2006). Veltījums seno apģērbu pētniecei arheoloģei Dr. habil. hist. Annai Zariņai 85 gadu jubilejā. 23.sējums. Sast. I. Ose. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds. 5. Arheologi Elvīra Šnore (1905–1996) un Rauls Šnore (1901–1962): Biobibliogrāfija, vēstules, laikabiedru atmiņas (1997). Rīga: LU LVI apgāds. 6. Graudonis, J. (1994). Arheoloģijas terminu vārdnīca. Rīga: Zinātne. 7. Graudonis, J. (2008). Mana dzīve atmiņu gaismā. Arheologa dzīvesstāsts. Rīga: Zinātne. 8. Karaša, D. (1991). Latviskās sadzīves tradīcijas un godi. Rīga: Jumava. 9. Latviešu tautas ēdieni (2009). Latvijas vēstures institūta etnogrāfisko ekspedīciju materiāli. Sast. L. Dumpe. Rīga: Zinātne. 10. Latvijas senākā vēsture: 9. g.t. pr.Kr. – 1200. g. (2001). Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds. 11. Priedītis, A. (2000). Latvijas kultūras vēsture: No vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām. Daugavpils: A.K.A. 12. Radiņš, A. (2012). Arheoloģisks ceļvedis latviešu un Latvijas vēsturē. Rīga: Neputns. 13. Sedovs, V. (2004). Balti senatnē. Rīga: Latvijas Vēstures Institūta apgāds. 14. Šenberga, R. (2008). Dzimtu vēstures pētījumi – aktuāls novadpētniecības virziens. Rīga: Rīgas Centrālā bibliotēka. 15. Vasks, A., Vaska, B., & Grāvere, R. (1997). Latvijas aizvēsture. Rīga: Zvaigzne ABC.
Periodika un citi informācijas avoti
1. Arheoloģija un etnogrāfija. https://www.historynet.com/ 2. Journal of European Archaeology.
Piezīmes
Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām. Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

**DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS**

Studiju kursa nosaukums	Latvija pasaules vēstures kontekstā II
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Vēsture
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg.hist., lektors Dmitrijs Oļehnovičs Dr.hist., asociētais profesors Henrihs Soms	
Priekšzināšanas	
Latvija pasaules vēstures kontekstā I	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa satura pamatā ir divi principi: sistēmiskums (savstarpējās saites dažādās dzīves jomās un līmeņos) un vēsturiskums (hronoloģiskais un izmaiņas).</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidojot izpratni par Latvijas vēstures (13.gs.–18.gs.) kultūrvēsturiskajām pamatīpatnībām, veicināt vēsturiskās apziņas veidošanos un attīstīt kritiskās domāšanas un pašvadības kompetenci.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Sekmēt izpratnes veidošanos par vēstures notikumiem un procesiem, par saimnieciskās, sociālās, politiskās, garīgās dzīves reālībām. 4. Pilnveidot prasmes darbā ar vēstures avotiem un vēsturisko literatūru, veidojot pētnieciskā darba iemaņas. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Latvijas teritorija un tās iedzīvotāji 13. gs. L2, S2, Pd4 2. Latvijas teritorijas kristianizācija. L2, S4, Pd8 3. Livonijas izveide, tās sastāvdaļas, pārvaldes sistēmas, savstarpējās attiecības, sociāli ekonomiskais stāvoklis. L2, S2, Pd8 4. Livonijā Reformācijas kontekstā. Livonijas kultūrvēsturiskais mantojums. L2 5. Livonijas sabrukuma objektīvie un subjektīvie priekšnosacījumi. L2, S2, Pd8 6. Latvijas politiskā karte pēc Livonijas sabrukuma. L2, S2, Pd8 7. Teritoriāli administratīvie veidojumi Latvijas teritorijā 16. gs beigās – 18. gs. L2, S2, Pd6 8. Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales iedzīvotāju kultūra un dzīvesveids. L2, S2, Pd6 	
Studiju rezultāti	

ZINĀŠANAS:

1. Zina un skaidro 13. – 18. gadsimta Latvijas vēstures pamatīpatnības.
2. Saskata, raksturo un salīdzina dažādu reģionu attīstības kopējās un atšķirīgās pazīmes.
3. Demonstrē izpratni par korelāciju starp sociālo, ekonomisko, politisko un garīgi intelektuālo jomu cilvēku dzīvē.
4. Atklāj un skaidro lielo notikumu un nozīmīgu procesu priekšnosacījumus un sekas.

PRASMES:

5. Demonstrē digitālo lietpratību, veicot darbu.
6. Orientējās datu bāzēs, atlasa zinātnisko literatūru atbilstoši noteiktai tēmai.
7. Demonstrē prasmi strādāt ar zinātnisko literatūru un vēstures avotiem, gūto informāciju apkopot, strukturēt, analizēt.
8. Demonstrē analītiskas prasmes, veicot uzdevumus un pētījumus: apkopo, strukturē, analizē gūto informāciju un sagatavo prezentāciju rakstiski un mutiski.

KOMPETENCE:

9. Izprot un skaidro vēstures procesu kā dažāda rakstura un dažādos līmeņos notiekošās izmaiņas.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

Gatavošanās seminārnodarībām, kolokvijiem un patstāvīgo darbu veikšana:

1. Indriķa hronikas analīze.
2. Darbs ar zinātnisko literatūru, kristietības izplatīšanās izpēte, ziņojuma sagatavošana.
3. Darbs ar zinātnisko literatūru, Livonijas Indriķa hroniku un Atskaņu hroniku, gatavojoties kolokvijam “Kristianizācijas gaita, metodes, rezultāti un sekas sociālo attiecību kontekstā”.
4. Darbs ar zinātnisko literatūru, pētījuma “Rīga kā tirdzniecības un amatniecības centrs” veikšana un ziņojuma sagatavošana.
5. Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma “Livonija un kaimiņvalstis. Kontaktu formas un īpatnības un to ietekme uz Livonijas politisko likteni” veikšana un ziņojuma sagatavošana.
6. Darbs ar vēstures kartēm: vēstures karšu informatīvā potenciāla apzināšana un ziņojuma “Latvijas vēsture 13. – 18. gs.” sagatavošana.
7. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Latvijas administratīvi teritoriālais dalījums un tā nozīme Latvijas pētnieku skatījumā”.
8. Darbs ar zinātnisko literatūru, iepazīšanās ar G. Manceļa literārajiem darbiem, P. Einhorna darbu “Historia Lettica”.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starppārbaudījumos) un nodoti docētājam izveidotajā portfolio. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarībās.

Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:
Kolokvijs “Kristianizācijas gaita, metodes, rezultāti un sekas sociālo attiecību kontekstā” – 30%.
Kolokvijs “Latvijas administratīvi teritoriālais dalījums un tā nozīme Latvijas pētnieku skatījumā” – 30%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (mutisks pārbaudes darbs) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU

Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Latvijas teritorija un tās iedzīvotāji 13.gs. L2, S2, Pd4

LEKCIJA: Ciltis un cilšu savienības, protovalstiskie veidojumi (Jersika, Tālava, Atzele, Koknese). Kontakti ar kaimiņiem. Vāciešu ierašanās mūsdienu Latvijas teritorijā, pirmās kontaktēšanās formas un savstarpējās attiecības ar vietējiem iedzīvotājiem.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Indriķa hronikas analīze.

SEMINĀRS: Livonijas Indriķa hronika – Latvijas vēstures pirmavots.

2. Latvijas teritorijas kristianizācija. L2, S4, Pd8

LEKCIJA: Kristietības izplatīšanas sākumi. Misionāru darbības rezultāti Latvijas teritorijā, savstarpējās attiecības ar vietējiem iedzīvotājiem un kristietības apgūšanas līmenis. Zobenbrāļu ordeņa izveide, darbība un ietekme uz vietējiem iedzīvotājiem. Rīgas dibināšana. Attiecību ar vietējiem iedzīvotājiem saasināšana laika gaitā (lībiešu pakļaušana, Saules kauja, Durbes kauja, Kursas pakļaušana). Livonijas ordeņa darbība.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, kristietības izplatīšanās izpēte, ziņojumu sagatavošana.

SEMINĀRS: Kristietības izplatīšanās pazīmes seno latviešu dzīves dažādās jomās. Sagatavoto ziņojumu prezentēšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, Livonijas Indriķa hroniku un Atskaņu hroniku gatavojoties kolokvijam “Kristianizācijas gaita, metodes, rezultāti un sekas sociālo attiecību kontekstā”.

SEMINĀRS: Kristianizācijas gaita, metodes, rezultāti un sekas.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Kristianizācijas gaita, metodes, rezultāti un sekas sociālo attiecību kontekstā”.

3. Livonijas izveide, tās sastāvdaļas, pārvaldes sistēmas, savstarpējās attiecības, sociāli ekonomiskais stāvoklis. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Livonijas izveide, tās sastāvdaļas (Livonijas ordenis, Rīga, arhibīskapijas), pārvaldes sistēmas un savstarpējās attiecības. Livonijas kā politiska veidojuma īpatnības Eiropas politisko veidojumu kontekstā. Īpašuma formas, saimniecības veidi. Sabiedrības struktūra un tās specifika. Rīgas pārvaldes sistēma. Iedzīvotāju sociāli etniskā struktūra – latviešu amati, Lielā un Mazā ģildes, cunftes, Melngalvju brālība. Rīga un Hanza.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, pētījuma “Rīga kā tirdzniecības un amatniecības centrs” veikšana un ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Rīga kā tirdzniecības un amatniecības centrs. Sagatavoto ziņojumu prezentēšana.

4. Livonija Reformācijas kontekstā. Livonijas kultūrvēsturiskais mantojums. L2

LEKCIJA: Reformācijas būtība. Katoļu baznīca Livonijā pirms reformācijas, tās priekšnoteikumi. M. Luterā mācības izplatītāji Rīgā. Reformācijas atbalstītāji un pretinieki, to darbības rezultāti. Luterānisma izplatīšanās veicinošie faktori. Reformācijas Livonijā nozīme. Kultūras izpausmes dažādās dzīves jomās: pilsētas arhitektūra, baznīcu, piļu celtniecība; drukas sākumi un pirmās grāmatas, izglītība; jaunu latviešu garīgās dzīves tradīciju sākumi. Kristietības un pagānisma korelācija. Jezuītu darbības sākumi Latvijā.

5. Livonijas sabrukuma objektīvie un subjektīvie priekšnosacījumi. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Livonijas iekšējais stāvoklis: dezintegrēšanās procesi (sociālā atsvešinātība, vienaldzība un apātija sabiedrībā, dzīves labumu kultivēšana). Ārēja rakstura priekšnosacījumi: attiecības ar kaimiņvalstīm un Livonijas vieta lielvalstu konflikta kontekstā (Dānijas, Zviedrijas, Polijas – Lietuvas un Krievijas cīņa par Livonijas mantojumu). Konflikta rezultāti un sekas Latvijas teritorijā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma “Livonija un kaimiņvalstis. Kontakta formas un īpatnības un to ietekme uz Livonijas politisko likteni” veikšana un ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Livonija un kaimiņvalstis. Kontakta formas un īpatnības un to ietekme uz Livonijas politisko likteni. Pētījuma ziņojumu prezentēšana.

6. Latvijas politiskā karte pēc Livonijas sabrukuma. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Livonijas kara sekas 16. gs. beigās (Kurzemes un Zemgales hercogistes un Pārdaugavas hercogistes izveide. Polijas – Lietuvas (Rzecz Pospolita) varā. Lielvalstu konfliktu sekas Latvijas teritorijā 17. gs. (Poļu – zviedru karš. Altmarkas pamiers. Polijas – Lietuvas un Zviedrijas varā). Krievijas varas nostiprināšanās Latvijas teritorijā 18. gs. (Ziemeļu karš, Nīšates miera līgums, tā parakstīšanas sekas Latvijas teritorijā).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar vēstures kartēm: vēstures karšu informatīvā potenciāla apzināšana un ziņojuma “Latvijas vēsture 13. – 18. gs.” sagatavošana.

SEMINĀRS: Latvijas vēsture 13. – 18. gs. Latvijas vēstures kartes, to informatīvā potenciāla apzināšana. Sagatavoto ziņojumu prezentēšana.

7. Teritoriāli administratīvie veidojumi Latvijas teritorijā 16. gs beigās – 18. gs., to raksturojums (politiskā, sociāli ekonomiskā un kultūras joma, reliģiskās konfesijas). L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Vidzemes administratīvā un saimnieciskā iekārta pēc Altmarkas pamiera. Kurzemes – Zemgales hercogiste, hercoga Jēkaba valdīšana; hercoga Ernsta Bīrona politika Kurzemē. Latgale krievu – poļu kara (1654 – 1667) laikā un pēc Ziemeļu kara.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Latvijas administratīvi teritoriālais dalījums un tā nozīme Latvijas pētnieku skatījumā”.

SEMINĀRS: Latvijas administratīvi teritoriālais dalījums un tā nozīme Latvijas pētnieku skatījumā.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Latvijas administratīvi teritoriālais dalījums un tā nozīme Latvijas pētnieku skatījumā”.

8. Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales iedzīvotāju dzīvesveids. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Iedzīvotāju etniskais sastāvs. Reliģiskās konfesijas. Evaņģēliski luteriskās, katoļu baznīcas dzīve. Jezuītu ordeņa darbība. Latviešu paražas. Raganu prāvas. Skolu darbība. Tērbatas universitāte. N. Mollīna grāmatspiestuve.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, iepazīšanās ar G. Manceļa literārajiem darbiem, P. Einhorna darbu “Historia Lettica”.

SEMINĀRS: Pirmās grāmatas latviešu valodā. G. Manceļa (1593–1654) literārā darbība. P. Einhorna darbs “Historia Lettica” par latviešiem.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantotami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Klišāns, V. (2018). Latvijas vēsture no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām Baltijas, Eiropas un pasaules kontekstā. Rīga: Zvaigzne ABC.
2. Latvieši un Latvija (2013). Valstiskums Latvijā un Latvijas valsts – izcīnītā un zaudētā. 2.sējums. Red. T. Jundzis, G. Zemītis. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.
3. Latvieši un Latvija (2013). Atjaunotā Latvijas valsts. 3.sējums. Red. T. Jundzis, G. Zemītis. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.
4. Latvieši un Latvija (2014). Latvijas kultūra, izglītība, zinātne. 4.sējums. Red. V. Hausmanis, M. Kūle. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.
5. Latvija un latvieši (2018). 1.-2.sējums Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.

Papildus informācijas avoti

1. Atskaņu hronika (1936./1998). Rīga: Zinātne.

2. Dunsdorfs, E. (1962). Latvijas vēsture. 1600. – 1710. Stokholma: Daugava.
3. Dunsdorfs, E., & Spekke, A. (1964). Latvijas vēsture. 1500. - 1600. Stokholma: Daugava.
4. Indriķa hronika (1993). Rīga: Zinātne.
5. Priedītis, A. (2000). Latvijas kultūras vēsture. No vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām. Daugavpils: A.K.A.
6. Rusovs, B. (2011). Livonijas kronika. Faksimilizdevums. Rīga: ARTO-1.
7. Švābe, A. (1939). Latvijas vēstures avotu hrestomātija (1300.–1500.g.). Rīga: A. Gulbis.
8. Šterns, I. (1997). Latvijas vēsture 1290. – 1500. Rīga: Daugava.
9. Šterns, I. (2002). Latvijas vēsture. 1180. – 1290.: Krustakari. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.
- Vartberges, H. (2005). Livonijas hronika. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Latvijas Vēstures institūta žurnāls.
2. Latvijas Arhīvi.
3. Vēsture: Latvijas Universitātes žurnāls

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Latvija pasaules vēstures kontekstā III
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Vēsture
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., vieddocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg.hist., lektors Dmitrijs Oļehnovičs Dr.hist., asociētais profesors Henrihs Soms	
Priekšzināšanas	
Latvija pasaules vēstures kontekstā I, II	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa saturs pamatā ir divi principi: sistēmiskums (savstarpējās saites dažādās dzīves jomās un līmeņos) un vēsturiskums (hronoloģiskais un izmaiņas).</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidojot izpratni par Latvijas vēstures (19. gs. – 20. gs. sāk.) kultūrvēsturiskajām pamatīpatnībām, veicināt vēsturiskās apziņas veidošanos un attīstīt kritiskās domāšanas un pašvadības kompetenci.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt izpratnes veidošanos par vēstures notikumiem un procesiem, par saimnieciskās, sociālās, politiskās, garīgās dzīves reālijām. 2. Pilnveidot prasmes darbā ar vēstures avotiem un vēsturisko literatūru, veidojot pētnieciskā darba iemaņas. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Latvijas teritorija Krievijas impērijas sastāvā. L2, S2, Pd6 2. Pirmā atmoda, tās būtība. L4, S4, Pd10 3. Sociāli ekonomiskās attīstības izpausmes 19. gs. otrajā pusē – 20.gs. sākumā. L2, S2, Pd6 4. Izglītība un kultūra Latvijā 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā. L2, S2, Pd6 5. Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Latvijas teritorijā pirms pirmā pasaules kara. L2, S2, Pd6 6. Pirmais pasaules karš Latvijas teritorijā. L2, S2, Pd6 7. Politiskās aktivitātes Latvijas teritorijā pēc 1917. g. februāra un oktobra revolūcijas Krievijā. L2, S2, Pd8 	
Studiju rezultāti	

ZINĀŠANAS:

1. Zina un argumentēti skaidro Latvijas vēstures pamatīpatnības 19. gs. – 20. gs. sākumā.
2. Nosaka un skaidro nacionālās apziņas veidošanas priekšnosacījumus un tās izpausmes.
3. Demonstrē izpratni par korelāciju starp sociālo, ekonomisko, politisko un garīgi intelektuālo jomu cilvēku dzīvē.
4. Atklāj un skaidro lielo notikumu un nozīmīgu procesu priekšnosacījumus un sekas.

PRASMES:

5. Demonstrē digitālo lietpratību, veicot darbu.
6. Orientējas datu bāzēs, atlasa zinātnisko literatūru atbilstoši noteiktai tēmai.
7. Demonstrē analītiskas prasmes, veicot uzdevumus un pētījumus: gūto informāciju apkopo, strukturē, analizē un sagatavo prezentāciju rakstiski un mutiski.
8. Spēj plānot, organizēt un novērtēt savu darbu.

KOMPETENCE:

9. Izprot un skaidro vēstures procesu kā dažāda rakstura un dažādos līmeņos notiekošās izmaiņas.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

Gatavošanās seminārnodarbībām, kolokvijiem un patstāvīgo darbu veikšana:

1. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma "Latvijas historiogrāfija par dzimtbūšanas atcelšanu Latvijas teritorijā" sagatavošana.
2. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par latviešu izglītības un kultūras attīstību sagatavošana.
3. Darbs ar jaunlatviešu darbu fragmentiem, tekstu analīze.
4. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam "1905. gada revolūcija vēsturnieku darbos".
5. Darbs ar zinātnisko literatūru, informācijas avotiem: ziņojuma sagatavošana par vienu no kultūras darbiniekiem un viņa ieguldījumu Latvijas kultūrā 19.gs.beigās – 20.gs.sākumā.
6. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par politisko situāciju pirms I pasaules kara.
7. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par Latviešu strēlniekiem pirmajā pasaules karā.
8. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam "Latviešu strēlnieki Latvijas vēsturnieku darbos".

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starppārbaudījumos) un nodoti docētājam izveidotajā portfolio. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarbībās.

Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI:
Kolokvijs "1905. gada revolūcija vēsturnieku darbos" – 30%.
Kolokvijs "Latviešu strēlnieki Latvijas vēsturnieku darbos" – 30%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (mutisks pārbaudes darbs) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par Latviešu strēlniekiem pirmajā pasaules karā.

SEMINĀRS: Latviešu strēlnieki pirmajā pasaules karā. Latviešu strēlnieku bataljoni Krievijas armijas sastāvā, to cīņu gaitas.

7. Politiskās aktivitātes Latvijas teritorijā pēc 1917. g. februāra un oktobra revolūcijas Krievijā. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Politisko spēku spektrs: politiskās partijas, to nostādnes un nostādņu maiņa. Latviešu strēlnieku nostāja revolūcijā. Sabiedrisko organizāciju sapulces. Padomju varas nodibināšana neokupētajā Latvijas teritorijā un tās krišanu veicinošie faktori. Militārās darbības 1918. gadā un to sekas. Pirmā pasaules kara beigas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Latviešu strēlnieki Latvijas vēsturnieku darbos”.

SEMINĀRS: Latviešu strēlnieki Latvijas vēsturnieku darbos.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Latviešu strēlnieki Latvijas vēsturnieku darbos”.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Bērziņš, V. (2000). 20.gadsimta Latvijas vēsture. Latvija no gadsimta sakuma līdz neatkarības pasludināšanai, 1900 – 1918. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.
2. Bleiere, D. (2005). Latvijas vēsture. 20.gadsimts. Rīga: Jumava.
3. Klišāns, V. (2018). Latvijas vēsture no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām Baltijas, Eiropas un pasaules kontekstā. Rīga: Zvaigzne ABC.
4. Latvieši un Latvija (2013). Valstiskums Latvijā un Latvijas valsts – izcīnītā un zaudētā. 2.sējums. Red. T. Jundzis, G. Zemītis. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.
5. Latvieši un Latvija (2013). Latvijas kultūra, izglītība, zinātne. 4.sējums. Red. V. Hausmanis, M. Kūle. Rīga: LZA Baltijas stratēģisko pētījumu centrs.
6. Latvija un latvieši (2018). 2.sējums. Rīga: 1. Latvijas Zinātņu akadēmija.

Papildus informācijas avoti

1. Apine, I. (2005). 1905-1907.gada revolūcija un latviešu sociāldemokrāti. Rīga: Zelta grauds.
2. Baltijas valstis likteņgriežos (1998). Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija.
3. Bērziņš, J. (2000). Latvija 19.gadsimtā. Vēstures apceres. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds.
4. Dokumenti par “Pēterburgas Avīzēm” (1937). Latvijas vēstures avoti. 1. sējums. Red. A. Tentelis. Rīga: LVI apgādiens.
5. Dokumenti stāsta: Latvijas buržuāzijas nākšana pie varas (1988). Sast. V. Bērziņš. Rīga: Zinātne.
6. Dokumenti par tautas atmodas laikmetu 1856.–1867. g. (1939). Latvijas vēstures avoti. V sējums. Red. A. Tentelis. Rīga: LVI apgādiens.
7. Portrets Latvijā 19. gadsimts (2014). Sast. D. Brūģis, I. Pujāte. Rīga: Valters un Rapa.
8. Rauch, G. V. (1990). Geschichte der baltischen Staaten. München: Süddeutsche Zeitung.
9. Šteimans, J. (1997). Latvijas vēstures pētnieki. Daugavpils.
10. Priedītis, A. (2000). Latvijas kultūras vēsture. No vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām. Daugavpils: A.K.A.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Apals, A. (1992). Jaunlatviešu kustības politiskā orientācija 19.gs.60.gados (Pēc “Pēterburgas Avīžu” materiāliem). LVIŽ, 1. 69. – 78.lpp.
2. Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls. Rīga: Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts. ISSN 1025-8906.
3. Latvijas Arhīvi.
4. Vēsture: Latvijas Universitātes žurnāls.

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Latvija pasaules vēstures kontekstā IV
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Vēsture
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	22
Semināru stundu skaits	10
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga	
Kursa docētājs(-i)	
Mg.hist., lektors Dmitrijs Oļehnovičs	
Dr.hist., asociētais profesors Henrihs Soms	
Priekšzināšanas	
Latvija pasaules vēstures kontekstā I, II, III	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kursa satura pamatā ir divi principi: sistēmiskums (savstarpējās saites dažādās dzīves jomās un līmeņos) un vēsturiskums (hronoloģiskais un izmaiņas).</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidojot izpratni par Latvijas vēstures (1918. g. – 21. gs. sākums) kultūrvēsturiskajām pamatīpatnībām, veicināt vēsturiskās apziņas veidošanos un attīstīt kritiskās domāšanas un pašvadības kompetenci.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt izpratnes veidošanos par vēstures notikumiem un procesiem Latvijā 20. gs. – 21. gs. sākumā, par saimnieciskās, sociālās, politiskās, garīgās dzīves reālijām. 2. Pilnveidot prasmes darbā ar vēstures avotiem un vēsturisko literatūru, veidojot pētnieciskā darba iemaņas. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valstiskuma veidošana Latvijas teritorijā 1918. – 1920. g. Latvijas Republikas politiskā sistēma un tās evolūcija. L2, S2, Pd8 2. Ekonomiskā situācija Latvijā un izmaiņas tajā pēc K. Ulmaņa apvērsuma. Latvijas ārpolitiskās tendences, to izpausmes (1918 – 1940). L2, S2, Pd6 3. Izglītības sistēma un kultūra Latvijā 1918. – 1940. g. S2, Pd4 4. Sovjetizācijas sākumi Latvijā (1940 – 1941) un tās izpausmes dažādās dzīves jomās. L2 5. Vācijas okupācijas režīms Latvijā un tā izpausmes. L2, S2, Pd6 6. Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Latvijā pēc kara. L2, S2, Pd6 7. Sociāli ekonomiskā, politiskā, kultūras dzīve Latvijā 20. gs. 50. – 70. gados. L2, S2, Pd6 8. Pārbūves laiks Latvijā: 80. gadi. L2, S2, Pd6 	

9. Atjaunotā Latvijas Republika (1991 – 2019). L2, S2, Pd6
Studiju rezultāti
<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zina un skaidro Latvijas vēstures pamatīpatnības 20. gs. – 21. gs. sākumā. 2. Nosaka un skaidro nacionālās apziņas izpausmes. 3. Demonstrē izpratni par korelāciju starp sociālo, ekonomisko, politisko un garīgi intelektuālo jomu cilvēku dzīvē 20. gs. – 21. gs. sākumā. 4. Spēj atklāt un skaidrot 20. gs. – 21. gs. lielo notikumu un nozīmīgu procesu priekšnosacījumus un sekas. <p>PRASMES:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Demonstrē digitālo lietpratību. 6. Orientējas datu bāzēs, ar izpratni atlasa zinātnisko literatūru atbilstoši noteiktai tēmai; izprot vēstures avotu atšķirību no zinātniskās literatūras. 7. Demonstrē analītiskas prasmes, analizējot vēstures avotus un zinātnisko literatūru, pildot sarežģītus uzdevumus un veicot pētījumus: gūto informāciju apkopo, strukturē, analizē un sagatavo prezentāciju rakstiski un mutiski. 8. Spēj plānot, organizēt un novērtēt savu darbu; demonstrē komunikatīvās prasmes. <p>KOMPETENCE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Demonstrē izpratni par vēstures procesu kā dažāda rakstura un dažādos līmeņos notiekošajam izmaiņām un skaidro to būtību.
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums
<p>Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.</p> <p>Gatavošanās semināriem, kolokvijiem un patstāvīgo darbu veikšanu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “1934. gada 15. maija apvērsums un K. Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā”. 2. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par Latvijas ārpolitiku 1934. – 1939. gadā sagatavošana. 3. Zinātniskajā literatūrā balstīta ziņojuma sagatavošana par sasniegumiem kādā no zinātnes vai kultūras jomām. 4. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par nacionālo pretošanās kustību karā laikā sagatavošana. 5. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par nacionālās pretestības kustību un tas izpausmi sagatavošana. 6. Zinātniskajā literatūrā un avotos balstītu ziņojumu sagatavošana semināram “Kultūras dzīve Padomju Latvijā”. 7. Zinātniskās literatūras un vēstures avotu apzināšana un analīze semināram “Jauno politisko spēku nostādnes”. 8. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “1934. gada 15. maija apvērsums un K. Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā”.
Prasības kredītpunktu iegūšanai
<p>Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starppārbaudījumos) un nodoti docētājam izveidotajā portfolio. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarībās.</p> <p>Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STARPPĀRBAUDĪJUMI: Kolokvijs “1934. gada 15. maija apvērsums un K. Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā” – 30%. Veikto darbu portfolio prezentēšana – 30%.

2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (mutisks pārbaudes darbs) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+		+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Valstiskuma veidošana Latvijas teritorijā 1918. – 1920. g. Latvijas Republikas politiskā sistēma un tās evolūcija. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Avoti un literatūra. Latvijas Tautas padomes izveidošana. Latvijas Republikas pasludināšana (1918. gada 18. novembris). Latvijas pirmā Pagaidu valdība ar K. Ulmani priekšgalā un tās darbība. Pagaidu valdību darbība 1918. – 1920. gadā un šīs darbības rezultāti valstiskuma veidošanas kontekstā. Latvijas Pagaidu padomju valdības izveide ar P. Stučku priekšgalā. Brīvības cīņas un to nozīme. Satversmes sapulce un tās darbības rezultāti. Vēlēšanu sistēma. Politiskās partijas (Latviešu Zemnieku savienība, LSDSP u.c.), Saeima, tās darbība. Valdība (Ministru kabinets), tās sastādīšana un darbība. Valsts prezidents un tā funkcijas. Valsts apvērsums 1934. g.15. maijā, tā priekšnoteikumi un politiskie rezultāti. PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam "1934. gada 15. maija apvērsums un K. Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā". SEMINĀRS: 1934. gada 15. maija apvērsums un K. Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs "1934. gada 15. maija apvērsums un K. Ulmaņa autoritārais režīms Latvijas vēsturnieku skatījumā".

2. Ekonomiskā situācija Latvijā un izmaiņas tajā pēc K. Ulmaņa apvērsuma. Latvijas ārpolitiskās tendences, to izpausmes (1918 – 1940). L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Latvijas Republikas ekonomiskais kurss. Tautsaimniecības atjaunošana. Agrārās reformas īstenošana, tās ekonomiskie un sociālpolitiskie rezultāti. Naudas reforma. Ekonomiskās politikas tendences pēc K.Ulmaņa apvērsuma. Latvijas attiecības ar ārvalstīm līdz 1934. g. (ASV, Lielbritānija, Vācija, PSRS).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par Latvijas ārpolitiku 1934. – 1939. gadā sagatavošana.

SEMINĀRS: Latvijas ārpolitika 1934. – 1939. gadā: Vācijas un Latvijas neuzbrukšanas līgums (1939. gada 7. jūnijs); Vācijas un PSRS neuzbrukšanas līgums (1939. gada 23. augusts), tā slepenie pielikumi. PSRS un Latvijas savstarpējās palīdzības līgums (1939. gada 5. oktobris) un tā sekas. Vācbaltu (baltvācu) repatriācija.

3. Izglītības sistēma un kultūra Latvijā 1918. – 1940. g. S2, Pd4

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā balstīta ziņojuma sagatavošana par sasniegumiem kādā no zinātnes vai kultūras jomām.

SEMINĀRS: Sasniegumi izglītības, izglītošanas, zinātnes jomā, tēlniecībā, arhitektūrā un celtniecībā, glezniecībā un literatūrā, mūzikā, teātra un kino mākslā.

4. Sovjetizācijas sākumi Latvijā (1940 – 1941) un tās izpausmes dažādās dzīves jomās. L2

LEKCIJA: 30. gadu beigās Latvijas un PSRS slēgtie līgumi un to sekas: padomju varas institūciju izveide un to darbība; rūpniecības uzņēmumu un banku nacionalizācija; zemes reforma; padomju ideoloģijas ieviešana izglītībā un kultūrā. LKP darbība, tās iekļaušana VK(b)P sastāvā. Represijas. Iedzīvotāju masu deportācija (1941. gada jūnijā), tās politiskās sekas.

5. Vācijas okupācijas režīms Latvijā un tā izpausmes. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Latviešu “pašpārvaldes” izveide vācu kontrolē. Latviešu militārie formējumi Vācijas (policijas bataljoni, latviešu SS “brīvprātīgo” leģions) un PSRS armijas sastāvā un to darbība. Okupācijas varas saimnieciskā politika. Nacistu terors pret civiliedzīvotājiem (Audriņi, Zlēkas). Holokausts Latvijā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par nacionālo pretošanās kustību karā laikā sagatavošana.

SEMINĀRS: Nacionālā pretošanās kustība Latvijā kara laikā. Nevardarbīgā pretošanās. Kara beigas Latvijas teritorijā.

6. Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Latvijā pēc kara. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Kara postījumu likvidācija, rūpniecības atjaunošana, padomju industrializācijas kursa realizācija. Agrārā reforma un tās izpausmes. Izmaiņas iedzīvotāju sociālajā un nacionālajā sastāvā. Staļiniskā politiskā sistēma Latvijā. Represiju aparāts. Iedzīvotāju deportācija (1949. gada 25. marts). Nacionālās pretestības kustība un tās izpausmes.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par nacionālās pretestības kustību un tās izpausmi sagatavošana.

SEMINĀRS: Nacionālās pretestības kustība un tās izpausmes Latvijas vēsturnieku darbos.

7. Sociāli ekonomiskā, politiskā, kultūras dzīve Latvijā 20. gs. 50.– 70. gados. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Izmaiņas sabiedrības dzīvē pēc Staļina nāves 1953. g. Tautsaimniecības reformu mēģinājumi Latvijā – “nacionālkomunistu” (E. Berklavs, O. Dzērve u.c.) darbība. Administratīvi birokrātiskās pārvaldes sistēmas nostiprināšana. Industrializācijas, kolektivizācijas izpausmes un sekas (urbanizācija, migrācijas procesi, iedzīvotāju etniskā sastāva izmaiņas, rusifikācija).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā un avotos balstītu ziņojumu par kultūras dzīvi Padomju Latvijā sagatavošana.

SEMINĀRS: Kultūras dzīve Padomju Latvijā, tās raksturīgās iezīmes.

8. Pārbūves laiks Latvijā: 80. gadi. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Pārbūves priekšnoteikumi. M.Gorbačova kurss uz RSRS pārbūvi, tā izpausmes un ietekme uz Latvijas inteliģenci. Sabiedriskās dzīves īpatnības (cilvēktiesību aizstāvēšanas organizācijas izveide, dažādu nacionālu kultūras biedrību rašanās, politisko partiju veidošanās un to darbība). Politiskā cīņa Latvijā 1989. – 1990. g.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru un vēstures avotiem, ziņojuma par Jauno politisko spēku nostādņu sagatavošana.

SEMINĀRS: Jauno politisko spēku nostādnes.

9. Atjaunotā Latvijas Republika (1991 – 2019). L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Izmaiņas politiskajā sistēmā un valsts pārvaldē. Radikāli pārveidojumi tautsaimniecībā. Pilsonības likums, tā realizācija. Sabiedrības integrācijas jautājums.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par Latvijas ārpolitiku sagatavošana.

SEMINĀRS: Latvijas ārpolitika. Attiecības ar kaimiņvalstīm, Eiropas Savienību un ASV. Latvija un NATO.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Bērziņš, V. (2003). 20.gadsimta Latvijas vēsture. II Neatkarīga valsts. 1918.-1940. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgads.
2. Bleiere, D. (2005). Latvijas vēsture. 20.gadsimts. Rīga: Jumava.
3. Klišāns, V. (2018). Latvijas vēsture no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām Baltijas, Eiropas un pasaules kontekstā. Rīga: Zvaigzne ABC.

<ol style="list-style-type: none"> Latvieši un Latvija (2013). Valstiskums Latvijā un Latvijas valsts – izcīnītā un zaudētā. 2.sējums. Red. T. Jundzis, G. Zemītis. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija. Latvieši un Latvija (2013). Atjaunotā Latvijas valsts. 3.sējums. Red. T. Jundzis, G. Zemītis. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija. Latvieši un Latvija (2013). Latvijas kultūra, izglītība, zinātne. 4.sējums. Red. V. Hausmanis, M. Kūle. Rīga: LZA Baltijas stratēģisko pētījumu centrs. Latvija un latvieši (2018). 2.sējums. Rīga: 1. Latvijas Zinātņu akadēmija.
Papildus informācijas avoti
<ol style="list-style-type: none"> Andersons, E. (1982-1984). Latvijas vēsture: Ārpolitika 1920 – 1940. I - II. Stokholma: Daugava. Apvērsums (2012). 1934. gada 15. maija notikumi avotos un pētījumos. Sast. V. Ščerbinskis, Ē. Jēkabsons. Rīga: LNA; Latvijas Arhīvistu biedrība. Balodis, J. (2015). Atmiņu burtnīcas, 1918.–1939. gads. Sagat. A. Caune. Rīga: LVI apgāds. Dokumenti par Latvijas valsts starptautisko atzīšanu, neatkarības atjaunošanu un diplomātiskajiem sakariem, 1918–1998 (1999). Sast. A. Sarkanis. Rīga: Nordik. Dokumenti stāsta: Latvijas buržuāzijas nākšana pie varas (1988). Sast. Bērziņš, V. Rīga: Zinātne. Dunsdorfs, E. (1978). Kārļa Ulmaņa dzīve. Stokholma. Ezergailis, A. (1999). Holokausts vācu okupētajā Latvijā. 1941. – 1944. Rīga Gore I, & Stranga A. (1992). Latvija: neatkarības mījkrēslis. Okupācija. 1939.g. augusts – 1940.g. jūnijs. Rīga Latviešu strēlnieki par un pret lieliniekiem, 1915–1920 (2006). Dokumenti un materiāli. Sast. V. Šalda. Daugavpils: Saule. Latvija padomju režīma varā (2001). 1945. – 1986. Rīga. Latvijas Komunistiskās partijas kongresu, konferenču un CK plēnumu rezolūcijas un lēmumi (1958). I. 1904. – 1940. Rīga. Latvijas okupācija un aneksija, 1939. – 1940.: Dokumenti un materiāli (1998). Rīga: Zinātne. Latvijas Centrālā Padome (1995). Latviešu nacionālās pretestības kustība 1943. - 1945.- Upsala. Neatkarības atgūšana: Atmodas laiks dokumentos (1996). Rīga: N.I.M.S. Nevardarbīgā pretošanās: Latvijas neatkarības atgūšana dokumentos (1945–1991) (2013-2017). 1.–4. sējums. Rīga: LZA Baltijas stratēģisko pētījumu centrs. Stranga, A. (2000). Latvijas – padomju Krievijas miera līgums 1920.gada 11.augustā. Latvijas – padomju Krievijas attiecības 1919. – 1925. gadā. Rīga Stranga A. (2002). Ebreji un diktatūras Baltijā (1926 – 1940). Rīga. Šalda, V. (2005). “Bēgļu laiki” Latvijā jeb kurzemnieki Vidzemē. 1915 – 1918. Daugavpils. Šilde, A. (1976). Latvijas vēsture. 1914.-1940. Stokholma: Daugava. Treijs, R. (1998). Latvijas valsts un tās vīri: Latvijas Republikas Valdības. Ministri savos darbos. 1918. – 1940. Rīga. Via dolorosa: staļinisma upuru liecības (1990). Sak. A. Līce. Rīga: Liesma.
Periodika un citi informācijas avoti
<ol style="list-style-type: none"> Latvijas Vēstures Institūta žurnāls. Latvijas Arhīvi. Vēsture: Latvijas Universitātes žurnāls
Piezīmes
<p>Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.</p> <p>Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Cilvēka un sabiedrības rīcības regulēšanas mehānismi: priekšstatu sistēmas pirmsindustriālajā pasaulē
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Starpmozāru
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>Kreditpunkti</i>	2
<i>ECTS kreditpunkti</i>	3
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	32 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	18
<i>Semināru stundu skaits</i>	14
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	48
<i>Kursa izstrādātājs (-i)</i>	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (Daugavpils Universitāte)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Dr.teol., profesore Anita Stašulāne Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Nav nepieciešamas	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: radīt priekšstatu par reliģijām kā cilvēku pasaules uzskatu pamatu, veicinot studējošā pašapziņu un spēju akceptēt uzskatu dažādību un veidot harmoniskas attiecības ar citu reliģiju pārstāvjiem.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Veicināt studējošo izpratni par pasaules uzskatu (un ideoloģiju) veidošanās priekšnosacījumiem un izpausmēm; priekšstatu par dažādu reliģiju (arī to mācību) īpatnībām laika un telpas kontekstā. 2. Veicināt studējošo pētnieciskā darba iemaņas, strādājot ar dažāda veida tekstiem, zinātnisko literatūru, atklājot sniegtās informācijas daudzveidību un demonstrējot analītiskās prasmes. 	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 18 st., semināri (S) – 14 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Reliģija un cilvēka pasaules aina. L4, S4, Pd12 2. Pasaules reliģiju pamatīpatnību izpausmes seno un viduslaiku lielākajās reliģijās. L12, S8, Pd28 3. Izmaiņas priekšstatos par pasauli. L2, S2, Pd8 	
<i>Studiju rezultāti</i>	
ZINĀŠANAS:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nosaka, kas ir pasaules uzskati un ideoloģija, un skaidro pasaules uzskatu veidošanās priekšnosacījumus. 2. Demonstrē izpratni par reliģijas būtību, nozīmi civilizāciju tapšanas un attīstības procesā, tās vietu cilvēka dzīvē; apraksta reliģijas attīstības pamatposmus. 3. Skaidro un salīdzina dažādu reliģiju īpatnības, raksturo un skaidro to dažādas izpausmes. 	

PRASMES:

4. Demonstrē analītiskas prasmes, salīdzinot dažādu reliģiju pamatīpatnības, to specifiskās iezīmes.
5. Pielieto teorētiskās zināšanas, patstāvīgi veicot vēstures avota ārējo un iekšējo kritiku.
6. Operē ar studiju kursa definētajām kategorijām un jēdzieniem.
7. Veicot darbu, demonstrē digitālo lietpratību, orientējas datu bāzēs.
8. Veic patstāvīgu pētījumu par kādu no reliģijām, atlasot, sistematizējot, analizējot un interpretējot no zinātniskās literatūras gūto informāciju.

KOMPETENCE:

9. Izprot cilvēku pasaules uzskatu daudzveidību, akceptē to un spēj veidot attiecības ar citu reliģiju pārstāvjiem.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Darbs ar zinātnisko literatūru (J. Veinbergs “Piramīdu un zikurātu ēnā”, K. Jaspers K. “The Origin and Goal of History”) un avotiem.
2. Pētījums pār kādu no politeisma reliģijām (reliģijas būtība, raksturīgo īpatnību noteikšana un pamatošana).
3. Apraksta izveide par Vecās Derības struktūru.
4. Apraksta izveide par Jaunās Derības struktūru.
5. Asīzes Franciska un Radonežas Sergija tekstu analīze.
6. Apraksta izveide par Korāna struktūru.
7. Mārtiņa Lutera idejas. Darbs ar tekstiem.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starppārbaudījumos) un nodoti docētājam izveidotajā portfolio. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarbībās un veicis pētījumus.

Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI:
Pētījums pār kādu no politeisma reliģijām – 10%.
Pētījums par kādas pasaules reliģijas izpausmēm mūsdienās – 20%.
Portfolio ar semestra laikā izstrādātajiem uzdevumiem – 35%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (tests “Pasaules reliģijas, to īpatnības”) – 15%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+		+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Reliģija un cilvēka pasaules aina. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Jēdzienu "pasaules uzskats/pasaules aina" un "ideoloģija" saturs. Pasaules uzskats/ pasaules ainas un ideoloģijas izpratne, to būtība.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru (J. Veinbergs "Piramīdu un zikurātu ēnā", K. Jaspers K. "The Origin and Goal of History") un avotiem.

SEMINĀRS: Pasaules aina, kas balstīta uz dažādiem domāšanas veidiem: mitoloģiskās un zinātniski loģiskās domāšanas īpatnības. "Ass" laika būtība un tā radītās izmaiņas cilvēku/sabiedrību dzīvē.

LEKCIJA: Dažādu tipu reliģiju būtība un pamatīpatnības. Reliģijas būtība, nozīme seno un viduslaiku civilizāciju tapšanas un attīstības procesā, vieta cilvēka dzīvē. Reliģijas attīstības pamatposmi. Pirmatnējās kopienas reliģijas formas. Kultī, rituāli.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pētījums pār kādu no politeisma reliģijām (reliģijas būtība, raksturīgo īpatnību noteikšana un pamatošana).

SEMINĀRS: Politeisma vai "nacionālo" reliģiju būtība, raksturīgās īpatnības. Pasaules reliģiju raksturīgās īpatnības.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījums pār kādu no politeisma reliģijām.

2. Pasaules reliģiju pamatīpatnību izpausmes seno un viduslaiku lielākajās reliģijās. L12, S8, Pd28

LEKCIJA: Senās Indijas pasaules reliģiju rašanās, īpatnības, mācības pamati (hinduisms, budisms). Reģiona īpatnības (kā tas ietekmēja reliģiskos priekšstatus). Hinduisma īpatnības, attīstības pakāpes (vēdisms, vēdanta). Budisms – reliģijas rašanās, īpatnības, mācības pamati, virzieni.

LEKCIJA: Senās Ķīnas pasaules reliģijas: konfuciānisms, daoisms. Reliģijas vai filozofiskās mācības? Ķīnas reģiona specifika un ietekme uz reliģiskajiem priekšstatiem. Ķīnas pasaules reliģiju īpatnības. Konfūcijs un viņa mācība. Daoisms – mācība, īpatnības.

LEKCIJA: Jahvisms – jūdaisms. Reliģijas rašanās vide, veidošanās posmi un to īpatnības. Mācības būtība. Patriarhi, pravieši un pravietošana. Mozus vieta un nozīme "Vecajā Derībā". Kanonizācijas process.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Apraksta izveide par Vecās Derības struktūru.

SEMINĀRS: Vecās Derības sastāvs – grāmatu specifika un radīšanas vides, žanru daudzveidība; Vecās Derības saturs – pamatproblēmas. Darbs ar tekstiem.

LEKCIJA: Kristietības kā pasaules reliģijas būtība un īpatnības. Kristietības noformēšana. Kristīgās baznīcas un kristietības savienība ar valsti (politiskajā un ideoloģiskajā jomā). Kanona pieņemšana. Mācības būtība, priekšstati par pasauli, cilvēku; sociālā orientācija; attieksme pret rituāliem.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Apraksta izveide par Jaunās Derības struktūru.

SEMINĀRS: Jaunā Derība: sastāvs (grāmatas, autori, žanrs), pamatidejas – priekšstati par Dievu, Jēzu Kristu, pasauli, cilvēks Jaunajā Derībā. Darbs ar tekstiem.

LEKCIJA: Katoļticība un pareizticība viduslaikos: kopīgais un atšķirīgais. Katoļticības un pareizticības nošķelšanās. Atšķirības priekšstatos par Dievu – Trīsvienību, Jēzu Kristu; pasauli, cilvēku, svētumu. Attieksme pret valsti. "Tautas kristietības" īpatnības.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Asīzes Franciska un Radonežas Sergija tekstu analīze.

SEMINĀRS: Katoļticības un pareizticības īpatnības svēto dzīvesstāstu aprakstu spoguļi (Asīzes Francisks un Radonežas Sergijs). Darbs ar tekstiem.

LEKCIJA: Islāms. Muhameds un islāma rašanās. Musulmaņu priekšstati par Dievu, pasauli, cilvēku un to izpausme kulta praksē. Islāma virzieni: sunnisms, šīisms, sūfisms.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Apraksta izveide par Korāna struktūru.

SEMINĀRS: Korāns: sastāvs (grāmatas, autori, žanrs), pamatidejas. Darbs ar tekstiem.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījums par kādas pasaules reliģijas izpausmēm mūsdienās.

3. Izmaiņas priekšstatos par pasauli. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Reformācija, tās būtība un sekas. Reformācijas priekšnosacījumi (politiskie, sociālie, reliģiskie faktori, Renesanses ietekme). Reformācijas virzieni (protestantisms un katoliskā reformācija). Reformācijas rezultāti un sekas. Jaunu reliģiju rašanās.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mārtiņa Lutera idejas. Darbs ar tekstiem.

SEMINĀRS: M. Lutera reliģiskie un sociālpolitiskie uzskati.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pētījuma veikšana un ziņojuma sagatavošana par kādas pasaules reliģijas izpausmēm mūsdienās.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Portfolio ar semestra laikā izstrādātajiem uzdevumiem.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

Avoti:

1. Bībele.
2. Documents in Western Civilization (2003). Prentice Hall PTR. Pieejams: <https://www.tamqua.k12.pa.us/cms/lib/PA01000119/Centricity/Domain/119/WesternCivilizationDocs.pdf>
3. Korāns.

Literatūra:

4. Armstronga, K. (2001). Dieva vēsture. Rīga: Avots.
5. Armstronga, K. (2004). Islāms. Īsa vēsture. Atēna.
6. Berend, N. (Ed.) (2007). Christianization and the Rise of Chrictian Mowarchy: Scandinavia, Central Europe, and Rus'. Cambridge, UK; New York: Cambridge University Press. Pieejams: <https://archive.org/details/christianization0000unse/page/n7/mode/2up>
7. Ching, J. (2005). Chinese Religions. Maryknoll: Orbis Books. Pieejams: https://www.goodreads.com/book/show/208313.Chinese_Religions
8. Flood, G. D. (1996). An Introduction to Hinduism. Cambridge: Cambridge University Press. Pieejams: https://archive.org/details/anintroductiontohinduismgavinfloodd.oupseeotherbooks_355_z

Papildus informācijas avoti

1. Broks, F. (2002). Katolicisms Latvijā 800 gados 1186 – 1986. Rīga.
2. Giles H.A. (1905). Religions of Ancient China. Archibald Constable & Co. Ltd. Pieejams: <https://archive.org/details/religionsofancie0000herb/page/n5/mode/2up>
3. Kings, H. (2003). Katoļu baznīca: Īsa vēsture. Rīga.
4. Kitelsons, Dž. (2002). M. Luters – reformātors: Mārtiņa Lutera biogrāfija. Rīga: Luterisma mantojuma fonds.
5. Kohlenberger, J. R., & Barker K. L. (2017). Expositor's Bible Commentary: Old Testament. Zondervan. Pieejams: <https://www.perlego.com/book/558032/the-expositors-bible-commentary-abridged-edition-old-testament-pdf>
6. Komjathy, L. (2014). Daoism: A guide for the perplexed. London, New York: Bloomsbury.
7. Laodzi (2010). Dao un De kanons. Rīga: Neptuns.
8. Metaxas, E. (2017). Martin Luther: The Man Who Rediscovered God and Changed the World Hardcover. 1st Edition. Viking. Mitoloģiskā enciklopēdija (1993). Rīga: Latvijas Enciklopēdija.
9. Sailhamer, J. H. (1998). Old Testament History. Zondervan. Pieejams <https://www.perlego.com/book/558427/old-testament-history-pdf>
10. Taivāns, L., & Taivāne, E. (2003). Reliģiju vēsture. Rīga.
11. Vēbers, M. (2004). Protestantiskā ētika un kapitālisma gars. Grām.: M. Vēbers. Reliģijas socioloģija. Rīga: LU Filozofijas un socioloģijas institūts.

Periodika un citi informācijas avoti

1. The American Historical Review.
2. The English Historical Review.

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Pasaules vēsture: jaunie laiki
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Vēsture
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	4
ECTS kredītpunkti	6
Kopējais kontaktstundu skaits	64 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	32
Semināru stundu skaits	32
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	96
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., vieddocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.hist., profesore Irēna Saleniece (konsultante) (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.hist., profesore Irēna Saleniece Dr.hist., asociētais profesors Henrihs Soms	
Priekšzināšanas	
Pasaules vēsture: senie laiki Pasaules vēsture: viduslaiki	
Studiju kursa anotācija	
Studiju kursa satura pamatā ir divi principi: sistēmiskums (savstarpējās saites dažādās dzīves jomās un līmeņos) un vēsturiskums (hronoloģiskais un izmaiņas).	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidojot izpratni par jauno laiku kultūrvēsturiskajām pamatīpatnībām, veicināt vēsturiskās apziņas veidošanos un attīstīt pašvadības kompetenci.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt izpratnes veidošanos par vēstures notikumiem un procesiem, par saimnieciskās, sociālās, politiskās, garīgās un intelektuālās dzīves reālībām. 2. Pilnveidot prasmes darbā ar vēstures avotiem un vēsturisko literatūru, veidojot pētnieciskā darba iemaņas. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: semināri (S) – 32 st., praktiskie darbi (P) – 32 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 96 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Jauno laiku jēdziens. Periodizācijas problēma. Rietumu civilizācijas īpatnības jaunajos laikos. L2, S2 2. Lielie ģeogrāfiskie atklājumi. L2, S2 3. 16. – 17. gs. zinātniskā revolūcija. Zinātniskā dabas skaidrojuma un zinātniskās pasaules ainas rašanās. S4, Pd16 4. Reformācija. Protestantisma ideju ietekme uz sabiedrības dzīvi. L2 5. Eiropas ekonomiskā attīstība no 15. gs. beigām līdz 18. gs. L2, S2 6. Eiropas sabiedrības īpatnības jaunajos laikos. L2, S2 7. Eiropas politiskās dzīves galvenās tendences. L2, S2, Pd16 	

8. Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Eiropas valstīs 16.–17. gs. S4
9. Starptautiskās attiecības 16. – 17. gs. L2
10. Eiropas ekonomika 18. gs vidus – 19.gs. L2
11. Koloniālisma tālāka izplatīšanās. ASV nodibināšanās. L2, S2, Pd16
12. Sociāli ekonomiskā un politiskā situācija Austrumeiropā (Krievzemē/Krievijā) 16. – 18. gs. Starptautisko attiecību jaunās tendences 18. gs. L2, S2
13. Lielā franču revolūcija un Napoleona laikmets. L2, S2, Pd16
14. Sociāli politiskā situācija Eiropā 19. gadsimta pirmajā pusē. L2, S2
15. Rietumeiropa 19. gs. 50. – 70. gados. L2, S2, Pd16
16. Intelektuālā dzīve 19. gs. L2, S2
17. Sociāli ekonomiskā un politiskā situācija Krievijā 19. gs. L2
18. Politiskās dzīves galvenās tendences Eiropā un Amerikā. L2, S2
19. Ikdienas dzīve Eiropā 19. gs. S2, Pd16

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Zina un skaidro jauno laiku pamatīpatnības.
2. Spēj saskatīt dažādu reģionu attīstības kopējās un atšķirīgās pazīmes, argumentēti skaidro tās.
3. Demonstrē izpratni par korelāciju starp sociālo, ekonomisko, politisko un garīgi intelektuālo jomu cilvēku dzīvē.
4. Atklāj un skaidro lielo notikumu un nozīmīgu procesu priekšnosacījumus un sekas.

PRASMES:

5. Veicot darbu, demonstrē digitālo lietpratību; orientējas datu bāzēs
6. Atšķir vēstures avotus no zinātniskās literatūras; atlasa zinātnisko literatūru un avotus atbilstoši noteiktai tēmai, veic to arējo un iekšējo kritiku, atklājot tīšo/netīšo, tiešo/netiešo informāciju.
7. Demonstrē analītiskas prasmes, veicot uzdevumus un pētījumus: gūto informāciju apkopo, strukturē, analizē un sagatavo prezentāciju rakstiski un mutiski.
8. Spēj plānot, organizēt un novērtēt savu darbu, veiksmīgi sadarboties ar grupas biedriem.

KOMPETENCE:

9. Ir izpratne un spēja skaidrot cilvēces attīstības tendences jaunajos laikos, nosakot līdzīgās, kopīgās un atšķirīgās pazīmes dažādos reģionos.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Mini projekta “Zinātniskā revolūcija” realizācija: darbs ar dažāda veida datu bāzēm un informācijas avotiem, ziņojuma par atklājumiem/sasniegumiem kādā no zinātnēs jomām izstrāde. Prezentācijas sagatavošana.
2. Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma par ekonomisko, sociālo un politisko situāciju jauno laiku sākumā kādā no Eiropas valstīm veikšana. Prezentācijas sagatavošana.
3. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par ASV nodibināšanos un politisku iekārtu sagatavošana. Literatūras apzināšana, atlase, analīze, apraksta izveide.
4. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par “Lielo” franču revolūciju sociālpolitiskajā aspektā sagatavošana. Darbs ar docetāja piedāvāto literatūru, gatavojot atbildes uz jautājumiem.
5. Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma par sociāli ekonomiskām, politiskām izmaiņām kādā no Rietumeiropas valstīm 19.gs. veikšana. Prezentācijas sagatavošana.
6. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Ikdienas dzīve Eiropā 19. gs.”: zinātniskās literatūras apzināšana, atlase, iekšējās un ārējās kritikas veikšana. Gūto atziņu apkopošana un analīze.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veiktā darba rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starppārbaudījumos), un nodoti docētājam izveidotajā portfolio. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 80% seminārnodarībās.

Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:

Pētījuma “Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija (kāda no Eiropas valstīm) 16.–17. gs.” veikšana, prezentēšana un apspriešana – 20%.

Pētījuma “Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Rietumeiropā (kāda no Eiropas valstīm) 19. gs.” veikšana, prezentēšana un apspriešana – 20%.

Kolokvijs “Ikdienas dzīve Eiropā 19. gs.” – 20%.

2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (mutisks pārbaudes darbs) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+		+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Jauno laiku jēdziens. Periodizācijas problēma. Rietumeiropas vēstures īpatnības jaunajos laikos. L2, S2
LEKCIJA: Jauno laiku jēdziens. Periodizācijas problēma.

SEMINĀRS: Rietumeiropas vēstures īpatnības jaunajos laikos (sociāli ekonomiskās, politiskās izmaiņas un to izpausmes visās dzīves jomās). Darbs ar avotiem.

2. Lielie ģeogrāfiskie atklājumi. L2, S2

LEKCIJA: Lielie ģeogrāfiskie atklājumi un to veicinošie faktori (objektīvie un subjektīvie). Tehniskie un sociālekonomiskie priekšnosacījumi. Lielo ģeogrāfisko atklājumu sekas Eiropas saimnieciskajā (tirdzniecība, finanses, ražošana), sociālajā un intelektuālajā dzīvē un politikā.

SEMINĀRS: Lielo ģeogrāfisko atklājumu sekas Eiropas saimnieciskajā dzīvē. Darbs ar vēstures avotiem un karti.

3. 16. – 17. gs. zinātniskā revolūcija. Zinātnisks dabas skaidrojums un zinātniskās pasaules ainas rašanās. S4, Pd16

SEMINĀRS: 16. – 17. gs. zinātniskā revolūcija. Zinātnisks dabas skaidrojums un zinātniskās pasaules ainas rašanās. Zinātnes kā sociālā institūta tapšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Mini projekta “Zinātniskā revolūcija” realizācija (grupās): darbs ar dažāda veida datu bāzēm un informācijas avotiem, ziņojuma par atklājumiem/sasniegumiem kādā no zinātnēs jomām izstrāde. Prezentācijas sagatavošana.

SEMINĀRS: Sasniegumi zinātnē 16.–17. gs. Veikto projektu prezentēšana un apspriešana.

4. Reformācija. Protestantisma ideju ietekme uz sabiedrības dzīvi. L2

LEKCIJA: Reformācija. Protestantisma ideju ietekme uz sabiedrības dzīvi. Jezuītu ordenis un tā darbība. Kontrreformācija. Reformācijas sekas.

5. Eiropas ekonomiskā attīstība no 15. gs. beigām līdz 18. gs. L2, S2

LEKCIJA: Saimnieciskās dzīves raksturīgās īpatnības (vecu un jauno saimniekošanas tradīciju sadzīvošana). Tehniskie sasniegumi, jaunu ražotņu attīstība, pāreja no amatniecības uz manufaktūrām, tās sekas. SEMINĀRS: Ekonomiskā izaugsme un pāreja uz tirgus attiecībām. Protekcionisms. Darbs ar avotiem.

6. Eiropas sabiedrības īpatnības jaunajos laikos. L2, S2

LEKCIJA: Izmaiņas Eiropas sabiedrības sociāli ekonomiskajā struktūrā 16. gs. – 17. gs. Pilsētu izaugsme. Buržuā un “jaunās muižniecības” ietekmes pieaugums valstu iekšpolitikā. Zemnieku, bruņinieku, pilsētnieku stāvoklis. Industriālās sabiedrības raksturīgās īpatnības.

SEMINĀRS: Izmaiņas garīgajā sfērā (izmaiņas priekšstatos par cilvēku, viņa vietu pasaulē un to ietekme uz eiropiešu uzskatiem un dzīves veidu). Darbs ar dažāda veida tekstiem.

7. Eiropas politiskās dzīves galvenās tendences. L2, S2, Pd16

LEKCIJA: Centralizēto valstu izveide un jaunas politiskās iekārtas – absolūtisma – izveidošanās. Absolūtisma raksturīgās īpatnības, sociālā bāze un izpausmes dažādās Eiropas valstīs. Sociālās revolūcijas dažādas izpausmes (relīģiskie kari, pilsoņu kari nacionālās atbrīvošanās kustības, buržuāziskās revolūcijas) un to īpatnības dažādās Eiropas valstīs.

SEMINĀRS: Absolūtisma nostiprināšanās Francijā 16.–17. gs., monarha absolūtās varas pamatojums. Darbs ar avotiem.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma par ekonomisko, sociālo un politisko situāciju jauno laiku sākumā kādā no Eiropas valstīm veikšana. Prezentācijas sagatavošana.

8. Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Eiropas valstīs 16.–17. gs. S2

SEMINĀRS: Sociāli ekonomiskā un politiskā situācija Eiropas valstīs 16.–17. gs. Veikto pētījumu prezentēšana, apspriešana, gūto atziņu salīdzināšana.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma “Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija (kādā no Eiropas valstīm) 16.–17. gs.” veikšana, prezentēšana un apspriešana.

9. Starptautiskās attiecības 16. – 17. gs. L2

LEKCIJA: Eiropas valstu intereses un pretrunas. Trīsdesmitgadu kara sekas un nozīme Eiropas vēsturē. Francijas vadošā loma starptautiskajās attiecībās. Luija XIV kari. Līdzsvara sistēmas izveidošanās. “Spāņu mantojums”. Francijas hegemonijas beigas.

10. Eiropas ekonomika 18. gs vidus – 19.gs. L2

LEKCIJA: Tehniskie izgudrojumi. Rūpnieciskais apvērsums un tā sekas. Tirgus ekonomikas tālākā attīstība: fondu, finanšu un preču tirgi, banku lomas pieaugums. Urbanizācija. Sasniegumi transportā un sakaros. Industrializācija un modernizācija.

11. Koloniālisma tālāka izplatīšanās un tā neviennozīmīgās sekas. L2, S2, Pd16

LEKCIJA: Eiropas valstu kolonijas Ziemeļamerikā 18. gs.: sociālpolitiskā struktūra; ekonomiskā attīstība; opozicionāro noskaņojumu pieaugums. Anglijas koloniju Amerikā cīņa par neatkarību. ASV nodibināšanās.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par ASV nodibināšanos un politisku iekārtu sagatavošana. Literatūras apzināšana, atlase, analīze, apraksta izveide.

SEMINĀRS: ASV nodibināšanās un politiskā iekārta. Darbs ar vēstures avotiem. Zinātniskajā literatūrā gūto atziņu apspriešana un sistematizēšana.

12. Sociāli ekonomiskā un politiskā situācija Austrumeiropā (Krievzemē/Krievijā) 16.–18. gs. Starptautisko attiecību jaunās tendences 18. gs. L2, S2

LEKCIJA: Impērijas izveidošanās. Pētera I reformas: valsts, administratīvās, sociālās, militārās. Dzīvesveida izmaiņas. Izglītības attīstība. Apgaismības idejas. Galma apvērsumi. Katrīnas II “apgaismotais absolūtisms”. Ziemeļu karš. Krievijas izvirzīšanās Eiropas lielvalstu skaitā.

SEMINĀRS: Eiropas ietekmīgāko valstu (Francijas, Anglijas, Krievijas, Austrijas, Prūsijas) intereses kontinentā un kolonijās. Spēku bilances nostiprināšanās, koalīciju veidošanās. Darbs ar avotiem.

13. “Lielā” franču revolūcija un Napoleona laikmets. L2, S2, Pd16

LEKCIJA: Revolūcijas sociālie, ideoloģiskie, politiskie priekšnoteikumi. Revolūcijas izraisītās pārmaiņas un to ietekme uz sabiedrības dzīvi. Franču revolūcijas vēsturiskā nozīme. Impērija. Napoleons I. Napoleona kari un to ietekme uz Eiropas politisko dzīvi. Napoleona karu vēsturiskā nozīme.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par “Lielo” franču revolūciju sociālpolitiskajā aspektā sagatavošana. Darbs ar docētāja piedāvāto literatūru, gatavojot atbildes uz jautājumiem.

SEMINĀRS: “Lielā” franču revolūcija: sociālpolitiskais aspekts. Darbs ar avotiem.

14. Sociāli politiskā situācija Eiropā 19. gadsimta pirmajā pusē. L2, S2

LEKCIJA: Vīnes starptautisko attiecību sistēma 19. gs. 1. pusē.

SEMINĀRS: 19. gs. revolūcijas un to priekšnosacījumi, uzdevumi, īpatnības, rezultāti. Darbs ar avotiem.

15. Rietumeiropa 19. gs. 50.– 70. gados. L2, S2, Pd16

LEKCIJA: Tirgus ekonomikas attīstība. Urbanizācija. Tehnikas attīstība. Koloniālisma tālāka izplatīšanās. Pasaules valstu demogrāfiskā, sociālā un politiskā attīstība. Industriālās sabiedrības attīstība. Rūpniecības apvērsuma izraisītās sekas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskajā literatūrā balstīta pētījuma par sociāli ekonomiskām, politiskām izmaiņām kādā no Rietumeiropas valstīm 19.gs. veikšana. Prezentācijas sagatavošana.

SEMINĀRS: Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Rietumeiropā 19.gs. Veikto pētījumu prezentēšana un apspriešana.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma “Sociāli ekonomiskā, politiskā situācija Rietumeiropā (kāda no Eiropas valstīm) 19. gs.” veikšana, prezentēšana un apspriešana.

16. Intelektuālā dzīve 19. gs. L2, S2

LEKCIJA: Intelektuālā dzīve 19. gs. Romantisms. Pozitīvisms. Baznīca un reliģija. Sabiedriskās domas fenomena attīstība.

SEMINĀRS: 19. gs. intelektuālās dzīves izpausmju dažādība. Darbs ar vēstures avotiem un zinātnisko literatūru.

17. Sociāli ekonomiskā un politiskā situācija Krievijā 19. gs. L2

LEKCIJA: Dekabristu sacelšanās. Dzimtbūšanas atcelšana. Zemstu, tiesu reforma. Pārkārtojumi militārajā jomā un izglītībā, pilsētu pārvaldē.

18. Politiskās dzīves galvenās tendences Eiropā un Amerikā. L2, S2

LEKCIJA: Izmaiņas Eiropas kartē, to priekšnosacījumi un sekas. Starptautiskās attiecības XIX gs. 2. pusē (Austrumu jautājums. Krimas karš. Franku prūšu karš).

SEMINĀRS: Pilsoņu karš ASV. Kara cēloņi. Kara gaita. Dienvidu sakāve. Kara rezultāti.

19. Ikdienas dzīve Eiropā 19. gs. S2, Pd16

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Ikdienas dzīve Eiropā 19. gs.”: zinātniskās literatūras apzināšana, atlase, iekšējās un ārējās kritikas veikšana. Gūto atziņu apkopošana un analīze.

SEMINĀRS: Ikdienas dzīve Eiropā 19. gs. Sagatavoto ziņojumu prezentēšana.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Ikdienas dzīve Eiropā 19. gs.”.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Documents in Western Civilization (2003). Prentice Hall PTR. Pieejams: <https://www.tamqua.k12.pa.us/cms/lib/PA01000119/Centricity/Domain/119/WesternCivilizationDocs.pdf>
2. Perry, M., Peden, J. R., & Von Lane, T. H. (2003). Sources of the Western Tradition. Boston: Houghton Mifflin. Pieejams: <https://archive.org/details/sourcesofwestern02perr>
3. Davies, N. (2014). Europe: A History. London: Bodley Head.
4. Jaspers, K. (2021). The Origin and Goal of History. Routledge.
5. Mason, D.S. (2018). A Concise History of Modern Europe: Liberty, Equality, Solidarity. Second Edition. Lanham, Md.: Rowman & Littlefield. Pieejams: <https://archive.org/details/concisehistoryof0000maso>

6.	Perry, M., Chase, M., Jacob, J. R., Jacob, M. C., & Von Lane, T. H. (2016). Western Civilization: Ideas, Politics & Society. Boston, MA: Cengage Learning. Pieejams: https://archive.org/details/westerncivilizat0000perr_c1c6
Papildus informācijas avoti	
1.	Beard, C. (2005). The Rise of American Civilization Part One. Kessinger Pub Co.
2.	Birziņa, L. (1989). Lielā franču buržuāziskā revolūcija (1789–1794). Rīga: Avots.
3.	Carlyle, T. (2002). The French Revolution: A History (Modern Library Classics). Modern Library.
4.	Chartier, R. (Ed.) (1993). Passions of the Renaissance. In: Aries, Ph., Duby, G., ed. A History of Private Life. Cambridge, Vol. III. Massachusetts and London, England: The Belknap Press of Harvard University Press.
5.	Colonial America and the Early Republic (2016). Edited by Philip N. Mulder. Routledge.
6.	Congress of Vienna. Pieejams: http://www.pvhs.chico.k12ca.us/bsilva/projekts/fogelcon.htm
7.	Elias, N. (2006). The Court Society. University College Dublin Press. Pieejams: https://www.academia.edu/10366074/Norbert_Elias_and_The_Court_Society
8.	Guardini, R. (1998). End Of The Modern World. ISI Books.
9.	Guizot, F. (2018). History of the English Revolution: From the Accession of Charles I United States: Palala Press.
10.	Harding, S. B., & Hart, A. B. (1918). New medieval and modern history. New York: American book company.
11.	Heidegers, M. (2001). Pasaules ainas laiks. Grām.: Heidegers, M. Malkasceļi. Rīga.
12.	Krupņikovs, P., & Miheloviča, N. (1988). Lielā franču buržuāziskā revolūcija. Dokumenti un materiāli. Rīga: LVU.
13.	Miheloviča, N. (1990). XVII gs. Anglijas buržuāziskā revolūcija. Daugavpils: DPI.
14.	Morison, S. E., Commager, H. S., & Leuchtenburg, W. E. (1977). A Concise History of the American Republic, New York: Oxford University Press. Pieejams: https://archive.org/details/concisehistoryof00samu
15.	Perrot, M. (1987). From the Fires of Revolution to the Great War. In: Aries, Ph., Duby, G., ed. A History of Private Life. Cambridge, Mass. : Belknap Press of Harvard University Press. Pieejams: https://archive.org/details/historyofprivate04aris
16.	Puisāns, T. (1997). Vēstures mozaīka. Rēzekne: LKC.
17.	Vara un valsts pārējā no viduslaikiem uz jaunajiem laikiem: problēmas atspoguļojums 14. – 17. gs. sacerējums: Vēstures avotu krājums (2002). Sast. V. Kļava. Rīga: LU.
Periodika un citi informācijas avoti	
1.	http://vivovoco.rsl.ru/VV/JOURNAL/NEWHIST.HTM
2.	The American Historical Rewiev
Piezīmes	
Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.	
Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.	

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Pasaules vēsture: jaunākie laiki
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Vēsture
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>Kredītpunkti</i>	6
<i>ECTS kredītpunkti</i>	9
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	96 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	64
<i>Semināru stundu skaits</i>	32
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	144
<i>Kursa izstrādātājs (-i)</i>	
Mg.hist., lektors Andris Kupšāns (Daugavpils Universitāte) Dr hist., asociētais profesors Henrihs Soms (konsultants) (Daugavpils Universitāte)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Dr.hist., asociētais profesors Henrihs Soms Mg.hist., lektors Dmitrijs Oļehnovičs PhD, docente Maija Grizāne	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Pasaules vēsture: senie laiki Pasaules vēsture: viduslaiki Pasaules vēsture: jaunie laiki	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: balstoties uz avotu un zinātniskās literatūras analīzi, veicināt studējošo izpratni par dažādu reģionu (zemju, valstu) attīstības īpatnībām jaunākajos laikos (19. gs. pēdējā trešdaļa – 21. gs. sāk.), tādējādi veicinot studējošo vēsturiskās apziņas veidošanos.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sekmēt studējošo zināšanu padziļināšanu, raksturojot jauno laiku vēstures galveno posmu sakarības, atklājot tās ar svarīgāko faktu, parādību un personību 20. gs. vēsturē salīdzinošu analīzi. 2. Veicināt studējošo priekšfatu par pasaules un Eiropas ekonomikas, politikas un sociālās dzīves izpausmju formu daudzveidību. 3. Sekmēt spēju, analizējot dažādu pasaules valstu politiskās sistēmas, noteikt to kopējās un atšķirīgās pazīmes. 4. Sekmēt studējošo jēgpilnu dalību vēstures apgūvē, attīstot prasmi patstāvīgi meklēt, analizēt un izmantot informāciju, iesaistoties apspriedēs, diskusijās seminārnodarbību laikā. 5. Sekmēt studējošo avotpratības kompetenču veidošanos. 	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 64 st., semināri (S) – 32 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 144 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads jaunāko laiku vēsture. L2, S2 2. Pasaule XIX gs. beigās – XX gs. sākumā. L12, S4, Pd16 3. Pasaule starpkaru periodā (1918 – 1939). L20, S4, Pd32 	

4. Otrā Pasaules kara priekšnosacījumi un īpatnības. L8, S8, Pd32
5. Pasaule XX gs. 40 – tajos gados – XX gs. otrajā pusē. L14, S10, Pd48
6. “Postpēckara pasaule”: pasaule XX-XXI gadsimtu mijā. L8, S4, Pd16

Studiju rezultāti

ZINĀŠANAS:

1. Demonstrē izpratni par jaunāko laiku vēstures īpatnībām.
2. Nosaka dažādu reģionu (valstu) attīstības specifiku, ņemot vērā to noteicošos faktorus.
3. Saprot un skaidro saikni starp sociālekonomiskiem, politiskiem un idejiskiem attīstības aspektiem.

PRASMES:

4. Analizē vēstures avotus, smeloties gan tiešo/tīšo, gan netiešo/netīšo informāciju.
5. Spēj sistēmiski analizēt zinātnisko literatūru, ņemot vērā autoru pieeju, apskatāmo jautājumu loku, izmantoto avotu bāzi un izvērtējot autoru pamatatziņu ticamības pakāpi.
6. Spēj sakarīgi prezentēt sava paveiktā darba rezultātus gan mutiski, veidojot naratīvu, gan publiski uzstājoties auditorijas priekšā.
7. Aktīvi izmanto jaunās tehnoloģijas, pildot uzdevumus un veicot pētījumus. Orientējās datu bāzēs.
8. Komunicē ar grupas biedriem strādājot grupā, izstrādājot pētījumus un piedaloties apspriedēs un diskusijās.

KOMPETENCE:

9. Spēj atklāt jaunāko laiku vēstures procesu ietekmi uz mūsdienu sociālekonomisko, politisko un kultūras dzīvi un saskatīt tās attīstības tendences.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

Gatavošanās semināriem/kolokvijiem un patstāvīgo darbu veikšana:

1. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par pirmo pasaules karu vēsturnieku pētījumos: 2-3 atlasīto vēsturnieku darbu izpēte un salīdzinošās analīzes veikšana.
2. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par 20. – 30. gadu politiskajiem režīmiem pētnieku skatījumā: informācijas atlase un analīze.
3. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Politisko sistēmu transformācija Eiropas zemēs (20. gs. 20. – 30. gados) kā historiogrāfiska problēma”: darbs ar zinātnisko literatūru, veicot historiografisko pētījumu un ievērojot tā prasības. Gatavošanās diskusijai.
4. Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par otro pasaules karu vēsturnieku pētījumos: 2-3 atlasīto vēsturnieku darbu izpēte, to ārējās un iekšējās kritikas veikšana, autoru pieeju salīdzināšana, gūtās informācijas analīze un salīdzinājums autoru darbos.
5. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Pasaule I un II pasaules kara priekšvakarā: kopīgais un atšķirīgais”: docetāja piedāvātās zinātniskās literatūras un vēstures avotu arejā un iekšējā kritika, gūto atziņu analīze un salīdzināšana.
6. Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par otro pasaules karu Latvijas historiogrāfijā: zinātniskās literatūras atlase, ārējās un iekšējās kritikas veikšana.
7. Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par pēckara situāciju Eiropas valstīs: Lielbritānijā, Itālijā, Vācijā, Francijā: strādājot grupās, balstoties zinātniskajā literatūrā un izmantojot daudzveidīgos informācijas avotus, pētījuma izstrāde par vienu no valstīm.
8. Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par pēckara situāciju Padomju Savienībā un pārējās Austrumeiropas valstīs: strādājot grupās, balstoties zinātniskajā literatūrā ziņojuma izstrāde par vienu no valstīm.
9. Darbs ar ES ekonomisko un politisko darbību regulējošiem dokumentiem: dokumentu apzināšana un analīze, prezentācijas sagatavošana.

10. Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par starptautisko attiecību sistēmu 19. gs. beigās – 20. gs. 80. gados vēsturnieku pētījumos: zinātniskās literatūras apzināšana, atlasīto darbu iekšējās un ārējās kritikas veikšana, gūtās informācijas strukturēšana un analīze.
11. Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par Austrumeiropas vēstures pamatposmiem: sovjetizācija, reformu mēģinājumi, sabrukums vēsturnieku skatījumā: strādājot grupās, ziņojuma izstrāde par vienu no posmiem.
12. Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par globalizāciju, to veicinošiem faktoriem un izpausmēm dažādās dzīves jomās: daudzveidīgajos informācijas avotos balstītā pētījuma veikšana.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starp pārbaudījumos) un nodoti docētājam izveidotajā portfolio. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 80% seminārnodarībās.

Starp pārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 70%:
 Kolokvijs “Politisko sistēmu transformācija Eiropas zemēs (20. gs. 20. – 30. gados) kā historiogrāfiska problēma” – 20%.
 Kolokvijs “Pasaule I un II pasaules kara priekšvakarā: kopīgais un atšķirīgais” – 20%.
 Izstrādāto darbu portfolio – 30%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (mutisks pārbaudes darbs – 30%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starp pārbaudījums	+		+	+	+	+	+	+	+
2.starp pārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3.starp pārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Ievads jaunāko laiku vēsture. L2, S2

LEKCIJA: Jaunāko laiku vēstures periodizācija. Periodizācijas kritēriji.

SEMINĀRS: Jaunāko laiku vēstures pamatīpatnības un tās veicinošie faktori.

2. Pasaule XIX gs. beigās – XX gs. sākumā. L12, S4, Pd16

LEKCIJA: Sociālekonomiskās attīstības īpatnības. “Lielvalstu” būtība, to tapšana, savstarpējās attiecības. Metropoles un kolonijas. “Industriālā civilizācija”.

LEKCIJA: “Lielvalstu” politiskās attīstības īpatnības. Tiesību stāvoklis. Parlamentārisma attīstība. Pret parlamentārismu vērsta darbība.

LEKCIJA: Idejiskie procesi Eiropā un Amerikā. Liberālā un konservatīvā ideoloģija. Sociālreformisms.

LEKCIJA: Sociālisma attīstība. Strādnieku partijas Francijā. Krievijas sociāldemokrātiskā partija.

LEKCIJA: Pirmā pasaules kara priekšnoteikumi, īpatnības, rezultāti un sekas.

LEKCIJA: Starptautisko attiecību sistēma XIX gs. beigās un XX gs. sākumā. Pasaules sadalīšanas pabeigšana. Trejsavienība un Antante. Partiju attieksme pret karu. Patriotisma problēma, “slāvu vienotības” ideja.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par pirmo pasaules karu vēsturnieku pētījumos: 2-3 atlasīto vēsturnieku darbu izpēte un salīdzinošās analīzes veikšana.

SEMINĀRS: Pirmais pasaules karš vēsturnieku pētījumos (2-3 atlasīto darbu salīdzinoša analīze).

SEMINĀRS: Pirmais pasaules karš Latvijas historiogrāfijā.

3. Pasaule starpkaru periodā (1918 – 1939). L20, S4, Pd32

LEKCIJA: Starptautiskās attiecības un to īpatnības: regulējošie mehānismi, institūcijas, formas (izpausmes).

LEKCIJA: Parīzes miera konference. Versaļas – Vašingtonas sistēmas izveidošanās. Tautu Savienība.

LEKCIJA: Pirmā pasaules kara ietekme uz iekšpolitiskajiem procesiem valstīs uzvarētājās un valstīs – zaudētājās.

LEKCIJA: Padomju Krievijas politiskā sistēma. “Pasaules sociālistiskā revolūcija”. Kominterne. PSRS nodibināšanās.

LEKCIJA: Sociālekonomiskās attīstības posmi un īpatnības Eiropas valstīs un ASV.

LEKCIJA: Ekonomiskās problēmas un to sociālās un politiskās sekas. “Jaunais kurss” ASV. Ekonomiskās politikas maiņa PSRS.

LEKCIJA: Politiskās sistēmas transformācijas dažādās Eiropas valstīs.

LEKCIJA: Fašisms Itālijā, tā būtība.

LEKCIJA: Nacisms Vācijā: cēloņi, diktatūras galvenie posmi, nacionālsociālisma galvenās iezīmes.

LEKCIJA: Staļiniskais terors PSRS.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par 20. – 30. gadu politiskajiem režīmiem pētnieku skatījumā: informācijas atlase un analīze.

SEMINĀRS: 20. – 30. gadu politiskie režīmi pētnieku skatījumā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Politisko sistēmu transformācija Eiropas zemēs (20. gs. 20. – 30. gados) kā historiogrāfiska problēma”: darbs ar zinātnisko literatūru, veicot historiogrāfisko pētījumu un ievērojot tā prasības. Gatavošanās diskusijai.

SEMINĀRS: Politisko sistēmu transformācija Eiropas zemēs (20. – 30. gados) kā historiogrāfiska problēma. Historiogrāfisko pētījumu prezentēšana.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Politisko sistēmu transformācija Eiropas zemēs (20. gs. 20. – 30. gados) kā historiogrāfiska problēma”.

4. Otrā Pasaules kara priekšnosacījumi un īpatnības. L8, S8, Pd32

LEKCIJA: Otrā pasaules kara priekšnosacījumi. Pretrunu pieaugums Versaļas – Vašingtonas starptautisko attiecību sistēmā.

LEKCIJA: Molotova – Ribentropa pakts. Kara izraisīšana un raksturs.

LEKCIJA: Kara gaita un ievērojamākās kaujas.

LEKCIJA: Nacistiskās Vācijas okupācijas politika un pretošanās kustība.

SEMINĀRS: Starptautisko attiecību jautājumi otrajā pasaules karā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par otro pasaules karu vēsturnieku pētījumos: 2-3 atlasīto vēsturnieku darbu izpēte, to ārējās un iekšējās kritikas veikšana, autoru pieeju salīdzināšana, gūtās informācijas analīze un salīdzinājums autoru darbos.

SEMINĀRS: Otrais pasaules karš vēsturnieku pētījumos (2 – 3 atlasīto darbu salīdzinoša analīze).

SEMINĀRS: Otrais pasaules karš Latvijas historiogrāfijā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Pasaule I un II pasaules kara priekšvakarā: kopīgais un atšķirīgais”: docetāja piedāvātās zinātniskās literatūras un vēstures avotu arejā un iekšējā kritika, gūto atziņu analīze un salīdzināšana.

SEMINĀRS: Pasaule I un II pasaules kara priekšvakarā: kopīgais un atšķirīgais.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Pasaule I un II pasaules kara priekšvakarā: kopīgais un atšķirīgais”.

5. Pasaule XX gs. 40. – tajos gados – XX gs. otrajā pusē. L14, S10, Pd48

LEKCIJA: Eiropas “atdzimšana” pēc Otrā pasaules kara. Sociālekonomiskās un politiskās attīstības īpatnības: pēckara pasaules kārtības sākumi. ASV un Eiropas valstis.

LEKCIJA: Aukstais karš, tā būtība un izpausmes. ANO izveide, struktūra un funkcijas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par pēckara situāciju Eiropas valstīs: Lielbritānijā, Itālijā, Vācijā, Francijā: strādājot grupās, balstoties zinātniskajā literatūrā un izmantojot daudzveidīgos informācijas avotus, pētījuma izstrāde par vienu no valstīm.

SEMINĀRS: Pēckara situācija Eiropas valstīs: Lielbritānijā, Itālijā, Vācijā, Francijā.

SEMINĀRS: Pēckara situācija Eiropas valstīs: Lielbritānijā, Itālijā, Vācijā, Francijā.

LEKCIJA: Koloniālās sistēmas sabrukums un tā sekas. Neokoloniālisms, tā izpausmes un būtība.

LEKCIJA: Austrumeiropas valstu sociāli ekonomiskās un politiskās attīstības īpatnības.

LEKCIJA: Socializma “nometne”, tās būtība, struktūra, izveides un bojāejas priekšnosacījumi un sekas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par pēckara situāciju Padomju Savienībā un pārējās Austrumeiropas valstīs: strādājot grupās, balstoties zinātniskajā literatūrā ziņojuma izstrāde par vienu no valstīm.

SEMINĀRS: Pēckara situācija Padomju Savienībā un pārējās Austrumeiropas valstīs.

LEKCIJA: Eiropas Savienības veidošanas priekšnosacījumi, posmi un attīstības tendences.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar ES ekonomisko un politisko darbību regulējošiem dokumentiem: dokumentu apzināšana un analīze, prezentācijas sagatavošana.

SEMINĀRS: Darbs ar ES darbību regulējošiem dokumentiem.

LEKCIJA: Starpvalstu (starpautisko) attiecību attīstības tendences un formas: ASV un Austrumeiropa.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par starptautisko attiecību sistēmu 19. gs. beigās – 20. gs. 80. gados vēsturnieku pētījumos: zinātniskās literatūras apzināšana, atlasīto darbu iekšējās un ārējās kritikas veikšana, gūtās informācijas strukturēšana un analīze.

SEMINĀRS: Starptautisko attiecību sistēmas: 19. gs. beigās – 20. gs. 80. gadi vēsturnieku pētījumos.

6. Postpēckara pasaule: pasaule XX – XXI gadsimtu mijā. L8, S4, Pd16

LEKCIJA: Sociāli ekonomiskā un politiskā situācija pasaulē XX. gadsimta beigās.

LEKCIJA: Tehnoloģiskā revolūcija 20. gs. pēdējā ceturtdaļā. Informācijas sabiedrības. 90. gadu ekonomiskā atveseļošanās. Politiskās izmaiņas Rietumeiropas valstīs. Padomju sistēmas sabrukums. 1989. gada revolūcijas Centrālajā un Austrumeiropā. “Otrais aukstais karš”, “aukstā kara” beigas. Eiropas integrācija Māstrihtas priekšvakarā: 80. g. vidus – 90. g. sāk.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par Austrumeiropas vēstures pamatposmiem: sovjetizācija, reformu mēģinājumi, sabrukums vēsturnieku skatījumā: strādājot grupās, ziņojuma izstrāde par vienu no posmiem.

SEMINĀRS: Austrumeiropas vēstures pamatposmi: sovjetizācija, reformu mēģinājumi, sabrukums vēsturnieku skatījumā.

LEKCIJA: Globalizācija kā 20. gs. beigu fenomēns, tā būtība un izpausmes.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, prezentācijas sagatavošana par globalizāciju, to veicinošiem faktoriem un izpausmēm dažādās dzīves jomās: daudzveidīgajos informācijas avotos balstītā pētījuma veikšana.

SEMINĀRS: Globalizācija, to veicinošie faktori un izpausmes dažādās dzīves jomās.

LEKCIJA: “Lielā transformācija” Centrālajā un Austrumeiropā un procesi pasaulē. Starptautiskās attiecības pēc aukstā kara: asimetriskā daudzpolaritāte. Māstrihtas vienošanās un integrācijas procesi 90. g. “Trešās pasaules” problēmas.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Davies, N. (1998). Europe: A History. Pieejams: <https://archive.org/details/europehistory00norm>
2. Frankopan, P. (2018). The silk roads: a new history of the world. Bloomsbury. Pieejams: <https://elib.buxdupi.uz/books/The%20Silk%20Roads%20%20A%20New%20History%20of%20the%20World%20-%20Peter%20Frankopan.pdf>
3. Fukuyama, F. (2014). Political order and political decay: from the industrial revolution to the globalization of democracy. Farrar, Straus and Giroux. Pieejams:

<p>https://www.pdfdrive.com/political-order-and-political-decay-from-the-industrial-revolution-to-the-globalization-of-democracy-e158240909.html</p> <p>4. Huntington, S. P. (2011). The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order. Simon & Schuster UK. Pieejams: https://msuweb.montclair.edu/~lebelp/1993SamuelPHuntingtonTheClashOfCivilizationsAndTheRemakingofWorldOrder.pdf</p> <p>5. Hobsbawm, E. (1996). The age of extremes: the short twentieth century, 1914 – 1991. New York: Vintage Books. Pieejams: https://archive.org/details/ageofextremeshis0000hobs</p>
<p><i>Papildus informācijas avoti</i></p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aplbauma, A. (2004). Gulags: padomju nometņu vēsture. Rīga: Atēna. 2. Džads, T. (2007). Pēc kara: Eiropas vēsture pēc 1945. Gada. Rīga: Dienas Grāmata. 3. Krivickis, V. (2003). Staļins un slepenais dienests. Rīga: Jumava. 4. Fukuyama, F. (1992). The End of History and the Last Man. New York: Macmillan Inc. Pieejams: https://old.tsu.ge/data/file_db/anthim/011.pdf 5. Kissinger, K. (1994). Diplomacy. Robert Anthony, Inc. Pieejams: http://ijevanlib.ysu.am/wp-content/uploads/2020/05/1f6300e67784b164a9857efd25ed325b.pdf 6. Metloks, D.F. (2006). Reigans un Gorbačovs: Kā beidzās aukstais karš. Rīga: Atēna. 7. Montefjore, S. (2004). Staļins: sarkanā cara galms. Rīga: Atēna. 8. Rāls, F. L., Lēners, R., Mičems, S., & Makneils, B. E. (2000). Pasaules civilizācijas. 3.sēj. Jaunākie laiki. 2. daļa. Rīga: Raka. 9. Robinss, K. (2005). Čērčils. Rīga: Jumava. 10. Rothchild, J. (1974). Countries in East Central Europe between the World Wars. University of Washington Press. https://www.jstor.org/stable/j.ctvcwnm8p 11. Taubmans, V. (2003). Hruščovs un viņa laikmets. Rīga: Atēna. 12. Overy, R. (2006). The Dictators: Hitler's Germany, Stalin's Russia. W. W. Norton Company. 13. Zēligmanis, R. (2005). Hitlers: Vācieši un viņu vadonis. Rīga: Jumava. 14. Winston, G. (2018). The Allies. Roosevelt, Churchill, Stalin, and the Unlikely Alliance That Won World War II. Washington, D.C.: National Geographic.
<p><i>Periodika un citi informācijas avoti</i></p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. http://vivovoco.rsl.ru/VV/JOURNAL/NEWHIST.HTM 2. Pasaules vēsture. Vienota zinātniski izglītojoša telpa. http://www.worldhist.ru/about/sitemap.htm 3. The American Historical Review
<p><i>Piezīmes</i></p>
<p>Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.</p> <p>Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Cilvēka un sabiedrības rīcības regulēšanas mehānismi: tiesību un politisko institūciju vēsture
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Starptozaru
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>Kredītpunkti</i>	2
<i>ECTS kredītpunkti</i>	3
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	32 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	48
<i>Kursa izstrādātājs (-i)</i>	
Mg.hist., lektors Andris Kupšāns (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.paed., profesors Pāvels Jurs (<i>Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas akadēmija</i>)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Mg.hist., lektors Dmitrijs Oļehnovičs Mg.hist., lektors Andris Kupšāns	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Nav nepieciešamas	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
<p>Studiju kurss sniedz ieskatu par tiesību būtību, tiesībām un politiskām institūcijām Senajos Austrumos, antīkajā pasaulē, viduslaikos, jaunajos laikos, jaunākajos laikos.</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: raksturojot dažādas tiesību sistēmas, veidot studejošo izpratni par tiesībām un politiskām institūcijām kā sociālu un vēsturisku fenomenu, atklājot tā būtību, formu daudzveidību un to veicinošos faktorus.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konstruēt izpratni par tiesību veidošanās priekšnoteikumiem vēsturiskā perspektīvā. 2. Veidot priekšstatu par tiesībām kā sistēmu, tās saistību ar dažāda veida politiskām institūcijām. 3. Analizējot pasaules valstu tiesību un politisko institūciju savstarpējās sakarības, sekmēt priekšstatu sistēmas veidošanos par tiesībām kā mūsdienu pasaules uzskata svarīgu sastāvdaļu. 4. Attīstīt studējošo analītiskās prasmes, kritisko domāšanu un patstāvīgās pētniecības prasmes, strādājot ar vēstures avotiem un zinātnisko literatūru, modelējot tiesību un politisko institūciju savstarpējās mijiedarbības izaicinājumus. 5. Nodrošināt zināšanu pārneš, studējošiem pielietojot iegūtās zināšanas patstāvīgā darba izstrādē. 	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studiju kursa priekšmets. L4 2. Politiskās institūcijas (likumdošanas un tiesas varas), to izveidošanas principi, struktūra, sastāvs un evolūcija. L2 	

3. Tiesību un politisko institūciju laika un telpas dimensija. Tiesības un politiskās institūcijas Senajos Tuvajos Austrumos. L2, S2, Pd10 4. Tiesības un politiskās institūcijas Senajā Grieķijā un Romā. L2, S2, Pd8 5. Tiesības un politiskās institūcijas viduslaikos. L2, S4, Pd10 6. Tiesības un politiskās institūcijas jaunajos laikos. L2, S2, Pd12 7. Tiesības un politiskās institūcijas jaunākajos laikos. L2, S6, Pd8
Studiju rezultāti
<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skaidro tiesību un tiesību sistēmu būtību. 2. Saskata un izskaidro tiesību sistēmu un politisko institūciju savstarpējās sakarības. 3. Demonstrē izpratni par tiesību sistēmu un politisko institūtu evolūciju, tās priekšnosacījumiem. <p>PRASMES:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Atklāi un spēj analizēt dažādu tiesību sistēmu kopīgās un atšķirīgās pazīmes to evolūcijā, saskata to recepcijas īpatnības hronoloģiskā griezumā. 5. Reflektē par tiesību un politisko institūciju mijiedarbību tiesību tapšanas un realizācijas procesos. 6. Veic pētījumu un prezentē tā rezultātus auditorijā. 7. Refleksīvi novērtē savu mācīšanās procesu pedagoģiski profesionālajā dimensijā. <p>KOMPETENCE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Argumentēti un aktīvi iesaistās pilsoniskās sabiedrības veidošanās procesos.
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums
<p>Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zinātniskās literatūras un dažādu informācijas avotu apzināšana un analīze, ziņojuma sagatavošana par tiesību avotiem Senajos Tuvajos Austrumos. 2. Zinātniskās literatūras un dažādu informācijas avotu apzināšana un analīze, prezentācijas sagatavošana par romiešu tiesībām Eiropas vesturē, cilvēka tiesībām mūsdienu pasaulē, starptautiskām tiesībām un to funkcionēšanu mūsdienu pasaulē. 3. Darbs ar vēstures avotiem un normatīvajiem aktiem, ziņojuma sagatavošana par viduslaiku tiesību daudzveidību un dažādu normatīva rakstura avotiem: "barbaru tiesa", amatnieku cunftes statūti, Tempļiešu ordeņa statūti, Nursijas Benedikta statūti, Lielā Brīvības Harta, to analīze un satura salīdzināšana. 4. Lielās Brīvības Hartas un Deklarācijas par cilvēka un pilsoņa tiesībām analīze un salīdzināšana: kopējais un atšķirīgais. 5. Dažādu reģionāli un vēsturiski atšķirīgu valstu Konstitūciju salīdzinošas analīzes veikšana. 6. Pētnieciskā darba "Tiesību un politisko institūciju transformācijas (kādas konkrētas valsts) XX g." izstrāde: zinātniskās literatūras, dažāda veida informācijas avotu apzināšana, atlase, analīze un naratīva izveide.
Prasības kredītpunktu iegūšanai
<p>Studiju kursa gala vērtējumu veido studējošā patstāvīgo darbu rezultāti, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starppārbaudījumos) un nodoti docētājam izveidotajā portfolio, kā arī pastāvīgi veiktais pētījums, kurš tiek prezentēts auditorijā un nodots docētājam raktiskā veidā. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarībās un veicis pētījumu.</p> <p>Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 50%: Ziņojuma "Tiesības un to īpatnības Senajā pasaulē" sagatavošana (darbs ar tiesību avotiem un recepcijām) un prezentēšana – 15%.

Ziņojuma "Viduslaiku tiesību normu daudzveidība" sagatavošana (darbs ar tiesību avotiem) un prezentēšana – 15%.

Pētījuma "Dažu reģionāli un vēsturiski atšķirīgu valstu Konstitūciju salīdzinoša analīze" izstrāde un tā prezentēšana – 20%

2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (patstāvīga pētnieciskā darba "Tiesību un politisko institūciju transformācijas" (valsts izvēle pēc konsultācijas ar docētāju) XX gs. – 50%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veids	Studiju rezultāti							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. stappārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
2. stappārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
3. stappārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Studiju kursa priekšmets. L4

LEKCIJA: Pieejas tiesību un politisko institūciju vēsturei. Tiesību būtība: tiesības kā sociāls fenomens (saistība ar cilvēka dabu un sociālekonomiskām, politiskām un kultūras dzīves reālijām); tiesību funkcijas (regulēšana, reglamentēšana, tās jomas un apjoms); tiesības kā sistēma: dažāda līmeņa normatīvie akti, t.sk. likumi; institūcijas (likumdošanas un tiesas varas), kuras izstrādā, akceptē, nodrošina tiesības; priekšstati par tiesībām, to raksturu, izcelsmi, sociālo attiecību normām.

LEKCIJA: Tiesību avoti (respektīvi, tiesību tipi): ierašas; valstiskas institūcijas; tiesas spriedumi; reliģiskie priekšstati. Tiesiskās normas, to vēlamais un reālais līmenis.

2. Politiskās institūcijas, to izveidošanas principi, struktūra, sastāvs un evolūcija. L2

LEKCIJA: Politiskās institūcijas (likumdošanas un tiesas varas), to izveidošanas principi, struktūra, sastāvs un evolūcija.

3. Tiesību un politisko institūciju laika un telpas dimensija. Tiesības un poliskās institūcijas Senajos Tuvajos Austrumos, to īpatnības. L2, S2, Pd10

LEKCIJA: Tiesību un politisko institūciju veidošanu ietekmējošie faktori: ģeogrāfiskie, sociālekonomiskie, politiskie, kultūras. Tiesību sistēmu un politisko institūciju funkcionēšana Senajos Tuvajos Austrumos. Seno Tuvo Austrumu tiesību sistēmu un politisko institūciju kopīgās un atšķirīgās pazīmes.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras un dažādu informācijas avotu apzināšana un analīze, ziņojuma sagatavošana par tiesību avotiem Senajos Tuvajos Austrumos.

SEMINĀRS: Tiesības avotu spoguļi: Hamurapi likumu un Vecās Derības baušļu salīdzinoša analīze.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Ziņojuma "Tiesības un to īpatnības Senajā pasaulē" sagatavošana (darbs ar tiesību avotiem un receprijām) un prezentēšana.

4. Tiesības un politiskās institūcijas Senajā Grieķijā un Romā, to īpatnības. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Tiesību un politisko institūciju veidošanu un evolūciju noteicošie faktori: ģeogrāfiskie, sociālekonomiskie, politiskie, kultūras. Tiesību un politisko institūciju funkcionēšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras un dažādu informācijas avotu apzināšana un analīze, prezentācijas sagatavošana par romiešu tiesībām Eiropas vēsturē, cilvēka tiesībām mūsdienu pasaulē, starptautiskām tiesībām un to funkcionēšanu mūsdienu pasaulē.

SEMINĀRS: Romiešu tiesības Eiropas vēsturē (zinātniskās literatūras analīze).

5. Tiesības un politiskās institūcijas viduslaikos, to īpatnības. L2, S4, Pd10

LEKCIJA: Tiesību sistēmu un politisko institūciju veidošanu un funkcionēšanu ietekmējošie faktori: ģeogrāfiskie, sociālekonomiskie, politiskie, kultūras. Tiesību sistēmu un politisko institūciju funkcionēšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar vēstures avotiem un normatīvajiem aktiem, ziņojuma sagatavošana par viduslaiku tiesību daudzveidību un dažādu normatīva rakstura avotiem: “barbaru tiesa”, amatnieku cunftes statūti, Tempļiešu ordeņa statūti, Nursijas Benedikta statūti, Lielā Brīvības Harta, to analīze un satura salīdzināšana.

SEMINĀRS: Viduslaiku tiesību daudzveidība: “barbaru tiesas”, amatnieku cunftes statūti, Tempļiešu ordeņa statūti, Nursijas Benedikta statūti, Lielā Brīvības Harta u.c.

SEMINĀRS: Dažādu normatīva rakstura avotu salīdzinoša analīze.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Ziņojuma “Viduslaiku tiesību normu daudzveidība” sagatavošana (darbs ar tiesību avotiem) un prezentēšana.

6. Tiesības un politiskās institūcijas jaunajos laikos, to īpatnības. L2, S4, Pd12

LEKCIJA: Tiesību un politisko institūciju attīstību veicinošie faktori, faktoru korelācija. Tiesību un politisko sistēmu funkcionēšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Lielās Brīvības Hartas un Deklarācijas par cilvēka un pilsoņa tiesībām analīze un salīdzināšana: kopējais un atšķirīgais.

SEMINĀRS: Lielā Brīvības Harta un Deklarācija par cilvēka un pilsoņa tiesībām: kopējais un atšķirīgais.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Dažādu reģionāli un vēsturiski atšķirīgu valstu Konstitūciju salīdzinošas analīzes veikšana.

SEMINĀRS: Dažu reģionāli un vēsturiski atšķirīgu valstu Konstitūciju salīdzinoša analīze.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma “Dažu reģionāli un vēsturiski atšķirīgu valstu Konstitūciju salīdzinoša analīze” izstrāde un to prezentēšana

7. Tiesību sistēmas un politiskās institūcijas jaunākajos laikos, to īpatnības. L2, S6, Pd8

LEKCIJA: Faktori (un to korelācija), kas ietekmēja tiesību un politisko institūciju funkcionēšanu un transformācijas. Starptautiskās tiesības, to funkcijas, apjoms, īstenošana un evolūcija (Nirnbergas procesa nozīme).

SEMINĀRS: Tiesību sistēmu un politisko institūciju funkcionēšana.

SEMINĀRS: Cilvēka tiesības mūsdienu pasaulē: reģionālā dimensija. Zinātniskās literatūras un informācijas līdzekļu analīze.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pētnieciskā darba “Tiesību un politisko institūciju transformācijas (kādas konkrētas valsts) XX g.” izstrāde: zinātniskās literatūras, dažāda veida informācijas avotu apzināšana, atlase, analīze un naratīva izveide.

SEMINĀRS: Starptautiskās tiesības un to funkcionēšana mūsdienu pasaulē. Zinātniskās literatūras un informācijas līdzekļu analīze.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Berman, H. (2009). Law and Revolution. The formation of the Western Legal Tradition. Harvard University Press. Pieejams: <https://politicayderechoenlaedadmedia.wordpress.com/wp-content/uploads/2016/07/berman-law-and-revolution-the-formatibookzz-org-1.pdf>
2. Brundage, J. (2016). Medieval Canon Law. London and New York: Routledge. Pieejams: <https://www.perlego.com/book/3549729/medieval-canon-law-pdf>
3. Jakubaņecs, V. (2004). Tiesību jēdziens un formas. Rīga: LPA.
4. Caenegem, V. (1995). An Historical introduction to Western Constitutional Law. Cambridge: Cambridge University Press. Pieejams: <https://archive.org/details/historicalintrod0000caen>
5. Roman Law and the Idea of Europe (2019). Edited by Kaius Tuori and Heta Bjorlund. Bloomsbury Publishing Plc. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/331268677_Roman_Law_and_the_Idea_of_Europe

Papildus informācijas avoti

1. Ārente, H. (2000). Totalitārisma izcelsme. Rīga: Elpa.
2. Blūzma, V., Buka, A., Deksnis, E. B., Jarinovska, K., Jundze, I., Jundzis, T., & Levits, E. (2000). Eiropas tiesības. Rīga: Juridiskā koledža.
3. Blūzma, V., Osipova, S., & Zemītis, G. (2007). Ārvalstu tiesību vēstures avoti. Rīga.
4. Canetti, E. (1984). Crowds And Power. Pieejams: https://asounder.org/resources/canetti_crowdsandpower.pdf
5. Cicerons, Marks Tullijs (2009). Par valsti. Rīga: Zvaigzne ABC.
6. Fuko M. (2001). Uzraudzīt un sodīt. Cietuma rašanās. Rīga: Omnia Mea.
7. Līsijs (1984). Tiesas runas. Rīga: Zvaigzne.
8. Melķīsis, E. (2000). Attīstības tendences dažos tiesību teorijas un prakses jautājumos. Rīga: LU.
9. Mūsdienu politiskā filozofija: Hrestomātija (1998). Sast. J. Kiss. Rīga: Zvaigzne ABC.
10. Osipova, S. (2004). Viduslaiku tiesību spogulis. Rīga.
11. Pasaules filozofiskā doma labklājības formulas meklējumos (2006). Rīga: Turība.
12. Platons (1982). Valsts. Rīga.
13. Valsts un tiesību vēsture jēdzienos un terminos (2001). Rīga: SIA Divergens.
14. Zemītis, J. (2006). Ārvalstu valsts un tiesību vēsture. Rīga: Biznesa augstskola Turība.

Periodika un citi informācijas avoti

1. <http://www.freedomhouse.org/research>
2. <http://www.gov.lv>
3. <http://www.juristavards.lv>
4. <http://www.politika.lv>
5. <http://www.saeima.lv>
6. <http://www.satori.lv>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Cilvēka un sabiedrības rīcības regulēšanas mehānismi: filozofijas un ētikas vēsture
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Starpnozaru
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>Kredītpunkti</i>	2
<i>ECTS kredītpunkti</i>	3
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	32 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	48
<i>Kursa izstrādātājs (-i)</i>	Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (Daugavpils Universitāte)
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	Mg.hist., lektors Andris Kupšāns Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga
<i>Priekšzināšanas</i>	Nav nepieciešamas
<i>Studiju kursa anotācija</i>	<p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidot studejošo izpratni par filozofiju un ētiku kā vēsturiski, sociāli un individuāli nosacītu cilvēka refleksiju par Visumu un cilvēku pasauli.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veidot izpratni par filozofijas un ētikas tapšanu un attīstību veicinošiem faktoriem. 2. Veidot izpratni par filozofijas un ētikas attīstības pamatīpatnībām. 3. Attīstīt prasmi analizēt avotus (filozofu darbus) un zinātnisko literatūru. 4. Attīstīt salīdzinošas analīzes iemaņas.
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ievads. L2, S2 2. Antīkā filozofija un ētika, to pamatīpatnības. L4, S4, Pd12 3. Filozofija un ētika viduslaikos un to īpatnības. L4, S4, Pd12 4. Filozofija un ētika jaunajos un jaunākajos laikos un to pamatīpatnības. L6, S6, d24
<i>Studiju rezultāti</i>	<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skaidro filozofijas un ētikas kā sociāla fenomena būtību. 2. Nosaka un pamato filozofijas un ētikas attīstību veicinošus faktoros. 3. Raksturo filozofijas un ētikas attīstības posmu pamatīpatnības. <p>PRASMES:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Analizē avotus un zinātnisko literatūru atbilstoši prasībām; izmanto salīdzinošas analīzes metodi.

5. Veicot uzdevumus un pētījumus, spēj izplānot savas aktivitātes un patstāvīgi organizēt un īstenot savu darbu.
6. Uzstājas auditorijas priekšā, prezentējot sava darba rezultātus un apspriežot tos ar grupas biedriem.

KOMPETENCE:

7. Spēj gan savā, gan citu cilvēku rīcībā saskatīt to ietekmējošus ētiskos priekšstatus un apzināti veidot attiecības ar cilvēkiem, sabiedrību, valsti.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Darbs ar vestures avotiem un zinātnisko literatūru: zinātnisko darbu atlase, lasīšana, analīze, konspektēšana, ziņojuma sagatavošana par Sokrātu laikabiedru un pētnieku skatījumā.
2. Platona darba "Valsts" analīze (arējā un iekšējā kritika), ziņojuma sagatavošana par cilvēku un valsti Platona skatījumā.
3. Aristoteļa darba "Lielā ētika" analīze, ziņojuma sagatavošana par Aristoteļa ētiskajiem priekšstatiem.
4. Jaunās Derības teksta analīze un ziņojuma sagatavošana.
5. Darbs ar zinātnisko literatūru: analīze, gūto atziņu apkopošana, ziņojuma par Antīkās filozofijas recepciju viduslaikos izstrāde un sagatavošana prezentēšanai.
6. Darbs ar filozofu Ž. Ž. Russo, E. Kanta, U. G. Fihte darbu fragmentiem: analīze pēc noteiktajiem kritērijiem – laiks, telpa, teksti). Hēgelis un viņa ētisko priekšstatu specifika.
7. Balstīta zinātniskajā literatūrā pētījuma "Antīkās filozofijas recepcija jaunajos un jaunākajos laikos" veikšana, ziņojuma sagatavošana prezentēšanai.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido studējošā patstāvīgo darbu rezultāti, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starppārbaudījumos) un nodoti docētājam izveidotajā portfolio. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 80% seminārnodarībās.

Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:
Ziņojuma par Aristoteļa ētiskajiem priekšstatiem sagatavošana, prezentēšana un apspriešana – 20%.
Pētījuma "Antīkās filozofijas recepcija jaunajos un jaunākajos laikos" izstrāde un prezentēšana – 40%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (mutisks pārbaudes darbs) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Ievads. L2, S2

LEKCIJA: Pieejas filozofijas un ētikas izpētei. Studiju kursa priekšmets. Filozofija un ētika kā pasaules un cilvēka apjēgšanas formas. Filozofija kā cilvēku refleksija par Visumu, ētika kā cilvēku refleksija par cilvēku pasauli (par cilvēku un viņa attiecībām ar dažāda līmeņa citiem: ģimene, draugi/ienaidnieki, sabiedrība, valsts). Filozofija un ētika kā sociāls fenomens (saistība ar sociālekonomiskajām un politiskajām dzīves reālijām, cilvēka "radījums" un cilvēka "veidotāja". Filozofijas un ētikas rašanās priekšnoteikumi: "ass laikmets" un tā izpausmes visās dzīves jomās.

SEMINĀRS: Ētiskie priekšstatīti kā cilvēku rīcību regulējošās (vēlamās) normas.

2. Antīkā filozofija un ētika, to pamatīpatnības. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Domātāji un viņu priekšstatīti: sofisti un Sokrāts. Platons un Aristotelis.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar vestures avotiem un zinātnisko literatūru: zinātnisko darbu atlase, lasīšana, analīze, konspektēšana, ziņojuma sagatavošana par Sokrātu laikabiedru un pētnieku skatījumā.

SEMINĀRS: Sokrāts laikabiedru un pētnieku skatījumā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Platona darba "Valsts" analīze (arējā un iekšējā kritika), ziņojuma sagatavošana par cilvēku un valsti Platona skatījumā. Aristoteļa darba "Lielā ētika" analīze, ziņojuma sagatavošana par Aristoteļa ētiskajiem priekšstatītiem.

SEMINĀRS: Cilvēks un valsts Platona skatījumā (Platona darba "Valsts" analīze). Aristoteļa ētiskie priekšstatīti (Aristoteļa darba "Lielā ētika" analīze).

LEKCIJA: Epikūrs un Zenons: epikūrisms un stoicisms, to pamatpazīmes.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Ziņojuma par Aristoteļa ētiskajiem priekšstatītiem sagatavošana, prezentēšana un apspriešana.

4. Filozofija un ētika viduslaikos un to īpatnības. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Jaunā Derība filozofiski – ētiskajā dimensijā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Jaunās Derības teksta analīze un ziņojuma sagatavošana.

SEMINĀRS: Cilvēks un citi Evaņģēliju spoguļi (Jaunās Derības teksta analīze).

LEKCIJA: Sv. Augustīna mācība par Dievu, pasauli, cilvēku.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru: analīze, gūto atziņu apkopošana, ziņojuma par Antīkās filozofijas recepciju viduslaikos izstrāde un sagatavošana prezentešanai.

SEMINĀRS: Antīkās filozofijas recepcija viduslaikos (zinātniskās literatūras analīze).

5. Filozofija un ētika jaunajos un jaunākajos laikos un to pamatīpatnības. L6, S6, Pd24

LEKCIJA: Ž.Ž. Ruso: laiks, telpa, autors un viņa ētiskā koncepcija. E. Kants: laiks, telpa, autors, teksti un to idejas.

LEKCIJA: U.G. Fihte: laiks, telpa, autors, teksti un to idejas. G.V.F. Hēgelis un viņa ētisko priekšstatu specifika.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar filozofu Ž. Ž. Russo, E. Kanta, U. G. Fihte darbu fragmentiem: analīze pēc noteiktajiem kriterijiem – laiks, telpa, teksti). Hēgelis un viņa ētisko priekšstatu specifika.

SEMINĀRS: Ž. Ž. Russo, Kanta un U. G. Fihte ideju recepcija XX. gs.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Balstīta zinātniskajā literatūrā pētījuma "Antīkās filozofijas recepcija jaunajos un jaunākajos laikos" veikšana, ziņojuma sagatavošana prezentēšanai.

SEMINĀRS: Antīkās filozofijas recepcija jaunajos un jaunākajos laikos. Zinātniskās literatūras analīze.

SEMINĀRS: Pētījuma "Antīkās filozofijas recepcija jaunajos un jaunākajos laikos" prezentēšana.

LEKCIJA: M.Haidegers un ekzistencializms. H. G. Gadamers un hermeneitika.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma "Antīkās filozofijas recepcija jaunajos un jaunākajos laikos" izstrāde un prezentēšana

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

Avoti:

1. Aristotelis.

Politica.

Pieejams:

<https://ia902704.us.archive.org/23/items/aristotelispolit01aris/aristotelispolit01aris.pdf>

2. Hegel, G. H. (1805). Hegel's Lectures on the History of Philosophy. Pieejams: https://www.marxists.org/reference/archive/hegel/works/hp/hpconten.htm 3. Jaunā Derība. 4. Netveramais Sokrāts (1987). Rīga: Liesma. 5. Platons (1982). Valsts. Rīga: Liesma. 6. Rietumeiropas morāles filozofija (2007). Rīga: Antoloģija.
Literatūra: 7. Falckenberg, R. (1893). History Of Modern Philosophy From Nicolas of Cusa to the Present Time. New York: H. Holt. Pieejams: https://archive.org/details/historyofmodern00falc/page/n5/mode/2up 8. Rozentāls, M. (1964). Filozofijas vārdnīca. Rīga: Latvijas valsts izdevniecība. 9. Russell, B. (1967). The History of Western Philosophy. Pieejams: http://www.ntslibrary.com/PDF%20Books/History%20of%20Western%20Philosophy.pdf 10. Russell, B. (2017). The Problems of Philosophy. CreateSpace Independent Publishing Platform. Pieejams: http://www.naturalthinker.net/trl/texts/Russell,Bertrand/Philosophy/(ebook%20-%20pdf%20-%20Philosophy)%20Russell,%20Bertrand%20-%20The%20Probl 11. Popper, K. (2005). Logic of Scientific Discovery. Taylor & Francis e-Library. Pieejams: https://philotextes.info/spip/IMG/pdf/popper-logic-scientific-discovery.pdf
Papildus informācijas avoti
1. Blekbērnšs, S. (1999). Domā. Neatvairāms ievads filozofijā. Rīga. 2. Ideju vārdnīca (1999). 3. Klīve, V. (1998). Rīcības ceļos. Ētikas vēsture ar atskatu uz kristīgās ētikas pieredzi. Rīga. 4. Lasmāne, S. (1992). Antīkās ētikas vēsture. Rīga. 5. Megi, B. (2000). Filozofijas vēsture. Rīga: Zvaigzne ABC. 6. Popper, K. (2013). The Open Society and Its Enemies. Paperback, New Edition. 7. Blackburn, S. (1944). The Oxford Dictionary of Philosophy. Oxford ; Oxford University Press. Pieejams: https://archive.org/details/oxforddictionary0000blac
Periodika un citi informācijas avoti
1. http://www.freedomhouse.org/research 2. Stanford Encyclopaedia of Philosophy. 3. The Social Science Encyclopaedia (1996). London.
Piezīmes
Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām. Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Studiju darbs III
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Starptautiskā
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	(pilna un nepilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	-
Semināru stundu skaits	-
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	80
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.sc.admin., docente Ausma Golubeva (<i>Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas akadēmija</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Programmas īstenošanā iesaistītie docētāji	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju darbs ir patstāvīgi veikts pētījums sociālo zinātņu jomā vai Latvijas vēsturē.</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: pamatojoties uz iegūtām zināšanām un dažādu avotu/situāciju analīzes prasmēm sociālajā un pilsoniskajā jomā, pilnveidot pētniecības prasmes, izstrādājot zinātnisko darbu sociālajā jomā vai Latvijas vēsturē.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pilnveidot studējošo prasmi strādāt ar dažāda veida avotiem un zinātnisko literatūru (apzināt, sistematizēt, analizēt un veikt secinājumus), lai sasniegtu izvirzīto pētījumā mērķi un realizētu nospraustos uzdevumus. 2. Padziļināt zināšanas studējošā izvēlēta priekšmeta metodikas jautājumu izpētē. 3. Veidot strukturētu, atbilstošu prasībām un priekšmeta metodikai zinātnisko darbu. 4. Sagatavot un prezentēt zinātniskā darba rezultātus. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 80 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konsultācija ar studiju darba vadītāju. Pd10 2. Studiju darba tēmas, izstrādes uzdevumu noteikšana un darbības plānošana. Pd10 3. Zinātniskās literatūras apkopošana par pētāmo tēmu. Pd10 4. Studiju darba izstrāde un noformēšana. Pd40 5. Izstrādātā studiju darba prezentēšana un aizstāvēšana. Pd10 	
Studiju rezultāti	
<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ir izpratne par pētāmās tēmas jautājumiem; pētāmos jautājumus skata kontekstā, atklājot procesu/parādību priekšnosacījumus un rezultātus/sekas. 	

2. Saskata pētnieku (zinātnisko darbu autoru) uzskatu/pieeju dažādību.
3. Izprot izmantojamo avotu, analizējamo pētniecības jautājumu un priekšmetu metodikas specifiku.
4. Pārzina prasības studiju darba izstrādei.

PRASMES:

5. Patstāvīgi izvirza studiju darba mērķi, nosaka uzdevumus un izstrādā darba struktūru.
6. Izvēlas atbilstošas pētnieciskās metodes.
7. Orientējas datu bāzēs, spēj apzināt, atlasīt pētāmajam jautājumam atbilstošu zinātnisko literatūru un avotus un veikt to apskatu/analīzi atbilstoši prasībām un formulēt secinājumus.
8. Spēj prezentēt veikta studiju darba rezultātus.

KOMPETENCE:

9. Izstrādājot studiju darbu, pārdomāti organizē savu darbu, ir spējīgs patstāvīgi pētīt aktuālos jautājumus priekšmetu metodikā atbilstoši izvēlētai tēmai un izvirzītajam mērķim, demonstrējot studiju laikā gūtās zināšanas un prasmes.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli, saņemot studiju darba vadītāja konsultācijas. Patstāvīgā darba ietvaros studējošie veic praktiskos darbus:

1. meklē un apkopo zinātnisko literatūru, kas nepieciešama studiju darbam;
2. izstrādā studiju darba teorētisko un metodisko daļu;
3. noformē studiju darbu atbilstoši prasībām.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studējošie piedalās ievadseminārā, kurā tiek iepazīstināti ar studiju darba prasībām. Izstrādātā studiju darba rezultāti tiek prezentēti un apspriesti auditorijā, kā arī iesniegti darba vadītājam rakstiski. Noslēguma pārbaudījums ir izstrādātā studiju darba prezentācija un darba aizstāvēšana.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMS (studiju darba izstrāde) – 60%:
Studiju darba teorētiskās un metodiskās daļas izstrāde – 50%.
Studiju darba noformēšana atbilstoši prasībām – 10%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (studiju darba iesniegšana un aizstāvēšana) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Konsultācija ar studiju darba vadītāju. Pd10

INDIVIDUĀLĀ KONSULTĀCIJA: Iepazīšanās ar studiju darba prasībām (darbs tiek izstrādāts atbilstoši augskolas prasībām) un izstrādes termiņiem. Darba plāna izstrāde.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīšanās ar Metodiskajiem norādījumiem studiju darba izstrādei, studiju pētāmo jautājumu un darba satura apzināšana.

2. Studiju darba tēmas, izstrādes uzdevumu noteikšana un darbības plānošana. Pd10

INDIVIDUĀLĀ KONSULTĀCIJA: Studiju darba tēmas, mērķu un uzdevumu formulēšana, darba struktūras izveide. Studiju darba satura plānošana. Studiju darba metodoloģijas izvēle. Darba izstrādei nepieciešamās zinātniskās literatūras un avotu apzināšana, izpēte un analīze. Saraksta sastādīšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Studiju darba teorētiskās un metodiskās daļas struktūras izveide.

3. Zinātniskās literatūras apkopošana par pētāmo tēmu. Pd10

INDIVIDUĀLĀ KONSULTĀCIJA: Zinātniskās un metodiskās literatūras apkopošana un nepieciešamās informācijas atlase. Literatūras saraksta izveide, bibliogrāfisko avotu atlases kritēriju pamatošana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras, kas nepieciešama studiju darbam, meklēšana un apkopošana.

4. Studiju darba izstrāde un noformēšana. Pd40

INDIVIDUĀLĀ KONSULTĀCIJA: Darba teorētiskās daļas izveide. Metodiskās daļas izstrāde izvēlētajā pētījumā. Studiju darba satura pilnveide un noformēšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Studiju darba teorētiskās un metodiskās daļas izstrāde. Studiju darba satura pilnveide un strukturēšana atbilstoši darba vadītāja sniegtajām rekomendācijām. Studiju darba noformēšana atbilstoši prasībām.

5. Izstrādātā studiju darba prezentēšana un aizstāvēšana. Pd10

INDIVIDUĀLĀ KONSULTĀCIJA: Izstrādātā studiju darba iesniegšana zinātniskā darba vadītājam un sagatavošana aizstāvēšanai. Studiju darba prezentācijas izveide.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Studiju darba prezentācijas sagatavošana un studiju darba aizstāvēšana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

1. Ivanovs, A., Saleniece, I., & Soms, H. (2014). Metodiskie ieteikumi studiju, bakalaura un maģistra darbu noformēšanai. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds "Saule".
2. Mārtinsons, K., & Pipere, A. (red.) (2019). Zinātniskā rakstīšana un pētījumu rezultātu izplatīšana. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte.
3. Mārtinsons, K., Pipere, A., & Kamerāde, D. (red.) (2016). Pētniecība: teorija un prakse. Rīga: RaKa.
4. Ministru kabinets (2018). Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/303768>
5. Ministru kabinets (2019). Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem. <https://likumi.lv/ta/id/309597>

Papildus informācijas avoti

1. Creswell, J. W. (2014). Educational research: Planning, conducting and evaluating qualitative and quantitative research. Pearson Education.
2. Geske, A., & Grīnfelds, A. (2006). Izglītības pētniecība. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.
3. Hofmanis, K., D. (2005). Prezentācija un moderācija. Efektīva komunikācija un mērķtiecīga tehnisko līdzekļu izmantošana. POCKET BUSINESS. Rīga: Zvaigzne ABC.
4. Kristapsone, S. (2014). Zinātniskā pētniecība studiju procesā. Otrais, aktualizētais izdevums. Rīga: Biznesa augstskola Turība. Pieejams (saturs): <https://m.turiba.lv/storage/files/zpsp-saturs-ievads-internetam.pdf>
5. Kroplis, A., & Raščevska, M. (2004). Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs. Rīga: RaKa.
6. Lasmanis, A. (2002). Datu ieguves, apstrādes un analīzes metodes pedagogijas un psiholoģijas pētījumos. 1. grāmata. Rīga: Izglītības solī.
7. Mārtinsons, K., & Pipere, A. (red.) (2011). Ievads pētniecībā: stratēģijas, dizaini, metodes. Rīga: Raka.
8. Mārtinsons, K., Pipere, A., & Kamerāde, D. (red.) (2011). Pētniecības terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: RaKa.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Educational Research (Taylor & Francis). Pieejams: <https://www.tandfonline.com/loi/rere20>
2. <https://du.lv/zinatne-un-petnieciba/biblioteka/datubazes/>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna un nepilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Sociālā psiholoģija
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Starpnozaru
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>Kredītpunkti</i>	2
<i>ECTS kredītpunkti</i>	3
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	32 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	48
<i>Kursa izstrādātājs (-i)</i>	
Dr.soc.sc., vieddocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.psych., asociētais profesors Aleksejs Ruža (konsultants) (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
<i>Kursa docētājs(-i)</i>	
Dr.psych., asociētais profesors Aleksejs Ruža Dr.psych., asociētais profesors Valērijs Dombrovskis	
<i>Priekšzināšanas</i>	
Nav nepieciešamas	
<i>Studiju kursa anotācija</i>	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidot priekšstatu par socialitāti un dažādām tās izpausmēm, lai attīstītu spēju harmonizēt cilvēku attiecības un profesionālajā darbībā izvēlēties atbilstošu mācību stratēģiju.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Strādājot ar zinātnisko literatūru un dažādiem informācijas avotiem, veidot izpratni par cilvēku kā sociālu būtni, par sociāliem procesiem un parādībām. 2. Iepazīstinot ar sociālās pasaules daudzveidību, veicināt spēju atbilstoši rīkoties kā profesionālajā darbā, tā arī ikdienā. 	
<i>Studiju kursa kalendārais plāns</i>	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sociālās psiholoģijas priekšmets un struktūra. L4, S2, Pd6 2. “Es” koncepcija sociālajā psiholoģijā. L2, S2, Pd6 3. Sociālā izziņa, starppersonu attiecību procesi. L2 4. Attieksmes un uzvedība. L2, S2, Pd8 5. Attiecību procesi grupās. Grupu jēdziens un grupu klasifikācijas. L2, S2, Pd6 6. Lekšgrupu un starpgrupu mijiedarbības procesi. L2, S2, Pd6 7. Lielo grupu definējums un raksturojums. L2, S2, Pd6 8. Patstāvīgi sagatavoto ziņojumu prezentēšana un apspriešana. S4, Pd10 	
<i>Studiju rezultāti</i>	
ZINĀŠANAS:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Demonstrē izpratni par socialitātes būtību. 2. Skaidro cilvēka sociālo dabu. 	

3. Demonstrē izpratni par korelāciju starp personisko un dažāda līmeņa kolektīvo, atpazīst starppersonu ietekmes mehānismus.
4. Saskata un skaidro socialitātes un asocialitātes izpausmes.

PRASMES:

5. Orientējās datu bāzēs, atlasa zinātnisko literatūru atbilstoši noteiktai tēmai.
6. Demonstrē analītiskas prasmes, pildot uzdevumus un veicot pētījumus: gūto informāciju apkopo, strukturē, analizē un sagatavo prezentāciju rakstiski un mutiski.
7. Izvēlas atbilstošus materiālus un darbības, lai veidotu izglītojamo spēju atpazīt sociālpсихолоģiskos fenomenus ikdienas situācijās un atbilstoši rīkoties.
8. Pielieto sociālās psiholoģijas atziņas pārliecināšanas procesā.

KOMPETENCE:

9. Spēj risināt konfliktu situācijas, pielietojot sociālās ietekmes mehānismus profesionālajā skolotāja darbā, īstenot praktiskajā darbā un ikdienā socialitātes principus.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Zinātniskās literatūras analīze, ziņojuma sagatavošana par saskarsmes stiliem un efektīviem saskarsmes nosacījumiem, indivīdu un vides mijiedarbību, sociālo percepciju un starppersonu uztveres efektiem, lēmuma pieņemšanas procesu, sociālajām lomām un normām grupās, konflikta risināšanas stiliem.
2. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam "Sociālā percepcija un starppersonu uztveres efekti": informācijas analīze, arējās un iekšējās kritikas veikšana, guto atziņu salīdzināšana.
3. Pētījuma/ziņojuma izstrāde par vienu no piedāvātajām tēmām un prezentācijas sagatavošana.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējumu veido studējošā patstāvīgo darba rezultāti, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starppārbaudījumos) un nodoti docētājam izveidotajā portfolio, kā arī sagatavotais ziņojums un izvērtējums. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 80% seminārnodarbībās.

Starppārbaudījuma uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:
Kolokvijs "Sociālā percepcija un starppersonu uztveres efekti" – 20%.
Ziņojuma sagatavošana par vienu no piedāvātajām tēmām, tā prezentēšana un apspriešana – 20%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (izvērtsts pašvērtējums, balstīts uz kursa apguves ietvaros gūtajām atziņām) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+		+
2.starppārbaudījums	+	+	+				+		+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Sociālās psiholoģijas priekšmets un struktūra. L4, S2, Pd6

LEKCIJA: Sociālās psiholoģijas priekšmets, struktūra, pamatjēdzieni, pētījumu metodoloģija. Personības socializācija. Socializācijas institūti un faktori.

LEKCIJA: Saskarsme, tās veidi un funkcijas. Sociālās interakcijas ietekmes mehānismi, veidi, rezultāti, likumsakarības.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras analīze, ziņojuma sagatavošana par saskarsmes stiliem un efektīviem saskarsmes nosacījumiem.

SEMINĀRS: Saskarsmes stili un efektīvas saskarsmes nosacījumi.

2. “Es” koncepcija sociālajā psiholoģijā. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: “Es” koncepcijas attīstība, sociālā salīdzināšana, pašuztvere un pašvērtējums. Pašprezentācija un pašefektivitāte.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras analīze, ziņojuma sagatavošana par individu un vides mijiedarbību.

SEMINĀRS: Individīda un vides mijiedarbība.

3. Sociālā izziņa, starppersonu attiecību procesi. L2

LEKCIJA: Citu cilvēku ietekme uz domām, jūtām un rīcību. Citu cilvēku klātbūtnes reālā vai iedomātā ietekme uz cilvēka uzvedību, psiholoģisko raksturojumu.

4. Attieksmes un uzvedība. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Attieksmes un attieksmju maiņa. Agresija un antisociāla uzvedība. Atribūcijas jēdziens. Savas un citu uzvedības skaidrošana. Altruisms. Starppersonu ietekmes mehānismi. Masu psihi parādības. “Es” adaptācija grupā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Sociālā percepcija un starppersonu uztveres efekti”: informācijas analīze, arējās un iekšējās kritikas veikšana, guto atziņu salīdzināšana.

SEMINĀRS: Sociālā percepcija un starppersonu uztveres efekti.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs “Sociālā percepcija un starppersonu uztveres efekti”.

5. Attiecību procesi grupās. Grupas jēdziens un grupu klasifikācijas. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Grupas jēdziens, veidi, attīstības fāzes. Procesu grupās: sociālā fasilitācija, sociālā slinkošana, deindividuācija, lēmuma pieņemšana grupā u.c. Grupu parādības: līderis un līderības teorijas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras analīze, ziņojuma sagatavošana par grupas lēmuma pieņemšanas procesu.

SEMINĀRS: Lēmuma pieņemšanas process grupā.

6. Iekšgrupu procesi. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Grupu spiediens un grupu ietekme, vairākuma un mazākuma ietekme grupā, konformisms, kūtums, grupu domāšana u.c. Sociālās lomas un normas grupās. Sociālās identitātes teorija. Iekšgrupu favorītisms.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras analīze, ziņojuma sagatavošana par sociālajām lomām un normām grupās.

SEMINĀRS: Sociālās lomas un normas grupās.

7. Lielo grupu definējums un to raksturojums. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Masveida parādības lielajās grupās: masu komunikācijas procesu psiholoģiskie efekti un starppersonu mijiedarbības procesi. Konflikta jēdziens, veidi un stadijas. Konflikta teorijas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras analīze, ziņojuma sagatavošana par konfliktu risināšanas stiliem.

SEMINĀRS: Konflikta risināšanas stili.

8. Patstāvīgi sagatavoto ziņojumu prezentēšana un apspriešana. S4, Pd10

SEMINĀRS: Ziņojumu prezentēšana un apspriešana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Ziņojuma sagatavošana par izvēlēto tēmu:

- Aizspriedumi un diskriminācija.
- Dzimums un uzvedība. Kultūras un laikmeta ietekme.

- Mīlestība un draudzība attiecībās. Psiholoģiskās saderības faktors.
 - Vientulības problēma mūsdienu sabiedrībā.
 - Verbālas un neverbālas komunikācijas starpkulturālās īpatnības.
 - Uzvedība un sociālās nostādnes.
 - Laimes izjūta un pozitīvā psiholoģija.
 - Pilsētas dzīve, ka sociāli – psiholoģiskā pieredze. Lielpilsētnieka un laucinieka sociāli psiholoģiskais raksturojums.
 - Masveida parādības lielajās grupās: masu komunikācijas procesu psiholoģiskie efekti.
 - Etniskā identitāte un starpetniskās attiecības.
- 2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Ziņojuma sagatavošana par vienu no piedāvātajam tēmām, tā prezentēšana un apspriešana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Baumeister, R. F., & Bushman, B. J. (2017). Social Psychology and Human Nature. 4nd ed. Belmont, CA: Cengage Learning. Pieejams: https://archive.org/details/socialpsychology0000baum_d7r4
2. Crisp, R. J., & Turner, R. N. (2014). Essential Social Psychology. 3rd ed. Los Angeles: SAGE. Pieejams: <https://archive.org/details/essentialsocialp0000cris>
3. DeLamater, J. D., Myers, D. J., Collett, J. L. (2014). Social Psychology. 8th ed. Westview Press. Pieejams: <http://www.sociology.org.uk/psychology/socpsych.pdf>
4. Hogg, M., & Vaughan, G. (2018). Social Psychology. 8th ed. Harlow, United Kingdom: Pearson Education Limited. Pieejams: <https://library.hugonote.com/Data/pdf/Hogg.pdf>
5. Kalvāns Ē. (2017). Mūsdienu personības teorijas. Rēzekne: Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, 94 lpp.

Papildus informācijas avoti

1. Apsalons, E. (2013). Komunikācijas kompetence: kā saprasties un veidot attiecības. Rīga: Zvaigzne ABC.
2. Aronson, E., Wilson, T. D., Akert, R. M., & Sommers, S. R. (2013). Social Psychology. 9th Edition. Pearson Education, Inc. Pieejams: https://students.aiu.edu/submissions/profiles/resources/onlineBook/U6D2K4_Social_Psychology%202.pdf
3. Breakwell, G. (Ed.) (2004). Doing Social Psychology Research. London: Blackwell Publishers. Pieejams: <https://epdf.pub/doing-social-psychology-research.html>
4. Brown, R., & Gaertner, S. L. (2003). Blackwell Handbook of Social Psychology: Intergroup Processes. Pieejams: <https://nibmehub.com/opac-service/pdf/read/Blackwell%20Handbook%20of%20Social%20Psychology%20%20intergroup%20processes.pdf>
5. Fletcher, G.I.O., & Clark, M. (2008). Blackwell Handbook of Social Psychology: Interpersonal Processes. London: Blackwell Publishers. Pieejams: <http://dspace.vnbrims.org:13000/jspui/bitstream/123456789/4247/1/Blackwell%20Handbook%20of%20Social%20Psychology.pdf>
6. Gilovich, T., Keltner, D., & Nisbett, R. (2006). Social Psychology. 4th ed. New York: W. W. Norton. Pieejams: <https://archive.org/details/socialpsychology0000gilo>
7. Omārova S. (2006). Cilvēks dzīvo grupā: Sociālā psiholoģija. Rīga.
8. Omārova S. (2009). Cilvēks runā ar cilvēku: Saskarsmes psiholoģija. Rīga: Kamene.
9. Reņģe, V. (2002). Sociālā psiholoģija. Rīga: Zvaigzne ABC.

Periodika un citi informācijas avoti

1. ASAP: Analyses of Social Issues and Public Policy (SPSSI e-journal)
2. Asian Journal of Social Psychology (AASP journal)
3. Basic and Applied Social Psychology

4. British Journal of Social Psychology (BPS journal)
5. Current Research in Social Psychology (electronic journal)
6. European Journal of Social Psychology (EASP-sponsored journal)
7. European Review of Social Psychology (an e-first journal)
8. Journal of Applied Social Psychology
9. Journal of Community and Applied Social Psychology
10. Journal of Experimental Social Psychology
11. Journal of Language and Social Psychology
12. Journal of Personality and Social Psychology (APA journal)
13. Journal of Social and Clinical Psychology
14. Journal of Social Issues (SPSSI journal)
15. Journal of Social Psychology
16. Personality and Social Psychology Bulletin (SPSP journal)
17. Personality and Social Psychology Review (SPSP journal)
18. Social and Personality Psychology Compass (e-journal)
19. Social Behavior and Personality: An International Journal
20. Social Psychological and Personality Science
21. Social Cognition (ISCON journal)
22. Social Issues and Policy Review (SPSSI journal)

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Tiesību sistēma Latvijā un Eiropas Savienībā
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Tiesības
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., vieddocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.paed., asociētais profesors Pāvels Jurs (<i>Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas akadēmija</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.hist., asociētais profesors Henrihs Soms Mg. hist., lektors Andris Kupšāns	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
Studiju kurss sniedz ieskatu konstitucionālās tiesībās, administratīvās tiesībās, krimināltiesībās, darba tiesībās un Eiropas Savienības tiesību pamatos.	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veicināt studējošo kompetenci tiesību sistēmu apzināšanā un izvērtēšanā.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
1. Saskatīt cēloņsakarības un analizēt pretrunas Latvijas un Eiropas Savienības tiesību sistēmā. 2. Pielietot praksē iegūtas zināšanas dažādu cilvēktiesību un pienākumu jautājumos.	
Studiju kursa kalendārais plāns	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.	
1. Tiesību sistēmas. L2, S2, Pd4 2. Konstitucionālās tiesības. L2, S2, Pd6 3. Cilvēktiesības, Latvijas tiesību sistēmas. L2, S2, Pd6 4. Administratīvās tiesības. L2, S2, Pd6 5. Krimināltiesības. L2, S2, Pd6 6. Darba likumdošana. L2, S2, Pd6 7. Pilsoņa tiesības. L4, S2, Pd6 8. Atgriezeniskā saite un pašvērtējums. S2, Pd8	
Studiju rezultāti	
ZINĀŠANAS:	
1. Saprot un skaidro tiesību sistēmas būtību un cilvēktiesību, konstitucionālo, administratīvo, krimināltiesību, darba tiesību specifiku.	

2. Skaidro Eiropas Savienības tiesību pamatus.
3. Raksturo Eiropas Savienības tiesību aktu ietekmi uz Latvijas tiesību sistēmu.

PRASMES:

4. Analizē tiesību sistēmas ietekmi uz pilsoniskās sabiedrības veidošanos Latvijā un Eiropas Savienībā.
5. Konstruē dažādu cilvēku tiesību pārkāpumu cēloņsakarības.
6. Izvērtē cilvēktiesību pamatjautājumus un to neievērošanas sekas.
7. Izskaidro tiesību sistēmas problēmjautājumus pedagoģiskajā perspektīvā; refleksiīvi novērtē savu mācīšanās procesu pedagoģiski profesionālajā dimensijā.

KOMPETENCE:

8. Saprotot tiesību sistēmas attīstības tendences Latvijā un Eiropas Savienībā, saskata pastāvošās cilvēktiesību problēmas Latvijā un Eiropas Savienībā un pauž pilsoniski atbildīgu un pamatotu pozīciju cilvēktiesību problēmu risināšanā.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Latvijas tiesību sistēmas analīze, atklājot tās specifiku un darbības jomu.
2. Latvijas Republikas Satversmes analīze cilvēktiesību kontekstā, atklājot darbības jomu, nozīmīgākās normas un šo normu praktisko pielietojumu.
3. Administratīvo tiesību analīze, atklājot tiesību specifiku, darbības jomu, nozīmīgākās normas un šo normu praktisko pielietojumu (brīva iespēja izvēlēties noteiktu tiesību normu turpmākai analīzei).
4. Cilvēktiesību analīze, atklājot tiesību specifiku, darbības jomu, nozīmīgākās normas un šo normu praktisko pielietojumu (brīva iespēja izvēlēties noteiktu tiesību normu turpmākai analīzei).
5. Krimināltiesību analīze, atklājot tiesību specifiku, darbības jomu, nozīmīgākās normas un šo normu praktisko pielietojumu (brīva iespēja izvēlēties noteiktu tiesību normu turpmākai analīzei).
6. Darba tiesību analīze, atklājot tiesību specifiku, darbības jomu, nozīmīgākās normas un šo normu praktisko pielietojumu (brīva iespēja izvēlēties noteiktu tiesību normu turpmākai analīzei).
7. Iesniegumu, sūdzību paraugu veidošana, lai vērstos dažādās tiesiskās instancēs Latvijā un Eiropas Savienībā sakarā ar dažādu tiesību pārkāpšanu vai neievērošanu.
8. Pašvērtējuma sagatavošana par mācīšanās procesu pedagoģiski profesionālai pilnveidei.
9. Pētījums par iespējamo risinājumu modelēšanu pastāvošām cilvēktiesību problēmām (brīvi izvēlētajā kategorijā) Latvijā un Eiropas Savienībā, balstoties uz studiju kursā apgūtajām teorētiskajām un praktiskajām atziņām, kā arī statistikas datiem. Pētījuma prezentācijas sagatavošana.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot starppārbaudījumu vērtējumus, patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti semināros un nodoti docētājam izveidotajā portfolio, kā arī noslēguma pārbaudījuma vērtējumu.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:
Pētījuma par iespējamo risinājumu modelēšanu pastāvošām cilvēktiesību problēmām (brīvi izvēlētajā kategorijā) Latvijā un Eiropas Savienībā izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana – 40%.
Ziņojuma par tiesību pārkāpšanu un/vai neievērošanu dažādās tiesību jomās sagatavošana, prezentēšana un apspriešana – 20%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (rakstisks pašvērtējums par kursā apgūtajām zināšanām, prasmēm, kompetencēm) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU

Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
2. starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Tiesību sistēmas. L2, S2, Pd4

LEKCIJA: Jēdziena "tiesību sistēma" definējums. Konstitūcija kā tiesību sistēmas pamats.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Latvijas tiesību sistēmas analīze, atklājot tās specifiku un darbības jomas.

SEMINĀRS: Latvijas tiesību sistēmas raksturīgās īpatnības un saistība ar Eiropas Savienību.

2. Konstitucionālās tiesības. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Konstitucionālās tiesības Latvijā un to integrācija Eiropas Savienībā: konstitucionālo tiesību pamatjautājumi, konstitucionālās cilvēku tiesības Latvijā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Latvijas Republikas Satversmes analīze cilvēktiesību kontekstā, atklājot darbības jomu, nozīmīgākās normas un šo normu praktisko pielietojumu.

SEMINĀRS: Konstitucionālo tiesību Latvijā analīze.

3. Cilvēktiesības, Latvijas tiesību sistēmas. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Latvijas konstitucionālo tiesību integrācija Eiropas Savienībā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Cilvēktiesību analīze, atklājot tiesību specifiku, darbības jomu, nozīmīgākās normas un šo normu praktisko pielietojumu (brīva iespēja izvēlēties noteiktu tiesību normu turpmākai analīzei).

SEMINĀRS: Cilvēktiesību vispārīgie jautājumi, cilvēktiesību kategorijas, cilvēktiesību galvenie institūti.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētījuma par iespējamo risinājumu modelēšanu pastāvošām cilvēktiesību problēmām (brīvi izvēlētajā kategorijā) Latvijā un Eiropas Savienībā izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana.

4. Administratīvās tiesības. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Administratīvās tiesības kā tiesību normu kopums.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Administratīvo tiesību analīze, atklājot tiesību specifiku, darbības jomu, nozīmīgākās normas un šo normu praktisko pielietojumu (brīva iespēja izvēlēties noteiktu tiesību normu turpmākai analīzei).

SEMINĀRS: Administratīvo tiesību vispārējie jautājumi tiesību un pienākumu kontekstā.

5. Krimināltiesības. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Krimināltiesību vispārējie jautājumi noziedzīgu nodarījumu kontekstā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Krimināltiesību analīze, atklājot tiesību specifiku, darbības jomu, nozīmīgākās normas un šo normu praktisko pielietojumu (brīva iespēja izvēlēties noteiktu tiesību normu turpmākai analīzei).

SEMINĀRS: Krimināltiesību Latvijā analīze.

6. Darba likumdošana. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Darba tiesības: vispārējs ieskaits darba likumā un darba aizsardzības likumā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darba tiesību analīze, atklājot tiesību specifiku, darbības jomu, nozīmīgākās normas un šo normu praktisko pielietojumu (brīva iespēja izvēlēties noteiktu tiesību normu turpmākai analīzei).

SEMINĀRS: Darba devēja, darba ņēmēja tiesības un pienākumi.

7. Pilsoņa tiesības. L4, S2, Pd6

LEKCIJA: Latvijas pilsonības, tās saturs. Latvijas tiesību normu saistība ar Eiropas Savienības tiesiskām normām.

LEKCIJA: Latvijas pilsoņa tiesības Eiropas Savienībā. Latvijas pilsoņa tiesības Latvijā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iesnieguma, sūdzību noformēšana, lai vērstos dažādās tiesiskās instancēs Latvijā un Eiropas Savienībā sakarā ar dažādu tiesību pārkāpšanu vai neievērošanu.

SEMINĀRS: Tiesību pārkāpšana un/vai neievērošana.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Ziņojuma par tiesību pārkāpšanu un/vai neievērošanu dažādās tiesību jomās sagatavošana, prezentēšana un apspriešana.

8. Atgriezeniskā saite un pašvērtējums. S2, Pd8

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pašvērtējuma sagatavošana par mācīšanās procesu pedagogiski profesionālai pilnveidei.

SEMINĀRS: Atgriezeniskā saite un pašvērtējums par mācīšanās procesu pedagogiski profesionālai pilnveidei.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantotami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Albi, A., & Ziller, J. (Ed.) (2007). The European Constitution and National Constitutions: Ratification and Beyond. Kluwer Law International. Pieejams: <https://cadmus.eui.eu/handle/1814/6407>
2. Briede, J., Danovskis, E., & Kovaļevska, A. (2024). Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Trešais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra. Pieejams: https://tnagramatas.tna.lv/uploads/example/TNA_izv_1-10lpp_AdministrativasTiesibas.pdf
3. European Parliament (2011). National Constitutional Law and European Integration. Study. Policy Department. Pieejams: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2011/432750/IPOL-AFCO_ET\(2011\)432750_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2011/432750/IPOL-AFCO_ET(2011)432750_EN.pdf)
4. Krastiņš, U. (2009). Krimināltiesību teorija un prakse. Rīga: Latvijas vēstnesis.
5. Pleps, J., Pastars, E., & Plakane, I. (2014). Konstitucionālās tiesības. Papildināts un pārstrādāts izdevums. Rīga: Latvijas Vēstnesis. Pieejams: https://tzpi.lu.lv/files/2016/08/Konstitucionalas_tiesibas_2014.pdf
6. Schewe, C., Buka, A., Gailītis, K., & Strazdiņš Ģ. (zin. red.). (2014). Eiropas Savienības tiesības. I daļa. Institucionālās tiesības. Rīga: Tiesu namu aģentūra. Pieejams: (sators) https://tnagramatas.tna.lv/uploads/example/ES-tiesibas_II%20d_Materialas-tiesibas_Sators.pdf

Papildus informācijas avoti

1. Burns, H. (2018). Weston, Human Rights in the early 21st Century, Encyclopaedia Britannica.
2. Bojārs, J. (2006). Starptautiskās publiskās tiesības, I, II daļa. Rīga: Zvaigzne ABC.
3. Cik demokrātiska ir Latvija? (2014). Autoru kolektīvs J.Rozenvalda redakcijā. Rīga: LU Sociālo un politisko pētījumu institūts.
4. Eglītis, V. (2006). Ievads konstitūcijas teorijā. Rīga: Latvijas Vēstnesis.
5. Melbārdis, Dz. (2000). Tiesību pamati. Rīga: Rasa ABC.
6. Reihs, N. (2004). Izprotot Eiropas Savienības tiesības. Kopienas tiesību mērķi, principi un metodes. Rīga: Tiesu nama aģentūra.
7. Verhovstads, G. (2006). Eiropas Savienotās Valstis: Manifests jaunai Eiropai. Rīga: Zvaigzne ABC.
8. Zurge, E. (2008). Eiropas Savienības ietekme uz Latvijas Republiku: tiesību transformācija. Rīga: Jurista vārds.
9. Vasariņš, N., & Krastiņš, U. (2015). Tiesību akta apstrīdēšana Eiropas Savienības tiesā. Tiešās prasības. Rīga: Tiesu namu aģentūra.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Eiropas Komisijas oficiālā mājas lapa. https://ec.europa.eu/commission/index_lv
2. Eiropas Parlamenta oficiālā mājaslapa. <http://www.europarl.europa.eu/portal/en>
3. Eiropas Savienības oficiālā mājaslapa. <http://europa.eu/>
4. Eiropas Savienības tiesas oficiālā mājaslapa. <https://curia.europa.eu/jcms/jcms/index.html>

5. Eiropas Savienības tiesību avoti un darbības joma.
http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/lv/FTU_1.2.1.pdf
6. Jurista vārds. <http://www.juristavards.lv/>
7. Latvijas vēstnesis. <https://www.vestnesis.lv/>
8. Latvijas Nacionālā digitālā bibliotēka. <http://www.periodika.lv/>
9. Latvijas Republikas Saeima. <http://saeima.lv/lv>
10. Latvijas Republikas Ministru Kabinets. <https://mk.gov.lv/>
11. Latvijas Tiesu portāls. <https://www.tiesas.lv/>
12. Latvijas Republikas Augstākā tiesa. <http://www.at.gov.lv/lv>
13. Tiesībsarga biroja mājas lapa. <http://www.tiesibsargs.lv>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts un apgūts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Vēsture kā zinātņu sistēma: avotmācība un historiogrāfija
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Vēsture
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
PhD, docente Maija Grizāne Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidojot izpratni par vēstures avotu un zinātniskās literatūras būtību, veicināt studējošo intelektuāla līmeņa socialitātes attīstīšanu.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Veidot izpratni par avotmācības un historiogrāfijas priekšmetu kā kultūrvēsturisku parādību. 2. Veidot priekšstatu par vēstures avotu būtību, klasifikāciju un informatīvo potenciālu. 3. Veidot priekšstatu par zinātniskās literatūras būtību kā zinātniski loģiskās domāšanas iemiesojumu/izpausmi. 4. Attīstīt prasmi analizēt gan dažādu veidu avotus, gan zinātnisko literatūru. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Avotmācības priekšmets. L2 2. Vēstures avotu analītiskā kritika (avotpētnieciskā analīze/avotu raksturojums). L4 3. Avotu analīzes metodes (statistiskā, semantiski kontekstuālā, strukturālā, salīdzinošā). S2, Pd6 4. Avotu informatīvā potenciāla atklāšana. S8, Pd16 5. Historiogrāfijas priekšmets. L4, S2, Pd10 6. Historiogrāfisko pētījumu struktūra. L2 7. Vēsturnieku darbu historiogrāfiskā analīze. S4, Pd8 8. Bibliogrāfijas sastādīšana. L2, S2, Pd8 	
Studiju rezultāti	
ZINĀŠANAS:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Skaidro vēstures avotu būtību, klasifikāciju un informatīvo potenciālu. 2. Demonstrē izpratni par historiogrāfiju kā vēstures zinātnes vēsturi un tās šķautnēm. 	

3. Izprot zinātnisko literatūru kā zinātniski loģiskās domāšanas iemiesojumu.
4. Izprot avotu (tekstu) kā kvalitatīvi noteikto veselumu.
5. Izprot avotmācības un historiogrāfijas priekšmetu kā kultūrvēsturisku parādību.

PRASMES:

6. Prot nošķirt avotus no zinātniskās literatūras un zinātnisko literatūru no zinātniski populāras.
7. Prot analizēt gan avotus, atklājot to informatīvi potenciālu, gan zinātnisko literatūru, atklājot to autoru domas saturu un domāšanas veidu.
8. Prot noteikt profesionālas vēsturnieku domas evolūciju.

KOMPETENCE:

9. Ir spējīgi aptvert dažādu laikmetu cilvēku mentālo pasauli, iemiesotu gan vēstures avotos, gan zinātniskajā literatūrā un veidot dialogu ar to autoriem.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par avotu analīzes metodēm.
2. Vēstures avotu analīze (informatīvā potenciāla atklāšana): informācijas pasniegšanas forma (tiešā/tīšā, netiešā/netīšā), saturs (dzīves reālijas, priekšstati, pasaules uztveres/domāšanas veids):
 - Seno laiku avotu analīze (rakstītie, vizuālie).
 - Viduslaiku avotu analīze (rakstītie, vizuālie).
 - Jauno laiku avotu analīze (rakstītie, vizuālie).
 - Mūsdienu avotu analīze. Dažādu laikmetu un dažādu veidu avotu.
3. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam "Noteikta avota ārējās un iekšējās kritikas prezentācija".
4. Vēsturnieku darbu historiogrāfiskā analīze: darbu apzināšana, atlase no krājuma "Vēsturnieku komisijas raksti", no izdevumiem "Vēstures institūta žurnāls", "Latvijas vēsture: Jaunie un jaunākie laiki", "Latvijas arhīvi" un analīze.
5. Bibliogrāfijas sastādīšana atbilstoši noteiktai tēmai.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros, kā arī starppārbaudījumu un noslēguma pārbaudījuma vērtējumus. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 70% seminārnodarbībās.

Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 50%:
2. Kolokvijs: Noteikta avota ārējās un iekšējās kritikas prezentācija – 25%.
3. Bibliogrāfijas sastādīšana noteiktai tēmai (pēc izvēles), tas prezentēšana, apspriešana un izvērtēšana – 25%.
4. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (mutisks pārbaudes darbs) – 50%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Avotmācības priekšmets. L4

LEKCIJA: Vēstures avots un tā būtība. Teksts kā sociāls fenomens (cilvēku komunikēšanas akts un rezultāts). Teksts kā “radījums” un “radītājs”: teksts laika un telpas kontekstā; teksts un tā auditorija (mērķa, reālā), auditorijas sinhroniskā un diahroniskā dimensija. Teksta autors un viņa “es” izpausmes tekstā. Teksta struktūra, tās līmeņi un komponenti.

LEKCIJA: Vēstures avotu daudzveidība un klasifikācija: rakstiskie, lietiskie, vizuālie, audioavoti, sinkrētiskie (filmas), statistiskie. Naratīvo avotu kategorija un tās apakšgrupas; normatīvo avotu kategorija un tās apakšgrupas. Primārie un sekundārie avoti (vēstures pētījums/historiogrāfiskais avots kā sekundārs vēstures avots).

2. Vēstures avotu analītiskā kritika (avotpētnieciskā analīze/avotu raksturojums). L4

LEKCIJA: Avotu ārējā kritika, tās būtība. Informācijas meklēšana un sniegšana par avota rašanās laiku, telpu, tā autoru un viņa dzīves gaitām, avota kā teksta žanru, tā specifiku, avota izpētes līmeni un raksturu.

LEKCIJA: Avotu iekšējā kritika, tās būtība. Vēstures avotu informatīvais potenciāls, tā raksturs un līmeņi/jomas. Gūtās informācijas raksturošanas kritēriji: informācijas pasniegšanas forma (tiešā/tīšā, netiešā/netīšā); saturs (dzīves reālijas, priekšstati, pasaules uztveres/domāšanas veids).

3. Avotu analīzes metodes. S2, Pd6

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par avotu analīzes metodēm.

SEMINĀRS: Avotu analīzes metodes (statistiskā, semantiski kontekstuālā, strukturālā, salīdzinošā).

4. Avotu informatīvā potenciāla atklāšana. S8, Pd16

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vēstures avotu analīze (informatīvā potenciāla atklāšana): informācijas pasniegšanas forma (tiešā/tīšā, netiešā/netīšā), saturs (dzīves reālijas, priekšstati, pasaules uztveres/domāšanas veids).

SEMINĀRI: Dažādu laikmetu un dažādu veidu avotu informatīvā potenciāla atklāšana.

- Seno laiku avotu analīze (rakstītie, vizuālie).
- Viduslaiku avotu analīze (rakstītie, vizuālie).
- Jauno laiku avotu analīze (rakstītie, vizuālie).
- Mūsdienu avotu analīze.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojieties kolokvijam “Noteikta avota ārējās un iekšējās kritikas prezentācija”.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs: Noteikta avota ārējās un iekšējās kritikas prezentācija.

5. Historiogrāfijas priekšmets. L4, S2, Pd10

LEKCIJA: Historiogrāfija kā vēstures zinātnes vēsture; historiogrāfijas jomas (vēstures zinātnes infrastruktūra – žurnāli, krājumi, izdevniecības; vēsturnieku sagatavošanas iestādes. Vēstures institūti, vēsturnieku loks un tā evolūcija. Vēsturnieku doma kā historiogrāfijas priekšmets: domas saturs, izklāsta izveide, evolūcija.

LEKCIJA: Historiogrāfisko pētījumu tipi (apkopojošie, tematiski specializēti) un funkcijas (nozīme). Historiogrāfisko pētījumu veidi – anotācijas, recenzijas, raksti, monogrāfijas; literatūras apskats, tā veidošanas principi.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vēsturnieku darbu historiogrāfiskā analīze: darbu apzināšana, atlase no krājuma “Vēsturnieku komisijas raksti”, no izdevumiem “Vēstures institūta žurnāls”, “Latvijas vēsture: Jaunie un jaunākie laiki”, “Latvijas arhīvi” un analīze.

SEMINĀRS: Historiogrāfisko pētījumu tipi: kopīgais un atšķirīgais (dažādu historiogrāfisko tipu rakstu analīze).

6. Historiogrāfisko pētījumu struktūra. L2

LEKCIJA: Historiogrāfisko pētījumu struktūra/shēma: laiks, telpa, autors, autora pieeja, apskatāmais jautājumu loks, avotu bāze, avotu analīzes metodes, sniedzamās informācijas raksturs, secinājumu pamatotība, izklāsta loģika.

7. Vēsturnieku darbu historiogrāfiskā analīze. S2, Pd8

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Vēsturnieku darbu historiogrāfiskā analīze: darbu apzināšana un atlase no krājuma "Vēsturnieku komisijas raksti", no izdevumiem "Vēstures institūta žurnāls", "Latvijas vēsture: Jaunie un jaunākie laiki", "Latvijas arhīvi" un analīze.

SEMINĀRS: Avotu "Vēsturnieku komisijas raksti", "Vēstures institūta žurnāls", "Latvijas vēsture: Jaunie un jaunākie laiki", "Latvijas arhīvi" analīze.

8. Bibliogrāfijas sastādīšana. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Bibliogrāfijas rādītāji un to nozīme vēstures pētniecībā. Darba iespējas ar bibliogrāfijas rādītājiem.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Bibliogrāfijas sastādīšana atbilstoši noteiktai tēmai.

SEMINĀRS: Bibliogrāfijas sastādīšana atbilstoši noteiktai tēmai un tās prezentēšana.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Bibliogrāfijas sastādīšana noteiktai tēmai (pēc izvēles), tas prezentēšana, apspriešana un izvērtēšana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantotami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Bentley, M. (Ed.) (2006). Companion to Historiography. New York, NY: Routledge. Pieejams: <https://analepsis.files.wordpress.com/2011/08/companion-to-historiography.pdf>
2. Brundage, A. (2017). Going to the Sources: A Guide to Historical Research and Writing. 6th ed. Wiley-Blackwell.
3. Iggers, G. (1997). Historiography in the Twentieth Century: From Scientific Objectivity to Postmodern Challenge. Hanover, NH: Wesleyan University Press. Pieejams: <https://archive.org/details/historiographyin0000igge/page/n7>
4. Varlavāns, A. (2001). Ievads vēstures zinātnē. Rīga: Latvijas Arhīvi.
5. Woolf, D. A (2019). Concise History of History. Cambridge University Press.

Papildus informācijas avoti

1. Appleby, J., Hunt, L., & Jacob, M. (1994). Telling Truth about History. New York: London. Pieejams: [https://ia803001.us.archive.org/12/items/HistoryOfTheoriesAndIdeologiesThatGotUsInTheTurmoil/%5BJoyce Appleby%2C Lynn Hunt%2C Margaret Jacob%5D Telling.pdf](https://ia803001.us.archive.org/12/items/HistoryOfTheoriesAndIdeologiesThatGotUsInTheTurmoil/%5BJoyce%20Appleby%20Lynn%20Hunt%20Margaret%20Jacob%5D%20Telling.pdf)
2. Dobson, M., & Ziemann, B. (eds.) (2007). Reading Primary Sources. The Interpretation of Texts from Nineteenth and Twentieth-century History. London: Routledge.
3. Howell, M., W. (2001). From Reliable Sources: An Introduction to Historical Methods. Ithaca: Cornell University Press. Pieejams: <https://books.google.lv/books?id=0AsXCgAAQBAJ&pg=PA209&lpg=PA209&dq=Howell,+M.,+W.+Prevenier.+From+Reliable+Sources:+An+Introduction+to+Historical+M>
4. Kramer, L., & Maza, S. (eds.) (2002). A Companion to Western Historical Thought. Malden, Mass.: Blackwell Publishers. Pieejams: <https://archive.org/details/companiontoweste0000unse>
5. Sources of Information for Historical Research (1994). New York: Neal-Schumann.
6. Woolf, D. (2005). Historiography. In: M. C. Horowitz, ed. New Dictionary of the History of Ideas. Vol. I. New York: Scribner.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Latvijas Arhīvi.
2. Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls.
3. Latvijas Vēsturnieku Komisijas Raksti, 1. – 27. sēj.

4. Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēsti.
5. The American Historical Review.
6. The English Historical Review.
7. The Journal of Baltic Studies.
8. The Journal of Modern History.

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts un apgūts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Ekonomika: makroekonomika
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Ekonomika
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Mg.hist., vieslektore Signita Gabrāne (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.paed., asociētais profesors Pāvels Jurs (<i>Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas akadēmija</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.oec., asociētā profesore Ludmila Aleksejeva	
Priekšzināšanas	
Ekonomika: mikroekonomika un praktiskā uzņēmējdarbība I, II, III	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kurss sniedz ieskatu makroekonomikas attīstības tendencēs, piedāvā studējošajiem, izmantojot kvantitatīvās un kvalitatīvās pētniecības metodes, modulēt iespējamus risinājumus pastāvošajām makroekonomikas problēmām reģionālā, nacionālā un starptautiskā dimensijā.</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: sniegt strukturētas zināšanas par makroekonomikas analīzes pamatiem un veicināt matemātiski analītiskās prasmes, sasaistot makroekonomikas teoriju ar reālo ekonomisko situāciju Latvijā un ES, lai nodrošinātu iegūto zināšanu pārnesi praktisko problēmu risinājumiem dzīves kvalitātes veicināšanai, pedagoģiskajā procesā.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veicināt topošā skolotāja kompetences pastāvīgi prognozēt un noteikt makroekonomikas riskus un ietekmējošos faktorus veidošanos. 2. Veicināt studejošo matemātiski analītiskās prasmes, spēju izskaidrot, izvērtēt makroekonomikas jēdzienus un likumsakarības. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Makroekonomikas raksturojums, izaicinājumi un potenciālās attīstības perspektīvas nacionālajā un starptautiskajā dimensijā. L2 2. Makroekonomikas kritēriju un rādītāju analīze dzīves kvalitātes veicināšanas kontekstā. L4, S4, Pd8 3. Makroekonomiskās nestabilitātes un izaugsmes ietekmējošo faktoru identificēšana, risku analīzes izvērtēšana un iespējamo risinājumu konstruēšana. L2, S2, Pd8 4. Fiskālās un monetārās politikas veidošanās pamatprincipi, prognožu veidošana un alternatīvo attīstības scenāriju izstrāde. L4, S4, Pd10 	

<p>5. Starptautiskās tirdzniecības analīze un starptautiskās ekonomikas ietekmes daudzpusīgs izvērtējums. L4, S4, Pd16</p> <p>6. Zināšanu pārnese un ekonomisko un pedagoģisko kompetenču veicināšana pastāvošo makroekonomisko problēmu risināšanā un mācīšanā. S2, Pd6</p>
Studiju rezultāti
<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izskaidro makroekonomikas rādītājus: iekšzemes kopprodukts, bezdarbs, nodarbinātība, inflācija, kopējais piedāvājums un pieprasījums. 2. Pārzina starptautiskās ekonomiskās organizācijas, to mērķus un ietekmi globālajā ekonomikā. Raksturo fiskālās un monetārās politikas ietekmi Latvijā un ES; modulē iespējamus risinājumus pastāvošajām makroekonomikas problēmām. 3. Izskaidro Eiropas Savienības direktīvu un Latvijas likumdošanas ietekmi uz Latvijas ekonomiku, demonstrējot izpratni par valsts lomu ekonomikā. <p>PRASMES:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Atklāj makroekonomiskās likumsakarības, izmantojot ekonomikas modeļus, analizē nestabilitātes un izaugsmes rādītājus nacionālajā un starptautiskajā līmenī, modulē iespējamus risinājumus pastāvošajām makroekonomikas problēmām. 5. Prot aprēķināt makroekonomikas rādītājus, izmantojot statistikas datus un zinātnisko literatūru, konstruē iespējamus risinājumus un attīstības alternatīvas fiskālās un monetārās politikas veidošanās procesā. 6. Analizē un izvērtē starptautiskās tirdzniecības priekšrocības un ierobežojumus, modelējot situācijas, izvērtējot alternatīvas. 7. Spēj skaidrot makroekonomikas jēdzienus un likumsakarības, pedagoģiski pamatoti izvēlēties stratēģijas makroekonomisko procesu izvērtēšanai un prognozēšanai pedagoģiskajā procesā. Refleksīvi novērtē savu mācīšanos pēc kritērijiem. <p>KOMPETENCE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Spēj gūtās atziņas par mikroekonomikas būtību, tās problēmām, noteicošo lomu valsts un ES politikā, kā arī gūtās analītiskās prasmes darba ar statistiku un dažāda veida dokumentiem pārnest un sasaistīt ar apkārtējām realitātēm ikdienas dzīvē.
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums
<p>Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts individuāli un/vai mazākās darba grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Darbs ar statistiku, IKP, NKP, inflācijas rādītāju izpēti, valsts ekonomiku un izaugsmes analīzi. 2. Darbs ar statistiku: bezdarba aprēķināšana. Nodarbinātības sekmēšanas plāna izstrāde un prezentēšana. 3. Darbs ar ekonomistu pētījumiem, nolikumiem: Latvijas fiskālās un monetārās politikas analīze, izvērtēšana. Loģisko virkņu veidošana. 4. Darbs ar dažāda veida informācijas avotiem, ekonomiskās izaugsmes rādītāju noteikšana un izvērtējums vietējā, nacionālajā un starptautiskajā dimensijā. 5. Pētnieciskā darba izstrāde: balstoties uz studiju kursā apgūtām teorētiskām un praktiskām atziņām, kā arī analizējot pieejamos statistikas datus, izvērtē Latvijas makroekonomiskās (pēc brīvi izvēlēta rādītāja) attīstības tendences starptautiskajā dimensijā, nosakot pastāvošos izaicinājumus un konstruējot iespējamus problēmu risinājumus. 6. Darbs ar dažāda veida informācijas avotiem, stratēģiju izstrāde makroekonomisko procesu izvērtēšanai darbā ar izglītojamajiem.
Prasības kredītpunktu iegūšanai
<p>Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starppārbaudījumos), pašvērtējumu un patstāvīgi izstrādāto un prezentēto</p>

pētniecisko darbu. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 40% lekcijās un 60% seminārnodarībās.

Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 40%:

Nodarbinātības sekmēšanas plāna izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana – 25%.

Stratēģijas izstrāde darbam ar izglītojamajiem, apgūstot makroekonomikas tematus – 15%.

2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (izstrādātā pētnieciskā darba prezentācija: Latvijas makroekonomiskās (pēc brīvi izvēlēta rādītāja) attīstības tendenču izvērtēšana starptautiskajā dimensijā, nosakot pastāvošos izaicinājumus un konstruējot iespējamus problēmu risinājumus) – 60%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. **Makroekonomikas raksturojums, izaicinājumi un potenciālās attīstības perspektīvas nacionālajā un starptautiskajā dimensijā.** L2

LEKCIJA: Makroekonomikas būtība, tās mērķi. Nacionālā ekonomika.

2. **Makroekonomikas kritēriju un rādītāju analīze dzīves kvalitātes veicināšanas kontekstā.** L4, S4, Pd8

LEKCIJA: Makroekonomikas rādītāji, to aprēķināšana.

LEKCIJA: Latvijas tirdzniecības balance.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar statistiku, IKP, NKP, inflācijas rādītāju izpēte, valstu ekonomiku un izaugsmes analīze.

SEMINĀRS: Iekšzemes kopprodukts, tā aprēķināšanas praktiskās metodes.

SEMINĀRS: Iedzīvotāju labklājība un ekonomikas izaugsme – moduļu analīze.

3. **Makroekonomiskās nestabilitātes un izaugsmes ietekmējošo faktoru identificēšana, risku analīzes izvērtēšana un iespējamo risinājumu konstruēšana.** L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Makroekonomiskā nestabilitāte – ekonomiskie cikli, bezdarbs, inflācija un to savstarpējā mijiedarbība.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar statistiku, bezdarba aprēķināšana. Nodarbinātības sekmēšanas plāna izstrāde un prezentēšana.

SEMINĀRS: Nodarbinātība un bezdarbs. Bezdarba aprēķināšanas metodes.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Nodarbinātības sekmēšanas plāna izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana.

4. **Fiskālās un monetārās politikas veidošanās pamatprincipi, prognožu veidošana un alternatīvo attīstības scenāriju izstrāde.** L4, S4, Pd10

LEKCIJA: Monetārā politika: naudas pieprasījums, naudas piedāvājums, tā regulēšana. Banku naudas veidošanas mehānisms.

LEKCIJA: Fiskālās politikas mērķi, instrumenti un veidi. Budžeta deficīts un valsts parāds.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Stratēģiju izpēte un analīze darbam ar izglītojamajiem, apgūstot makroekonomikas tematus.

SEMINĀRS: Latvijas fiskālās politikas analīze.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar ekonomistu pētījumiem, nolikumiem: Latvijas fiskālās un monetārās politikas analīze un izvērtēšana. Loģisko virkņu veidošana.

SEMINĀRS: Monetārās un fiskālās politikas mērķu, instrumentu un veidu pielietošana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar dažāda veida informācijas avotiem, ekonomiskās izaugsmes radītāju noteikšana un izvērtējums vietējā, nacionālajā un starptautiskajā dimensijā.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Stratēģijas izstrāde darbam ar izglītojamajiem, apgūstot makroekonomikas tematus.

5. Starptautiskās tirdzniecības analīze un starptautiskās ekonomikas ietekmes daudzpusīgs izvērtējums. L4, S4, Pd16

LEKCIJAS: Tirgus mehānisma nepilnības un to novēršana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pētnieciskā darba izstrāde: balstoties uz studiju kursā apgūtām teorētiskām un praktiskām atziņām, analizējot pieejamos statistikas datus, Latvijas makroekonomiskās (pēc brīvi izvēlēta rādītāja) attīstības tendenču izvērtēšana starptautiskajā dimensijā, nosakot pastāvošos izaicinājumus un konstruējot iespējamās problēmu risinājumus.

SEMINĀRS: Starptautiskās ekonomiskās organizācijas. Starptautiskās tirdzniecības priekšrocības un ierobežojumi – risku noteikšana un analīze.

SEMINĀRS: Starptautiskās ekonomikas ietekme uz Latvijas ekonomisko izaugsmi – dažādu problēmu un iespēju konstruēšana.

6. Zināšanu pārnese un ekonomisko un pedagoģisko kompetenču veicināšana pastāvošo makroekonomisko problēmu risināšanā un mācīšanās. S2, Pd6

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar dažāda veida informācijas avotiem, stratēģiju izstrāde makroekonomisko problēmu risināšanai darbā ar izglītojamajiem.

SEMINĀRS: Stratēģijas makroekonomisko problēmu izvērtēšanai un prognozēšanai pedagoģiskajā procesā.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Andrew, W. (2019). Adaptive Markets: Financial Evolution at the Speed of Thought. New Jersey: Princeton University Press. Pieejams: <https://www.researchgate.net/publication/228183756> The Adaptive Markets Hypothesis Market Efficiency from an Evolutionary Perspective
2. Driscoll, J. C. (2003). Lecture Notes in Macroeconomics. Brown University and NBER. Pieejams: https://www.uh.edu/~bsorense/Macro_Lecture_Notes.pdf
3. Jorņiņa, I., & Birzniece, J. (2017). Ekonomika vidusskolām. Skolotāja grāmata. Rīga: Biznesa augstskola "Turība". Pieejams: <https://www.turiba.lv/storage/files/skolotaju-gramata.pdf>
4. Makin, A. (2018). The Limits of Fiscal Policy. Switzerland: Springer. Pieejams: <https://www.perlego.com/book/3494585/the-limits-of-fiscal-policy-pdf>
5. Mankiw, N. G. (2013). Macroeconomics. New York, NY: Worth Publishers. Pieejams: <https://www.econpage.com/302/mankiw.pdf>
6. Rworth, K. (2017). Doughnut Economics: Seven Ways to Think Like a 21st-Century Economist. Chelsea: Random House Business. Pieejams: [https://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwi52IS4zOC HAXXXHxAlHXHDKWAQFnoECCOQAQ&url=https%3A%2F%2Ffenix.tecnico.ulisboa.pt%2FdownloadFile%2F845043405579281%2FRaworth%2520\(2017\)%2520Doughnut%2520Economics.pdf&usg=AOvVaw1N-JsiWOy4Q14JjzleGx9I&opi=89978449](https://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwi52IS4zOC HAXXXHxAlHXHDKWAQFnoECCOQAQ&url=https%3A%2F%2Ffenix.tecnico.ulisboa.pt%2FdownloadFile%2F845043405579281%2FRaworth%2520(2017)%2520Doughnut%2520Economics.pdf&usg=AOvVaw1N-JsiWOy4Q14JjzleGx9I&opi=89978449)

Papildus informācijas avoti

1. Bikse, V. (2007). Ekonomikas teorijas pamatprincipi: Mācību līdzeklis. Rīga: Izglītības solī.
2. Bindsei, U. (2014). Monetary Policy Operations and the Financial System. Oxford: Oxford University Press.
3. Giancarlo, G. (2013). International Trade Theory and Policy. Berlin: Springer.

4. Mankiw, N. G. (2012). Principles of Macroeconomics. 6th ed. Nelson Education, Ltd. Pieejams: https://students.aiu.edu/submissions/profiles/resources/onlineBook/p2C3h5_Principles_of_Macroeconomics-upl.pdf
5. McConnell, C. R., Brue, S. L., Flynn, S. M. (2015). Macroeconomics: Principles, Problems, & Policies. 20th Edition. New York, NY: McGraw-Hill Education. Pieejams: <https://dl.icdst.org/pdfs/files3/e9f90c1a40150b4ece28b79d9c6e1345.pdf>
6. Saksonova, S. (b.g.). Fiskālā politika. E-grāmata. Pieejams: <https://profizgl.lu.lv/mod/book/view.php?id=16800&chapterid=3401>
7. Šenfelde, M., Ņikitina, V., & Kullesa, I. (2000). Ievads makroekonomikā. Rīga: Kamene.
8. Tirole, J. (2017). Economics for the Common Good. New Jersey: Princeton University Press. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/325628300_Economics_for_the_Common_Good

Periodika un citi informācijas avoti

1. Centrālā statistikas pārvalde, statistikas dati. <https://www.csb.gov.lv/lv/statistika>
2. Ekonomikas ministrija. <https://em.gov.lv/>
3. Finanšu ministrija. <https://www.fm.gov.lv/>
4. Latvijas Banka. <https://www.bank.lv/>
5. Makroekonomikas rādītāji Latvijā. <https://www.makroekonomika.lv/>
6. The economy of European Union. https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/economy_en
7. Valsts ieņēmumu dienests. <https://www.vid.gov.lv/>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Ētiskie priekšstati un normas mūsdienu pasaulē
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Socioloģija
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.sc.admin., docente Ausma Golubeva (<i>Latvijas Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.philol., docente Ingrīda Kupšāne Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veicināt studējošo ētisko priekšstatu būtību, ētikas nozīmi cilvēka rīcībā un attiecībās.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Veicināt studejošo zināšanas un izpratni par ētikas un morāles specifiskiem jautājumiem. 2. Veicināt izpratni par ētikas vietu un lomu kultūras sistēmā kopumā un pedagoga darbā īpaši, akcentējot ētikas normatīvo raksturu pilsoniskās pozīcijas izkopšanai un pedagogu ētikas principu īstenošanai. 3. Atklāt morālās kultūras nozīmi un morāles filozofijas zināšanu vērtību cilvēka darbības struktūrā. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ētikas priekšmets. L2, Pd6 2. Ētikas virzieni. L2, S2, Pd6 3. Morāles specifika. Morāles struktūra. L2 4. Morāles funkcijas. L2, Pd6 5. Politika un ētika, tiesības un morāle. Reliģija un morāle. Māksla un morāle. Zinātne un morāle. L2, Pd6 6. Ētiskie priekšstati, tikumi (centība, drosme, laipnība, mērenība, savaldība, solidaritāte, tolerance, līdztiesība utt.). S4, Pd6 7. Ētiskas kategorijas un morālās vērtības. L2 8. Taisnīgums. Pienākums. Atbildība. S4, Pd6 9. Cieņa un gods. Kauns un sirdsapziņa. S2, Pd6 	

10. Laime. Dzīves jēga. Mīlestība. Draudzība. S4, Pd6
11. Uzvedība un elementārās pieklājības normas. L4
Studiju rezultāti
<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skaidro ētikas būtību, ētikas jautājumu sasaisti ar sociālo un pilsonisko jomu. 2. Zina un skaidro ētisko vērtību un ētisko normu atšķirību no citiem sabiedrībā pastāvošiem uzvedību/rīcību regulējošiem mehānismiem. 3. Ir priekšstats par zinātniski pētniecisko prasmju specifiku ētiskās izglītības jautājumos. <p>PRASMES:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Adekvāti izmanto ētisko terminoloģiju mācību procesā. 5. Patstāvīgi analizē ētiskos fenomenus, ar morāli saistītos jautājumus, izvērtē ētiskas dilemmas un paredz morālas darbības sekas; aktīvi iesaista skolēnus ētisku dilemmu kritiskā izvērtēšanā, morālas dabas jautājumu risināšanā. 6. Patstāvīgi un grupā veic analīzes, pētījumus par ētikas jautājumiem, izmantojot mūsdienīgās metodes un komunikācijas ētiskos stilus, sekmē skolēnu prasmes ētikas jautājumu analīzē. 7. Atpazīst un analizē sociālo problēmu ētiskos aspektus, argumentēti demonstrē neatkarību savos priekšstatos par diskutējamām ētiskām problēmām, apzinās ētisko aspektu nozīmi skolotāja darbībā, sekmē ētisko aspektu sociālās un pilsoniskās jomas apgūšanas procesā. <p>KOMPETENCE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Diskutē un risina ētiskas un sociālas problēmas, izmantojot morāles filozofijas atziņas. Vada ētiskās izglītošanas procesu mācību stundās un sekmē tikumisko priekšstatu pilnveidi.
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums
<p>Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zinātniskās literatūras, informācijas avotu par ētikas priekšmeta būtību, par ētiku, morāli, tikumiem studēšana un analīze. 2. Reālu dzīves piemēru (ekoloģiskā ētika, dzīves ētika) analīze un dzīvei tuvinātu situāciju izstrāde sociālās un pilsoniskās jomas kontekstā. 3. Dažādu informācijas avotu apzināšana, analīze, ziņojuma par indivīda un sabiedrības ētikas un morāles pamatproblēmām mūsdienās sagatavošana. 4. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par morāles jautājumu patērētāju sabiedrībā sagatavošana. 5. Darbs ar pedagogisko literatūru, pamatzglītības un vidējās izglītības standartiem, ziņojuma par ētisko audzināšanu kā morālo priekšstatu, spriedumu un ideālu veidošanu, ētiskās izglītības formām un metodēm sagatavošana. 6. Informācijas atlase un analīze, prezentācijas sagatavošana par vienu no ētiskām vērtībām (pēc izvēles). 7. Darbs ar dažāda veida informācijas avotiem, ziņojuma par jēdzienu "laime" sagatavošana, atbildot uz jautājumiem: laimes iezīmes un veidi; dzīves jēga, katra cilvēka dzīves jēga; mīlestība, tās veidi, mīlestības vērtība un nozīme personības un sabiedrības dzīvē; laulība un ģimene, tās morāliskie pamati.
Prasības kredītpunktu iegūšanai
<p>Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgo darbu, kas veikti individuāli, grupās, starppārbaudījumu un noslēguma pārbaudījuma vērtējumu. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 30% lekcijās un 70% seminārnodarbībās. Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 50%: Ziņojuma par ētikas un morāles filozofijas tēmām sagatavošana un prezentēšana – 15%. Izvēlētas ētiskās vērtības analīze un prezentēšana – 15%.

- Izpētes darbs par mūsdienu aktuālo ētisko kolīziju – 20%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (mutisks pārbaudes darbs) – 50%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8
1.starppārbaudījums	+	+		+	+	+		+
2.starppārbaudījums	+		+	+		+		+
3.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Ētikas priekšmets. L2, Pd6

LEKCIJA: Jēdzienu “ētika”, “morāle” un “tikumība” saturs un savstarpējās attiecības. Morāles principi, vērtības un tikumi. Morāles filozofijas pamatjēdziens – tikums.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras, informācijas avotu par ētikas priekšmeta būtību, par ētiku, morāli, tikumiem studēšana un analīze.

2. Ētikas virzieni. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Teorētiskās un praktiskās filozofijas atšķirības. Ētikas virzieni. Ētika atkarībā no izvirzītajiem pamatjautājumiem. Ekoloģiskā ētika. Teoloģiskā ētika. Profesionālā ētika. Dzīves ētika. Nevardarbības ētika. Hedonisms. Deontoloģiskā ētika. Utilitārisms.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Reālu dzīves piemēru (ekoloģiskā ētika, dzīves ētika) analīze un dzīvei tuvinātu situāciju izstrāde sociālās un pilsoniskās jomas kontekstā.

SEMINĀRS: Ekoloģiskās ētikas problēmas mūsdienās, to analīze un izvērtējums.

3. Morāles specifika. Morāles struktūra. L2

LEKCIJA: Morāles būtība un jēga. Morāles fenomenu daudzveidīgums. Tikumības loma cilvēka dzīvē. Morālā jābūtība un tās saistība ar dzīves īstenību. Morāles vispārcilvēciskais raksturs, izpausmes. Morāla apziņa un morāla darbība. Ētiskā apziņa ka pārdzīvojumu, spriedumu, uzskatu, vajadzību, ideālu un priekšstatu kopums. Morāles zelta likums un Kanta kategoriskais imperatīvs. Cilvēks kā mērķis un līdzeklis. XX gadsimta ētikas un morāles pamatproblēmas.

4. Morāles funkcijas. L2, Pd6

LEKCIJA: Morāles loma cilvēka dzīvē. Morāles priekšstati. Morāles priekšstatu transformācija XXI gadsimtā. Ētisko vērtību un principu maiņa postmodernismā un globalizācijas laikmetā. Personības loma un nozīme ētikas ievērošanā un veicināšanā. Morāles audzinošā funkcija. Morāles gnozeoloģiskā funkcija. PATSTĀVĪGAIS DARBS: Dažādu informācijas avotu apzināšana, analīze, ziņojuma par indivīda un sabiedrības ētikas un morāles pamatproblēmām mūsdienās sagatavošana.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Ziņojuma par ētikas un morāles filozofijas tēmām sagatavošana un prezentēšana.

5. Politika un ētika, tiesības un morāle. Reliģija un morāle. Māksla un morāle. Zinātne un morāle. L2, Pd6

LEKCIJA: Morāles praktiskais raksturs, ar ko morāle atšķiras no zinātnes, ekonomikas un citām sabiedriskās apziņas formām. Morālā izvēle, tās atšķirība no politiskās, tiesiskās un citām izvēlēm. Reliģijas nozīme personības un sabiedrības garīgajā attīstībā. Mākslas loma ētisko priekšstatu un vērtību translācija.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma par morāles jautājumu patērētāju sabiedrībā sagatavošana.

6. Ētiskie priekšstatī, tikumi (centība, drosme, laipnība, mērenība, savaldība, solidaritāte, tolerance, līdztiesība utt.). S4, Pd6

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar pedagogisko literatūru, pamatzglītības un vidējās izglītības standartiem, ziņojuma par ētisko audzināšanu kā morālo priekšstatu, spriedumu un ideālu veidošanu, ētiskās izglītības formām un metodēm sagatavošana.

SEMINĀRS: Ētiskā audzināšana kā morālo priekšstatu, spriedumu un ideālu veidošana. Ētisko priekšstatu un tikumu veidošanās.

SEMINĀRS: Ētiskās izglītības formas un metodes. Ētiskās izglītības iespējas radoši aktīvas personības attīstībā.

7. Ētiskās kategorijas un morālās vērtības. L2

LEKCIJA: Ētiskās vērtības. "Labā" un "Jaunā" jēdzieni. Galvenās ētiskās kategorijas. Brīvība. Brīvības nozīme cilvēku un sabiedrības dzīvē.

8. Taisnīgums. Pienākums. Atbildība. S4, Pd6

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Informācijas atlase un analīze, prezentācijas sagatavošana par vienu no ētiskām vērtībām (pēc izvēles).

SEMINĀRS: Taisnīguma izpratne. Pienākums. Atbildības problēma. Atbildība un tās līmeņi. Pienākuma attiecības ar cilvēka interesēm, brīvību un laimi. Cilvēka atbildības robežas. Tiesību un pienākumu, atbildības attiecības.

SEMINĀRS: Vērtību sistēmu atšķirības un citi aspekti ētikas dilemmu gadījumos. Izvēles iespējas un prasmes pieņemt pareizos lēmumus. Personīgā un profesionālā atbildība ētikas dilemmu gadījumos. Sasaiste ar sociālās un pilsoniskās jomas standarta saturu.

9. Cieņa un gods. Kauns un sirdsapziņa. S2, Pd6

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Informācijas atlase un analīze, prezentācijas sagatavošana par vienu no ētiskām vērtībām: gods, cieņa, kauns, sirdsapziņa. "Tīra" sirdsapziņa.

SEMINĀRS: Cieņa un gods. Kauns un sirdsapziņa. Sasaiste ar sociālās un pilsoniskās jomas standarta saturu.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Izvēlētās ētiskās vērtības analīze un prezentēšana.

10. Laime. Dzīves jēga. Mīlestība. Draudzība. S4, Pd6

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar dažāda veida informācijas avotiem, ziņojuma par jēdzienu "laime" sagatavošana, atbildot uz jautājumiem: laimes iezīmes un veidi; dzīves jēga, katra cilvēka dzīves jēga; mīlestība, tās veidi, mīlestības vērtība un nozīme personības un sabiedrības dzīvē; laulība un ģimene, tās morāliskie pamati.

SEMINĀRS: Laime. Dzīves jēga. Mīlestība. Ģimenes tikumiskie pamati. Sasaiste ar sociālās un pilsoniskās jomas standarta saturu.

11. Uzvedība un elementāras pieklājības normas. L4

LEKCIJA: Normatīva dzīves regulēšana. Pieklājības normu ievērošana un to nozīme dzīvē.

LEKCIJA: Ētika un etiķete. Sociālās dzīves normatīvas regulēšanas daudzveidīgums.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Izpētes darbs par mūsdienu aktuālo ētisko kolīziju.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Crary, A. (2016). Inside Ethics: On the Demands of Moral Thought. Harvard: Harvard University Press. <https://www.jstor.org/stable/j.ctt1c84df2>
2. Jasanoff, S. (2016). The Ethics of Invention: Technology and the Human Future. W. W. Norton Incorporated.
3. MacIntyre, A. (2014). Ethics in the Conflicts of Modernity: An Essay on Desire, Practical Reasoning, and Narrative. Cambridge: Cambridge University Press. Pieejams: https://sites.duke.edu/conversions/files/2014/09/MacIntyre-Ethics-in-Conflicts-of-Modernity_Part1.pdf
4. Ordine, N. (2017). Nelietderīgā lietderīgums. Rīga: Jāna Rozes apgāds.

Papildus informācijas avoti	
1.	Corey, G. (2007). Issues and ethics in the helping professions. Belmont, CA: Brooks/Cole/Thomson Learning. Pieejams: https://archive.org/details/issuesethicsinhe07edcore
2.	Du Bois, B., & Miley, K. K. (1999). Social work: an empowering profession. Boston: Allyn & Bacon. Pieejams: https://archive.org/details/socialworkempowe00dubo
3.	Evanss, Ž. (2015). Filozofija reālajai dzīvei un citām bīstamām situācijām. Rīga: Jumava.
4.	Fromms, Ē. (2009). Mīlestības māksla. Rīga: Jumava.
5.	Hefe, O. (2009). Taisnīgums. Rīga.
6.	Kuzņecova, A. (2003). Profesionālās ētikas pamati. Rīga: RaKa.
7.	Lasmane, S. (2004). 20.gadsimta ētikas pavērsieni. Rīga: Zvaigzne ABC.
8.	Milts, A. (2004). Saskarsmes ētika. Rīga: Zvaigzne ABC.
9.	Purēns, V. (2026). Ētika: mācību grāmata. Rīga: RaKa.
10.	Pojaks, R. (2016). Tiesības uz nāvi: eitanāzijas krimināltiesiskie, medicīniskie un ētiskie aspekti. Rīga: Tiesu namu aģentūra.
11.	Šuvajevs, I. (2014). Bēgšana no brīvības? Ērihs Fromms un Latvija. Rīga: LU Filozofijas un socioloģijas institūts.
12.	Šmids, V. (2001). Eksistences estētika un ētika. Rīga: Minerva.
Periodika un citi informācijas avoti	
1.	Journal of Moral Philosophy
2.	http://www.lcca.lv
3.	http://www.studija.lv/
4.	http://plato.stanford.edu/
5.	http://www.lu.lv/biblioteka/resursi/datubazes/
6.	http://ethics.iit.edu/codes/coe.html (Ētikas kodeksu vietne)
7.	Kentaurs
8.	Latvijas Universitātes akadēmiskās ētikas un profesionālās studijas reglamentējošie dokumenti: Pieejams tiešsaistē: http://www.lu.lv/par/dokumenti/noteikumiunkartibas/
Piezīmes	
Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.	
Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.	

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Cilvēka un sabiedrības rīcības regulēšanas mehānismi: ideoloģijas un sabiedriskās organizācijas industriālajā un postindustriālajā pasaulē
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Starpmazs
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>Kredītpunkti</i>	2
<i>ECTS kredītpunkti</i>	3
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	32 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr. soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.hist., asociētais profesors Henrihs Soms Dr.hist., profesore Irēna Saleniece	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidojot izpratni par ideoloģijas kā sociāla fenomena būtību, veicināt studējošo patstāvīgas, sistēmiskas domāšanas attīstību.	
STUDIJU KURSA UZDEVUMI:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Veidot priekšstatu par ideoloģiju kā sistēmu. 2. Attīstīt prasmi atklāt jebkura teksta, ņemot vērā tā izplatīšanas pakāpi, ideoloģisko dimensiju. 3. Veidot priekšstatu par ideoloģijas saistību ar dažāda veida sabiedriskām organizācijām. 4. Veidot priekšstatu par industriālās/postindustriālās sabiedrības pamatīpatnībām un to saistību gan ar ideoloģijām, gan ar sabiedriskām organizācijām. 5. Attīstīt prasmes analizēt avotus, zinātnisko literatūru, apkopot, strukturēt. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ideoloģijas būtība. L2, S2, Pd8 2. Industriālās/postindustriālās sabiedrības pamatīpatnības. L2, S2, Pd8 3. Ideoloģijas industriālās/postindustriālās sabiedrībās. L8, S8, Pd20 4. Sabiedriskās organizācijas industriālajā/postindustriālajā sabiedrībā. L4, S4, Pd12 	
Studiju rezultāti	
ZINĀŠANAS:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Demonstrē izpratni par ideoloģijas kā sistēmiska sociāla fenomena būtību. 2. Skaidro industriālās/postindustriālās sabiedrības īpatnības un to savstarpējas saiknes ar ideoloģijām un sabiedriskām organizācijām. 	

PRASMES:

3. Analizē avotus un zinātnisko literatūru veicot to arējo un iekšējo kritiku.
4. Spēj atklāt jebkura teksta, ņemot vērā tā izplatīšanas pakāpi, ideoloģisko dimensiju.
5. Veic patstāvīgu pētījumu pēc piedāvātajiem kritērijiem, apkopo, strukturē, analizē gūtās atziņas.
6. Prezentē savu darbu rezultātus auditorijas priekšā, pieņem klātesošo kritiku un atbilstoši reaģē uz to.

KOMPETENCE:

7. Konstatējot gan ideoloģiju, gan sabiedrisko organizāciju evolūcijas pazīmes, spēj izprast un skaidrot to veicinošos faktorus.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Docētāja piedāvāto tekstu (rakstisko, vizuālo) analīze, atklājot to ideoloģisko dimensiju.
2. Zinātniskās literatūras analīze un ziņojuma sagatavošana par masu sacelšanās fenomenu, tā būtību, priekšnoteikumiem, sekām.
3. Darbs ar Interneta resursiem: informācijas atlase, apkopošana, analīze, gūto atzinu strukturēšana. Ziņojuma sagatavošana par liberālismu mūsdienu pasaulē; konservatīvismu mūsdienu pasaulē; sociālismu mūsdienu pasaulē; nacionālismu mūsdienu pasaulē; sabiedriskajām organizācijām mūsdienu pasaulē.
4. Partiju nosaukumu analīze, atklājot ideoloģisko dimensiju, ziņojuma sagatavošana par politisko partiju nosaukumiem.
5. Referāta (tēma pēc izvēles) un tā prezentācijas sagatavošana (mutiska un naratīvs). Referātu piedāvājamās tēmas:
 - Liberālisms, tā recepcija un izpausmes XX – XXI gs.
 - Konservatīvisms, tā recepcija un izpausmes XX – XXI gs.
 - Nacionālisms, tā recepcija un izpausmes XX – XXI gs.
 - Sociālisms, tā recepcija un izpausmes XX – XXI gs.
 - Sabiedriskās organizācijas XX – XXI gs. un to īpatnības.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starppārbaudījumos) un nodoti docētājam izveidotajā portfolio. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 80% seminārnodarbībās.

Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:
 - Prezentācijas par nacionālisma izpausmēm mūsdienu pasaulē izveide, prezentēšana un izvērtēšana – 25%.
 - Referāta par izvēlēto tēmu prezentācija – 35%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (referāts (tēmas pēc izvēles) un tā prezentācija) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti
--------------------	-------------------

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Ideoloģijas būtība. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Ideoloģija kā sociāls fenomens. Ideoloģijas funkcijas. Ideoloģija kā sistēma: pasaules redzējums (pasaules aina), programmatiskās nostādnēs, izpausmes politikā. Teksts kā ideoloģijas instruments. Ideoloģijas pastāvēšanu un evolūciju veicinošie faktori: cilvēka daba, ģeogrāfiskā vide, cilvēku savienību konsolidēšanās līmenis: ekonomiskās, politiskās, kultūras attīstības specifika, demogrāfiskā situācija, sabiedrības struktūra. Kontakti. Pirmsindustriālās pagātnes mantojums sociālpolitiskajā un psiholoģiskajā jomā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Docētāja piedāvāto tekstu (rakstisko, vizuālo) analīze, atklājot to ideoloģisko dimensiju.

SEMINĀRS: Tekstu (rakstisko, vizuālo) ideoloģiskā dimensija.

2. Industriālās/postindustriālās sabiedrības īpatnības. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Rūpnieciskā un zinātniski tehniskā revolūcija, tās būtība, izpausmes, kopīgais un atšķirīgais. Rūpnieciskās un zinātniski tehniskās revolūcijas sekas: ekonomiskās, sociālās (demogrāfiskās, diferenciācijas pamati, psiholoģiskās, politiskās, (politiskās sistēmas transformācija)). Cilvēka eksistenciālā situācija (individuācija, tuvināšanās fiziskajā telpā, atsvešināšanās).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Zinātniskās literatūras analīze un ziņojuma sagatavošana par masu sacelšanās fenomenu, tā būtību, priekšnoteikumiem, sekām.

SEMINĀRS: Masu sacelšanās fenomens: tā būtība, priekšnoteikumi, sekas.

3. Ideoloģijas industriālajās/postindustriālajās sabiedrībās. L8, S8, Pd20

LEKCIJA: Liberālisms un tā evolūcija – autori, teksti, idejas, izplatīšana, auditorija (Dž. Loks “Deklarācija par cilvēka un pilsoņa tiesībām”).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar Interneta resursiem: informācijas atlase, apkopošana, analīze, gūto atzinu strukturēšana. Ziņojuma sagatavošana par liberālismu mūsdienu pasaulē.

SEMINĀRS: Liberālisms mūsdienu pasaulē – interneta resursu informācijas analīze.

LEKCIJA: Konservātisms un tā evolūcija. Autori, teksti, idejas, izplatīšana, auditorija (E. Bjerks, Ž. de Mestrs).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Ziņojuma sagatavošana par konservatīvismu mūsdienu pasaulē.

SEMINĀRS: Konservātisms mūsdienu pasaulē (interneta resursu informācijas analīze).

LEKCIJA: Sociālisms un tā evolūcija – autori, teksti, idejas, izplatīšana, auditorija (R. Ouens, K. Markss).PATSTĀVĪGAIS DARBS: Ziņojuma sagatavošana par sociālismu mūsdienu pasaulē.

SEMINĀRS: Sociālisms mūsdienu pasaulē – interneta resursu informācijas analīze.

LEKCIJA: Nacionālisms un tā evolūcija – autori, teksti, idejas, izplatīšana, auditorija (J. Fihte, Musolini).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Ziņojuma sagatavošana par nacionālismu mūsdienu pasaulē.

SEMINĀRS: Nacionālisms mūsdienu pasaulē (interneta resursu informācijas analīze).

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Prezentācijas par nacionālisma izpausmēm mūsdienu pasaulē izveide, prezentēšana un izvērtēšana.

4. Sabiedriskās organizācijas industriālajā/postindustriālajā sabiedrībā. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Sabiedrisko organizāciju daudzveidība pēc sociālās auditorijas principiem, mēroga: lokālas; reģionālas; valsts; starptautiskas.

LEKCIJA: Arod biedrības, kooperatīvi, kultūras, kultūrnacionālas biedrības, jauniešu (skauti, mazpulki, pionieri utt.). Biedrības un valsts iestādes. Biedrību evolūcija.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar Interneta resursiem: informācijas atlase, apkopošana, analīze, gūto atzinu strukturēšana. Ziņojumu sagatavošana par sabiedriskajām organizācijām mūsdienu pasaulē.

SEMINĀRS: Sabiedriskās organizācijas mūsdienu pasaulē (interneta resursu informācijas analīze). Politiskas partijas kā sociāls fenomens. Partiju funkcijas. Partijas un valsts iestādes. Partiju evolūcija.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Partiju nosaukumu analīze, atklājot ideoloģisko dimensiju, ziņojuma sagatavošana par politisko partiju nosaukumiem.

SEMINĀRS: Politiskās partijas savu nosaukumu spoguļi. Partiju nosaukumu ideoloģiskā dimensija.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Referāta un prezentācijas sagatavošana pēc tēmas:

- Liberālisms, tā recepcija un izpausmes XX – XXI gs.
- Konservatīvisms, tā recepcija un izpausmes XX – XXI gs.
- Nacionālisms, tā recepcija un izpausmes XX – XXI gs.
- Sociālisms, tā recepcija un izpausmes XX – XXI gs.
- Sabiedriskās organizācijas XX – XXI gs. un to īpatnības.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Referāta par izvēlēto tēmu prezentācija.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie vēstures avoti un obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Burke, E. (1790). Affections on the Revolution in France. Stanford: Stanford University Press. Pieejams: <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.184486>
2. de Maistre, J. (2009). Considerations on France. Cambridge: Cambridge University press. Pieejams: [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fc/Maistre %E2%80%93 Consid%C3%A9ratio ns sur la France %28Ed. 1829%29.pdf](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fc/Maistre_%E2%80%93_Consid%C3%A9rations_sur_la_France_%28Ed._1829%29.pdf)
3. Fichte, J. (1922). Addresses to the German Nation. Hackett Publishing company. Pieejams: <https://ia600201.us.archive.org/9/items/addressestogerma00fich/addressestogerma00fich.pdf>
4. Locke, J. (2012). An Essay Concerning Human Understanding: Second Theatise of Government. Pieejams: <https://english.hku.hk/staff/kjohnson/PDF/LockeJohnSECONDTREATISE1690.pdf>
5. Mussolini, B. (1932). The Doctrine of Fascism. France: Vallecchi Ed. Pieejams: <https://sjsu.edu/faculty/wooda/2B-HUM/Readings/The-Doctrine-of-Fascism.pdf>
6. Owen, R. (2014). The Revolution in the Mind and Practice of the Human Race: Or, the Coming Change from Irrationality to Rationality. Creative Media Partners, LLC.
7. Anderson, B. (2006). Imagined Communities. Reflections on the Origin and Spread of Nationalism. London. Pieejams: [https://is.muni.cz/el/1423/podzim2013/SOC571E/um/Anderson B - Imagined Communities.pdf](https://is.muni.cz/el/1423/podzim2013/SOC571E/um/Anderson_B_-_Imagined_Communities.pdf)
8. Heywood, A. (2017). Political Ideologies. An Introduction. Pieejams: <https://archive.org/details/andrew-heywood-political-ideologies-an-introduction-palgrave-macmillan-2017>
9. Ortega y Gasset, J. (1932). The Revolt of the Masses. London: George Allen and Unwin. Pieejams: <https://archive.org/details/dli.ministry.22030>
10. Malesevic, S. (2006). Identity as Ideology: Understanding Ethnicity and Nationalism. New York: Palgrave Macmillan. Pieejams: [https://www.researchgate.net/publication/272161571 Identity as Ideology Understanding Ethnicity and Nationalism](https://www.researchgate.net/publication/272161571_Identity_as_Ideology_Understanding_Ethnicity_and_Nationalism)

Papildus informācijas avoti

1. Canetti, E. (1962). Crowds and Power. New York: The Viking Press. Pieejams: <https://cast.b-ap.net/arc590s14/wp-content/uploads/sites/28/2014/04/canetti-CrowdsPower.pdf>
2. Davies, N. (1996). Europe: A History. Oxford.
3. Drucker, P. (1993). Post – capitalist Society. New York. Pieejams: <http://pinguet.free.fr/drucker93.pdf>
4. From, E. (1941). Escape from Freedom. Pieejams: <https://archive.org/details/escapefromfreedo0000from/t4o5>
5. Greenfeld L. (1992). Nationalism: Five Roads to Modernity. Pieejams: https://nationalismstudies.org/wp-content/uploads/2021/03/Nationalism-Five-Roads-to-Modernity-by-Liah-Greenfeld-z-lib.org_.pdf

6. Hobsbawm, E. (1990). Nations and Nationalisms since 1780. Programme Myth. Reality. Pieejams: https://keimena11.files.wordpress.com/2014/01/hobsbawm_nations_and_nationalism_since_1780.pdf
7. Kalniņš, B. (1993). Latvijas Sociāldemokrātijas piecdesmit gadi. Stokholma.
8. Krēsliņš, U. (2005). Aktīvais nacionālisms Latvijā, 1922.-1934. L-jas Vēstures institūta apgāds. Rīga.
9. Kumar, K. (1995). From Post-Industrial to Post-Modern Society. New Theories of the Contemporary World. Cambridge, Mass: Blackwell Publishers. Pieejams: <https://archive.org/details/frompostindustri0000kuma>
10. Kruks, S. (2011). Ārtelpas skulptūras semiotika, ekonomika un politika. Rīga: Neputns.
11. Markss, K., & Engelss, F. (1984). Komunistiskās partijas manifests. Rīga: Avots.
12. Popper, K. (1947). The Open Society and Its Enemies. Paperback, New Edition. Pieejams: <https://antilogicalism.com/wp-content/uploads/2018/04/open-society-1.pdf>
13. Vēbers, M. (1999). Politika kā profesija un aicinājums. Rīga: Zvaigzne ABC.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Stanford Encyclopaedia of Philosophy.
2. The Social Science Encyclopaedia.

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts un apgūts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

<i>Studiju kursa nosaukums</i>	Socioloģijas metodes sociālo zinātņu kontekstā
<i>Studiju kursa kods (DUIS)</i>	
<i>Zinātnes nozare</i>	Socioloģija
<i>Kursa līmenis</i>	P
<i>Kredītpunkti</i>	2
<i>ECTS kredītpunkti</i>	3
<i>Kopējais kontaktstundu skaits</i>	32 (pilna laika studijas)
<i>Lekciju stundu skaits</i>	16
<i>Semināru stundu skaits</i>	16
<i>Praktisko darbu stundu skaits</i>	-
<i>Laboratorijas darbu stundu skaits</i>	-
<i>Studenta patstāvīgā darba stundu skaits</i>	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>) Dr.hist., profesore Irēna Saleniece (konsultante) (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.hist., profesore Irēna Saleniece PhD, docente Maija Grizāne	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidot priekšstatu par socioloģijas metožu (aptauja, intervija/dzīvesstāsts) būtību, un to izmantošanās iespējām sociālajā un pilsoniskajā jomā. STUDIJU KURSA UZDEVUMI: 1. Veidot izpratni par socioloģijas zinātnes būtību, tai raksturīgām metodēm. 2. Veidot priekšstatu par aptaujas, intervijas, dzīvesstāstu vietu socioloģiskajos pētījumos un to veikšanas pamatprincipiem. 3. Gūt nepieciešamās prasmes aptaujas un intervijas sagatavošanā un veikšanā, kā arī spējas veidot dzīvesstāstus un transkribēt tos.	
Studiju kursa kalendārais plāns	
STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st. 1. Socioloģijas zinātnes būtība. L2 2. Aptauja. L2, S6, Pd18 3. Intervija. L8, S14, Pd30	
Studiju rezultāti	
ZINĀŠANAS: 1. Demonstrē izpratni par socioloģijas zinātnes būtību un tai raksturīgā metodēm. 2. Skaidro aptaujas vietu socioloģiskajos pētījumos un tās veikšanas pamatprincipus. 3. Skaidro intervēšanas vietu socioloģiskajos pētījumos un tās veikšanas pamatprincipus. 4. Skaidro dzīvesstāstu kā intervēšanas veida būtību, vietu un nozīmi socioloģiskajos un vēstures pētījumos.	

5. Veido aptaujas anketas atbilstoši prasībām, spēj veikt aptauju un apstrādāt gūto informāciju.
6. Izstrādā intervijas jautājumus un veic interviju.
7. Demonstrē spējas veidot dzīvesstāstus un transkribēt tos.
8. Plāno, organizē un novērtē savu darbu.

9. Izprotot socioloģijas metožu būtību un nozīmi, demonstrē prasmes nepieciešamās informācijas ieguvē un komunikācijā, modelē gūtās pieredzes izmantošanas iespējas profesionālajā darbībā.

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Aptaujas sagatavošana: aptaujas tēmas/mērķa izvēle, tā pamatojuma izveide un atbilstošas respondentu mērķauditorijas noteikšana un raksturošana. Atgādes izglītojamajiem izstrāde.
2. Aptaujas veikšana, izmantojot izstrādāto anketi, gūto datu apstrāde un prezentācijas izveide.
3. TV/radio intervijas analīze pēc docētāja piedāvātajiem kritērijiem un apraksta izveide.
4. Tieši strukturētas intervijas jautājumu izstrāde, intervijas veikšana un gūto datu apstrāde.
5. Darbs ar zinātnisko literatūru, gatavojoties kolokvijam “Mutvārdu vēstures vieta un nozīme mūsdienu pētnieku darbos”.
6. Intervijas/dzīves stāsta sagatavošana: teicēja izvēle, intervijas pierakstīšana un dokumentācijas noformēšana, prezentācijas sagatavošana.
7. Dzīves stāsta transkripcijas un tā analīzes veikšana.
8. Atgādes izglītojamajiem “Mutvārdu vēstures avota (dzīvesstāsta) veidošana” izstrāde, prezentēšanas sagatavošana.

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus (starpārbaudījumus), kā arī semināru nodarbībām sagatavotos darbus, kuri tiek apspriesti un nodoti docētājam izveidotajā portfolio. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 80% seminārnodarbībās.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 50%:
2. Izstrādātās un veiktās aptaujas rezultātu prezentācija – 15%.
3. Patstāvīgi veiktā tieši strukturētā intervija, tās prezentēšana – 15%.
4. Atgātnes izglītojamajiem “Mutvārdu vēstures avota (dzīvesstāsta) veidošana” izstrāde, prezentēšana un pspiešana – 20%.
5. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (Izveidotais un transkribētais dzīvesstāsts) – 50%.

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

[illegible]

PATSTAVĪGAIS DARBS: Atgātnes izglītojamajiem “Mutvārdu vēstures avota (dzīvesstāsta) veidošana” izstrāde.

SEMINĀRS: Izveidotās atgātnes prezentēšana un apspriešana.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Atgātnes izglītojamajiem “Mutvārdu vēstures avota (dzīvesstāsta) veidošana” izstrāde, prezentēšana un apspriešana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Baddeley, A., Eysenck, M., Anderson, M. (2014). Memory. Hove, United Kingdom: Taylor & Francis Ltd. Pieejams: https://api.pageplace.de/preview/DT0400.9780429831300_A38969501/preview-9780429831300_A38969501.pdf
2. Encyclopedia Of Sociology (2010). Macmillan reference USA. Second edition. Pieejams: <https://www.hse.ru/data/2010/01/20/1229135563/Gale%20Encyclopedia%20of%20Sociology%20Vol%204.pdf>
3. Gāle-Karpentere, I. (2001). Mutvārdu intervija: teorija un prakse. Grām.: Spogulis. Latvijas mutvārdu vēsture. Sakārt. M. Zirnīte. Rīga: LU Filozofijas un socioloģijas institūts. Nacionālas mutvārdu vēstures projekts. Pieejams: http://www.dzivesstasts.lv/admin/content_files/Spogulis1.pdf
4. Pipere, A. (2016). Primāro datu ieguves metodes. Grām.: Pētniecība: Teorija un prakse. Rīga: RaKa.
5. Zirnīte, M., Garda-Rozenberga, I., (red.) (2014). Vadlīnijas intervētājiem un atmiņu rakstītājiem. Rīga: LU Filozofijas un socioloģijas institūts.

Papildus informācijas avoti

1. Mariner, N. (2005). Oral History: From Fact Finding to History Shaping. Pieejams: <https://www.eiu.edu/historia/Mariner.pdf>
2. Martinsone, K., Pipere, A., & Kamerāde, S. (2011). Pētniecības terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: RaKa.
4. Saleniece, I. (2002). Vēsture un atmiņa: vēstures fakts laikabiedru atmiņās. Grām: Atmiņa kultūrvēsturiskā kontekstā: Starptautiskās konferences materiāli. 2.daļa. Daugavpils: Saule, 67.–74. lpp.
5. Thompson, P. (1978). The Voice of the Past: Oral History. Oxford. Pieejams: <https://archive.org/details/voiceofpastoralh0000unse>
6. Perks, R., & Thomson, A. (1998). The Oral History Reader. Routledge. Pieejams: <https://archive.org/details/oralhistoryreade0000unse>

Periodika un citi informācijas avoti

1. Oļehnovičs, D. (2011). Pētījuma organizēšana un pētījuma metodes. www.llf.partneribas.lv/resource/1306138975_01_Olehnovics.pps
2. DU Mutvārdu vēstures centra krājuma kolekcija un metodiskie materiāli.
3. Apmācība mutvārdu vēstures un dzīvesstāstu intervēšanā. Pieejams: <https://mutvarduvesture.lv/courses/vadlinijas-intervetajiem/>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts un apgūts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Cilvēks un informācijas telpa
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Komunikācijas zinātne
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Mg.hist., lektors Dmitrijs Oļehnovičs Dr.soc.sc., viesdocente Ilze Šenberga	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
<p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veicināt studējošo medijpratības kompetenci, veidojot izpratni par informatīvās telpas būtību un problēmām 20. – 21. gs., par medijvides īpatnībām un medijkultūras sociālo funkciju, tās dažādām izpausmēm.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Atklāt mediju vides īpatnības, kontekstus un funkcijas Latvijā. 2. Raksturot dažādus mēdiju veidus un to specifiku. 3. Veidot priekšstatu par cilvēka un mediju mijiedarbības iespējām, tās paņēmieniem, rezultātiem un sekām. 4. Strādājot ar dažāda veida informēšanas avotiem, veidot priekšstatu par medijpratības nozīmi mūsdienu sabiedrībā (medijpratības veicināšana). 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Postindustriālās sabiedrības īpatnības un informācijas nozīme tajā. L4 2. Komunikācija un mediji. L4 3. Mediju vides daudzveidība. S2, Pd6 4. Mediju daudzveidība kā sociālais fenomēns. L4, S2, Pd10 5. Cilvēks kā informatīvās telpas subjekts un objekts. L4, S4, Pd12 6. Medijpratība. S8, Pd20 	
Studiju rezultāti	
<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skaidro informācijas telpas, medijkultūras būtību un problēmas 20. – 21. gs. 2. Demonstrē zināšanas par medijvides īpatnībām Latvijā, tās daudzveidības dažādiem kontekstiem. 	

3. Raksturo dažādus mediju veidus, skaidrojot to specifiskās īpatnības.
4. Demonstrē izpratni par cilvēka un mediju mijiedarbības iespējām, izpaušmēm, rezultātiem un sekām, par mediju lomu sabiedriskās apziņas veidošanā un personības socializācijā.

PRASMES:

5. Veic Latvijas medijvides analīzi pēc noteiktiem kritērijiem un veido tās raksturojumu.
6. Analizē un apraksta mediju produkcijas un recepcijas kontekstā.
7. Spēj atlasīt zinātnisko literatūru atbilstoši noteiktai tēmai, analizēt to.
8. Demonstrē digitālo un medijpratību, atlasot, analizējot un salīdzinot dažādus informēšanas avotus.

KOMPETENCE:

9. Orientējās informācijas telpā, izprotot tās būtību, īpatnības, izpaušmes Latvijā un demonstrē medijpratību.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Latvijas medijvides izpēte, pieversot uzmanību dažāda formāta un žanra medijiem, Latvijas mediju vides raksturojums. Gūto atziņu prezentācijas sagatavošana.
2. Kāda izvēlēta medija raksturojuma (produkcijas un recepcijas konteksts) veidošana.
3. Darbs ar zinātnisko literatūru (apzināšana, informācijas atlase, analīze), gatavojoties kolokvijam "Jauna cilvēka arhetipa veidošanās mūsdienu pasaulē (mainīgais jeb hameleonicilvēks, Dot-com paaudze) un tā sekas".
4. Dažādu rakstīto informēšanas avotu (priekšvēlēšanu bukleti, raksti avīzēs, partiju programmas, rakstītā reklāma utt.) analīze un salīdzināšana, to noformēšanas/pasniegšanas paņēmieni, ietekmes uz cilvēku atklāšana.
5. Dažādu vizuālo informēšanas avotu (dažāda veida reklāmas, filmas, karikatūras, zīmējumi, fotogrāfijas utt.) analīze un salīdzināšana, to noformēšanas/pasniegšanas paņēmieni, ietekmes uz cilvēku atklāšana.
6. Pētījuma veikšana (atbilstoši noteiktajiem analīzes kritērijiem): TV piedāvājums un raidījumu saturs (izvēlētais TV kanāls), atklājot un analizējot kā saturu, tā arī to noformēšanas/ pasniegšanas paņēmienus, ietekmi uz cilvēku.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, starppārbaudījumus, kā arī semināru nodarbībām sagatavotos darbus, kuri tiek apspriesti un nodoti docētājam izveidotajā portfolio. Eksāmena vērtējums var tikt saņemts, ja ir izpildīti visi minētie nosacījumi un studējošais ir piedalījies 20% lekcijās un 70% seminārnodarbībās.

Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:
 Latvijas mediju vides raksturojuma izveide, prezentēšana un apspriešana – 20%.
 Izvēlēta medija raksturojuma (produkcijas un recepcijas konteksts) izveide, prezentēšana, izvērtēšana – 20%.
 Kolokvijs "Jauna cilvēka arhetipa veidošanās mūsdienu pasaulē" – 20%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (pētījuma par TV piedāvājuma un raidījumu saturs analīzi (izvēlētais TV kanāls) prezentēšana) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU

Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8	9
1.starppārbaudījums	+	+		+	+			+	+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+		+		+	+
3.starppārbaudījums	+	+		+	+		+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Postindustriālās sabiedrības īpatnības un informācijas nozīme tajā. L4

LEKCIJA: Jēdzienu “informācija” un “informatīvā telpa” skaidrojums. Informācijas sabiedrība, tās raksturojums. Informācijas funkcijas. Informācijas resursi.

LEKCIJA: Informēšanas līdzekļu daudzveidība (rakstītie, vizuālie, audio avoti), šo līdzekļu specifika. Informatīvā telpa un mediji. Mūsdienu informatīvās telpas problēmas. Informācijas aizsardzības jautājums.

2. Komunikācija un mediji. L4

LEKCIJA: Jēdziena “mediji” saturs. Mediji un informatīvā vide – mediju funkcijas. Mediju veidi, to raksturojums. Informācijas pasniegšanas formas (reklāma, politiskā runa, priekšvēlēšanu bukleti/reklāmas, raksti avīzēs un televīzijas raidījumi, publiskie pasākumi utt.), to īpatnības.

LEKCIJA: Mediju kultūra kā īpašs kultūras tips informācijas sabiedrībā, dažādas pieejas tās skaidrojumā. Teksts kā kultūras nesējs. Mediju kultūras sociālās funkcijas.

3. Mediju vides daudzveidība. S2, Pd6

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Latvijas medijvides izpēte, pieversot uzmanību dažāda formāta un žanra medijiem, Latvijas mediju vides raksturojums. Gūto atziņu prezentācijas sagatavošana.

SEMINĀRS: Mediju dažādi formāti (sabiedriskie, reģionālie, nacionālie, komerciālie un to raksturojums; mediju žanru daudzveidība: politiskie mediji, ekonomiskie, specializētie un nespécializētie, kultūras nozaru, zinātnes, bērnu utt.). Gūto atziņu prezentēšana un apspriešana.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Latvijas mediju vides raksturojuma izveide, prezentēšana un apspriešana.

4. Mediju daudzveidība kā sociālais fenomens. L4, S2, Pd10

LEKCIJA: Mediju ārējā (piedāvātais mediju klāsts un diferenciācija) un iekšējā (mediju saturs, formas un žanri) daudzveidība, to vērtēšanas konteksti un mainīgums.

LEKCIJA: Vērtēšanas konteksti un to raksturojums: strukturālais (mediju darbības politiskā situācija, nozares ekonomiskie un tirgus apstākļi, situācija reklāmas nozarē un tehnoloģiju jomā, vārda brīvības stāvoklis); organizatoriskais (iespēja izmantot plašsaziņas līdzekļus kā varas, ietekmes un informācijas resursus; radīšanas/ražošanas konteksts (profesionālā kultūra/ētika, profesionālais līmenis satura radīšanā; produkcijas konteksts (mediju tēmu un pausto viedokļu dažādība, žanru, izmantoto informācijas avotu klāsta daudzveidība). TV programmu un formātu daudzveidība, recepcijas konteksts/eksponēcijas daudzveidība (materiāla atlase, tā daudzveidība, viedokļu daudzveidība, dažādība).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Kāda izvēlētā medija raksturojuma (produkcijas un recepcijas konteksts) veidošana.

SEMINĀRS: Mediju daudzveidības politikas būtība. Patstāvīgi veiktā darba prezentēšana un apspriešana.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Izvēlētā medija raksturojuma (produkcijas un recepcijas konteksts) izveide, prezentēšana un izvērtēšana.

5. Cilvēks kā informatīvās telpas subjekts un objekts. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Mediju kultūra kā sistēma, vērsta uz personību: divas pieejas mediju kultūras skaidrojumā (komunikatīvais aspekts un ideoloģiskais). Mediju reprezentācijas funkcija (konceptu, nozīmju radīšana

cilvēku prātos ar valodas starpniecību, zināšanu un priekšstatu veidošana, to organizācija un sistematizācija).

LEKCIJA: Mediju reprezentācijas prakses un stereotipu veidošana un pastāvēšana. Stereotipizācijas izraisītie draudi. Maldinošās ziņas medijos, to veidošanas motivācijas, tipi un daudzveidīgie paņēmieni. Kas cilvēkiem liek izvēlēties tos vai citus medijus? Par ko tas vēstī?

SEMINĀRS: Maldinošo ziņu piemēru analīze un izmantoto paņēmienu atklāšana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru (apzināšana, informācijas atlase, analīze), gatavojoties kolokvijam "Jauna cilvēka arhetipa veidošanās mūsdienu pasaulē (mainīgais jeb hameleonicilvēks, Dot-com paauzde) un tā sekas".

SEMINĀRS: Cilvēku arhetipu veidošanās mūsdienu pasaulē. Iegūto ziņu prezentēšana.

3.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Kolokvijs "Jauna cilvēka arhetipa veidošanās mūsdienu pasaulē".

6. Medijpratība. S8, Pd20

SEMINĀRS: Medijpratības jēdziena saturs. Medijpratība un digitālā pratība. Medijpratības kritēriji un nozīme mūsdienu informācijas vidē.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Dažādu rakstīto informēšanas avotu (priekšvēlēšanu bukleti, raksti avīzēs, partiju programmas, rakstītā reklāma utt.) analīze un salīdzināšana, to noformēšanas/pasniegšanas paņēmienu, ietekmes uz cilvēku atklāšana.

SEMINĀRS: Rakstīto informēšanas avotu noformēšanas/pasniegšanas paņēmieni un ietekme uz cilvēku. Ziņojumu prezentēšana un apspriešana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Dažādu vizuālo informēšanas avotu (dažāda veida reklāmas, filmas, karikatūras, zīmējumi, fotogrāfijas utt.) analīze un salīdzināšana, to noformēšanas/pasniegšanas paņēmienu, ietekmes uz cilvēku atklāšana.

SEMINĀRS: Vizuālo informēšanas avotu noformēšanas/pasniegšanas paņēmieni un ietekme uz cilvēku. Ziņojumu prezentēšana un apspriešana.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pētījuma veikšana (atbilstoši noteiktajiem analīzes kritērijiem): TV piedāvājums un raidījumu saturs (izvēlētais TV kanāls), atklājot un analizējot kā saturu, tā arī to noformēšanas/pasniegšanas paņēmienus, ietekmi uz cilvēku.

SEMINĀRS: TV piedāvājuma un raidījumu saturs, to noformēšanas/pasniegšanas paņēmieni un ietekme uz cilvēku. Dažādos TV kanālos sniegtās informācijas salīdzināšana. Pētījuma prezentēšana un apspriešana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantotami fragmentāri pēc docetāja norādījuma.

1. Hinton, S., & Hjorth, L. (2013). Understanding Social Media. New York: Palgrave Macmillan. Pieejams: <https://www.perlego.com/book/1431895/understanding-social-media-pdf>
2. Van Dijck, J. (2013). The Culture of Connectivity: a Critical History of Social Media. New York: Oxford University Press. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/298428277_Jose_van_Dijck_Culture_of_Connectivity_A_Critical_History_of_Social_Media_Oxford_Oxford_University_Press
3. Zelče, V. (zin. red.) (2018). Latvijas mediju vides daudzveidība. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. Pieejams: https://www.szf.lu.lv/fileadmin/user_upload/szf_faili/Petnieciba/Latvijas-mediju-vides-daudzveidiba-small.pdf

Papildus informācijas avoti

1. Daft, R. (2008). Organization theory and design. South-Western, Cengage Learning. Pieejams: <https://nibmehub.com/opac-service/pdf/read/Organization%20Theory%20and%20Design-%20Daft-%20R.L.-%2010ed.pdf>
2. Gulāne V. (2002). Vardarbība ekrānos un agresija. Rīga: RaKa, 178. lpp.
3. Latvijas mediju politikas pamatnostādnes: Salīdzināšana un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027.gadam. Ministru kabineta 2021. gada 5. februāra rīkojums Nr. 72. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/320841>

4. Rubene, Z., Krūmiņa, A., & Vanaga, I. (2008). Ievads mediju pedagoģijā. Rīga: RaKa.
<i>Periodika un citi informācijas avoti</i>
1. https://lvportals.lv/skaidrojumi/339124-biezak-izmantotais-mediju-veids-latvija-interneta-zinu-portali-2022 2. https://enciklopedija.lv/skirklis/4805-soci%C4%81lie-mediji 3. https://infogram.com/top-10-popularakie-socialie-tikli-pasaule-1hzj4o3vvgk834p 4. https://infinitem.agency/blog/socialo-tiklu-tendences-un-jaunumi/ 5. https://infinitem.agency/blog/aptaujas-rezultatu-apkopojums-ka-mainijusies-latvijas-iedzivotaju-socialo-tiklu-lietosanas-paradumi-covid-19-izplatibas-laika/ 6. https://skolo.lv/pluginfile.php/16228599/mod_resource/content/1/Mediju%20vestijuma%20zanri_Atg%C4%81dne.pdf
<i>Piezīmes</i>
<p>Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas “Skolotājs” B daļas studiju kurss pilna laika studijām.</p> <p>Studiju kurss tiek docēts latviešu valodā.</p>

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Valstiskuma evolūcija
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Starpnozaru
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Mg.hist., lektors Andris Kupšāns (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.hist., profesore Irēna Saleniece PhD, docente Maija Grizāne	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
<p>Studiju kurss iepazīstina studējošos ar valstiskuma izcelšanās un attīstības problēmām; analizējot vēstures avotus un zinātnisko literatūru, studējošie pēta sabiedrībā valdošos priekšstatus par varu un valstiskumu, to izcelsmi un attīstību.</p> <p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: veidot izpratni par valstiskumu kā sociālu un vēsturisku fenomenu, atklājot tā būtību, formu daudzveidību un to veicinošos faktoros.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veicināt priekšstatu par valsts kā politisko institūciju kopuma veidošanos. 2. Veidot izpratni par valstiskuma ārējo satvaru – politisko institūciju kopumu un iekšējo satvaru (cilvēku sociāli politiskajiem priekšstatiem : par cilvēku, cilvēku savienību, sabiedrību, varu). 3. Veidot izpratni par valstiskuma veidošanās priekšnoteikumiem. 4. Attīstīt studējošo analītiskās prasmes, strādājot ar vēstures avotiem un zinātnisko literatūru. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valstiskuma būtība. L4, S2, Pd4 2. Valstiskums Senajos laikos, tā pamatīpatnības. L4, S6, Pd16 3. Valstiskums viduslaikos un tā specifika. L2, S2, Pd8 4. Valstiskums jaunajos laikos un tā pamatīpatnības. L2, S2, Pd8 5. Valstiskums jaunākajos laikos, tā pamatīpatnības. L4, S4, Pd12 	
Studiju rezultāti	
<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Demonstrē izpratni par valstiskuma būtību un tā formu daudzveidību veicinošiem faktoriem. 	

2. Pamato valstiskuma kā sociāla fenomena būtību.
3. Nosaka un skaidro valstiskuma tapšanu veicinošus/kavējošus priekšnosacījumus.
4. Atklāj un skaidro valstiskuma formu evolūciju veicinošus faktorus.

PRASMES:

5. Analizē avotus un zinātnisko literatūru, strukturē gūto informāciju un prezentē to auditorijā.
6. Prot strukturēt gūto informāciju un prezentēt to auditorijā; demonstrē digitālo pratību, orientējās datu bāzēs un atlasa nepieciešamo informāciju.
7. Reflektē par paša skatījumu, spējām un prasmēm ar nolūku tās pilnveidot un radoši izmantot.

KOMPETENCE:

8. Izprotot valstiskuma būtību, spēj skaidrot valstiskuma formu daudzveidību un evolūciju, mūsdienu valstiskuma attīstības pazīmes un noteikt tās tendences.

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.

1. Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par valstiskuma rašanās teorijām.
2. Darbs ar avotiem un zinātnisko literatūru: informācijas analīze, salīdzinājums, prezentācijas izveide par:
 - Seno Tuvo Austrumu politiskajiem priekšstatiem avotu spoguļi;
 - Seno Tuvo Austrumu politiskajiem priekšstatiem pētnieku skatījumā;
 - sengrieķu/romiešu politisko priekšstatu salīdzinošu analīzi;
 - viduslaiku politiskajiem priekšstatiem vēstures avotu un pētījumu spoguļi;
 - jauno laiku politiskajiem priekšstatiem avotu un pētījumu spoguļi;
 - mūsdienu politiskajām reālijām un valstiskuma evolūcijas tendencēm avotu un pētījumu spoguļi.
3. Pētījuma par izvēlēto tēmu izstrāde un prezentēšana.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros, starppārbaudījumu un sekmīgi nokārtota noslēguma pārbaudījuma vērtējumus.

Starppārbaudījumu uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.

1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%:
Pētnieciska darba par Latvijas valstiskuma veidošanās priekšnoteikumiem izstrāde un prezentēšana – 30%.
Prezentācijas par kādas valsts (pēc izvēles) mūsdienu valstiskuma problēmu analīzi saistībā ar dažādiem apstākļiem dažādos vēsturiskajos periodos – 30%.
2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (pētījuma pēc izvēlētas tēmas izstrāde un prezentēšana) – 40%.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši "Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē" (apstiprināts DU Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+

2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Valstiskuma būtība. L4, S2, Pd4

LEKCIJA: Valstiskums kā sociāls un vēsturisks fenomens. Valstiskuma ārējais satvars – politiskās institūcijas, to veidošanas principi, sastāvs, funkcijas. Valstiskuma iekšējais satvars – sociālpolitiskie priekšstati par cilvēku, cilvēku savienībām, sabiedrību, varas, varas nesēju/jiem.

LEKCIJA: Valsts kā politisko institūciju kopums, tās formu daudzveidība un evolūcija. Valstiskuma sociālā un vēsturiskā noteiktība (sasaiste ar ģeogrāfiskajiem, sociāli ekonomiskajiem, politiskajiem, kultūras apstākļiem). Valstiskuma rašanos un attīstību veicinoši/traucējoši faktori.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru, ziņojuma sagatavošana par valstiskuma rašanās teorijām.

SEMINĀRS: Valstiskuma rašanās teorijas.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Pētnieciska darba par Latvijas valstiskuma veidošanās priekšnoteikumiem izstrāde un prezentēšana.

2. Valstiskums Senajos laikos, tā pamatīpatnības. L4, S6, Pd16

LEKCIJA: Valstiskums Senajos Tuvajos Austrumos un tā specifika. Varas modeļi, to veicinošie priekšnosacījumi. Kopīgās un atšķirīgās pazīmes. Politiskās institūcijas un to funkcionēšana.

LEKCIJA: Valstiskums Senajā Grieķijā un Romā un tā specifika. Valstiskuma formas, to raksturojums un evolūcija. Politiskās institūcijas, to veidošanas principi, funkcionēšana. Valsts formu evolūcija (īpaši Romā), to veicinošie faktori. Valstiskuma mitoloģizēšana – Romas mīts, tā tapšana un nozīme.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar avotiem un zinātnisko literatūru: informācijas analīze, salīdzinājums, prezentācijas izveide par Seno Tuvo Austrumu un sengrieķu/romiešu politisko priekšstatu salīdzinošu analīzi.

SEMINĀRS: Seno Tuvo Austrumu politiskie priekšstati avotu spoguļi.

SEMINĀRS: Seno Tuvo Austrumu politiskie priekšstati pētnieku skatījumā.

SEMINĀRS: Sengrieķu/romiešu politiskie priekšstati: salīdzinoša analīze.

3. Valstiskums viduslaikos un tā specifika. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Valstiskuma formu daudzveidība, to raksturojums. Kopīgās un atšķirīgās pazīmes dažādās valstiskuma formās (monarhija, republika).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar avotiem un zinātnisko literatūru: informācijas analīze, salīdzinājums, prezentācijas izveide par viduslaiku politiskajiem priekšstatiem vēstures avotu un pētījumu spoguļi.

SEMINĀRS: Viduslaiku politiskie priekšstati vēstures avotu un pētījumu spoguļi.

4. Valstiskums jaunajos laikos un tā pamatīpatnības. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Teritoriāli nacionālas valsts veidošana, to veicinošie faktori (saimniecības tipi, infrastruktūras attīstība). Valsts formu daudzveidība. Politiskās institūcijas, to veidošanas pamati, funkcijas. Varas funkciju sadale un tās sociālās sekas. Koloniālās sistēmas izveide un tās sekas. Metropoļu un koloniju attiecības. Koloniju pārvaldes sistēma un tās ietekme uz sociālo, ekonomisko, kultūras, politisko “koloniālās sabiedrības” attīstību.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar avotiem un zinātnisko literatūru: informācijas analīze, salīdzinājums, prezentācijas izveide par jauno laiku politiskajiem priekšstatiem.

SEMINĀRS: Jauno laiku politiskie priekšstati avotu un pētījumu spoguļi.

5. Valstiskums jaunākajos laikos, tā pamatīpatnības. L4, S4, Pd12

LEKCIJA: Valstiskuma formu veidošanu un to transformāciju veicinošie faktori (ekonomikas transnacionālais raksturs, “masu sacelšanās” fenomens, koloniālās sistēmas sabrukums, tā rezultāti un sekas). Neokoloniālisms un tā izpausmes. Politisko sistēmu modernizēšana: demokratizācijas process, tā priekšnosacījumi, izpausmes un sekas.

LEKCIJA: Politisko režīmu daudzveidība. Politiskās partijas valstiskuma formu attīstības kontekstā. Valsts formu unificēšana un izplatīšana. Postkoloniālie valstiskie veidojumi.

SEMINĀRS: Mūsdienu valstiskuma problēmas. Suverenitāte, neatkarība, informatīvās telpas ietekme uz valstiskuma formu evolūciju. Valstu savienības kā valstiskuma formas (PSRS, Eiropas Savienība, Amerikas valstu savienība u. c.).

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar avotiem un zinātnisko literatūru: informācijas analīze, salīdzinājums, prezentācijas izveide par mūsdienu politiskajām reālijām un valstiskuma evolūcijas tendences avotu un pētījumu spoguļi.

SEMINĀRS: Mūsdienu politiskās reālijas un valstiskuma evolūcijas tendences avotu un pētījumu spoguļi.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Pētījuma par izvēlētajās tēmas veikšana.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Prezentācijas par kādas valsts (pēc izvēles) mūsdienu valstiskuma problēmu analīzi saistībā ar dažādiem apstākļiem dažādos vēsturiskajos periodos.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

Avoti:

1. Aristotelis. Politica. Pieejams: <https://ia902704.us.archive.org/23/items/aristotelispolit01aris/aristotelispolit01aris.pdf>
2. Latvijas Republikas Satversme. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=57980>
3. Mūsdienu politiskā filozofija: Hrestomātija (1998). Sast. J. Kiss. Rīga: Zvaigzne ABC.
4. Platons (1982). Valsts. Rīga.
5. Roth, M. T. (1995). Law collections from Mesopotamia and Asia. Atlanta, Ga.: Scholars Press. Pieejams: <https://archive.org/details/lawcollectionsfr0000roth>

Literatūra:

6. Cik demokrātiska ir Latvija? (2014). Autoru kolektīvs J.Rozenvalda redakcijā. Rīga: LU Sociālo un politisko pētījumu institūts.
7. Fukuyama, F. (2005). State-Building: Governance and World Order in the 21st Century. London: Profile. Pieejams: https://archive.org/details/statebuildinggov0000fuku_l1m7
8. Owen, J. M. (2010). The Clash of Ideas in World Politics: Transnational Networks, States and Regime Change, 1510.-2010. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/289617714_The_clash_of_ideas_in_world_politics_Transnational_networks_states_and_regime_change_1510-2010

Papildus informācijas avoti

1. Alternatīva (2007). Politikas zinātnes jautājumi. V. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.
2. Fjodorova, M. (2006). Klasiskā politiskā filozofija. Rīga: Jumava.
3. Held, D. (2008). Models of Democracy. Oxford. Pieejams: https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/2280272/mod_resource/content/1/DHeld_Models_of_Democracy_2006.compressed.pdf
4. Fukuyama, F. (1992). The End of History and the Last Man: Free Press. New York: Free Press. Pieejams: <https://archive.org/details/endofhistorylast0000fuku>
5. Huntington S. P., & Nelson M. J. (1976). No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries. Harvard University Press. Pieejams: https://www.academia.edu/8838932/Democracy_in_Transition_Political_Participation_in_the_European_Union_Editor
6. Maisels, C. K. (1999). Early Civilisations of the Old World: the Formative Histories of Egypt, the Levant, Mesopotamia, India and China. New York: Routledge. Pieejams: <https://kresall.files.wordpress.com/2010/04/charles-keith-maisels-early-civilizations-of-the-old-world.pdf>
7. Vēbers, M. (1999). Politika kā profesija un aicinājums. Rīga: Zvaigzne ABC.
8. Roth, M. T. (1995). Law collections from Mesopotamia and Asia. Georgia: Atlanta. Pieejams: <http://www.g2rp.com/pdfs/LawCollectionsFromMesopotamiaAndAsiaMinor.pdf>

9. Woodruff, P. (2006). First democracy: The challenge of an ancient idea. Oxford: Oxford University Press. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/248628656_First_Democracy_The_Challenge_of_an_Ancient_Idea

Periodika un citi informācijas avoti

1. <http://www.freedomhouse.org/research>
2. <http://www.gov.lv>
3. <http://www.politika.lv>
4. <http://www.saeima.lv>
5. <http://www.satori.lv>

Piezīmes

Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.

Studiju kurss tiek docēts un apgūts latviešu valodā.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
STUDIJU KURSA APRAKSTS

Studiju kursa nosaukums	Vēsture kā zinātņu sistēma: arhivistika un muzeoloģija
Studiju kursa kods (DUIS)	
Zinātnes nozare	Vēsture
Kursa līmenis	P
Kredītpunkti	2
ECTS kredītpunkti	3
Kopējais kontaktstundu skaits	32 (pilna laika studijas)
Lekciju stundu skaits	16
Semināru stundu skaits	16
Praktisko darbu stundu skaits	-
Laboratorijas darbu stundu skaits	-
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	48
Kursa izstrādātājs (-i)	
Mg.hist., lektors Andris Kupšāns (<i>Daugavpils Universitāte</i>)	
Kursa docētājs(-i)	
Dr.hist., profesore Irēna Saleniece PhD, docente Maija Grizāne Mg.hist., lektors Andris Kupšāns	
Priekšzināšanas	
Nav nepieciešamas	
Studiju kursa anotācija	
<p>STUDIJU KURSA MĒRĶIS: iepazīstināt studējošos ar arhivistikas un muzeoloģijas teorētiskajām nostādnēm, akcentējot muzeju un arhīvu praktisko pielietojumu vēsturnieka pētnieciskajā darbā; radīt izpratni par muzeju izglītojoši audzinošo lomu sabiedrībā.</p> <p>STUDIJU KURSA UZDEVUMI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izskatīt muzeoloģijas un arhivistikas zinātņu teorētiskos aspektus. 2. Sniegt izpratni par muzeju un arhīvu praktisko darbību. 3. Rosināt studējošos nodarboties ar muzejos un arhīvos atrodamo vēstures avotu izmantošanu pētnieciskajā darbībā. 4. Nodrošināt nepieciešamās kompetences iegūšanu, kas nepieciešama patstāvīgam pētnieciskajam darbam muzejos un arhīvos. 	
Studiju kursa kalendārais plāns	
<p>STUDIJU KURSA STRUKTŪRA: lekcijas (L) – 16 st., semināri (S) – 16 st., studējošo patstāvīgais darbs (Pd) – 48 st.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Arhīva būtība, funkcijas. Arhīva fonda sastāva un struktūras raksturojums. L2, S2, Pd4 2. Valsts arhīvu politika. L2, S2, Pd4 3. Teorētiskās problēmas arhīvinātnē. L2, S2, Pd8 4. Arhīvu sistēma. Elektroniskie arhīvi. Arhīvu uzzīņu sistēma: katalogi, ceļveži, arhīva dokumentu apskati, datorizētās meklēšanas sistēmas. L2, S2, Pd8 5. Muzeja būtība. Muzejs kā kultūras parādība un valsts institūcija. L2, S2, Pd6 6. Valsts politika muzeju jautājumā. Muzeji Latvijā. Muzeju darba organizācija. Muzeju krātuves. L2, S2, Pd6 7. Muzeju ekspozīcija. L2, S2, Pd6 	

8. Muzeja funkcijas. Muzejs ēkā un virtuālajā vidē. Muzejs kā identitātes elements. L2, S2, Pd6
Studiju rezultāti
<p>ZINĀŠANAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Demonstrē izpratni par muzeju un arhīvu darbības teorētiskajiem aspektiem. 2. Izprot muzeju un arhīvu praktiskās darbības principus. <p>PRASMES:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Prot efektīvi un patstāvīgi veikt pētījumam vajadzīgo muzeja un arhīva materiāla meklēšanu, apzināšanu un aprakstīšanu. 4. Prezentē iegūtos izpētes rezultātus par izvēlēto tematu. <p>KOMPETENCE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Novērtē muzeju un arhīvu darbību sabiedrības informēšanas un izglītošanas jomā. 6. Praktiski izmanto arhīvos un muzejos atrodamajos vēstures avotos gūto informāciju savā pētnieciskajā darbībā.
Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums
<p>Studējošo patstāvīgais darbs tiek organizēts gan individuāli, gan grupās, patstāvīgi sagatavojoties semināriem un starppārbaudījumiem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iepazīšanās ar zinātnisko literatūru par arhīva darbības specifiku; arhīva fondu izpēte, materiāla par izvēlēto tēmu apzināšana, atlasīšana un prezentēšana, ziņojuma sagatavošana par: <ul style="list-style-type: none"> • arhīva fonda sastāvu un struktūru, akcentējot fonda “vēsturi”, fonda funkcionālas funkcijas un tās atspoguļojumu pastāvīgi glabājamajos dokumentos; • Latvijas Republikas arhīvu darbības tiesiskajiem pamatiem (normatīvā bāze); Latvijas Republikas arhīvu pārvaldību; arhīvu uzdevumiem un pamatfunkcijām. 2. Arhīva apmeklējums: <ul style="list-style-type: none"> • darbs ar dokumentiem, dokumentu izvērtēšana: arhīviskā vērtība, dokumentu informatīvā vērtība, dokumentu administratīvā vērtība, dokumentu īpašā vērtība, dokumentu pierādījumvērtība. Primārā un sekundārā vērtība. Dokumentu izmantošana. Arhīva dokumentu pieejamība; • arhīvu uzziņu sistēmas apzināšana un aprakstīšana: katalogi, ceļveži, arhīva dokumentu apskati, datorizētās meklēšanas sistēmas. 3. Darbs ar zinātnisko literatūru un muzejā: <ul style="list-style-type: none"> • Muzeja mājaslapas analīze. Muzeja nozīme vietējā kopienā, pilsētā, valstī. • Kāda vietējā muzeja struktūras un darbības organizācijas apzināšana. • Muzeja ekspozīcijas veidošanas principi. • Kādas muzejā pārstāvētas tēmas izpēte, muzeja funkciju realizācija tajā.
Prasības kredītpunktu iegūšanai
<p>Studiju kursa gala vērtējums veidojas, summējot patstāvīgi veikto darbu rezultātus, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros, starppārbaudījumu un noslēguma pārbaudījuma vērtējumus.</p> <p>Starppārbaudījuma uzdevumi tiek izstrādāti un vērtēti pēc docētāja noteiktajiem kritērijiem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. STARPPĀRBAUDĪJUMI – 60%: <ul style="list-style-type: none"> Arhīva fondu izpēte, materiāla par izvēlēto tēmu apzināšana, atlasīšana un prezentēšana – 30%. Savas muzeja koncepcijas izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana – 30%. 2. NOSLĒGUMA PĀRBAUDĪJUMS: Eksāmens (prezentācija par izvēlēto tēmu arhīvistiskā un muzeoloģijā) – 40%. <p>STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI</p> <p>Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un atbilstoši “Nolikumam par studijām Daugavpils Universitātē” (apstiprināts DU</p>

Senāta sēdē 03.04.2024., protokols Nr. 5), vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetences atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.

STUDIJU REZULTĀTU VĒRTĒŠANA

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.starppārbaudījums	+	+	+	+		+
2.starppārbaudījums	+	+	+	+	+	+
Eksāmens	+	+	+	+	+	+

Kursa saturs

1. Arhīva būtība, funkcijas. Arhīva fonda sastāva un struktūras raksturojums. L2, S2, Pd4

LEKCIJA: Arhīvinātnes priekšmeta un satura interpretācijas. Arhīvinātne un vēstures speciālās un palīgzinātnes. Arhīvinātnes tapšana un attīstība. Arhīvinātnes struktūra: arhīvinātnes teorija un metodika kā arhīvinātnes kodols; arhīvu un arhīvu darbības vēsture un organizācija; arheogrāfija; arhīvu tiesības; arhīvu menedžments; arhīvu statistika; datortehnoloģijas (IT) arhīvu darbībā.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīšanās ar zinātnisko literatūru par arhīva darbības specifiku; arhīva fondu izpēte, materiāla par izvēlēto tēmu apzināšana, atlasīšana un prezentēšana, ziņojuma sagatavošana par arhīva fonda sastāvu un struktūru, akcentējot fonda "vēsturi", fonda funkcionālās funkcijas un tās atspoguļojumu pastāvīgi glabājamajos dokumentos.

SEMINĀRS: Arhīva fonda sastāvs un struktūra, fonda "vēsture", fonda funkcionālās funkcijas un tās atspoguļojums pastāvīgi glabājamajos dokumentos.

1.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Arhīva fondu izpēte, materiāla par izvēlēto tēmu apzināšana, atlasīšana un prezentēšana.

2. Valsts arhīvu politika. L2, S2, Pd4

LEKCIJA: Arhīvs kā valsts iestāde. Ieskats arhīvu vēsturē Latvijā: Latvijas arhīvi no viduslaikiem līdz 20. gadsimta sākumam; arhīvi Latvijas Republikā (1918–1940); padomju totalitārisms un arhīvu darbība Latvijā. Latvijas arhīvi pēc Latvijas valsts neatkarības atgūšanas. Valsts arhīvu sistēma. Latvijas valsts arhīvu reforma un Latvijas Nacionālā arhīva izveide (2011.g.). Nacionālais dokumentārais mantojums. Resoru arhīvi.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Iepazīšanās ar zinātnisko literatūru par arhīva darbības specifiku; arhīva fondu izpēte, materiāla par izvēlēto tēmu apzināšana, atlasīšana un prezentēšana, ziņojuma sagatavošana par Latvijas Republikas arhīvu darbības tiesiskajiem pamatiem (normatīvā bāze); Latvijas Republikas arhīvu pārvaldību; arhīvu uzdevumiem un pamatfunkcijām.

SEMINĀRS: Republikas arhīvu darbības tiesiskie pamati (normatīvā bāze). Latvijas Republikas arhīvu pārvaldība. Arhīvu uzdevumi un pamatfunkcijas.

3. Teorētiskās problēmas arhīvinātnē. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Arhīvinātnes pamatjēdzieni: arhīvs, arhīva dokuments, dokumentu aprīte, dokumentu pārvaldība, dokumentu klasifikācija un sistematizācija, arhīva fonds, fondradis, kolekcija, apraksts, lieta, glabājamā vienība, u. c.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar dokumentiem arhīvā, dokumentu izvērtēšana: arhīviskā vērtība, dokumentu informatīvā vērtība, dokumentu administratīvā vērtība, dokumentu īpašā vērtība, dokumentu pierādījumvērtība. Primārā un sekundārā vērtība. Dokumentu izmantošana. Arhīva dokumentu pieejamība.

SEMINĀRS: Arhīva apmeklējums, darbs ar dokumentiem. Dokumentu izvērtēšana. Dokumentu arhīviskā vērtība, dokumentu informatīvā vērtība, dokumentu administratīvā vērtība, dokumentu īpašā vērtība, dokumentu pierādījumvērtība. Primārā un sekundārā vērtība. Dokumentu izmantošana. Arhīva dokumentu pieejamība.

4. Arhīvu sistēma. Elektroniskie arhīvi. Arhīvi – vēstures avotu krātuves. L2, S2, Pd8

LEKCIJA: Elektroniskie dokumenti un elektroniskie arhīvi – jaunā paradigma arhīvizinātnes attīstībā mūsdienās. Arhīvu uzzīņu sistēma: katalogi, ceļveži, arhīva dokumentu apskati, datorizētās meklēšanas sistēmas Arhīva fonds kā vēstures avotu “dabiskais” komplekss. Arhīvistu un vēsturnieku sadarbība. Arhīva dokumentu izmantošanas noteikumi un ētika vēsturnieku pētījumos.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Arhīvu uzzīņu sistēmas apzināšana un aprakstīšana: katalogi, ceļveži, arhīva dokumentu apskati, datorizētās meklēšanas sistēmas.

SEMINĀRS: Jaunākās izmaiņas Latvijas arhīvu sistēmā. Arhīvu uzzīņu sistēma: katalogi, ceļveži, arhīva dokumentu apskati, datorizētās meklēšanas sistēmas.

5. Muzeja būtība. Muzejs kā kultūras parādība un valsts institūcija. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Muzeoloģija kā zinātnes nozare. Muzeoloģijas priekšmets un uzdevumi. Terminoloģija. Muzeju vēsture. Muzeju veidi. Nozīmīgākie pasaules muzeji.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru un muzejā: muzeja mājaslapas analīze. Muzeja nozīme vietējā kopienā, pilsētā, valstī.

SEMINĀRS: Muzeja mājaslapas analīze. Muzeja nozīme vietējā kopienā, pilsētā, valstī.

6. Valsts politika muzeju jautājumā. Muzeji Latvijā. Muzeju darba organizācija. Muzeju krātuves. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Muzeju darba organizācija. Muzeju struktūra un pārvalde. Muzeja darbinieki, galvenās profesijas, kuras ir nepieciešamās darbam muzejos. Auditorija, pieprasījums, apmeklētāji. Muzeju krājums. Muzeju krājuma jēdziens un struktūra. Muzeju krājuma saglabāšana un pārvalde. Muzeju krājumi un jaunās tehnoloģijas. Muzeju komunikācijas.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru un muzejā: kāda vietējā muzeja struktūras un darbības organizācijas apzināšana.

SEMINĀRS: Kāda vietējā muzeja struktūras un darbības organizācijas apzināšana.

7. Muzeju ekspozīcija. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Muzeju ekspozīcija. Ekspozīcijas jēdziens un veidi. Ekspozīcijas veidošanas principi un darbs. Ekspozīcijas prezentācija. Ekspozīcija un ekskursija. Muzeju izglītība. Galvenie Latvijas muzeji, to tapšana un darbība. Latvijas muzeju sistēma. Mākslas muzeji. Tehniskie muzeji. Etnogrāfiskie muzeji. Literatūras un rakstniecības muzeji. Reģionālie muzeji. Novadpētniecības muzeji.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru un muzejā: muzeja ekspozīcijas veidošanas principi.

SEMINĀRS: Muzeja ekspozīcijas veidošanas principi.

8. Muzeja funkcijas. Muzejs ēkā un virtuālajā vidē. Muzejs kā identitātes elements. L2, S2, Pd6

LEKCIJA: Muzejs ēkā un virtuālajā vidē. Muzejs kā svarīgs SMILE (Schools, Museums, Internet/Identity/Inclusion, Learning, Europe) elements. Muzejs, personiskā un kolektīvā identitāte. Muzejs kā franšīze un privātuzņēmums. Radošās darbnīcas. On-line resursi. Multikulturālais aspekts. Konkurence un diversifikācija.

PATSTĀVĪGAIS DARBS: Darbs ar zinātnisko literatūru un muzejā: kādas muzejā pārstāvētas tēmas izpēte, muzeja funkciju realizācija tajā.

SEMINĀRS: Muzeja funkcijas un to realizācija.

2.STARPPĀRBAUDĪJUMS: Savas muzeja koncepcijas izstrāde, prezentēšana un izvērtēšana.

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Studiju kursa aprakstā piedāvātie obligātie informācijas avoti studiju procesā izmantojami fragmentāri pēc docētāja norādījuma.

1. Ambore, T. (2002). Muzeju darbības pamati. Rīga.
2. Arhīvu terminoloģijas rokasgrāmata. Latvijas Valsts arhīvu ģenerāldirekcijas Mācību un kvalitātes vadības centrs. Apstiprināti LZA Terminoloģijas komisijā 09.11.2004. Pieejams: <https://www.arhivi.gov.lv/lv/media/114/download?attachment>
3. Arhīvu likums (2010). Rīga. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=205971>
4. Barros, A., Carneiro, A. T., & Wanderley, S. (2018). Organizational archives and historical narratives: Practicing reflexivity in (re)constructing the past from memories and silences. Emerald Publishing

Limited. Pieejams: https://eaesp.fgv.br/sites/eaesp.fgv.br/files/pesquisa-eaesp-files/arquivos/practicing.pdf
5. MacNeil, H., & Eastwood, T. (eds.). (2010). Currents of Archival Thinking. Santa Barbara, California: Libraries Unlimited. Pieejams: https://archive.org/details/currentsofarchiv0000unse_d0m0
6. Marstine, J. (2006). New Museum Theory and Practice: An Introduction. Pieejams: https://archive.org/details/newmuseumtheoryp0000unse
7. Robežniece, I. (2010). Jaunā arhīva likuma tiesiskais regulējums. Nr.1. Rīga: Latvijas Arhīvi.
8. Sprūdža, M. (2011). Latvijas Nacionālais arhīvs. Darbības uzdevumi, prioritātes un attīstības vīzija. Nr. 1/2. Rīga: Latvijas Arhīvi.
9. Wilson, T. (2017). The Story of the Design Museum. London: Phaidon Press.
Papildus informācijas avoti
1. A museum guide to copyright and trademark (1999). Washington, D.C.: The Association. Pieejams: https://archive.org/details/museumguidetocop0000shap
2. Boonstra, O., Bruere, L., & Doorn P. (2006). Past, Present and Future of Historical Information Science. Amsterdam. Pieejams: https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/34839/353255.pdf;jsessionid=2CB962CE4D7B20465FBFE09B3CBACAOE?sequence=1
3. Būmane, I. (2010). 111 privātie muzeji un kolekcijas Latvijā. Rīga: Jānis Roze.
4. Cook, T. (1997). What is Past is Prologue: A History of Archival Ideas Since 1898, and the Future Paradigm Shift. Archivaria, 43. Spring. Pieejams: https://archivaria.ca/index.php/archivaria/article/view/12175/13184
5. First Steps in Archives: A Practical Guide (2004). Worcestershire.
6. General International Standard Archival Description (2000). Madrid.
7. Greengrass, M., & Hughes, L. (2010). The Virtual Representation of the Past. [S.l.]: Ashgate.
8. Higgs, E. (1998). History and Electronic Artifacts. Oxford: Oxford University Press.
9. Instrukcija par juridisko personu arhīvu dokumentu uzkrāšanu, uzskaiti, saglabāšanu un izmantošanu (2000). Latvijas Valsts arhīvu ģenerāldirekcija. 2. izd. Rīga.
10. Karen, B. (2003). Ethics and the Archival Profession: Introduction and Case Studies. Chicago: Society of Amer Archivists.
11. Liverton, T. (2004). Archival Theory, Records, and the Public. Scarecrow Press. Pieejams: https://tempieells.firebaseio.com/ff982/archival-theory-records-and-the-public-by-trevor-liverton-b00bvgs10i.pdf
12. Muzeoloģijas terminu vārdnīca (1997). Sast. L. Blūmfelde, J. Gorjāns. Rīga.
13. Paklone, I. (2001). Muzeju darbība un autortiesības. Rīga.
14. Šrēdere, S. (2001). Arhīvista – dokumentu izmantotāja – ētika. Nr.2. Rīga: Latvijas Arhīvi.
15. Thomassen, T. (2007). The Development of Archival Science and its European Dimension. Arhol: Arhivistika online.
16. Zelče, V. (2000). Arhīvi, vēstures pētniecība un vēsturnieki. Nr.1. Rīga: Latvijas Arhīvi.
Periodika un citi informācijas avoti
1. Laikraksts "Muzeju Vēstnesis"
2. Latvijas Nacionālā arhīva mājas lapa
3. Starptautiskās Arhīvu padomes mājas lapa
4. Eiropas arhīvu portāls
5. www.getmuseumapp.com
Piezīmes
Pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas "Skolotājs" B daļas studiju kurss pilna laika studijām.
Studiju kurss tiek docēts un apgūts latviešu valodā.